UĞUR MUMCU

Yabancılaşma, Kenanizm Özalizm

UĞUR MUMCU ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK VAKFI YAYINLARI

umsag

1980 yılından bu yana "enflasyon düştü düşecek" diye oyalanıyoruz. 1946 ... yana da "demokrasi geldi geliyor" di... bırak, bir tek konu ile uğra... yı Atatürk dönemine s... Milliyeciler 15 yıla, empe... devletin kuruluşun... derdiler. Biz ne yaptık? ... bir düzeni, ... demokra... uvvayı Milliye bağımsızlığı... değişti. Bugün bir sosy... an Marksistler'in emperyalizm ... le... girip devlet kuran, ... Mustafa Kemal ve arkadaşlarını eleştirmeye ne hakları var. Uğur Mumcu

34

BÜTÜN YAZILARI

3. BASK

Sözcü Kitabevi

um:ag Vakfı Yayınları: 65
Bütün Yazıları Dizisi: 34

YABANCILAŞMA, KENANİZM - ÖZALİZM

UĞUR MUMCU

(2 Ocak- 24 Haziran 1990 Yazıları)

Birinci Baskı: Ekim 1997, Ankara, 3 000 adet

ISBN 975 - 8084 - 67 - 4

Yayın Yönetmeni: Ali TARTANOĞLU
Kapak Tasarım: SOLARİS
Dizgi: um:ag
Baskı: DUMAT
Sayfa Düzeni: Gökhan Bozkurt
Hakan Yaman

um:ag UĞUR MUMCU ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK VAKFI
Atatürk Bulvarı, 125/6, Bakanlıklar, Ankara. Tel: 0 312-417 47 62 - 417 77 20 Faks: 417 57 46

YABANCILAŞMA, KENANİZM - ÖZALİZM

um:ag

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

Solun Gündemi 11
Yapılacak İş 13
Kültür Dünyamız 15
Aralık 19
Mütevelli 21
MİT İçinde MİT! 23
İki Yanılgı 25
Geçersiz 27
Yol Ayrımı 29
13'e 9 31
Şairler Ölmez 33
Siyaset Meydanı 35
Nereden Buldun? 37
Erkek Hukuku 40
Sağlık Diplomasisi 42
Din ve Memur 44
Sorumlusu Kim? 46
Azerbaycan 48
Malta'dan Sonra 50
Böyle Başlar 53
Neresi Serbest? 55
Ezilen Halklar 57
SHP 59
Duman! 61
Turancılık 63
Gümülcine 66
Prof. Aksoy 68
İpucu Yok 70
Son Görev 72
Devlete Düşen 74
Teori ve Kanıt 76
Provokasyon 79
Çöken Nedir? 81
Göçük 83
Aksoy İçin 85

Sunuş 87
Kara Örgüt 89
Gözaltı 91
Acı Tütün 93
Son Davası 96
Baytar Salih 98
Düzey 100
Neye Doğru? 103
Sözlü Sınav 105
Baro Olayı 106
Sonrası? 109
Döküm 111
Yıl 1949 113
BZW 115
"Sevk Zinciri" 117
Bitmedi 119
Salim Başol 121
Oluşum 123
Öğretim Birliği 125
Saydamlık 126
Çetin Emeç 129
Duyarlılık 131
Araba 133
Silah 135
Belirtiler 138
Boşluk 140
Kamplar 143
İslamcı Terör 145
CIA- MİT 147
Sivilleşme 149
Yetki Saptırması 152
Şeyh Nazım 154
Olaylar 156
Yeni Süreç 159
Bilmece! 161
Savaş Hali 163
Said-i Kürdi 165
Sorun Nerede? 167

Devletin Valisi 169
Fatura? 171
Tarih Bilinci 175
Sonuç Önemli 177
Kürtçülük ve Din 179
Beklenti 181
Navlun 183
Basına Engel 184
Abdülhamid Örneği 187
Convertibility! 189
Tırmanış 191
Takrir-i Sükun 193
Kime Yarar? 196
"Hukuki İtibar" 198
KKK Devleti! 200
Uzmanlık İster 202
2. Takrir-i Sükun mu? 204
Ölüm Orucu 206
Kim Karşı? 208
Önemli Uyarı 210
Gizlilik 212
Yabancılaşma 215
Bush'a Kızmayın 216
Devlet Yanıtı 219
Bayramlık 220
NATO Sırrı 222
Pazarlık 224
1 Mayıs 226
Gerilim 228
Ne Olurdu? 231
Kaç Yılda? 233
748 Yıl 6 Ay 235
Özeleştiri 236
Boykot 239
Harç- Haraç- Ödenek 240
Dün ve Bugün 242
Otomatik Seçim 244
Ufak Tefek Taşlar 246

Başkancı Sistem! 248
Çayırovalı 249
Bir Belge 251
Senet 253
Cami ve Park 255
27 Mayıs 257
Köşk 259
Değişim 261
Sunuş 263
Çevrimli Baskını 266
Nereye? 267
Arapsaçı 269
Çıkmaz Sokak 271
Pazar Ciması 272
Giriş Sınavları 274
Bomba 276
Kapalı Kutu 278
Doğru Olan 280
Heyelan 282
Hodri Ekran! 284

SUNUŞ

Atatürkçü, laik, cumhuriyetçi, demokrat bir Türkiye'nin yılmaz savunucusu; devrimci, hep emekten yana, araştıran ve sorgulayan gazeteci Uğur Mumcu, 24 Ocak 1993 günü otomobiline konan bir bomba ile, inandığı tüm bu değerler uğruna yaşamını yitirdi.

Eşi Güldal Mumcu ile çocukları Özgür ve Özge; Uğur Mumcu'nun, bu kişiliğini gelecek kuşaklara aktarmak; kütüphanesini, arşivini ve tüm yazılarını tasnif edip araştırmacıların kullanımına sunmak, gazeteciliğe hevesli gençleri, araştırmacılık alışkanlığıyla mesleğe kazandırmaya çalışmak vb. amaçlarla **Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı**'nı Ekim 1994'te hukuken, Aralık 1995'te de fiilen yaşama geçirdiler.

um:ag, Uğur Mumcu'nun kitaplarını "Bütün Yapıtları" dizisi olarak kendi logosuyla yeniden yayımladı.

BÜTÜN YAZILARI ise, adından da anlaşılacağı gibi Mumcu'nun yazılarından oluşuyor.

Uğur Mumcu'nun 1962'den itibaren Kim, Ant, Türk Solu, Devrim, Ortam dergilerinde, Milliyet, Akşam, Yeni Ortam, Cumhuriyet gazetelerinde beş bin iki yüz kadar yazısı yayımlanmış.

Bu yazıların altı yüze yakını daha önce yayımlanan Suçlular ve Güçlüler, Bir Pulsuz Dilekçe, Tüfek İcad Oldu, Terörsüz Özgürlük, Devrimci ve Demokrat, Tarikat-Siyaset-Ticaret adlı kitaplarında yer almıştı. **BÜTÜN YAZILARI** dizisi, bir ayrım yapmadan hem bunları, hem de hiçbir kitapta ayrıca yer almamış, sadece yayınlandıkları gazete ve dergide kalmış öteki dört bin beş yüz yazıyı da kapsıyor. Yani beş bin iki yüz yazının tamamını.. 1962-1971 arasında yayımlanan yazılarından oluşan ilk kitap, **"Katiller Demokrasisi, Hırsızlar Düzeni"** adıyla Şubat 1997'de yayımlandı.

um:ag için bu kaçınılmaz bir görevdi. Çünkü birincisi, katledilmesinde en büyük etken, düşünceleri ve dolayısıyla bu düşüncelerin yansıdığı yazıları idiyse, bütün yazılarının kitap halinde yeniden yayımlanması, cinayete karşı tek başına en büyük ve en anlamlı tavır olacaktı.

İkincisi, Türkiye'de yaşanan ve üzülerek, endişeyle izlediğimiz gelişmeler Uğur Mumcu'yu ve elbette yazılarını, çok önemli bir başvuru kaynağı haline getirdi. Başta meslektaşı gazeteciler olmak üzere araştırmacılar için **Uğur Mumcu Yazıları** başlıbaşına, vazgeçilemez kaynak durumundalar.

Yazıların bütününden, otuz yılda bu ülkede nelerin değiştiğine ya da değişmediğine ilişkin, hüzün verici veya öfkelendirici sonuçlar çıkarılabilir.

Yazıların galiba asıl gösterdiği ise, Uğur Mumcu'nun derin hukuk bilgisi, hukuki düşünme yeteneği, ülkesini ve onun gerçeklerini kavrayıp sergilemekte gösterdiği olağanüstü ustalık ve isabet. Sistem, onu vahşice yok ederek, bu kadar gelişmiş yeteneklerin kendisi için fazla, hatta tehlikeli olduğunu göstermiş oldu.

Mumcu'nun bütün yazıları bir arada değerlendirdiğinde, 1962-71 ile1974 sonrası olmak üzere iki farklı dönem görmek olası. Dizinin birinci kitabı olan Katiller Demokrasisi Hırsızlar Düzeni'nde, **birinci dönem yazıları** biraraya getirildi. Bu yazılar, **Uğur Mumcu Yazıları**'nın bir tür, **"içindekiler"**i, **ana fikri**. 1974'ten katledilmesine kadar olan **ikinci dönem yazıları** ise bu içindekiler'in açılımı, bu ana fikrin rakamlarla, tarihlerle, belgelerle somutlanması..

Yalnız "içindekiler"i koca bir kitap oluşturan bu dev "külliyat"ın oluşmasında emeği geçen, katkısı olan TBMM Kütüphane Müdürü Ali Rıza Cihan, H.İlkay Balember ve çalışma arkadaşları ile Mesut Seven, Fatih Alpertan, Avni Kalkan, Bekir Tekkaya, Serkan Uzun, Şebnem Kocabıyık, Neş'e Tartanoğlu, Murat Kaya, Emrah Yücel ve DUMAT Matbaası emekçilerine teşekkür etmek, sadece bir incelik, bir "adet yerini bulsun" değil, zorunlu ama içten bir görev. Sağolsunlar..

Çağlar boyunca daha iyi, daha güzel, daha aydınlık bir dünya dileyen insanlar, düşünceleri uğruna eziyet çektiler, öldürülmeyi göze aldılar, öldürüldüler. Yaşamını, bu yolda gözünü kırpmadan feda edebilecek insanlara gerek duyulmayan, ışıl ışıl ve güzel bir dünyanın, aydınların emeği ve çabası ile oluşacağına inanıyoruz.

Bu çabanın başarıya ulaşabilmesinin ilk koşulu, unutmamak!

Düşünenlerin öldürülmemesi, öldürülenlerin unutulmaması dileğiyle..

um:ag

SOLUN GÜNDEMİ

Gazetecinin birinci görevi güncel haberi vermektir. Öyleyse bu konudaki haberi verelim:

1990'ın başında, solun gündemine yeni bir sosyalist parti konusu yerleşti.

Bu sosyalist parti, SHP'den ayrılan Baştürk ve arkadaşları ile TİP'in ilk Genel Başkanı M. Ali Aybar ve çevresince kurulacak.

Abdullah Baştürk, İstanbul'da M. Ali Aybar ile görüşerek yeni bir sosyalist partinin ilk adımını attı. Aybar ve çevresi de 21 Ocak günü kendi aralarında yapacakları toplantıyı öne alarak son gelişmeleri değerlendirdiler.

Aybar ve çevresi Baştürk'ün bu girişimini olumlu buldular.

Baştürk, Aybar ile yaptığı görüşmeyi arkadaşlarına aktardı; SHP'den ayrılan milletvekilleri de Aybar grubu ile birleşmeyi "ilke olarak" uygun buldular. Tabii, başka düşünceler ve öneriler de ortaya atıldı.

Bu başka düşünce ve önerilerden bir tanesi, "birleşik partiyi de içine alacak bir parti kurulması" düşüncesiydi.

TİP ve TKP'nin birleşmesi ile oluşan ve 1989 yılının son aylarında "legale çıktığını" açıklayan TBKP ile Aybar ve Baştürk grupları bağdaşabilir mi?

Aybar, 1968 yılından bu yana Leninizmi eleştirmiş ve Sovyet Bloku'nda uygulanan bu resmi ideolojinin "burjuva modeline" dayalı bir örgüt yapısına dayandığını ileri sürmüştü. Aybar, 1968 yılında Çekoslovakya'nın işgaline karşı çıkmış; "güleryüzlü sosyalizm" adını verdiği demokratik ve çoğulcu bir yapıyı savunmuştur.

Doğu Avrupa'da yaşanan olaylar Aybar'ı doğrulamıştır.

Baştürk'ün, işçi sınıfının sendikal örgütü DİSK'te "TKP'yi tasfiye eden" bir işçi lideri olduğu da biliniyor. DİSK, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığını savunmuştur.

DİSK'in sendikacılık anlayışının Leninist model ile de bağdaşmadığı açıktır.

12 Eylül öncesinde Marksist sol, siyasal parti düzeyinde, TİP, TSİP, TİKP, SDP, Emekçi Parti ve Vatan Partisi olarak altı parçaya bölünmüştü.

Dev-Yol, Dev-Sol, Kurtuluş, Halkın Kurtuluşu gibi Marksist kuruluşlar da ya dernek düzeyinde ya da yayın organları çevresinde örgütleniyorlardı.

Marksist sol, bin parçaya bölünmüştü.

1980 yaz aylarında Baştürk ve arkadaşları, CHP'den ayrılarak DİSK'in öncülüğünde ve ilerici aydınların da desteği ile bir sosyalist parti kurulması için kolları sıvamışlardı.

12 Eylül bir ay gecikse, Baştürk ve arkadaşları, CHP'nin o günkü sol kanadından kopacak, bir grup milletvekili ile bir sosyalist parti kuracaklardı.

Bugün birleşik partinin bir kanadını oluşturan TİP, Aybar'ın savunduğu sosyalizm anlayışına karşı olan Behice Boran ve arkadaşlarınca kurulmuştu. Aybar ve Boran arasındaki ideolojik uçurum gün geçtikçe de derinleşmiş ve büyümüştü.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi, Sovyetler Birliği'ndeki yeniden yapılanma ve açıklık siyasetine uyarak "proletarya diktatörlüğü"nü terk eden ve çoğulculuğu savunan bir yeni programla ortaya çıkmıştır.

Olaylara bu açıdan bakılırsa, eski çelişkilerin ortadan kalktığı da savunulabilir.

Bugünkü görünüşler ne olursa olsun, Aybar'ın savunageldiği örgütlenme modeli ve ideolojik yaklaşımla TBKP'nin ideolojisini bağdaştırmaya olanak yoktur. Eğer birleşme olursa bu, bir "yapay koalisyon" olur. Her yapay oluşum gibi bu yapay koalisyon da ileride sorunlar yaratır.

Türk Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddeleri kaldırılmadan Marksist solun yerli yerine oturması olanağı yoktur. Eğer bu maddeler kalkarsa, işte o zaman, "Sovyet modeli"ne uygun bir komünist partisi ile "bağımsız sosyalizm"i savunan bir sosyalist parti arasındaki ideolojik sınırlar iyice netleşir.

Dünya değişiyor.

1900'lü yılların başındaki padişahlıklar, krallıklar, çarlıklar teker teker yıkıldı. 20.yüzyılın başında kapitalist emperyalizm,

Birinci Dünya Savaşı'nın doğumuna yol açtı. 1917 yılı Sovyet devrimine tanıklık etti.

1930'lu yıllarda dünya kapitalizmi büyük bunalımını yaşadı. Bu büyük bunalımı, nasyonal sosyalist rejimlerin kurulması ve hemen ardından da İkinci Dünya Savaşı izledi. İkinci Dünya Savaşı, nasyonal sosyalist rejimleri dünya sahnesinden silerken, Doğu Avrupa'da Marksist-Leninist rejimlerin de doğumuna yol açtı.

İkinci Dünya Savaşı sonucunda kurulan rejimler, 1990 yılına girerken teker teker yıkıldı. 1930'larda dünya kapitalizminin yaşadığı büyük bunalımı, bir başka konum ve anlamda şimdi sosyalist rejimler yaşıyor.

21. yüzyıl bütün insanlığa bir özgürlük çağı yaşatacak.

Türkiye'de kurulacak sosyalist parti bu kaçınılmaz diyalektik gelişime ayak uydurduğu ölçüde yaşama şansına sahip olacaktır.

(Cumhuriyet, 2 Ocak 1990)

YAPILACAK İŞ...

Adalet Bakanı Oltan Sungurlu, Ceza Yasası'nın 141, 142 ve 163'üncü maddelerinin değiştirilmeleri ya da kaldırılmaları yolundaki çalışmaları sürdürüyor.

Bakan Sungurlu, Prof. Dr. Sulhi Dönmezer ile görüştükten sonra konu ile ilgili uzmanlarla da tek tek görüşüp çeşitli düşünce ve önerileri topluyor.

Sungurlu, son günlerde Anayasa Hukuku Profesörü Mümtaz Sosyal ile Ceza Hukuku profesörleri Uğur Alacakaptan ve Çetin Özek ile görüştü.

Soysal, Alacakaptan ve Özek, "bu üç maddenin kaldırılmasını" önerdiler.

Bu maddeler kalkarsa boşluk doğar mıydı? Bakan, bu konu üzerinde duruyordu.

Hayır, doğmazdı.

Ceza Yasası'nın 125, 146, 147, 149, 153, 168, 169, 170, 171 ve 313'üncü maddeleri "şiddet" ve "eylem" yollarını yasaklamıştı. Bugün, 141, 142 ve 163'üncü maddelere girdiği ileri sürülen düşüncelerin şiddet yoluyla uygulanmasına başta 146'ncı madde olmak üzere sayılan bu maddeler engeldi.

Peki, 141, 142 ve 163'üncü maddelere "şiddet unsuru" eklenirse sorun çözülmüş olmaz mıydı?

Bu maddelere "şiddet unsuru" koşulu eklemek elbette bir çözüm yoludur. Ancak bu çözüm yolu sorunu temelinden çözmez.

Niçin çözmez?

Çözmez, çünkü 141 ve 142'nci maddelerle ilgili kararlarda "komünizm zaten şiddeti de içerir" gerekçesi benimsenmiştir. Böyle olunca da maddelere ister "şiddet unsuru"nu koyun, ister koymayın sonuç değişmiyor.

Değişmediği için eyleme dönük olmayan ideolojik yayınların hemen hemen hepsi de bu maddelerin kapsamına sokuluyor.

Bu maddelerle ilgili bir başka sorun da "çeviri yapıtlar" yoluyla 142'nci maddenin çiğnenip çiğnenmeyeceğidir.

Örneğin, Çarlık Rusyası'ndaki olayları konu alan kitaplar, neden Türk Ceza Yasası'nın 142'nci maddesine girmektedir?

141 ve 142'nci maddeler, Türkiye'deki sosyal bir sınıfın öteki sosyal sınıflar üzerindeki egemenliğini yasakladığına ve Türkiye'deki sosyal, hukuki ve ekonomik düzeni koruduğuna göre başka ülkelerdeki sınıf savaşımlarını konu alan bu kitapların 142'nci maddeye sokulması hem hukuk hem de akıl dışıdır.

Ceza Hukuku'nda "kıyas yolu"yla suç oluşturulamaz ve ceza da verilemez. Konu bu kadar açıktır.

Adalet Bakanlığı'nın üzerinde durduğu bir başka nokta da bu maddelerde yer alan örgütlenme özgürlüğü ile ilgili yasakların kalıp kalmamasıdır.

Düşünceyi açıklama özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğünü de kapsar. Örgütlenme özgürlüğü düşünceyi açıklama özgürlüğünün "olmayınca olmaz" nitelikte doğal uzantısıdır.

Bu nedenle "141 kalsın, 142 kalksın, 163'ün örgütlenme ile ilgili bölümleri de kalsın" gibi düşünceler pek tutarlı değildir.

Adalet Bakanı'nın profesörlere sorduğu sorulardan biri bu konularda bir anayasa değişikliğinin gerekip gerekmeyeceğidir.

141 ve 142 için Anayasa'nın değiştirilmesi zorunlu bir koşul değildir. Çünkü Anayasa "sınıf egemenliğini" yasaklıyor. Komünist partileri de bu egemenlikten vazgeçtiklerini açıklıyorlar.

163 için Anayasa'nın değiştirilmesi bir zorunluluktur. Sanırız güçlük de bu noktadan kaynaklanmaktadır.

163'üncü madde "Laikliğe aykırı olarak.." diye başlıyor. Anayasa'nın 2. maddesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin "laik" olduğunu yazıyor. 4. maddede ve cumhuriyetin niteliklerinin değiştirilmesinin önerilmeyeceği belirtiliyor. 24. madde Ceza Yasası'nın 163'üncü maddesindeki suç öğelerini tek tek sayıp vicdan özgürlüğünün din sömürüsüne yol açmaması için güvence getiriyor. 68. maddede siyasi partilerin "laik cumhuriyet ilkelerine aykırı olamayacakları" vurgulanıyor.

Anayasa'dan bu engeller kalkmadıkça 163'üncü maddenin kaldırılması ile ilgili yasa, Anayasa'ya aykırı olacaktır.

İtalya, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yasaların faşizmden arındırılması için bir özel komisyon kurmuştu. Türkiye'de de yapılacak iş budur. Yoksa, antidemokratik hükümler, yalnızca 141, 142 ve 163 ile başlayıp bitmiyor. Siyasi Partiler Yasası var, Dernekler Yasası var, Sendikalar Yasası var.

Onlardan önce de Anayasa var!

(Cumhuriyet, 3 Ocak 1990)

KÜLTÜR DÜNYAMIZ...

Devlet Opera ve Bale Genel Müdürü kimdir? Sayın Erol Gömürgen. Gömürgen kim? Cumhurbaşkanı Sayın Özal'ın eşi Semra hanımefendinin kuzeni. Erol Gömürgen, Semra Özal'ın teyzesi Sabriye Gömürgen'in oğlu.

Özal ailesinin bir kısmı İbrahim Tatlıses ve Küçük Emrah gibi arabesk sanatçılara düşkün; ailenin bir başka kanadı da klasik müzik, opera ve bale ile ilgili.

Ailenin bu kanadı, Semra Hanımefendi'nin dayısı Mükerrem Berk tarafından temsil ediliyor. Berk, TRT Yüksek Kurulu üyesi. Flüt sanatçısı Berk, İstanbul Konservatuvarı'nda flüt öğretmenliği, İstanbul Senfoni Orkestrası üyeliği ve İzmir Kültür ve Sanat Vakfı genel müdürlükleri gibi görevleri birlikte yürütüyor. Berk'in bunlardan başka görevleri de bulunuyor.

Berk'in İstanbul Opera ve Bale Müdürlüğü'nde de bir odası ve emrinde hazır bekleyen bir arabası var.

Berk, İzmir Kültür ve Sanat Vakfı Genel Müdürlüğü görevinden Aralık ayında ayrıldı; kızı Türkan Çiftçi ise aynı vakfın yönetim kurulunda görevli.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Kuruluş Yasası'na göre kuruma genel müdürün, "opera, bale, müzik alanlarından birinde başarı ile tanınmış sanatçılar, bu alanda eserler veren besteci ve yazarlar, temayüz etmiş opera ve bale yöneticileri" arasından seçilmesi gerekiyor.

Kuzen Gömüren, Ankara Senfoni Orkestrası'nda korno sanatçısı olarak çalışmış, aynı zamanda konservatuvarda da öğretim üyeliği yapmış. Gömürgen, konservatuvardaki nefesli sazlar bölüm başkanlığı görevinden müdür Ersin Onay tarafından alınmış.

Gömürgen bir korno sanatçısıdır; başarıları ile tanınmış, bu alanda yapıtları bulunan değerli sanatçılar varken niçin Gömürgen bu göreve getirilmişti?

Dayı Berk böyle istemişti, Gömürgen de kuzendi de ondan.

Opera izleyenler, 1980-81 yıllarında 132 bin 931 kişiymiş; izleyici sayısı o tarihten bu yana düşmüş, elimizdeki en son sayı 1986-87 yılı istatistikleri. Bu yıllar arasında opera izleyenlerin sayısı 129 bin 703 olmuş.

Bale izleyicileri, 1979 yılından sonra sürekli artmış; 1984-85 yılında 122 bin 463'e ulaşan bale izleyicileri sayısı 1986'da 97 bine, 1987'de de 88 bine düşmüş.

Gömürgen'in makam odasında "saat beş sohbetleri" çok ünlüymüş. Bu söyleşiler sırasında opera ve bale izleyicisinin nasıl arttırılacağı konusu da yer alırsa seviniriz.

Buğra'nın Yanıtı:

Sayın Tarık Buğra, geçen ayın 17'sinde bu köşede yayımlanan "Loh'un Oyunu" başlıklı yazıya bir yanıt göndermiş; yanıtı okuyalım:

"1) Bu oyunu Devlet Tiyatroları'na, ben Edebi Kurul üyesi ve başkanı değilken verdim. Konu, ben kurula geldikten sonra da merhum Profesör Mehmet Kaplan ve Sayın İrfan Şahinbaş tarafından, tekrar tekrar gündeme getirildi. Kabul edildi, ama sahnelenmedi. Oynanacak dendi, benden Sayın Özakman döneminde, tiyatronun broşürü için yazı istendi. Aşağıda anlatacağım bu yazıyı gönderdim; fakat gene oynanmadı.

2) Kültür Bakanlığı danışmanı, henüz değilim. Olursam, yadırgayıp yadırgamamak sizin bileceğiniz bir iştir.

3) Benim için, devletin en gözde yazarı diyorsunuz. Keşke olsaydım. Fakat bu bir esef cümlesi değildir; çünkü, Küçük Ağa, İbiş'in Rüyası, Dönemeçte, Gençliğim Eyvah, Yağmur Beklerken, Osmancık, Ayakta Durmak İstiyorum, Akümülatörlü Radyo, Yarın Diye Birşey Yoktur gibi, tekrar tekrar basılan roman, piyes ve hikayelerimle –sanırım siz dahil– edebiyatla ilgilenenlerin gözde yazarlarından biri olmak ve sayılmak bana yeter de artar.

4) Adını ettiğiniz kitabın çevirmeninden izin almak meselesine gelince; o kitap Sayın San'a ya Sümerbank tarafından çevirtilmiş ya da telif hakkı bu bankaca alınmıştır. Başka türlü de olamaz; çünkü onu oyunlaştırmamı benden bu banka istemiştir. Sözleşme vardır.

5) Yukarıda dokunduğum yazıda, ki oyun gerçekleşirse program broşüründe aynen çıkacaktır, ortada bir gümrük kaçakçılığı bulunmadığını göreceksiniz.

6) Konu için yabancı diyorsunuz. Ayakta Durmak İstiyorum adındaki oyunumun konusu da yabancıdır; o da özgürlük ve bağımsızlık için girişilen trajik bir başkaldırıyı ele alır. O oyun yüzünden de sizinkinden çok daha ağır saldırılara uğramıştım ve ne faşistliğim, ne kafatasçılığım kalmıştı. Oysa ben, bu iki konuda da bütün insanlığı ilgilendiren böyle trajedilerde bir Türk yazarının da sesi bulunsun düşüncesinden, sadece bu düşünceden yola çıkmıştım. Dilerim oyunu seyredersiniz. Bu mümkün olacaksa, işte iddia ediyorum, tıpkı Ayakta Durmak İstiyorum için olduğu gibi, Yüzlerce Çiçek Birden Açtı için de ve bütün sağ düşünceli seyircilerle birlikte, yabancılık duymayacak; bu bir Türk yazarının oyunudur, diyeceksiniz.

7) Kitapla yaptığınız karşılaştırmaların kırk paralık değeri yoktur. Ben onları, has isimlerle birlikte, sırf o trajediyi yaşayana ve yaşayanlara saygı borcumu ödeyebilmek için aynen aldım. Yoksa oyunun dörtte birini bile tutmayan o iktibasların çok daha güzel sözlerini, hem de kolayca yazabildim.

8) Bir romanın, bir biyografinin, hatta bir oyunun –Kuşlar– oyunlaştırılmasını ben başlatmadım. Bunun yığınla örneği vardır; bilirsiniz.

9) Son zamanlarda oyunları sık sık oynanan diyorsunuz. Repertuarı şöyle bir karıştırınız, göreceksiniz; oyunları en az sahnelenen yazarlarımızdan biriyim ve oynanmayan –Patron– oyunlarım da vardır. Oynananları, Edebi Kurul üyeliğimle bağlantılı görmeniz ne kadar yanlış; çünkü Ayakta Durmak İstiyorum, İbiş'in Rüyası, Akümülatörlü Radyo, benim bu üyeliğimden önceleri yazılmış ve reportuarlara alınmıştır. Hem de yalnız Devlet Tiyatroları'nda değil; Şehir Tiyatroları'nda, Kent Oyuncuları'nda, rahmetli Ulvi Uraz Tiyatrosu'nda. Benim yazarlığımı Edebi Kurul üyeliğime bağlamanız fazla, ama çok fazla bir insafsızlık olmaz mı sayın Mumcu?"

Sayın Buğra'yı yanıtlayayım:

1- Buğra'nın, "Yüzlerce Çiçek Birden Açtı" adıyla yazdığı oyun, Devlet Tiyatroları'nda sergilenecek. Bu oyun, Robert Loh'un "Kızıl Çin'den Neden Kaçtım" adlı kitabından alınmış.

2- Buğra, oyunun bu kitaptan alındığını belirtmiş olsa hiç sorun olmazdı. Ama belirtmemiş.

3- Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'nın 6 ve 15. maddeleri "asıl eser sahibinin ad veya alametinin... Adet olduğu şekilde" yazılmasını gerektirmektedir. Buğra bu kurala uymamış.

4- Kitap ve oyun metninde karşılaştırmalar yaparak bazı tümcelerin sözcük sözcük kitaptan alındığı kanıtlanmıştır. Kitap ve oyun konusu aynı. Üstelik, bazı tümceler de tıpatıp aynı. Sayın Buğra, bunlar için nasıl "karşılaştırmaların kırk paralık değeri yok" diyebiliyor. Bunu anlamak gerçekten olanaksız.

5- Buğra'ya Kültür Bakanlığı danışmanlık önermiş; ancak Buğra bu göreve henüz başlamamış. Göreve başlarsa hiç yadırgamam. Niçin yadırgayayım? Oyunları televizyon ve Devlet Tiyatroları'nda sergilenen Buğra, "devletin gözde yazarlarından biri" tanımlamasından niçin bu kadar tedirgin oluyor? Özür dilerim; bunu da gerçekten anlayamadım.

6- Eleştiri konusu; yabancı bir kitaptan alınan konunun özgün ve yerli bir oyun gibi sunulmuş olmasıdır. Tartışma özü budur. Sayın Buğra, yanıtı ile yazımı doğrulamıştır, kendisine bu nedenle teşekkür eder, başarılar dilerim.

(Cumhuriyet, 4 Ocak 1990)

ARASLI...

Eski CHP Kars Milletvekili Doğan Araslı'yı bugün toprağa veriyoruz.

Araslı, inançlı ve tutarlı bir sosyal demokrattı. Siyasal yaşama adımını attığı andan ölümüne kadar Türkiye'de sosyal demokrasinin yerleşmesi için çabaladı.

Araslı, 1960 sonrasında CHP Gençlik Kolları Genel Başkanlığı ve Parti Meclisi Üyeliği yaptı. 12 Mart ile başlayan yeni dönemdeki yol ayrımında Bülent Ecevit'in yanında yer alan Araslı, 12 Eylül 1980 gününe kadar iki devre Kars Milletvekili olarak siyasal yaşamını sürdürdü.

Yürekli bir aydın, inançlı ve kararlı bir demokrat ve sevecen bir dosttu.

Anısı önünde saygıyla eğiliyoruz...

Ordu ve İrtica:

Hava Kuvvetleri'nde sayıları 300'ü bulan subay ve astsubay hakkında dinsel gericilik yaptıkları kuşkusuyla soruşturma açılmış.

Bu Müslüman subayların yine de verilmiş sadakaları varmış. Eğer, sağcı değil de solcu olsalar, Subay Sicil Yönetmeliği'ndeki ünlü "Yasa dışı görüş benimsemiştir" gerekçesi ile 24 saat içinde Silahlı Kuvvetlerle ilişkileri kesilir, 12 Mart ve 12 Eylül gibi dönemlere rastlarsa da işkenceli sorgulardan geçirilip tutuklanırlardı.

Silahlı Kuvvetler'de "irtica" ile ilgili operasyonlara eski Genelkurmay Başkanı Necdet Üruğ ve Kara Kuvvetleri Komutanı Necdet Öztorun tarafından hız verilmiş; bu operasyonlar o günlerde iktidar partisince tepkiyle karşılanmıştı.

Öztorun'un İstanbul Sıkıyönetim Komutanı olduğu günlerde yönetim kurulu üyeleri arasında Turgut ve Korkut Özal'ın da bulundukları "İlim Yayma Cemiyeti"ni kapatması ve ısrarlara rağmen açmaması bardağı taşıran son damla olmuştu.

Bir sıkıyönetim komutanının, Başbakan'ın, kardeşi ve partisinin İstanbul il başkanı ve TRT Yönetim Kurulu üyesi Prof. Ayhan Songar ve Aydınlar Ocağı Başkanı Prof. Salih Tuğ ve sanayici İbrahim Bodur'un yönetim kurulu üyeleri olarak görev

yaptıkları dinsel amaçlı bir derneği kapatması bağışlanmamış; Öztorun'un bu katı tutumu kendisine Genelkurmay Başkanlığı'nın aslanlı kapısını kapatmaya yetmişti.

Hava Kuvvetleri Komutanı Sayın Safter Necioğlu'nu uyarıyoruz; Öztorun'un başına gelenler, yarın ya da öbür gün Necioğlu'nun da başına gelebilir. Soruşturulan subayların sahip oldukları görüşler, iktidar partisine pek öyle uzak değildir!

Ayasofya:

Bakanlar Kurulu, Ayasofya Müzesi'nin camiye dönüştürülmesi için kararname hazırlıyormuş.

Önce türban, sonra Ayasofya, daha sonra da Abdülhamid'in türbesi. Sakın "olmaz" demeyin. Bunlar yapıldıktan sonra Sultan Vahdettin ile Damat Ferit'in kemikleri de Türkiye'ye getirilebilir.

Sırasıyla ve adım adım gidiyorlar.

Atatürk, 1934 yılında düzenlettiği bir bakanlar kurulu kararnamesi ile Ayasofya'nın müze olarak kullanılmasını istemiş; o günden bugüne kadar, Ayasofya müze olarak kullanılmıştır.

Ayasofya'nın müze olarak kullanılması kararı, laik cumhuriyetin uygarlık tarihine verdiği bir armağandır.

Bu açıdan Ayasofya bir simgedir.

İstanbul, camileriyle ünlü bir kenttir. İslam sanatının en güzel yapıtları İstanbul'dadır. Ayasofya'nın tam karşısında Sultanahmet Camii bulunmaktadır.

İstanbul'da yeterince cami de vardır. Öyleyse konu "ibadet ihtiyacı" değildir; amaç Atatürk'ün aldığı bir kararın kaldırılabileceğinin kanıtlanmasıdır.

Amaç, İslamcı düşüncenin, devlet eliyle laikliği yenilgiye uğratmasıdır.

Bir bakanlar kurulu kararı bir başka bakanlar kurulu kararı ile değiştirilebilir. Hukuk açısından sorun yoktur.

Sorun, hukuksal değil siyasaldır. Sorun, Atatürk devrimlerine bağlılık üzerine yemin etmiş bakanların böyle bir kararı alıp alamayacaklarıdır.

Konunun İstanbul'un fethi ile ve Yunanistan'a karşı güç gösterisiyle de bir ilgisi yoktur.

İstanbul, Türkler tarafından iki kez fethedilmiştir. İlk kez 1453'te Fatih tarafından fethedilen İstanbul, ikinci kez de 1923 yılında TBMM hükümeti orduları tarafından.

Ayasofya'yı müze yapan kararın altında İstanbul'un ikinci fethini gerçekleştiren orduların başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın imzası bulunuyor.

Bu imzayı uygarlık tarihinden söküp atmak kimsenin harcı değildir!

Yunanistan'a karşı güç gösterisi yapılacaksa, bu güç, Ayasofya'da değil, Ege'deki FIR hattında ve Lozan Antlaşması'na aykırı olarak silahlandırılan Ege adalarında kanıtlanmalıdır...

(Cumhuriyet, 5 Ocak 1990)

MÜTEVELLİ...

Birde bu çıktı! Üniversite "mütevelli heyeti!"

Bir kısım ANAP milletvekili, YÖK Yasası yerine yeni bir yasa hazırlıyormuş. Bu yeni yasa üniversitelere "mütevelli heyet" sistemi getirecekmiş; tanınmış aydınlar ve işadamları bu kurulda yer alacaklarmış.

Bu yasa önerisini hazırlayan beyler, herhalde devlet malı üzerinde "mütevelli" olmayacağını bilmiyorlar. "Mütevelli heyet" vakıflarda olur.

Vakıflar da özel kuruluşlardır. Vakıf kuranlar, bu vakfın kimler tarafından, nasıl yönetileceğini de kararlaştırırlar.

Bu bir özel hukuk alanıdır.

Üniversiteler birer kamu tüzel kişileridir. Yönetimlerinde özel hukuk kuralları geçerli olmaz.

Bir özel sermaye grubu vakıf üniversitesi kurar; bu üniversitenin yönetimi için de bir "mütevelli heyet" seçer. Amerika'da böyledir.

Özel sermayenin kuracağı vakıf üniversitelerinden geçerli olan "mütevelli heyet" sisteminin, devlet elindeki üniversitelerde uygulanması düşünülemez.

Önce böyle bir sistem hukuka aykırı düşer. Sonra da bin bir türlü sakınca doğurur.

Deniyor ki:

– İsveç'teki sistem budur...

İsveç sistemini kabaca özetleyelim:

İsveç'te üniversiteler, "üniversite meclisleri" tarafından yönetilir. Bu kurula öğrenciler ve öğretim üyeleri kendi temsilcilerini seçerler. Öğretim üyelerinin ve üniversitede çalışanların oluşturdukları sendikalar da ayrıca bu kurula temsilci gönderirler.

İsveç sisteminin bir özelliği de üniversite meclislerine üniversite dışından seçilenlerin yerel yönetimlerden gelmeleridir.

Geçen yıl yapılan değişiklikle üniversite meclislerindeki yerel yönetici kontenjanı artırılmıştır.

İsveç sisteminin de "mütevelli heyet sistemi" ile bir ilgisi yoktur.

Türkiye'ye getirilmek istenen bu model, öğrencilerin, öğretim üyelerinin ve yerel yönetimlerin üniversite yönetimine katılacakları bir model mi olacak? Yoksa "mütevelli heyet" adı altında işadamlarının ve iktidara yakın siyasetçi eskilerinin seçilecekleri "parti komiserlikleri" mi?

Üniversiteler özerk olmalıdır.

Özerklik de üniversitelerin yöneticilerini kendilerinin seçmeleri ve böylece kendi kendilerini yönetmeleri demektir.

Bu yönetim modeli üniversite öğretim üyelerinin, üniversite dışından gelen emirlerle görevlerinden uzaklaştırılmamalarını da gerektirir.

Üniversiteler ya kendi kendilerini yönetirler ya da yönetmezler. Üniversitelerin kendi kendilerini yönettikleri sistemlere "özerklik" deniyor.

Üniversite öğretim üyeleri kendi kendilerini yönetecek olgunluk ve erginlikte görülmüyorsa söylenecek söz de kalmıyor demektir.

Üniversiteler kendi kendilerini niçin yönetemezler? Bilgi eksikliği nedeniyle mi? Siyasal çekişmeler yüzünden mi? Neden?

Üniversiteler kendi kendilerini yönetecek erginlik ve olgunluğa erişmiş sayılmıyorsa, bu erginlik ve olgunluk acaba kimlerdedir? Bu yasa önerisini hazırlayan Adnan Kahveci'de mi? Yoksa eski YÖK üyesi Prof. Kemal Karhan'da mı?

Kimde?

Üniversite ve iktidar partisi şu "1402 ayıbını" silmelidirler.

12 Eylül'deki "askeri mütevellilerin" üniversite içinden gelen ihbarlarla attıkları bilim adamlarına daha kadro açamayanların, bugün üniversite adına ağızlarını açmalarına hakları yoktur!

(Cumhuriyet, 6 Ocak 1990)

MİT İÇİNDE MİT!

Başbakan Akbulut "MİT'in yeniden düzenleneceğini" açıklamış.

Peki, MİT nasıl düzenlenecek?

Kuruluş yasası yeniden ele alınacak, MİT Müsteşarlığı da doğrudan doğruya Cumhurbaşkanlığı'na bağlanacak. Tabii bu arada MİT Müsteşarı da değiştirilecek ve yerine ANAP'a bağlı bir sivil getirilecek.

Sonra da bu işin edebiyatı yapılacak:

– MİT'i sivilleştirdik...

Sayın Özal, bir sivil bürokrat tarafından başarı ile yürütülebilecek Cuhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği görevini son 30 Ağustos'ta ordudan ayrılan Kara Kuvvetleri Komutanı'na teslim edecek; sonra da önünde topuk selamı ile esas duruşa geçen ANAP'a "hizmet arz etmeye" hazır bir emekli generali ya da kendisine körükörüne bağlı bir bürokratı MİT Müsteşalığı'na getirecek.

Bunun adı da sivilleşme olacak!

Özal, Başbakanlık günlerinde sessiz sedasız bir önemli düzenleme yapmıştı. Bu önemli düzenleme ile MİT içinde "özel statülü" görevliler yaratmıştı. Bu özel statülü görevlilerin aylık ve ödenekleri MİT içinde çalışan öteki görevlilerden çok daha yüksekti.

Bu düzenleme, 17 Haziran 1987'de çıkarılan yasa gücünde kararnameyle yapılmıştı.

281 sayılı yasa gücündeki kararname ile MİT içinde sözleşme usul ve ilkeleri ile aylık ve ödenekleri ile özlük hakları "Başbakan tarafından tespit" olunan "ayrılacıklı görevliler" yaratılmıştı.

MİT'in kuruluş yasasına göre de sözleşmeli personel çalıştırılabiliyordu. 1987 yılında yapılan bu değişiklikle MİT içinde iki tür sözleşmeli personel yaratılmıştı.

MİT'e "Özal'a özel statülü" kaç kişi alındı? Bunlar hangi alanlarda görevlendirildi?

Bunları bilmeye olanak yoktur...

Özal'ın MİT içindeki sözleşmeli personeli şu özellikleri taşıyor:

Uzmanlık alanı başbakanca belirleniyor. Bu bir... Başbakanın onayı ile kadro karşılığı çalıştırılıyor. Bu da iki...

Üçüncüsü de şu:

Başbakan 65 yaşını doldurmuş bir emekliyi de sözleşmeli personel statüsü ile MİT Müsteşarlığı'na getirebiliyor.

Başka?

Aylığı, ödeneği, özlük hakları Başbakan'ca belirleniyor. Ayrıca MİT'teki görevi süresince Emekli Sandığı'na bağlanıyor.

Peki MİT Yasası'na göre çalışan sözleşmeli personel?

Bunların kadroları yok. Bu bir... Çalışma koşulları yönetmelikle saptanıyor. Bu da iki... Aylık ve ödenekleri Özal'ın sözleşmeli personelinden az, bu da üç...

Öyleyse MİT içinde üç grup görevli çalışıyor:

İlk grup, Devlet Memurları Yasası'na bağlı. İkinci grup, sözleşmeli personel. Üçüncü grup da Özal'ın sözleşmeli personeli!

Özetle MİT içinde MİT.

MİT Yasası'nda MİT'in her yılki "fiili kadro"nun MİT Müsteşarı'nca belirleneceği ve Başbakan'ca onaylanacağı yazılıyor.

MİT'te çalıştırılan askeri personelin sınıf, rütbe, ünvan ve sayıları Genelkurmay Başkanlığı ve MİT Müsteşarlığı'nca birlikte saptanıyor.

Özal, şimdi Başbakan değil Cumhurbaşkanı'dır. Nasıl, Başbakanlık'a alınan özel uçakları Cumhurbaşkanı olarak kendisi kullanıyorsa, Başbakan'a bağlı olan MİT'i de elbette Cumhurbaşkanlığı'na bağlatacaktır.

Özal, bugünü değil yarını düşünüyor, bugün Akbulut Başbakan. Bu açıdan hiçbir sorun yok.

Peki yarın?

Özal, yarın İnönü'nün ya da Demirel'in başbakan olacağını düşünüyor. Özal, kendisi yerine İnönü ya da Demirel'e bağlı bir MİT'e nasıl katlansın?

Özal, nereye adımını atarsa orası birdenbire ansızın sivilleşiverir! Basının bazı köşelerinden de birden alkış gelir:

- Bravo, yaşa, işte sivilleşme.

Sayın Cumhurbaşkanı'mız 12 Eylül sabahı başbakan yardımcısı olarak onurlandırdığı askeri hükümeti de birdenbire "sivilleştirmiş" değil miydi?

Şimdi MİT'i de öyle sivilleştirecek..

Bunun adı "sivilleşme" değil, "Özallaşma"dır. "Özallaşma" da özelleşmenin bir özel türüdür!

(Cumhuriyet, 7 Ocak 1990)

İKİ YANILGI...

Yakın tarihimizi gereği gibi biliyor muyuz?

Hayır; pek bilmeyiz. Kurtuluş Savaşı'nın gizli tutanakları bile yeni yeni yayımlanıyor.

Yakın tarih gereği gibi araştırılmıyor. Araştırılmadığı için de kökenleri yakın geçmişe kadar uzanan yanılgılar bugünün siyasetine de yön veriyor.

Yanılgılardan biri "Kemalist" sözcüğüne verilen anlamdan kaynaklanıyor.

Bazılarımızın dilinde "Kemalizm, eşittir, yasakçılık" anlamındadır.

"Kemalist" sözcüğünü ilk kez kullananlar Atatürk ilkelerini savunanlar değildir. Bu sözcük, ilk kez, 1919-20 yılları arasında Amerikan basınında ve İngiliz gizli belgelerinde geçer.

Amerikan basını "Kemalistler" kavramını "Bolşeviklerle işbirliği yapan millici güçler" anlamında kullanmıştır. Kemalistler, Amerikalılar ve İngilizler'in dillerinde, ülkesi için çarpışan ulusal güçlere verilen addır.

Kurulu düzenle savaşmak yerine tarihle hesaplaşmaya girmeyi yeğleyen bir kısım şematik Marksist, Kurtuluş Savaşı'nın emperyalist ordularına karşı verilen bir Kurtuluş Savaşı olduğunu yadsıyıp, kendi küçük dünyalarında oluşturdukları yapay öğretilerle uğraşıp dururlar.

Bunu yaparken Kurtuluş Savaşı'nın soylu bir direniş olduğunu da unuturlar.

Batılı kapitalist- emperyalistlerin düşman bildikleri "Kemalizm" şematik Marksistler'in de boy hedefidir!

İkinci yanılgı, Kurtuluş Savaşı'nda bir kısım Kürtlerle İngiliz Gizli Servisi arasında kurulan ilişkilerin göz ardı edilmesidir.

Bugün Kurtuluş Savaşı ile ilgili İngiliz belgeleri açıklanmıştır. Bu belgeler, Kurtuluş Savaşı'nda "İngiliz İstihbarat Servisi" ile "Kürt aşiretleri" arasındaki ilişkileri kanıtlıyor.

Nedense bazı tarihçilerimiz kapıldıkları Atatürk düşmanlığı nedeniyle bu belgelere bakmıyorlar.

Değerli araştırmacı Büyükelçi Bilal Şimşir'in "İngiliz Belgelerinde Atatürk" adlı belgesel yayını 1973 yılında Türk Tarih Kurumu Yayınları arasında basılmıştı.

Bu belgesel kitabın 38. sayfasında yayımlanan 19 Temmuz 1919 tarihli telgarfta İngilizlerin Kürtlerle yaptıkları işbirliğine değiniliyor ve İngiliz Binbaşı Noel ile görüşülmesi konusunda Bedirhanoğulları ile ilişkiye geçilmesi isteniyor.

Aynı yayının 119. sayfasında da İngilizler'in Bedirhanoğlu Aşireti'nden Amin Ali'nin Diyarbakır Valiliği'ne getirilmesini istedikleri anlaşılıyor. 166. sayfasında yer alan bir başka belgede de "İngiliz- Kürt İşbirliği" kanıtlanıyor.

Şimşir'in İngiliz belgelerinden derlediği kitabının 221. sayfasında da Raşvan Kürtleri'nin Mustafa Kemal'e karşı oldukları ve eyleme geçecekleri anlatılıyor.

Kitabın 273. sayfasındaki belge çok ilginç:

İngiliz Büyükelçiliği'nden T. B. Hohler, Kürt liderlerinden Abdülkadir'in İngilizler ile Mustafa Kemal'in başarılı olması halinde Kürtler'in tehlikeye düşeceklerini bildirdiği kaydediliyor.

Erol Ulubelen'in 1967 yılında Yön, 1982 yılında da Çağdaş Yayınları arasında çıkan "İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye" adlı belgesel kitabında da İngilizler'in emrindeki Kürt aşiretleri ile ilgili belgeler sergileniyor.

Kitabın 195. sayfasındaki 19 Ağustos 1919 tarihli gizli İngiliz belgesine göz atalım:

– ... Amerika, Trabzon ve Erzurum'u içine alan bir Ermenistan'ı himaye edecek, geri kalan dört il de, bir Kürt devleti olarak İngilizler'in himayesine verilecek.

Ulubelen'in kitabındaki 451 sayılı İngiliz gizli belgesine de bakalım:

– ... Binbaşı Noel, Kürt şefleriyle görüş birliğine varırsa bundan büyük faydalar sağlayacağını söylüyor. Bunlar İstanbul'da Abdülkadir ve Bedirhan ve daha az önemli bazı kimselerdir.

Kitabın 257. sayfasındaki gizli belge, İngilizler ile bazı Kürt aşiretleri arasındaki işbirliğini ortaya koyuyor.

– Kürdistan, Türkiye'den tamamen ayrılıp özerk olmalıdır. Ermenilerle Kürtler'in çıkarlarını bağdaştırabiliriz. İstanbul'daki Kürt Kulübü Başkanı Said Abdülkadir ve Paris'teki Kürt delegesi Şerif Paşa emrimizdedir.

Kurtuluş Savaşı'nda, Türklerle- Kürtler aynı cephelerde, kapitalist emperyalizme karşı savaştılar. Bir kısım Türkler ve Kürtler de kapitalist emperyalizm ile açıkça işbirliği yaptılar.

Dün, Kürt ayrımcılığı aşiretleri Batılı devletlerce niçin destekleniyorsa, bugün de Kürt ayrımcılığı aynı nedenlerle destekleniyor.

Bunu görmemek için kör, duymamak için de sağır olmak gerekir.

(Cumhuriyet, 9 Ocak 1990)

GEÇERSİZ...

Türkiye Cumhuriyeti bir "hukuk devleti" midir?

Öyle diyorlar.

Öyleyse, bazı kurallara ve ilkelere uymak zorundayız. Bu kural ve ilkeler gözardı edilirse hukuk devleti de o ünlü deyişle "tagyir, tebdil ve ilga" edilmiş olur.

Hukuk devletinde en üst düzeydeki kurallar anayasa ile belirlenir. Anayasayı yasalar, yasaları tüzükler, tüzükleri de yönetmelikler izler.

Yönetmelik tüzüğe, tüzük yasaya, yasa da anayasa aykırı olamaz.

Bu kurallar ilişkisine hukukta "normlar hiyerarşisi" denir.

Olağan dönemlerde anayasa ve yasalar, yasama organınca oluşturulurlar. Tüzük ve yönetmelikleri de idare çıkarır. Buna "idarenin düzenleme yetkisi" adı verilir.

Sözü türban konusuna getirmek istiyorum.

YÖK, Öğrenci Disiplin Yönetmeliği çıkarır, değiştirir, kaldırır. Bu, YÖK'ün düzenleme yetkisi içindedir. Bu yetki sınırsız değildir.

YÖK, bu yetkisini anayasaya uygun olarak kullanmak zorundadır.

Kız öğrencilerin fakülte ve yüksek okullara başlarını örterek gelmelerini düzenleyen yasa Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmiş; bu iptal kararı da Resmi Gazete'de 5 Temmuz 1989 günü yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu karar bağlayıcıdır.

Anayasa'nın 153'üncü maddesinin son fıkrasını YÖK Padişahı Prof. Dr. Doğramacı ile birlikte okuyalım:

– Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazete'de hemen yayınlanır ve yasama, yürütme ve yargı oranlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar...

Görülüyor ki bu maddede "Anayasa Mahkemesi kararları Doğramacı dışında herkesi bağlar" ya da "YÖK bu hükmün dışındadır" diye ayrı kural da yoktur.

Anayasa Mahkemesi kararına da kısaca göz atalım:

– Türk devrim temeline oturan ve bu yapıda laiklik ilkesine özel bir önem ve üstünlük tanıyan Anayasa, özgürlüklere karşı laiklik ilkesini özenle korumayı amaçlamış ve bu ilkenin özgürlüklere kaydırılmasına olanak tanımamıştır. 174. maddede korunan laiklik ilkesiyle bu madde kapsamındaki devrim yasalarının amaç, erek ve içeriklerinin öngördüğü nitelikleri gözardı ederek dinsel inanç gereğine dayalı bir düzenleme getiren dava konusu kural Anayasa'nın 174. maddesine de aykırıdır.

Anayasa'nın 174. maddesi de devrim yasalarının anayasaya aykırı kurallar olarak yorumlanıp anlaşılamayacağını da söylüyor.

Anayasa Mahkemesi kararları, yasama ve yürütme organlarını bağlıyor; bağladığı içindir ki aynı yasa bir kez daha çıkarılamıyor.

Peki, yasama ve yürütme organlarını böylesine bağlayan Anayasa Mahkemesi kararları idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri de bağlamaz mı?

Bağlamaz olur mu hiç? Kuşkusuz bağlar.

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararından sonra YÖK'ün disiplin yönetmeliğindeki başörtü yasağını kaldırmaya yetkisi kalmamıştır. Bu yetki, Anayasa Mahkemesi kararının özü ve sözüne aykırı olarak kullanılamaz.

Bu yetki, Anayasa Mahkemesi kararı ile kaldırılmıştır.

YÖK'ün yaptığı disiplin yönetmeliği değişikliği, "yetki, konu, sebep ve maksat" öğeleri açısından sakattır. Dolayısıyla bu yönetmelik değişikliği geçersizdir.

Buna da karar verecek olan idari yargıdır.

YÖK, son kararı ile üniversiteleri yeni bir kargaşa içine itmiştir. YÖK, üniversiteleri bir kargaşa içine itmekle yetinmemiş, bu konudaki sorumluluğu dekan ve rektörlere yükleyip aradan çekilmiştir.

YÖK, hem Bezm-i Alem Üniversitesi hem türban konusunda birbiri ile çelişik ve tutarsız kararlar almıştır.

YÖK'ün Atatürkçülük ve laiklik konularındaki ilkeleri, demek ki kalıcı değildir; bu ilkeler, cumhurbaşkanından cumhurbaşkanına, hükümetten hükümete ve devirden devire değişen niteliktedir.

Türban konusunu çıkmaza sokan da işte bu "mevsimlik Atatürkçülük" anlayışıdır.

(Cumhuriyet, 10 Ocak 1990)

YOL AYRIMI...

SHP'den ayrılan milletvekilleri ile Aybar ve arkadaşları yeni bir parti kurabilecekler mi?

Baştürk ve arkadaşları ile Aybar'ın bugün Ankara'da yapılması kararlaştırılan toplantıları ertelendi. Toplantının ne zaman yapılacağı cumartesi günü belli olacak.

SHP'den ayrılan milletvekillerinin Aybar ve çevresi ile hemen bu aşamada parti kurma kararında olmadıkları anlaşılıyor.

Haklılar. Bu konularda birdenbire karar almak yanlış olabilir. Bu tür kararların alınabilmesi için milletvekillerinin önce kendi aralarında, sonra seçmenleri ve yakın çevreleri ile düşünce alışverişleri yapmaları gerekir.

Parti kurmak pek kolay bir iş değildir. Kağıt üzerinde çözümü kolay görünen birçok sorun örgütlenme aşamasında içinden çıkılmaz düğümlere dönüşür.

Partinin ideolojisinden tutun da kadrosuna, tüzük ve programına, mali kaynaklarına ve kimin genel başkan ve genel sekreter olacağına kadar birçok konu parti öncülerini kısır döngüler içine sürükler.

Solda bugün dört ayrı parti var. Bunlar: SHP, DSP, SP ile "legaliteye çıktığını" açıklayan TBKP'dir.

Baştürk ve arkadaşları, SHP yönetimi ile çatışmış ve ayrılmışlardır. Bu grubun Ecevit'in DSP'si ile de bir yakınlıkları olmamıştır. SHP'den ayrılan milletvekillerinin SP ile de bir ilişkileri yoktur.

SHP'den ayrılan milletvekillerinin aynı siyasal eğilimde oldukları da söylenemez. İçlerinde Aybar'ın görüşleri ile bağdaşanlar olduğu gibi bu görüşlere karşı olanlar da vardır.

SHP'den ayrılan milletvekillerinin arasında siyasal geçmişlerinde sosyalizm ile düşünsel yakınlıkları olmayanlara da rastlanmaktadır.

Baştürk ve arkadaşları içinde "TKP'lidir" diye tanımlanacak bir milletvekili de yoktur. Ancak bu milletvekillerinin bazıları, "birleşik partiyi de içine alacak bir yeni oluşum" görüşünü savunuyor olabilirler.

Bu görüş pek gerçekçi değildir.

Niçin değildir?

Hem Aybar hem de Baştürk'ün siyasal geçmişteki savaşımları bugün "birleşik parti" ile bir çatı altında bir araya gelmelerini engeller.

Peki niçin engeller?

Aybar, "güler yüzlü sosyalizm" görüşü ile Leninizmi eleştirmiş ve Sovyet sisteminin bir "burjuva modeli" olduğunu ileri sürmüş, sosyalizmde bağımsızlığın temel koşul olduğunu savunmuştur.

TİP ve TKP o günlerde Leninist modeli savunmuşlar, Aybar ve çevresini de suçlamışlardı.

İşte bunun için engeller.

Baştürk ve Fehmi Işıklar da DİSK'ten "TKP eğilimlileri tasfiye" etmişler ve sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışını "bağımsız sosyalizm" kavramı ile birlikte savunmuşlardır.

Bu yüzden Aybar ve Baştürk'ün birleşecekleri noktalar, birleşik partinin SHP'den ayrılan milletvekilleri ile uzlaşacakları noktalardan çok ama çok daha fazladır.

Güçlük şuradadır: SHP'den ayrılan milletvekilleri, siyasal sahneye SHP'ye benzer bir sosyal demokrat parti modeli ile mi çıkacaklardır? Yoksa kapitalist sömürüyü ortadan kaldırmayı amaçlayan "bağımsız sosyalist" bir modelle mi?

Leninist model, Doğu Avrupa'da Moskova'ya uyumlu partiler ile birlikte yıkılıyor. Batı'daki sosyal demokrat partiler, kurulu düzenin "yedek lastikleri" olarak düzenle gün geçtikçe bütünleşiyorlar.

"Ekonomilerin militarizasyonu" adı verilen model ile Türkiye'de yerleştirilen "arabesk liberalizm" ve "alaturka kapitalizm" ise gün geçtikçe emekçi sınıf ve tabakaları yoksulluğa sürüklüyor.

Bu koşullarda özgürlükçü, katılımcı ve bağımsız sosyalist parti modeli ilerisi için daha da önem kazanıyor.

SHP'den ayrılan milletvekilleri işte böyle bir yol ayrımının kilometre taşında karar verecekler.

Atacakları adım böyle bir modelin oluşmasına yarar mı, yaramaz mı? Böyle bir ideolojik seçeneği benimsiyorlar mı, benimsemiyorlar mı?

Daha da önemlisi, hangi sınıfsal taban ile bütünleşecekler? Nasıl bir kadro ile beraberler?

İşleri zor!..

(Cumhuriyet, 11 Ocak 1990)

13'e 9...

1960 İhtilali'ni yapan MBK döneminin gizli tutanaklarının açıklanmasına karar verildi.

Niçin dersiniz?

Niçin olacak? Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın idamları gündeme gelecek; sonra da İmralı'daki mezarlar, "devlet töreni" ile Ankara, İstanbul ya da Aydın'a taşınacak.

ANAP böylece DYP'nin elindeki "Menderes bayrağı"nı kapmış olacak.

Milli Birlik Komitesi'nin idamlarla ilgili tutanağında hiçbir açıklık yok. MBK, bu konuda Genelkurmay Başkanı ve üst generaller ile toplantılar yapmış. Yapmış ama, bu toplantının tutanakları yok...

İdamlar konusu Bakanlar Kurulu'nda da görüşülmüş, bu görüşmenin de tutanağı yok.

Yüksek Adalet Divanı'nın ölüm cezası kararı veren kurulunda şu üyeler görevliydi:

Başkan: Salim Başol, Üyeler: Selman Yörük, Rıza Tunç, Abdullah Üner, Hıfzı Tuz, Hasan Gürsel, Mehmet Çokgüler, Vasfi Göksu, Ali Doğan Toran.

MBK'nin ölüm cezalarını onaylayan tutanağı şöyle:

"Başkan: Okunan karar hakkında söz isteyen? Yok.

Bir mütalaa olmadığına göre kararı yüksek oylarınıza sunuyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Memleket için hayırlı olmasını dilerim..."

15 Eylül 1961 günlü MBK toplantısında idamlar 9 karşı oya karşı 13 oyla oyanlanmıştı.

Kimlerdi idamlara karşı oy kullananlar.

Bu konuda herhangi bir belge ya da tutanak yok. MBK üyeleriyle yaptığımız söyleşilerde saptadığımız adları verelim:

15 Eylül günü ölüm cezalarının onanmasına karşı oy kullananlar şunlardı: Orgeneral Cemal Gürsel... Orgeneral Fahri Özdilek... Tümgeneral Sıtkı Ulay... Albay Sami Küçük... Albay Osman Köksal... Albay Suphi Gürsoytrak... Albay Selahattin Özgür... Albay Kamil Karavelioğlu... Albay Suphi Karaman.

Yüksek Adalet Divanı'nca verilen ölüm cezalarının MBK'ca 13 oyla onaylanması üzerine Albay Sezai Okan, "13 uğursuz sayıdır, sonuç da değişmeyeceğine göre bu 13 sayısını değiştirelim" önerisinde bulunur.

Bu öneri üzerine Kamil Karavelioğlu, "Sonuç değişmeyeceğine göre ben de çoğunluğa katılayım" der.

Ve sonuç 14/8 olur.

CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün ölüm cezalarının onanmamasını isteyen mektubu MBK'nin o günkü toplantısında okutulmaz.

O günleri yaşayanlar bilirler; ölüm cezaları "Silahlı Kuvvetler Birliği" adıyla kurulan bir cuntanın baskısı ile onaylanmıştır. Silahlı Kuvvetler Birliği'nin 28 Haziran 1961 günlü protokolünün (d) fıkrası, Yassıada kararları ile ilgili şu kararı duyuruyordu:

– Yassıada davasında birinci derecede suçlular için Yüksek Adalet Divanı'nın verdiği kararlar derhal tasdik ve infaz edilecektir...

Yassıada kararlarının bir kısmı "derhal tasdik ve infaz" olunmamış; seçimler yapılmış, aynı cunta, 21 Ekim 1961 günü yaptığı toplantıda TBMM'nin kapatılması ve MBK'nin feshedilmesi kararı almıştır.

Bu kararı alan cunta üyelerinin bazılarını o günkü rütbeleri ile tanıyalım:

Generaller: Korgeneral Refik Tulga... Korgeneral Cemal Tural... Tümgeneral Fikret Esen... Tümamiral Bahattin Özülker... Tuğgeneral Faruk Gürler... Tuğamiral Celal Eyicioğlu... Tuğgeneral Faruk Güventürk... Tuğamiral Kemal Kayacan.

Kurmay Albaylar: Doğan Özgöçmen... Suat Aktolga... N.Kemal Ersun... Recai Batıralp... Vehici Akın... Emin Aytekin... Fikret Köknar... Bedrettin Demirel.... Bülent Tarkan... Zarif Çetindağ.

Talat Aydemir'de bu cuntanın en güçlü ve etkili üyelerinden biriydi.

Bu cuntanın üyeleri daha sonra ordu üst kademelerinde görev yapmışlar, bir kısmı da 12 Mart döneminde etkili görevler üstlenmişlerdir.

Bu olaylar, bir görüşme tutanağının ortaya çıkarılması ile aydınlanacak türden konular değildir. Bu gibi gerçekler tutanaklara pek yansıtılmaz.

Sorun ölüm cezası mı?

Ölüm cezalarına karşıysanız, Menderes'ten Talat Aydemir'e... Talat Aydemir'den Deniz Gezmiş'e... Deniz Gezmiş'ten Erdal Eren'e kadar bütün idamlara karşı olmak gerekir.

Uygarlık ve insanlık bunu gerektirir...

(Cumhuriyet, 12 Ocak 1990)

ŞAİRLER ÖLMEZ...

Şair Cemal Süreya'nın ölümü hepimizde üzüntü yarattı.

Cemal Süreya'nın yalnızca şairliği değil, yaşamında sergilediği incelemeci, araştırmacı kişiliği ve ödün vermez tavırları da ileride hep saygıyla anılacaktır.

Köşe dönücü, iş bitirici, fırsatçı, üçkağıtçı, dönek, yılışık ve bulaşık aydın özentilerinin hamam böcekleri gibi her yeri sardığı bir dünyada Cemal Süreya gibi insanlar örnek alınması gerekli birer kişilik anıttır.

Son yıllar, yeni, yepyeni bir aydın modeli de üretti. 12 Mart ve 12 Eylül'lerin getirdiği baskılar bu modelin çerçevesini çizdi.

Korkaklık, yılgınlığa; yılgınlık, teslimiyetçiliğe; teslimiyetçilik de köşe dönmeciliğe ve işbitiriciliğe kapılar açtı.

Cemal Süreya isteseydi, uzmanı olduğu maliye alanında en üst bürokratik koltuklara oturur ya da holding sofralarında milyarlarla oynardı.

Kararlı, inançlı, bilinçli ve aydın tavrıyla her gün yeniden doğdu; hiç yorulmadı, korkmadı, yılmadı, durmadı.

Hep ama hep savaştı.

Cemal Süreya, gittikçe "nesilleri tükenen" onurlu aydınların ortak adıdır.

Şiirleri yüreklerimizde güvercin sıcaklığı ile duruyor; devrimci ve ilerici aydın tavrı da belleklerimizde bir kişilik anıtı gibi duracak.

Anısı hepimize önder olsun!..

Nazım Hikmet'in Evi:

Ünlü Türk şairi Nazım Hikmet, uzun yıllar Türkiye'de hapis yattıktan sonra Sovyetler Birliği'ne gitmiş ve yaşamının on üç yılını Moskova'da geçirmiştir.

Bu büyük şairin Türkiye'de hangi cenderelerden geçtiğini anlayabilmek için avukat Atilla Coşkun'un "Siyasal Yaşamından Kesitlerle Nazım'ın Davaları" kitabını okumak yeter.

Kitapta Nazım'ın ne gibi suçlarla yargılandığı belgelerle açıklanıyor.

Nazım Hikmet'in son günlerine kadar uzun yıllar yaşadığı bu apartman dairesinin kapısında Nazım'ın bu evde yaşadığını anlatan bir plaket asılmıştı.

Nazım Hikmet, ölümüne yakın yazdığı "cenaze merasimim" adlı şiirinde şu duygularını dile getirir:

"Bizim avludan mı kalkacak cenazem / Nasıl indireceksiniz beni üçüncü kattan? / Asansöre sığmaz tabut / Merdivenlerse daracık.

Belki avluda diz boyu güven ve güvercinler olacak / Belki kar yağacak çocuk çığlıkları ile dolu / Belki ıslak asfaltıyla yağmur / Ve avluda çöp bidonları duracak her zamanki gibi.

Kamyona, yerli gelenekle, yüzü açık yükleneceksem / Birşey damlayabilir alnıma bir güvercinden; uğurdur / Bando gelse de gelmese de çocuklar gelecek yanıma / Meraklıdır ölülere çocuklar.

Bakacak ardımdan mutfak penceremiz, balkonumuzdan geçirecek beni çamaşırlarıyla / Ben bu avluda bahtiyar yaşadım bilemediğiniz kadar / Avludaşlarım, uzun ömürler dilerim hepinize..."

Türkiye Yazarlar Sendikası, Nazım Hikmet'in Moskova'daki evinin müze yapılması için Gorbaçov'a başvuruyor.

Nazım'ın evi müze olmalıdır. Ama Nazım'ın mezarı Türkiye'ye getirilmeli ve "Anadolu'da bir köy mezarlığına gömün beni / Ve de uyarına gelirse / Tepemde bir de çınar olursa / Taş maş istemez hani" şiirindeki vasiyeti yerine getirilmelidir.

Nazım, bu yurdun şairidir, Nazım, Kuvayi Milliye şairidir, Nazım, Türk dilinin şairidir; bu ülkenin aydını, bu ülkenin insanıdır.

Nazım'ın dediği gibi "Türküler söylendikçe Türk diliyle / Seni seviyorum gülüm dendikçe Türk diliyle / Türk diliyle gülünüp / Türk diliyle ağıtlar yakıldıkça" Nazım Hikmet yaşayacak.

Nazım'ı mahkum edenler unutulacak, ama Nazım hep yaşayacak.

Nazım Hikmet'in mezarı yurdumuza ne zaman getirilecek? Bu düşmanlık, bu bağnazlık, bu kin ne zaman bitecek?

(Cumhuriyet, 13 Ocak 1990)

SİYASET MEYDANI...

Osmanlılar, ölüm cezalarını uyguladıkları yere "siyaset meydanı" derlermiş. Türkiye'de de siyaset, hep yasak konusu oldu.

Yasaklar, siyaset alanlarına cezaevi ranzalarını, demir parmaklıkları ve darağaçlarını yerleştirdi.

1950- 60 döneminde Marksistler işkenceli sorgulardan geçirilip yargılandılar. Adı "Demokrat" olan iktidar partisi yıllarca solculara kan kusturdu.

1960 yılına gelindiğinde ülkede soluk almak güçleşmişti. Öylesine boğucu bir baskı rejimi yaşanıyordu.

1960 Nisan ve Mayıs aylarında öğrenciler, DP Hükümeti'ne karşı direnişe geçtiler. İstanbul ve Ankara'daki öğrenci gösterilerini Kara Harp Okulu'nun yürüyüşü izledi.

Bu demokrasi ve özgürlük istekleri, DP Hükümeti'nce kanla bastırılmak istendi. Sıkıyönetim komutanları kalabalığa "ateş emirleri" verdiler.

Genç subaylar, bu ateş emirlerine uymadılar.

27 Mayıs işte bu koşullarda geldi.

DP yöneticileri Yassıada'da kurulan Yüksek Adalet Divanı'nda yargılandılar. Sanıklar, ihtilalcilerce oluşturulan bir olağanüstü mahkemede yargılandılar.

Duruşmalar açık olarak yapıldı.

Yargılama sonucunda DP yöneticilerinin bir kısmı ölüm cezalarına, büyükçe bir kısmı da hapis cezalarına çarptırıldılar.

Bugün yayımladığımız belge ihtilal hükümetinin 14 üyesinin ölüm cezalarının uygulanmaması için yaptıkları başvuruyu kanıtlıyor.

O günlerde, başta İsmet İnönü olmak üzere birçok kişi Menderes ve iki bakanının idam edilmemeleri için çabaladılar. Fakat bu çabalar sonuç vermedi.

İhtilallerde cuntalar birbirini izler. O günlerde de öyle oldu; "Silahlı Kuvvetler Birliği" infazların yapılması için her türlü baskı yolunu kullandı.

İdamların görüşüleceği gün, TBMM, cuntacılara bağlı birliklerce kuşatıldı. Menderes, Zorlu ve Polatkan, bu baskılar sonucunda idam edildiler.

Aradan iki yıl geçmeden 21 Mayıs ihtilal girişimi yaşandı. Silahlı Kuvvetler Birliği'nin Ankara'daki etkili üyesi Kara Harp Okulu Komutanı Talat Aydemir, 22 Şubat 1962 tarihindeki ilk ihtilal girişimi sonunda arkadaşlarıyla emekliye sevk edilmiş, ihtilalci albay, bir yıl sonra arkadaşlarıyla birlikte üniformasını giyerek yeniden başkaldırmıştı.

Aydemir'in girişimi İnönü'nün başında bulunduğu hükümetçe bastırıldı. Aydemir ve arkadaşları ölüm cezalarına çarptırıldılar.

Kurmay Albay Talat Aydemir, Süvari Binbaşı Fethi Gürcan ve Üsteğmen Erol Dinçer'in ölüm cezaları TBMM'de oylanırken, Adalet Partili milletvekilleri "üç sizden üç bizden" diye işaretlerle bir intikam töreninde ant içercesine gösteriler yapıyorlardı.

1972'de TBMM'de Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın ölüm cezaları görüşülürken Adalet Partili milletvekillerinin kılları bile kıpırdamadı. Bu üç genç, AP oylarıyla darağacına çıkarıldılar. Bu gençleri ölüm cezalarına çarptıran Sıkıyönetim Mahkemesi Başkanı da emekliye ayrılıp, soluğu doğru AP'de aldı.

Bütün bunlar hepimize ders olmalıdır.

Demokrasilerde siyasal suç olmaz.

Şiddete başvurmamak koşulu ile bütün düşünceler serbestçe ve özgürce örgütlenmelidir. Siyasal nitelikli suçlarda da ölüm cezaları kalkmalıdır. Siyaset, artık ceza konusu olmaktan çıkarılmalıdır.

Sultan Süleyman'a kalmayan dünya kimseye kalmaz. Görüyorsunuz, korkuya ve cezaya dayanan iktidarlar kimseye yar olmadı, rüzgar eken, hep fırtına biçti!

Erdemir:

Erdemli ve onurlu bürokratların simgesi Dr. Mehmet Erdemir'de aramızdan ayrıldı.

Erdemir, ulusal kaynaklarımıza dayanan enerji politikasının yılmaz savunucularından biriydi.

Son günlerdeki bütün çabası "özelleştirme" etiketi ile sunulan yabancılaştırmanın yaratacağı sakıncaları anlatmaktı.

Mezarının başında Prof. Muammer Aksoy'un da dediği gibi gittikçe nesilleri tükenen bir bürokrat kuşağın son temsilcilerindendi.

Devletine, halkına bağlı dürüst, namuslu ve onurlu bürokratlardan biriydi Erdemir.

Mehmet Erdemir'i saygıyla anıyoruz.

(Cumhuriyet, 14 Ocak 1990)

NEREDEN BULDUN?

Önümüzdeki günlerde TBMM'de biri "hayali ihracat", biri de "rüşvet" ile ilgili iki yasa metni üzerinde tartışma çıkacak.

ANAP bugüne kadar getirdiği yasa ve kararla hayali ihracatçıları korumuş; hayali ihracat da kolaylaştırılmıştı.

Örneğin 13 Aralık 1983 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile bazı toplu kaçakçılık suçları suç olmaktan çıkarılmış; düzmece belgelerle yapılan işlemler için hapis cezası öngören 1918 sayılı Yasa'nın 27. maddesi de 1985 yılında değiştirilmişti.

1985 yılında ayrıca 1567 sayılı Yasa değiştirilerek döviz kaçakçılığı suçlarına af getiriliyor; 1117 sayılı Yasa'da yapılan değişiklikle de sigara kaçakçılarına af sağlanıyordu.

Kaçakçılara sağlanan af niteliğindeki bu değişikliklerden sonra Pasaport Yasası'nda da değişikilkler yapılıyor; silah kaçakçısına, uyuşturucu madde kaçakçısına, döviz ve gümrük kaçakçısına pasaport alma hakları sağlanıyordu. Bu "akçeli suç örgütleri"ne sağlanan kolaylıklar bununla da bitmiyor; "fuhuş tacirleri" ile ilgili pasaport yasakları da kaldırılıyordu.

Bir kısım ANAP milletvekili geç de olsa uyandı.

1919 sayılı "Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun" eski Cumhurbaşkanı Evren tarafından TBMM'ye bir kez daha görüşülmek üzere gönderildiğinde TBMM koridorlarında kimlerin dolaştıkları, kimlerin "kulis" yaptıkları anlaşıldı.

Geri gönderilen yasa TBMM Adalet Komisyonu'ndan geçmiş, genel kurula sunulmuştur. Sunulan metinde hükümetin "ekonomik suça ekonomik ceza" uygulaması bir yana bırakılmış ve hayali ihracat suçları için "beş yıldan on yıla kadar" ağır hapis cezası öngörülmüştür.

Yasa, TBMM Genel Kurulu'nda görüşülürken, Hasan Celal Güzel ve arkadaşları, "hayali ihracat" suçları için ağır hapis cezası öngören Adalet Komisyonu raporu lehine oy kullanacaklar.

ANAP Milletvekili Gökhan Maraş ve arkadaşlarınca verilen bir yasa önerisi nedeniyle de gürültü kopacaktır.

ANAP'taki parti içi muhalefet liderlerinden Hasan Celal Güzel'in de desteklediği "Nereden Buldun Yasası", hükümet yanlısı milletvekilleri ile bir kısım ANAP milletvekilini karşı karşıya getirecek.

Kamuoyunda "Nereden Buldun Yasası" olarak bilinen yasa önerisi, 12 Eylül döneminde çıkarılan "Kamu Görevlileri ile İlgili Mal Bildirme Kanunu"nun genel ilkelerini koruyor; bu yasayı daha da işler hale sokmayı amaçlıyor.

Mal Bildirimi Yasası "haksız mal edinme"yi şöyle tanımlıyor:

– Kanuna veya genel ahlaka uygun olarak sağlandığı ispat edilemeyen mallar veya ilgilinin sosyal yaşantısı bakımından geliriyle uygun olduğu kabul edilemeyecek harcamalar şeklinde ortaya çıkan artışlar, bu kanunun uygulanmasında haksız mal edinme sayılır.

Maraş ve arkadaşlarınca getirilen yasa önerisinde bu tanım korunuyor. Yasa kapsamına "ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sıhri hısımları" da alınıyor.

Bugünkü hukuk düzeninde görev nedeniyle ve görev sırasında suç işleyen devlet memurları hakkında ön soruşturma, Osmanlı devletinden kalan Memurin Muhakematı Yasası'na göre yapılır.

Soruşturmacılar ilgili memurun bağlı bulunduğu kurumca belirlenir. Savcılar, doğrudan doğruya soruşturma açamazlar.

Akçeli suçlar işleyen devlet memurları ile ilgili soruşturma yöntemi 1609 sayılı Yasa ile belirlenmiştir. Bu yasa, örneğin rüşvet ile ilgili olaylarda soruşturma yapma görevini savcılara veriyor.

Savcılar, akçeli suç işlediği ileri sürülen memurlar hakkında bu memurun çalıştığı kurumdan izin almadan soruşturma açamazlar.

Bu "izin koşulu" da bu gibi suçlardaki soruşturmaları engelliyor.

Maraş ve arkadaşlarının yasa önerisinde bu "izin" koşulu da kaldırılıyor. Ayrıca, rüşvet olaylarını ihbar edene ödül verilmesini de öngörüyor.

Hükümet, bu yasa önerisine karşı çıktı. Güzel ve yandaşları ile Akbulut arasındaki "ikinci düello" bu yasa önerisi nedeniyle çıkacak.

ANAP milletvekillerini bekleyen bir önemli sınav da eski Milli Savunma Bakanı Ercan Vuralhan'ın dokunulmazlık dosyasıdır.

Halep oradaysa arşın da buradadır!

Bu dosya, Başbakanlıkça niçin bekletiliyor? ANAP milletvekilleri bu duruma niçin hiç ses çıkartmıyor?

"Nereden Buldun Yasası" Özal hükümetlerince çıkarılan ve hayali ihracatçılar ile kaçakçıları koruyan yasalara o günlerde ses çıkarmayan ANAP milletvekillerinin vicdan azaplarından mı kaynaklanıyor?

Herhalde...

(Cumhuriyet, 16 Ocak 1990)

ERKEK HUKUKU...

Ceza Yasası'nın 438'inci maddesi "fuhşu meslek edinen kadınların" ırzlarına geçilmesi ve kaçırılmaları hallerinde verilecek cezanın "üçte ikisine kadar" indirilmesini öngörüyor.

Antalya Ağır Ceza Mahkemesi bu maddeyi Anayasa'ya aykırı bularak Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuş. Yüce mahkeme maddeyi Anayasaya'ya uygun bulmuş.

Karar haklı tepkilere yol açtı.

İyi hoş da Ceza Yasamız'ın kadınlara karşı hükümleri bu maddeyle sınırlı değil ki. Başka maddeler de var.

Örneğin "zina" ile ilgili maddeler var.

Ceza Yasamız zina eyleminde kadın- erkek ayrımı gözetiyor.

Örneğin, bir erkeğin zina eyleminden ötürü cezalandırılması için evli olmayan bir bayanla karı- koca yaşantısı sürdürdüğünün kanıtlanmasını gerektirir. Günlük dilde "metres tutma" diye adlandırılan ilişki sürekli değilse erkek zina eyleminden dolayı cezalandırılamaz.

Erkek, başkası ile evli bir kadınla cinsel ilişki halinde yakalanırsa her ikisi de ceza görür.

Peki ya kadın?

Evli bir kadının zina eyleminden dolayı cezalandırılması için bekar bir erkekle karı- koca gibi beraber yaşaması koşulu aranmaz. Bir kadın, bekar bir erkekle bir kez "zina halinde" yakalanırsa doğru cezaevine yollanır.

Bazı siyasetçilerimiz de anayasa hükmü alanında öyle bir düşünceyi savunmadılar mı?

– Bir kereyle bir şey olmaz...

Neyse. Yıl 1968. Pötürge Ağır Ceza Mahkemesi Ceza Yasası'nın 441'inci maddesini Anayasa'daki eşitlik kuralına aykırı bularak Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuş.

Anayasa Mahkemesi 28 Kasım 1968 günlü kararı ile bu maddeyi Anayasa'ya uygun görmüş.

Yüce mahkeme böyle düşünmüş. Peki "ilmi içtihat" ne yolda?

Rahmetli ceza hukuku profesörlerinden Naci Şensoy, kadın ve erkek zinaları ile ilgili görüşünü şöyle özetlemiş:

– Erkek yaradılışı itibarı ile başkası ile vaki cinsi münasebetten sonra karısı için duyduğu sevgi ve muhabbeti muhafaza

edebilmek kudretine sahiptir. Kadına gelince, bir vakaya da mahsus olsa, o bu fiili işledikten sonra artık muvazenesini kaybeder...

"Erkek millet" olduğumuz için midir, nedir; kadınlar ile ilgili konularda hep böyle erkekliğimiz tutuyor.

Var mı bize yan bakan!

Anayasa Mahkemesi'nin bu konularda bir başka kararı var. Bu karar da "kadınların erkek kaçırma" eylemleri ile ilgili.

Bir kızı evlenmek amacıyla kaçıran bir erkek, eğer kaçırdığı kız ile evlenirse, açılan kamu davası düşer.

Peki bir kadın, bir erkeği kaçırıp evlenirse, ne olur?

Hiç iyi olmaz!

Niçin iyi olmaz?

Çünkü, Ceza Yasamız kız kaçıran erkeğin kaçırdığı kadınla evlenmesi halinde kamu davasının düşeceğini öngörüyor, buna karşılık evlenme amacıyla erkek kaçıran kadın bu erkekle evlense bile hakkındaki kamu davası sürüyor.

Alın size bir eşitsizlik daha.

Bu konu da Anayasa Mahkemesi'nde görüşülmüş. Yüce mahkeme 1973 yılında bu maddeyi kadın- erkek eşitliğine aykırı bulup Anayasa Mahkemesi'ne başvuran Şiran Asliye Ceza Mahkemesi'nin başvurusunu yargılama yöntemine ilişkin gerekçe ile geri çevirmiş.

Gelin bir başka sorundan söz edelim:

Ceza Yasası'nın 415. ve 416. maddeleri "ırz ve namusa tasaddi" eylemini yaptırıma bağlıyor.

"Tasaddi" ne demek? Bu sözcüğün maddedeki anlamı, "ırza geçmeye girişim" demek.

"Fuhşu kendisine meslek edinmiş" bir kadının ırzına geçilirse ceza indiriliyor. Ama aynı kadının ırzına geçmeye "teşebbüs" edilirse, "ırza tasaddi" için indirim görülmediğinden ırza geçme eyleminin cezası bu eyleme girişmekten fazla oluyor!

Yani yasa "madem teşebbüs ettin, ırza geç, devam" diyor!

Benzetmek gibi olmasın; "anayasayı ihlal" suçu da böyledir. Bu suça "teşebbüs" suçtur; teşebbüs başarıya ulaşınca kimse anayasanın ırzına geçenler hakkında dava açmaz.

Cinsel anayasa hukukumuz da bu olsa gerek...

(Cumhuriyet, 17 Ocak 1990)

SAĞLIK DİPLOMASİSİ...

Diplomasi, satranç oyunlarına benzer. Atılacak her adımın uzun uzadıya düşünülüp tartışılması gerekir.

Protokol kuralları bile diplomasi alanında anlam taşır.

Cumhurbaşkanı Özal, "sağlık kontrolü" için gittiği Birleşik Amerika'da havaalanında bir albay, bir genel müdür ve "şube müdürü" düzeyindeki "Türk masası şefi" tarafından karşılandı. Bu karşılama töreninin cumhurbaşkanı protokolüne uygun olduğu pek söylenemez.

Amerikalılar, "yarı resmi geziye, yarı resmi protokol gerekir" diye düşünmüşler herhalde.

ABD, "son bağımsız Türk devleti"nin cumhurbaşkanını karşılarken havaalanına daha üst düzeyde yetkilileri gönderebilirdi.

Özal bugün ABD Başkanı, Başkan Yardımcısı, Ulusal Güvenlik Komitesi Başkanı ve Milli Savunma Bakanı ile yemek yiyecek.

Yemeğe ayrılan süre bir saat.

Cumhurbaşkanı, IMF yetkilileri ile de görüştü.

Cumhurbaşkanı Özal, eski NATO Komutanı –şimdi silah şirketi temsilcisi– General Haig ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri ile de yemek yiyecek.

Özal'ın Amerika gezisi "zamanlama" açısından uygun bir döneme mi rastlıyor?

Hayır.

ABD ile aramızda "Ermeni tasarısı" konusu var. Sorun çözülmüş değil. Tasarının 15 Şubat'ta Senato'da görüşülmesi bekleniyor.

Cumhurbaşkanı, bu sorun çözülmeden Amerika'ya gitmemeliydi. Gitmiş olması, alınan önlemlerin ciddiyetine şimdiden gölge düşürmüştür.

Anımsıyorsunuz herhalde, Türkiye bu tasarıya karşı bir dizi önlem almıştı. Bu önlemler, Türk limanlarının Amerikan 6. Filosu'na kapatılmaları, ABD askeri eğitim çalışmalarının kısıtlanması ve ABD Silahlı Kuvvetleri'nin Türkiye'deki üslerdeki çalışmalarını sınırlamak biçimindeydi.

ABD askeri isteklerinin yerine getirilmemesi kararı da alınan askeri önlemler arasındaydı.

Azeri Türklerle Ermeniler arasındaki çatışma, hiç kuşku yok, Amerika'daki Ermeni lobisini hemen harekete geçirecektir. Bu son olay da tasarının çıkması için ister istemez, tasarı lehine bir kamuoyu oluşturacaktır.

Bu koşullarda Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın ABD'ye gitmesi ve bu konularda masaya oturması bir diplomatik hatadır.

Ermeni tasarısı senatodan geçerse, yarın, öbür gün, Ermeniler Türkiye'den toprak isteklerini gündeme getireceklerdir. Ermeni tasarısı, bunun önemli adımıdır. Ermenilerin toprak istekleri, Kürt ayrımcılığına da cesaret verecektir.

ABD Senatosu bu ortam ve koşullarda Ermeni tasarısını kabul ederse ne olacaktır?

Türk Hükümeti aldığı bu önlemleri sürdürecek midir? Yoksa önlemler kalkacak mıdır?

Önlemlerin sürdürülmesi ya da yeni önlemlere başvurulması, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonra Türkiye'ye ABD tarafından konulan "silah ambargosu" gibi bir sorun da yaratabilir.

Dış siyaset, bu ince eleklerden geçirilerek belirlenmezse yarın diplomasi alanında çok büyük sorunlarla karşılaşılır.

Sorunlar yeni sorunlar doğurur. Dış siyasette başlayan gerilim, hemen iç siyasete yansır.

ABD ile aramızda yalnızca Ermeni sorunu yok; bir de Kıbrıs sorunu var.

Kıbrıs sorununda dünyada yalnızız. Son yıllarda baş tacı ettiğimiz, ülke siyasetine ve ticaretine soktuğumuz "kapitülasyon" niteliğinde olmadık ayrıcalıklar tanıdığımız Müslüman Arap ülkeleri başta olmak üzere hiçbir ülke Türkiye'den yana tavır almıyor.

ABD, Rauf Denktaş'ı Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin belirlediği koşullarda Güney Kıbrıs lideri Vasiliu ile masaya oturtmaya zorluyor. Cumhurbaşkanı Özal'a bugün büyük olasılıkla yemekte bu konu açılacak; Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri de büyük olasılıkla bu konuyu gündeme getirecektir.

Özal ve Yunanistan'ın eski Başbakanı Papandreu arasında yaratılan "Davos ruhu"nun ne kadar yapay olduğu Kıbrıs sorununun bugün içine sokulduğu çıkmazdan da bellidir.

Peki, Sayın Özal NATO'dan emekli, silah tüccarı General Haig ile ne görüşecektir?

Herhalde, Amerikalı generalin temsilcisi olduğu silah şirketlerinin Türk savunma projelerine olası katkıları görüşülecektir.

Sayın Özal'ın bu "sağlık kontrolü" amaçlı ABD gezisi, umarız Ermeni tasarısı ve Kıbrıs sorunu gibi virüslerle Türk dış siyasetinde yeni hastalıklara yol açmaz!

(Cumhuriyet, 18 Ocak 1990)

DİN VE MEMUR...

Dünkü Cumhuriyet'te arkadaşımız Hakan Aygün'ün haberini okumu,sunuzdur. Haberde 22 ANAP'lı milletvekilinin "Din Bilimleri Araştırma Enstitüsü" kurulması için bir yasa önerisi hazırladıkları duyurulmaktaydı.

Yasa önerisinin amaçlarından biri de şuymuş:

– Çeşitli kademelerde hizmet veren devlet memurlarının dini konularda gerekli bilgilerle donatılması...

Anayasa, devletin laik olduğunu yazıyor. Devlet memurları da görevlerini yaparlarken bu ilkeye uymak zorundadırlar.

Bir memurun, bir şube müdürü ya da daire başkanının "dini konularda gerekli bilgilerle donatılması" nasıl sağlanacaktır?

Anayasa, devlet memurluğuna girişte görevin gerektirdiği nitelikler dışında başka koşul aranmamasını öngörüyor. Bu yasa önerisi TBMM'den geçerse, devlet memurluğunda görevin gerektirdiği koşullar dışında "dini bütün olmak" gibi bir özellik de aranacak demektir.

Anayasa ne diyor?

– Devletin temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına uyduramazsın...

Peki uydurulursa ne olur?

Bunun yanıtını da Ceza Yasası veriyor:

– Ceza veririm...

Laiklik, devletin din kurallarına göre yönetilmemesi demektir. Bu birinci koşuldur. Bu tanımdan şu anlam çıkar: Devlet, çeşitli din ve mezhepler arasında yan tutamaz. Tuttuğu anda laik düzen zedelenmiş olur.

İmam hatip okullarını bitirenlerin sayısı her yıl katlanarak artıyor. İmam hatip liselerini bitirenler, imam ya da hatip olmuyorlar.

Peki ne oluyorlar?

Üniversite ve yüksekokullara gidip savcı oluyorlar; yargıç oluyorlar; kaymakam oluyorlar! "Tevhid-i Tedrisat Kanunu"nun 4. maddesi "din adamı" yetiştirilmek üzere din eğitimi yapan okullar kurulmasını öngörmüştür. Din eğitimi gören öğrencilerin imam-hatip ya da müftü olmayıp başka alanlara kaymaları yasanın amacıyla bağdaşmıyor.

İşin bir de şu yönü var:

1983 yılında yapılan bir inceleme, o tarihte 46 bin dolayında olduğu belirlenen Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin yarısının ilkokul diplomalı olduğunu ortaya koymuştu.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görevli 96 müftü, 128 vaiz, 805 kuran kursu öğreticisi ve 22 bin 30 imam- hatip, ilkokul mezunuydu.

Devlet bir yandan din hizmetlerini ilkokulu bitiren imamların, müftülerin ellerine teslim ederken öte yandan da imam hatip okullarını bitirenlere üniversite ve yüksek okulların kapılarını açarak okumuş yazmış din adamlarının başka alanlarda görevlendirilmelerini sağlıyor!

Bu açıkça bir "kadrolaşma hareketi"dir.

2000 yılına doğru bir de bakacağız ki savcı, imam hatip çıkışlı, vali ve kaymakam ilahiyatlı; yargıç da İslam Enstitüsü mezunu!

Gidiş o yöne doğrudur.

Bütün meslek okullarını bitirenlerin yıllara göre dökümünü yapın; göreceksiniz ki bunlar arasında yalnızca imam hatip okullarını bitirenlerin sayılarındaki artış dikkat çekicidir.

İmam hatip okullarını bitirenler, imam ve hatip olmuyorlarsa konu çok daha derindir.

Diyanet işleri Başkanlığı'nın denetimindeki 2700 Kuran kursu yanında "Süleymancılar" adı verilen kesimin elindeki 1900 Kuran kursunda her yıl 100 bin dolayında öğrenci yetiştiriliyor. Bunlar da devletin çeşitli bürokratik kurumlarında görev alıyorlar. 12 Eylül, zorunlu din dersleri ile laik devlet ilkesini yaralamıştı; kapıyı 12 Eylül generalleri araladılar; generallerin

araladıkları kapıdan şimdi "devlet memurlarını dini konularda bilgilerle donatmak" isteyen ANAP'lılar geçiyor.

Marmaris'te evini akreplere karşı efsunlandıran bir "Atatürkçü Paşa"ya bu yasa önerisini armağan ediyoruz!

(Cumhuriyet, 19 Ocak 1990)

SORUMLUSU KİM?

İstanbul Kumkapı'daki yangın sonucunda on altı yurttaşımız öldü.

Geçen yıl Mart ayında da 4. Levent'te bir boya imalathanesinde patlama olmuş; bu patlamada 12 kişi ölmüş, 36 kişi de yaralanmıştı.

Geçen yılki patlama sonucunda Şişli Cumhuriyet Savcılığı eski belediye başkanı Bedreddin Dalan ve Genel Sekreter Atanur Oğuz hakkında soruşturma açmıştı.

Ne oldu bu soruşturma?

3030 sayılı Yasa ve "Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği" bu gibi işyerlerinin ancak "Meskenlerden ve insanların ikametlerinden uzak yerlerde" açılmalarına izin veriyor.

3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkındaki Yasa, patlayıcı ve yanıcı maddeler üreten depoların yerlerini saptama yetkisini de anakent belediyelerine veriyor.

İstanbul'da binlerce kaçak yapı var. Yine İstanbul'da koyların yakınında açılan yüzlerce ve belki de binlerce işyeri bu koşullarda çalışıyor.

Bütün bunlar çarpık kentleşmenin kaçınılmaz sonuçlarıdır.

Büyük kentlerin hemen hemen hepsinde aynı düzensizlik yaşanıyor. Bu yüzdendir ki son yıllarda İstanbul İstanbul olmaktan, Ankara Ankara olmaktan, İzmir İzmir olmaktan çıktı.

Köylerden kentlere, küçük kentlerden büyük kentlere göçler yaşanıyor. Her yıl Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerin nüfusuna yüz binler ekleniyor.

Bu göçler, büyük kentlerin toplumsal yapılarını değiştiriyor. Büyük kentlerin altyapıları, köylerden, kasabalardan ve küçük illerden gelip büyük kentlere yerleşen nüfusu taşıyamıyor.

Bu altyapı yetersizliği kargaşaya, kargaşa da işte bu gibi olaylara yol açıyor.

Bu çarpık kentleşmenin doğurduğu kentler, pazısı güçlü olan, sırtlarını devlet çarkındaki dayılara dayayan sokak kabadayılarından, devlet destekli türedi inşaat şirketlerine ve anlı- şanlı holdinglere kadar küçüklü büyüklü sermaye gruplarının rahatça at oynattıkları birer cirit alanına döndü.

Peki ne yapmalı?

Büyük kent belediyelerinin en azından bundan sonra koyların yakınlarındaki patlayıcı madde depoları bulunan işyerlerine çalışma izinleri vermemeleri gerekir.

Verirlerse sorumlu olurlar.

Dalan böylesi yapılara "çalışma ruhsatı" verdi, sorumlu oldu mu?

Hayır olmadı!

Niçin olmadı?

Orasını bilemiyoruz. Dosya belki de İçişleri Bakanlığı'ndadır.

Diyelim ki anakent belediyeleri bundan sonra patlayıcı madde depolarının konutların yakınında çalışmalarına izin vermediler. Peki daha önce bu izinleri alıp da çalışanlar?

Bunları tek tek saptayıp her birini birer birer kapatmak kolay mı?

Önce bunları tek tek saptamaya belediye kadroları yetmez, hadi yetti diyelim, bunların kapatılmaları zaman alır.

Davalar; şunlar bunlar birbirini izler.

Sonra araya bin bir türlü "hatırlı aracı" girer, parti örgütlerinden baskılar gelir. Bu konularda adları hiç akla gelmeyen muhalefet milletvekilleri ANAP kurucularının belediyelerdeki işlerini izlerler!

Siyasal etkiler ile yetkiler birbirine karışır.

İstanbul'da patlamaya hazır binlerce yapı var.

Dalan, geçen yılki patlamadan sonra şu açıklamayı yapmıştı:

– Bunun gibi yüzlercesi var. Onları bir kapatsak iktisadi problem olur...

Bu, tüyler ürpertici bir açıklamaydı. Eski Belediye Başkanı altlarında patlayıcı madde üreten yüzlerce apartmanın barut fıçıları gibi yanıp tutuşacakları günleri beklediğini açıklıyordu.

Bu düzensiz kentleşme, Türkiye'de övüle övüle bitirilemeyen şu arabesk liberalizm ile alaturka kapitalizmin kentlere yansıyan kaçınılmaz sonuçlarıdır.

Ne ekildiyse, o biçiliyor.

Sorunlar her gün katlanarak büyüyor. Bizler bu sorunları ancak böyle facialar olunca anımsıyoruz.

Yazık.

Ülkeye de yazık, halka da yazık...

(Cumhuriyet, 20 Ocak 1990)

AZERBAYCAN...

Azerbaycan'daki kargaşa kaygı verici biçimde büyüyor.

Ermeniler ile Azerbaycan Türkleri arasında başgösteren kanlı çatışmalar, Sovyet ordusunun Bakü'ye girmesiyle sonuçlandı.

Ermeniler daha önce, Azeri Türkleri Dağlık Karabağ bölgesinden çıkarmak için saldırıya geçmişlerdi. Tam bu günlerde ABD Senatosu, Ermeni soykırım tasarısını görüşmeye başladı.

Nahcivan özerk belgesi de dün bağımsızlığını ilan etti.

Ermeniler Azerbaycan'a bağlı "Nahcivan özerk bölgesi" üzerinde de hakları olduğunu ileri sürüyorlar.

13 Ekim 1921 tarihli "Türkiye ve Kafkas Hükümetleri Muahedesi" Türkiye adına Şark Cephesi Komutanı Kazım Karabekir ile Veli, Muhtar ve Memduh Şevket (Esendal) tarafından imzalanmış.

"Milletlerin kardeşliği ve kendi mukadderatlarını serbestçe kendilerini vaz ve idare etmek" ilkesinden söz ederek başlayan anlaşmayı Ermenistan Sosyalist Şuralar Hükümeti adına da Askinaz Miravyan ile Bogos Makinziyan imzalamışlar. Rus Azerbaycan ve Gürcistan şuralar hükümetleri adlarına da imzalanan anlaşmanın 5. maddesi şöyle:

– Türkiye Hükümeti ile Ermenistan ve Azerbaycan şuralar hükümeti Nahcivan mıntıkasının... (...) Azerbaycan'ın himayesi altında bir muhtar arazi olduğu hususunda müttefiktirler.

Bu anlaşma unutuluyor.

Ermeni şovenizmi, 70'li yıllarda, terör ile sahneye çıkmıştı, 90'lı yılların başında da Ermeni şovenizmi, ABD Senatosu'nca destekleniyor; "yeniden yapılanma" Sovyet topraklarında Ermeni şovenizmine yeşil ışık yakıyor.

Bütün bu olaylar karşısında, Türkiye'de "Azerbaycan'ı kurtarmak" düşünceleri dile getiriliyor.

Bu koşullarda, elbette, Azerbaycan halkını desteklemek gerekir. Bunda şüphe yok. Ancak bu destek, Türkiye'nin Azerbaycan'ı topraklarına katmak gibi bir "askeri serüvene" kadar vardırılmamalıdır.

Turan düşleri, 1918'lerde Enver Paşa'yı kardeşi Nuri ve amcası Halil paşaları İran'da Azerbaycan'da ve Türkistan'da serüvenlere sürüklemişti.

Turan düşleri yıkılan Enver Paşa, sonra da Sovyet devrimcilerinden Radek'in aracılığı ile 1920'de Üçüncü Enternasyonal tarafından oluşturulan Bakü Kongresi'ne delege olarak katılacaktı!

Nereden nereye!

Enver Paşa, Turancı "Kafkas İslam Ordusu"ndan komünist "Halk Şuralar Fırkası"na kadar uzanan bir alanda at oynattı.

Bu Turancı ve İslamcı düşler, Mondros Mütarekesi'nin 11 maddesi ile sonuçlanmış; İran ve Kafkasya'daki Osmanlı orduları kuvvetlerini savaştan önceki sınırlarına çekmek zorunda kalmıştı.

Ankara hükümetinin izlediği siyaset o günkü koşullar içinde çeşitli seçenekler arasındaki en sağlıklı ve en gerçekçi olanıydı. Bu sağlıklı ve gerçekçi siyaset sonucunda Kuvayı Milliyeciler, "kapitalist emperyalizmi" yenilgiye uğratarak Türkiye Cumhuriyeti'ni kurdular.

Türkiye, bugün binbir türlü sorun içindedir. Kıbrıs, Ege ve Yunanistan sorunları yanında, Irak ve Suriye'nin "GAP Projesi" nedeniyle çıkaracakları sorunlar yaşanan güçlükleri daha da artıracaktır. Bulgaristan'daki Müslüman Türkler üzerindeki baskılar henüz bitmiş de değildir. Bütün bunlara, ABD Senatosu'nca desteklenen "Ermeni sorunu" ile Güneydoğu'da yaşanan etnik terörü de ekleyin.

Bu koşullarda "Azerbaycan'a askeri yardım" Türkiye'yi yeni serüvenlere sürükler.

Enver Paşa serüvenciliği mi? Yoksa Mustafa Kemal gerçekçiliği mi?

Bu sorun, ancak bu den'lem ile çözülür.

Avuktalık Yasası:

Avukatlık Yasası'nın 58. maddesi avukatların "görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı" haklarındaki soruşturma, Adalet Bakanı'nın vereceği "izin üzerine" suçun işlendiği yerin "cumhuriyet savcısı tarafından" yapılır diyor.

Adalet Bakanlığı'nın 27 Mart 1971 tarihli genelgesi de savcılara bu zorunluluğu bildirmiştir.

TKP davası avukatlarından Uğur Söylemezoğlu, TBKP'nin düzenlediği son basın toplantısında, toplantıyı izleyenler gazetecilerle birlikte gözaltına alındı.

Yasa açık; bu konudaki soruşturma Adalet Bakanı'nın iznine bağlı, bu bir. Avukatlar hakkındaki soruşturmayı polisler yapmaz; savcılar yapar. Bu da iki.

12 Eylül döneminde DİSK avukatı Orhan Apaydın da Barış Derneği nedeniyle tutuklandı; DİSK ve Barış Derneği davası avukatlarından Turgut Kazan ve Halit Çelenk'e de dava açılarak Kazan ve Çelenk, avukatı oldukları davada sanık sandalyelerine oturtuldular.

Böyle bir ülkede "siyasal davalarda savunma hakkı sınırsızdır" denilebilir mi?

Avukatların bile bu kadar güvencesiz oldukları bu hukuk düzeninde, söyler misiniz, sanıklar ne gibi sağlam güvencelere sahipler?

(Cumhuriyet, 21 Ocak 1990)

MALTA'DAN SONRA...

Şaşırtıcı gelişmeler yaşanıyor.

Bu şaşırtıcı gelişmeler arasında en çok dikkati çeken de Azerbaycan'a giren Sovyet Ordusu'nun ABD tarafından hoş karşılanmasıdır.

Bu askeri harekat, Bush ve Gorbaçov'un Malta'daki buluşmalarından önce olsaydı Amerika, hiç kuşkunuz olmasın bütün dünyayı ayağa kaldırırdı.

Malta buluşmasından sonraki olaylara bakın; ABD'nin Panama çıkarması, arkasından Sovyetler'in desteklediklerı Romanya olayları ve Azerbaycan'daki kanlı çatışmalar.

İkinci Dünya Savaşı öncesi ve sonrası da böylesine şaşırtıcı olaylarla dolu değil midir?

Bu şaşırtıcı olaylardan ilki Hitler'in Nazi Almanyası ile Stalin'in Leninist Sovyetleri arasında imzalanan 23 Ağustos 1939 tarihli saldırmazlık paktıdır.

Anlaşmanın imzalanmasını izleyen günlerde Alman ordulaı Polonya'ya saldırdı; 1 Eylül 1941 günündeki Alman işgalini yaşayan Polonya halkı, 11 Eylül günü de Sovyet işgalini yaşadı.

Almanya ve Sovyetler, 28 Eylül'de Moskova'da Polonya'yı paylaşan anlaşma imzaladılar.

Sonra koşullar değişti, Almanya Sovyetler'e saldırdı.

Bu yeni savaş koşulları içinde İngiltere, Amerika ve Sovyetler Birliği bu kez Hitler'e karşı birleştiler.

Proletarya enternasyonalizmi bir yana bırakılıyor, Leninizm, savaş cephelerinde kapitalizm ile açıkça işbirliği yapıyordu.

Bu bir tarihsel uzlaşmaydı.

"Proletarya enternasyonalizmi"nin genel karargahı "3. Enternasyonal"in 22 Mayıs 1943 tarihinde çalışmalarına son vermesi de rastlantı değildi. Kapitalist ordular, Kızılordu ile aynı cephede faşizme karşı dövüşüyorlardı.

Yaşanan "pratik", kitaplardaki "teoriyi" altüst etmişti. Savaş sonrasında toplanan Yalta Konferansı, iki büyük kamp arasında "soğuk savaşı" da başlatmıştı. Soğuk savaşın koşulları hemen hemen her ülkede yaşandı.

Malta buluşması, Yalta Konferansı ile başlayan soğuk savaşın bittiği tarih olarak selamlandı. "Yeniden yapılanma"ya övgüler dizildi, Gorbaçov kalpağı Batı modacılarına esin kaynağı oldu.

Azerbaycan olayları, iki süper devlet arasında Malta'da yeni bir paylaşım planı kabul edildiğini gösteriyor.

İki dünya jandarmasına karşı ister "mazlum milletler" deyin, ister "proleter uluslar" adını takın, sömürülen halklar birleşip

örgütlenmedikçe, ulusal kurtuluş bilinci bu yoksul uluslarda kök salmadıkça, dünya siyaset sahnesinde buna benzer dramlar daha çok yaşanacaktır.

Malta buluşmasından sonra yaşanan olaylar henüz bitmedi. Umarız Türkiye, açılan yeni dönemde kurt kapanlarına ve uluslararası komplolara sürüklenmez!

Bilirkişi:

Önceki gün televizyonda Ceza Yasası'nın 141-142 ve 163'üncü maddeleri tartışıldı. Tartışmaya Ankara Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Öğretim Üyesi Prof. Dr. Zeki Hafızoğulları da katıldı. Açıkoturumda asıl tartışılması gereken konu da göz ardı edildi.

Bu madde metinleri yeterince açık değildir. Bu üç maddenin antidemokratlığı da bu noktadan kaynaklanmaktadır.

Ceza hukukunun evrensel ilkelerinden biri Ceza Yasası'nda suçun açıkça tanımlanmış olmasıdır.

Bir örnek verelim:

1986 yılı Temmuz ayında Saçak dergisi Ankara'da "Sosyalist Partide Parti İçi Demokrasi" konulu bir açıkoturum düzenlemiş; açıkoturuma katılanlar, Ankara DGM'since 142. maddeye aykırı konuşmalar yaptıkları gerekçesi ile tutuklanmışlardı.

DGM Savcılığı Prof. Dr. Hafızoğulları'nı bilirkişi olarak görevlendirmişti. Tutuklama istemi bu rapora dayanıyordu. Çünkü Hafızoğulları, konuşmalarda suç öğeleri bulmuştu!

Bilirkişi Hafızoğulları, bu bilirkişi raporunu Ankara Hukuk Fakültesi dergisinde de yayımlatmıştı.

DGM, dosyayı İstanbul Hukuk Fakültesi'nden seçtiği üç öğretim üyesine inceletti. Yeni bilirkişiler Prof. Kayıyan İçal, Prof. Duygun Yarsuvat ve Prof. Köksal Bayraktar da Hafızoğulları'nın suç öğeleri bulduğu konuşmalarda 142'nci maddeye aykırılık saptamamışlardı.

Görüyorsunuz kimine göre suç, kimine göre değil.

DGM, 19 Temmuz 1988 gün ve 88/79 sayılı kararı ile sanıkların aklanmalarına karar verdi. Karar da kesinleşti.

Elimizde Hafızoğulları'nın yıllar önce hazırladığı "TCK 142. madde hükmü karşısında bilim ve sanat eserleri" konulu bir

incelemesi var. Hafızoğulları, bu özlü incelemesinde "tüm fikir suçlarının kaldırılmasını" istiyor. "Bir dönemde yasak sayılanın bir başka dönemde yasak olmaktan" çıkarıldığı, bu çelişkilerle "ceza hukukunun kesinlik ilkesinin hiçe sayıldığını" ileri sürerek maddeye "diyalektik" bir yorum getiriyor.

Adalet Bakanı Sungurlu, Hafızoğulları'ndan bu maddeler ile ilgili eleştirilerini istemiş, Sayın Profesör de görüşlerini henüz hazırlayıp sunmamış.

El yazılı metnin bir fotokopisi bendedir. Sayın Bakan dilerse hemen kendisine iletirim.

(Cumhuriyet, 23 Ocak 1990)

BÖYLE BAŞLAR...

Dün İstanbul 12 Eylül öncesine benzer olaylar yaşadı.

Dün sabahki birinci olayda, emekli ulaştırma albayı Rıfat Uğurlutan, Kurtuluş Lisesi'nde verdiği Milli Güvenlik dersinden çıktıktan sonra sokakta 18- 20 yaşlarındaki bir gencin açtığı ateş sonucu öldü.

Albayın kimler tarafından, niçin öldürüldüğü henüz bilinmiyor.

Albay Uğurlutan'ın 1979 yılında Silahlı Kuvvetler'den ayrıldığı öğrenildi.

Öğleden sonraki olay bir soygun olayıydı.

Kocamustafapaşa'da bir kuyumcu dükkanı soyulmak istendi; soyguncular, kuyumcu Yılmaz İnci'yi ağır yaralayarak kaçtılar. Olay yerinden kaçan soyguncular dan Mürsel Gayretli polis ile giriştiği silahlı çatışmada öldü.

Üçüncü olay akşam yaşandı. Menkul Kıymetler Borsası'na askeri yapım taarruz el bombası atmak isteyen Ercüment Olgun adlı terörist bombanın elinde patlaması sonucunda olay yerinde parçalanarak öldü.

İstanbul'un çeşitli yerlerine biri bombalı olmak üzere pankartlar asıldı.

Terör böyle başlar.

Bir kez başladı mı, terörü önlemek hiç kolay olmaz.

Önce bilinçsiz terör başlar. Bu aşamada amaç, korku ve yılgınlık yaratmaktır. Seçilen kurbanlar rastgele belirlenir. Bundan sonra ikinci aşama başlar. Bu aşamada da daha büyük hedeflere saldırılar düzenlenir. Hedeflerin seçiminde kargaşayı büyütme ve yayma taktiği kullanılır.

Daha önce bütün bunları gördük; bunları tek tek yaşadık.

Terör örgütleri ülkeyi bir anda kargaşaya iterler. Sonra da Silahlı Kuvvetler gelir; rejim değişir.

Bunlar hep yaşandı.

12 Eylül öncesinde de terör böyle başlamış, sonra da bütün ülkeyi baştan başa sarmıştı.

1980 Eylül'üne gelindiğinde Türkiye tam bir kan gölüne dönmüştü; 1978-80 arası 3710 kişi siyasal nedenlerle öldürülmüştü.

Bunların dört tanesi subaydı.

Güneydoğu'daki olaylar nedeniyle 1984 yılı Ağustos ayından bugüne kadar 25 subay öldürülmüştür!

Albay Rifat Uğurlutan, 12 Eylül 1980 tarihinden sonra İstanbul'da öldürülen ikinci subay.

Daha önce de Binbaşı Esat Kaya Yıldıran İstanbul'da Çamlıca'da bindiği belediye otobüsü içinde 1988 yılında PKK teröristlerince kurşunlanarak öldürülmüştü.

Bunlar terör örgütlerinin yeniden eyleme geçtiklerinin işaretidir.

İstanbul'da son günlerde başlayan banka ve kuyumcu soygunları da bu açıdan dikkat çekicidir. Terör örgütleri, bu gibi soygunlarla sağladıkları paralarla silah satın alırlar.

Geçmişte bu uğursuz trafiğin de hangi yolları kullandığını hep gördük.

79- 80 arası tam 2812 kişi öldürülmüştü. Aynı dönemlerde Ermeni terörü de yoğunlaşmış; iç terör, dış terör ile başbaşa gitmiştir.

12 Eylül 1979 ile 12 Eylül 1980 arasında 2202 soygun olayı yaşanmış; aynı dönemde 2612 kişi terör eylemleri sonucunda yaşamlarını yitirmişlerdir.

Aynı dönemde ele geçen silah sayısı 735 bin 925'e ulaşmıştı.

Terör eylemlerinde her marka ve her cins silah kullanılmıştı.

Her soygun siyasal amaçla yapılmaz, ama soygun olayları artınca bu silahlı eylemlerin başlayacağı yolunda birer belirti olur.

Daha önce böyle olmadı mı?

Oldu.

Şimdi de böyle olmuyor mu?

Oluyor.

Terör örgütleri, soygunlarla para sağlar, sonra da bu soygun paraları ile silah satın alırlar. Bu silahlarla da adam öldürürler.

Silahlı soygun.

Silah kaçakçılığı.

Ve terör...

Bunlar, bir zincirin birbirinden ayrılmaz halkalarıdır.

Bugün Türkiye eskisinden çok daha derin ve karmaşık sorunların içindedir. Bu nedenle büyük kentlerde başlayacak terör eylemleri, Türkiye'yi çok kısa sürede yeni ve içinden hiç çıkılmayacak kargaşalara sürükleyebilir.

Kargaşaların ne getirip ne götürdüğü de bellidir.

Teröre karşı uyanık olmak yurttaşlık ve insanlık görevidir...

(Cumhuriyet, 24 Ocak 1990)

NERESİ SERBEST?..

Cumhurbaşkanı Özal, Amerika'da düzenlediği basın toplantısında, 24 Ocak Kararları'nın serbest pazar ekonomisine geçişin başlangıcı olduğunu, demokrasiyle yönetilen ülkelerde de serbest pazar ekonomisinin uygulandığını söylemiş.

Türkiye'de serbest pazar ekonomisi hiç olmadı; 24 Ocak Kararları ile de bir çeşit "devlet müdahaleciliği" getirildi. Bu "yeni müdahalecilik" ekonomik kararların alınıp uygulanmasına, kayırılan ve kollanan şirketler olgusunu yarattı.

24 Ocak Kararları, iflas eden ekonominin iflas masasına yatırılması işlemiydi. Bu işlem, IMF reçetelerine göre düzenlenmişti.

Aradan geçen on yıl içinde iki sonuç çarpıcı biçimde ortaya çıktı:

Ulusal gelirdeki emek gelirleri düştü. Buna karşılık sermaye gelirleri arttı. Faiz ve karlar katlandıkça katlandı, bu milyar yağmurunda, emekçilerin ellerine geçen aylık ve ücretlerde gerilemeler oldu.

Zengin, daha zengin oldu, emek kesimi gittikçe yoksullaştı.

İşin doğrusu da, çok kaba özeti de budur.

24 Ocak bürokrasisi, maliye meslek lisesi ikinci sınıf öğrencilerinin bilebilecekleri hukuksal önlemleri aklına getirmedi; getirse bile bu önlemleri uygulayamadı. Bu yüzden, "80'li yılların o çılgın faiz yarışına 1930'lu yıllardan kalan yosun tutmuş yasalarla girildi.

Banker iflasları emekli dul ve yetimin bin bir emekle biriktirdiği paraları türedi bankerler eliyle iş ve sermaye çevrelerine aktarma olayıydı.

Bu bir kaynak transferiydi.

Bu paralar, bir sosyal sınıftan alınmış, aracı bankerler eliyle, bir başka sosyal sınıfa verilmiştir.

Bu sınıfsal soygunun sorumluları bulunmadı. Sorumluluk düzenin kendisindeydi, bu düzeni savunanlar ve uygulayanlardaydı.

24 Ocak Kararları'nın sonuçlarından biri de "kara paranın aklanması" olayının bir sisteme dönüşmesidir.

1980 öncesinde ve sonrasında Türkiye'ye giren kara para "hayali ihracat" yoluyla aklanmış; kaçakçılık bu dönemde suç olmaktan çıkarılarak yeraltı dünyasına siyaset dünyasında köprüler kurma olanağı sağlamıştır.

Kaçakçılık suçlarından yargılananların hemen salıverilmeleri için yasalar, kararnameler ve tebliğler çıkartılmış; bu da yetmemiş, Pasaport Yasası'nda yapılan değişikliklerle her türlü kaçakçılığa karışmış "mafya babaları"na pasaport alma olanakları tanınmıştır.

Bu son on yılda devlet desteği ile türeyen, bu destekle üreyen; türedikçe ve üredikçe güçlenen güçlendikçe şımaran yeni bir sermaye kesimi sahneye çıkmıştır.

Cumhurbaşkanı'nın demokrasi ile yönetilen ülkelerin pazar ekonomisini benimsedikleri görüşü de tartışmaya açıktır.

Söz gelişi, Arjantin, Şili ve Güney Kore pazar ekonomisini uygularken hiç de demokratik sayılan rejimlere sahip olmadılar. Bu "pazar ekonomisi", Arjantin ve Şili'de generaller eliyle uygulandı.

24 Ocak Kararları'nın Türkiye'deki kaçınılmaz sonucu "ekonomilerin militarizasyonu" adı verilen modelin iç ve dış sermaye çevrelerince desteklenen askeri rejim yoluyla yerleştirilmesidir.

Sermaye devlet desteği ile bin bir türlü ayrıcalığa kavuşmuş; emekçi kesimi üzerine devlet eliyle yasak üzerine yasak konmuştur.

Dünden bugüne gelen bir yasal bağ var. Bu bağ gözardı edilemez.

24 Ocak'a '80'lerin, '90'ların pencerelerinden bakmazsak yanıltıcı sonuçlara ulaşırız.

12 Eylül askeri rejiminin başbakan yardımcısı bugün cumhurbaşkanı, maliye bakanı da TBMM başkanıysa "24 Ocak artı 12 Eylül" formülü üzerinde daha uzun uzun düşünmek gerekir.

(Cumhuriyet, 25 Ocak 1990)

EZİLEN HALKLAR...

Azerbaycan olayı Sovyetler'in bir "iç sorunu" mudur?

Bir bakıma öyledir.

Öyledir, ama artık günümüzde insan hakları, "iç sorunlar" gibi görünen olayları iç sorun olmaktan çıkarıyor.

İnsan hakları, ne sınır tanıyor, ne ideoloji, ne ırk, ne renk, ne de coğrafya.

İnsan haklarının ülkelerinde uygulanacağına ilişkin anlaşmalara imza koyan devletler, artık "bunlar bizim iç sorunumuzdur" gerekçesine sığınamazlar.

Ne biz böyle bir gerekçeye sığınabiliriz ne de başkaları.

Herkesin herkesi denetlediği saydam bir dünyada yaşıyoruz.

Azerbaycan halkı ezilen bir halktır. Atatürk'ün deyişi ile "mazlum milletler", elbette kendi yazgılarını kendileri belirleyecektir. Azerbaycan halkı da kendi yolunu kendisi çizecektir.

Azerbaycan halkı, yıllardır Ermeni baskıları ve terörü ile savaşıyor. Bu yetmezmiş gibi şimdi de Sovyet ordusu Azerbaycan topraklarında Azerbaycan Halk Cephesi'ni yok etmeye çalışıyor.

Önce işgal, sonra tutuklamalar...

Türkiye böyle bir olaya kayıtsız kalamaz.

Azerbaycan'daki olaylara Türk Hükümeti elbette kayıtsız kalmaz; kalamaz ve kalmamalıdır.

Peki, ne yapmalıdır?

Önce cumhurbaşkanları, "onlar Şii, İran'a daha yakınlar" diye demeçler vermemelidir. Çünkü Azerbaycan halkı mezhepçiliği çoktan geride bırakmıştır. Laik bir cumhuriyetin başkanı, olaylara mezhep açısından bakmaz. Bakarsa hem "politik gaf" yapmış olur, hem karşı tezleri güçlendirmiş; desteklemiş olur.

Konu, öncelikle "insan hakları" konusudur. Olaylar bu duyarlılıkla izlenmelidir.

Azerbaycan'da yaşanan olayların Türkiye açısından bir başka özelliği de Azerbaycan halkı ile Türk halkı arasındaki din, dil ve kültürel bağların varlığıdır.

Bu bağlar, Türkiye'nin Azerbaycan'da yaşanan olayları daha da yakından izlemesini gerektiriyor.

Konunun can alıcı yanı da işte bu noktadadır.

Türkiye, Azerbaycan olaylarını izlerken "ırkçı siyasete" kapılma izlenimi vermemelidir. Çünkü böyle bir siyasetin Türkiye'ye neler getireceğini kestirmek pek öyle kolay değildir.

Pan-Turancı akımlar, 2. Dünya Savaşı günlerinde Nazi Almanyası'nca desteklendi; bu desteğin kanıtları ve belgeleri var. Aynı akımları, soğuk savaş döneminde Amerikalılar kullandı. Bu ABD desteğini kanıtlayacak yayınlar bulunuyor.

Destek o kadar açıktır.

Öyle bir dünyada yaşıyoruz ki etnik özellikler, büyük devlet siyasetleri için birer koz, birer silah olarak kullanılıyor.

Dün böyle oldu, bugün de böyle oluyor.

Bugün Amerika, Azerbaycan'a giren Sovyet ordusunu destekliyor; düne kadar Müslüman halkların Sovyet yönetimine karşı ayaklanmalarını kışkırtan Amerika, konu Ermenistan-Azerbaycan çatışması olunca hemen Ermeniler'den ve Kızılordu'dan yana tavır alıyor.

Bütün bunlar, hepimiz için düşündürcü olmalıdır.

Azerbaycan'da yaşanan acı olaylar Türkiye'de öteden beri var olan ırkçılığın devlet siyasetine dönüşmesine yol açmamalıdır.

TRT, bu açıdan sağlıklı yayınlar yapıyor mu?

TRT Yasası, "devletin dış ilişkileri ile ilgili yayınlar"da Dışişleri Bakanlığı'nın görüşünün alınmasını zorunlu koşul olarak öngörüyor. Bu gibi yayınlarda izlenecek ilkelerin, Dışişleri Bakanlığı'nca saptanıp TRT Genel Müdürlüğü'ne bildirilmesi gerekiyor.

Azerbaycan ile ilgili yayınlar konusunda bu yol izleniyor mu, izlenmiyor mu? Bilemiyoruz.

Sovyetler, Azerbaycan'a gitmek isteyen hiçbir gazeteciye vize vermiyor. Bu yüzden, yazılı basın da TRT de olayları Batılı kaynaklardan ve ister istemez ikinci elden izlemek zorunda kalıyor.

TRT de bu koşullarda görüntülü haberlerden çok siyasal partilerin, derneklerin konu ile ilgili demeçlerine yer veriyor. Verirken de tek yanlı görüşleri yansıtıyor.

Tek yanlı görüş kalıplarına uymayan açıklamalar da göz ardı ediliyor.

Demokrat Parti döneminde devlet radyosu Kıbrıs konusunda kamuoyunu koşullandırmıştı; bu koşullandırmanın sonucu 6- 7 Eylül olaylarında yaşanmıştı.

TRT yönetimi bu gibi duyarlı konularda özenle davranmak zorundadır.

Hep birlikte düşünmemiz gereken konular var. Örneğin Ortadoğu haritası yeniden mi çiziliyor? Türkiye'yi böyle bir dünyada ne gibi sürprizler bekliyor?

(Cumhuriyet, 26 Ocak 1990)

SHP...

SHP Kurultayı bugün toplanıyor.

Partinin yeni yöneticileri de bu kurultayda belirlenecek. Genel Başkan İnönü ile Genel Sekreter Baykal arasında anlaşma sağlandı, büyük olasılıkla kurultaya "ortak liste" sunulacak.

Peki parti içi muhalefet? SHP'nin eski genel başkanı Aydın Güven Gürkan ve DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün aralarında bulundukları bir kısım milletvekili partiden ayrılmış, böylece parti içindeki "sol muhalefet" şu ya da bu ölçüde zayıflamıştır.

İnönü geçen kurultayda Deniz Baykal'ın çıkardığı listeye karşı sol kanadın ileri gelenlerini listesine almış, Baykal'a karşı "genel merkez, sol kanat koalisyonu" oluşturmuştu.

Bugün koşullar değişmiştir. Değişen koşullarda "sol kanat" istifalar nedeniyle parti içinde eski gücünü ve ağırlığını yitirmiştir.

Yeni yöneticiler nasıl belirlenecek?

CHP'de genel başkanlar, kurultay günü il başkanları ile basına kapalı bir toplantı düzenlerler, bu toplantıda ileri sürülen öneriler değerlendirilir, il başkanları da gerekirse bir "ortak liste" yaparlar, bu liste parti genel merkezinin listesi olurdu.

Bu kurultayda da böyle olacak. İl başkanları toplanıp adaylarını önerecekler. İnönü de büyük olasılıkla Hikmet Çetin, Güneş Gürseler, Abdülkadir Ateş ve İstemihan Talay gibi milletvekillerinin parti yönetiminde görev almasını isteyecek.

Kurultayın bir özelliği de "kadın kontenjanı"nın parti yönetimine yansıtılış biçimi olacak.

CHP'nin tek parti yönetimindeki "Satı kadın örneği"nde olduğu gibi "bizim de kadın milletvekilimiz olsun" gibisinden tepeden inme yöntemle mi belirlenecek, yoksa örgütün nabzı tutularak sosyal demokrat kavgaya katkıda bulunmuş ve bulunacak olan kadınlar mı seçilecek?

"Kadın kontenjanı" ya da "kotası" aldatıcı bir yapaylığa da dönüşebilir.

SHP, her bakımdan büyük bir sınav karşısındadır.

26 Mart seçimlerinden sonra ortaya çıkan "iktidar boşluğu"ndan çok "muhalefet boşluğu"ydu. Bu boşluk her gün daha da büyüyor.

Bu boşluk nasıl doldurulacaktır?

Boşluğun doldurulabilmesi için sosyal demokrat kesiminin en güçlü örgütü SHP'nin halka güven verici bir kimliğe kavuşması gerekir.

SHP güçlenirse, kısa bir sürede sosyal demokrat kesimin güvenini sağlar, sonra da dağılacak oyları toplayabilir. Yok eğer bu güveni vermezse oylar SHP- DSP ve doğulu milletvekilleri ve DİSK grubunda oluşturulmaya çalışılan yeni parti arasında dağılır.

Yürürlükteki seçim sistemi, bu bölünmeyi daha da büyüterek siyaset sahnesine yansıtır.

Sosyal demokrat kesimde var olan ve gittikçe kronik hale dönüşen SHP- DSP çekişmesi yetmiyormuş gibi bu dramatik bölünmeye son zamanlarda bir de SHP'den ayrılan doğulu milletvekilleri ile DİSK grubu eklendi.

Sosyal demokrat oyların bölünme ve parçalanmasının getirdiği siyasal sonuçlardan biri ve en önemlisi cumhurbaşkanlığı seçimidir.

1987 seçimlerinde SHP ve DSP iki ayrı parti olarak seçimlere girmemiş olsalardı, ANAP cumhurbaşkanını tek başına seçme şansına sahip olamazdı.

Yapılacak ilk genel seçimlere sosyal demokrat kesim SHP-DSP ve yeni bir sol parti olarak üç parçayla girerse, Türkiye, ANAP ve DYP'den oluşan "3. MC"ye hazır olmalıdır.

Bu bölünme ve parçalanma sosyal demokrat kitle tabanında ister istemez umutsuzluğa ve yılgınlığa yol açıyor.

SHP, sosyal demokrat kesimin en güçlü partisidir. Sosyal demokrat kesimin en güçlü partisinin kendi içindeki çatışmalara, çekişmelere ve dar hizipçiliklere bir an önce son vermesi gerekmez mi?

(Cumhuriyet, 27 Ocak 1990)

DUMAN!

SHP kurultayının yapıldığı Selim Sırrı Tarcan Spor Salonu tıka basa dolmuştu. Sigara dumanından da göz gözü görmüyordu.

Öyle ki Kurultay Başkanı Hasan Fehmi Güneş, delegelerden gelen yakınma dilekçelerinden söz etmek zorunda kaldı.

Ve ricada da bulundu:

– Lütfen salonda sigara içmeyin...

Kim dinler?

Garp Cephesi Komutanı İsmet Paşa mezarından kalkıp "sigara içmeyin" komutu verse, emin olun, kimse dinlemez!

Kimi komünizme karşıdır, kimi faşizme, kimi ırkçılığa, kimi Turancılığa. Ayıp değil ya ben de kapalı salonlarda böyle fosur fosur sigara içilmesine karşıyım.

İnönü, parti yönetimine kadınların seçimi ile ilgili Sosyalist Enternasyonal kararından söz ederken iki sandalye üzerinde sığıştığımız Oktay Akbal ve Cüneyt Arcayürek'e dönüp, "Sosyalist Enternasyonal'in kapalı yerlerde sigara içimi konusunda da bir kararı olacak mı?" diye sormaktan kendimi alamadım.

Salonda havalandırma aygıtları da pek çalışmıyordu. Bu yüzden dumanı dağıtmak için sağlı sollu bir hava akımı gerekmekteydi.

Bu duman ancak bir "aşırı cereyan" ile dağılabilirdi.

Yenilikçi sosyal demokrat kanadın öncülerinden Ertuğrul Günay'ın yaptığı bu konuşma gibi gerçekçi gözlemlere dayanan eleştiri ve özeleştiri... Gerekli olan budur.

Bu dumanı ancak bu gibi konuşmalar dağıtabilir.

Duman yalnızca kurultay salonunu mu kaplamış?

Yoo. Öyle olsa yine de iyi.

Son yıllarda bu duman sosyal demokrat kesimin içini, dışını, her yerini kapladı. Bu dumandan kimse önünü görmüyor, göremiyor.

Sosyal demokrat kesimi bir partide toplamadan iktidar olmak çok güç. Belki de olanaksız.

Görülmeyen gerçeklerin en somutu, en elle tutulanı bu.

En kanlı savaşlar iç savaşlardır. DSP- SHP arasındaki bugünkü çelişkiler, ilk genel seçimde atışmalara, sataşmalara ve kavgalara dönüşecek.

Sosyal demokrat kesimdeki bu iç savaşa yeni kurulacak parti de katılacak.

Bir üçgen çizin; üçgenin bir köşesine İnönü, bir köşesine Ecevit, bir başka köşesine de Gürkan adını yazın.

Sosyal demokrasinin kısır döngüsü bu üçgenin içinde dönecek.

Peki bu koşullarda nasıl iktidar olunacak?

Çarpma, bölme, çıkartma ve toplama gibi aritmetiğin dört işlemi yıllardır CHP ve SHP'de yaşanıyor.

Bir farkla; CHP'den ayrılanlar hep partinin sağ kanatları olurdu; SHP'den ayrılanlar ise sol kanat!

Sosyal demokrat kesimin üzerine çöken bu duman birleşmeden iktidar olunmayacağı gerçeğinin görülmesini herhalde engelliyor.

SHP daha önce de bu duman yüzünden önünü görememişti.

Görse; görebilse, Seçim Yasası bir gece yarısı TBMM'den geçirilirken DYP ile anlaşıp "seçimleri boykot edeceğini" açıklayabilirdi.

Bunu yapsaydı, Özal, bu adaletsiz Seçim Yasası'nı TBMM'den geçiremezdi. Diyelim ki aldırmaz, yasayı yine geçirirdi.

SHP ve DYP'nin katılmayacakları bir seçim "genel seçim" sayılabilir miydi?

SHP yönetimi bu Seçim Yasası ile gelen Meclis'in Cumhurbaşkanını seçeceğini o günden bilmeliydi.

Yine diyelim ki o gün yanlış yapıldı ya da gerekli cesaret gösterilemedi.

Peki Cumhurbaşkanlığı seçiminde?

SHP, Özal'ın Cumhurbaşkanlığı seçimini önlemek için DYP ile anlaşıp TBMM'den çekilebilirdi.

SHP bunu da yapmadı; yapamadı.

Bu konularda ne SHP, DYP'ye güvenebildi, ne de DYP, SHP'ye. Ne de SHP, DSP'ye.

Bugün yakınmanın, Özal'ı sert sözcüklerle eleştirmenin bir yararı var mı?

Belli ki yok. Olan oldu, atı alan Üsküdar'ı geçti.

Dumanlı SHP kurultayından çıkarken düşünüyordum, "Kurt dumanlı havayı sever" derler. Derler, ama SHP'de bu anlamda pek kurt da yok.

Kurt varsa da o kurt dışarıda!

Sosyal demokratlar kendi aralarındaki yapay duvarları yıkıp birleşmezlerse ilk seçimde hep birlikte duman olacaklar!

Kimler mi seçilecek?

Çok mu önemli? Ben, sen, o. Siz, biz, onlar!

(Cumhuriyet, 28 Ocak 1990)

TURANCILIK...

Azerbaycan olayları "Turan" düşlerinin yeniden canlanmasına yol açıyor.

Birinci Dünya Savaşı sonlarında, Enver Paşa'nın kafasında "Turan İmparatorluğu" düş kırıklıklarına yol açmış; Enver Paşa'nın Alman orduları desteği ve amcası Halil Paşa ve kardeşi Nuri Paşa ile giriştiği serüvenler dramla noktalanmıştı.

İkinci Dünya Savaşı yıllarındaki Turan düşleri de Bakü petrollerine göz diken Alman Nazileri'nce desteklenmiştir.

Atatürk'ün o günlerde izlediği gerçekçi siyaset de belliydi: Misakı Milli.

Mustafa Kemal, Anadolu'yu Yunan, İngiliz, İtalyan ve Fransız askerlerinden temizlemeye çabalıyordu.

Bunun için de Bolşevik Rusya'dan yardım alıyordu.

O günlerde Mustafa Kemal'in Bolşeviklik ve Kafkasya konusundaki düşünceleri şöyle özetlenebilir:

1- Rusya'daki Bolşeviklik bizim sosyal yapımıza uymaz. Çünkü TBMM, ulusal sınırları içinde bağımsız bir devlet kurmayı amaçlar.

2- Komünistleri cezalandırmak bugünkü siyasetimizle çelişir. Çünkü, Sovyetlerle dostça ilişkiler içindeyiz. Bu ilişkiler sürecektir. Komünizm, dostluğunu istediğimiz bir hükümetin dayandığı ilkeleridir. Bu ilkeleri aşağılayamayız.

3- Komünizm bir sosyal sorundur. Komünizmin ne olduğunu anlatmakta sakınca yoktur. Bu yüzden hükümetin bilgisi altında bir Komünist Partisi kurduk.

4- Türkiye için Kafkasya'ya İngilizler'in yerleşmeleri, aynı bölgenin Ruslar tarafından işgalinden çok daha tehlikelidir.

Mustafa Kemal'in özetlemeye çalıştığımız bu düşüncelerini "TBMM Gizli Celse Zabıtları" 1. cilt, 326 vd. ile 455. sayfalarda okuyabilirsiniz.

Birinci Dünya Savaşı sonlarında Turan düşleri gören Enver Paşa'nın kardeşi Nuri Paşa, o zamanki adlarıyla "Bolşevikler"in Ermenilerle kapıştığı günlerde İngilizler'in oyununa gelerek anti-Sovyet ayaklanmaları destekler.

Nuri Paşa, 14 Haziran 1920 günü Tiflis'teki eski Azerbaycan hükümetine şu öneride bulunur:

– Bolşevikler'e karşı eyleme geçmeyi düşünüyorsanız... (...) Bu eylem ancak Avrupa hükümetlerinin birinin yardımı ile olabilir... (Karabekir, 771)

Karabekir, 24 Haziran 1920'de Enver Paşa'nın amcası Halil Paşa'ya şu yazıyı gönderir:

– Bugün her şeyden önce ve her girişimden önce miletimize Doğu'da Bolşeviklik ve Müslümanlık yolunu açmalıdır. Para, silah, cephane gereksinmemizi bilmektesiniz. Anavatana çabuk bir yol açmadan Irak ve Hint seferleri bizden çok, başkalarının yararına olur... (..) Bu engel, ne yazık ki başta Nuri Paşa olmak üzere Karabağ'da Bolşevikler ile savaşmalarıyla meydana gelmiştir... (s. 774-75)

İngilizler mi? Sovyetler mi?

Kafkaslar'a İngilizler'in yerleşmesi mi Türkiye açısından yararlıdır? Yoksa Sovyetler'in mi?

Mustafa Kemal ve Karabekir, Sovyetlerle dostluk siyaseti izlerler. Ankara Hükümeti Sovyetler'den silah ve para yardımı alır.

Aynı günlerde İngilizler Kürt aşiretlerini Mustafa Kemal'e emperyalizm ile silahlı savaşa giren ulusal güçlere karşı kışkırtırlar.

Batı'nın o günlerdeki bütün amacı Kemalistler ile Bolşevikler arasındaki dostluk köprülerini yıkmaktır.

Atatürk, Turancılık serüvenlerini şöyle niteleyecekti:

– Serseriyane hareketler...

Bu serüven, daha sonra dramatik bir çelişki ile Enver Paşa'yı 3. Enternasyonal ilkelerini benimseyen komünist "Halk Şuralar Fırkası" kurmaya yöneltecektir!

Amca Halil Paşa aynı serüvencilik içinde "Yoldaş Halil" imzalarıyla mektuplar yazacaktır.

Nuri Paşa da İkinci Dünya Savaşı yıllarında Nazi işbirlikçiliğine soyunacaktır.

Azerbaycan olayları, bugünkü gelişmeler ve yeni yeni oluşan siyasal dengeler hesaba katılmaksızın yorumlanamaz. Bu yorumlarda, devlet kuran Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın gerçekçi siyaseti göz ardı edilemez.

Azerbaycan derken dünü ve bugünü iyi bilmek, dün ve bugün arasında bağlar kurmak gerekir.

Bugün yaşanan olayları, Enver Paşa'nın serüvenci düşleri ile oluşan Turancılık açısından görmek ne kadar yanlışsa, bu olayları "Humeyni mollalarının gezici vaizleri kafasıyla" yorumlamak da en az o kadar yanlıştır.

Türkiye, Azerbaycan'da yaşanan olayları diplomasinin verdiği bütün olanaklarla gündemde tutmalı; Batı'nın Ermeniler ve Türkler konusundaki 20. yüzyılın başından bugüne kadar izlediği iki yüzlü ve "çift standartlı" siyasetini her fırsatta sergilemelidir.

Bu noktadan ötesi "serüvencilik" olur. Serüvenciliğin de günümüzde yeri yoktur.

(Cumhuriyet, 30 Ocak 1990)

GÜMÜLCİNE...

Batı Trakya'daki Müslüman türk azınlığı liderlerinden Dr. Sadık Ahmet ve İbrahim Şerif'in Yunan mahkemesince tutuklanmalarından sonra başlayan olaylar Yunanistan'da adı "Pan-Helenik" olan şoven duyguları kamçıladı.

Türkler'e baskı ve saldırılar sürüyor.

Yunanistan'daki Türk azınlığı ile Türkiye'de yaşayan Rum azınlığın hakları Lozan Antlaşması ile belirlenmiş; daha sonra Türkiye ve Yunanistan arasında 1926 ve 1930 yıllarında iki antlaşma daha imzalanmıştı.

Türkiye'nin Batı Trakya'da yaşayan Müslüman Türker ile ilgilenmesi bu antlaşmalardan doğan haklara dayanıyor.

Kaldı ki, günümüzde insan hakları sınır ve ideoloji tanımıyor. Uluslararası antlaşmalara imza koyan devletlerde "bunlar bizim iç işlerimiz" diyemiyor.

"Pan-Türkizm" ya da başka deyişle "Pan-Turanizm", "Pan-İslamizm", "Pan-Helenizm", "Pan-Arabizm", "Pan-Cermanizm" ve "Pan-Slavizm"...

Bunların hepsi sonunda aynı kapıya çıkıyor; yeryüzündeki bütün Türkleri, bütün Müslümanları, bütün Yunanları, bütün Arapları, bütün Almanları ve bütün Slavları birleştirme düşleri; savaş, serüvencilik, şovenlik ve baskı rejimleri getiriyor.

Siyasal tarih, bunların hepsinin denendiğini; hepsinin de kan ve gözyaşı getirdiğini kanıtlıyor.

Şu 20. yüzyılda uygarlığın insanlığa verdiği en büyük armağan, çoğulcu demokrasi ve insan haklarına dayalı laik ve demokratik hukuk devletidir.

Çeşitli soylar, çeşitli dinler ve çeşitli mezhepler ancak ve ancak laik ve demokratik bir devlet yapısında bir arada yaşayabilirler.

Bugün Türkiye'de Azerbaycan olayları nedeniyle özel bir bağlamda yeniden gündeme gelen "ırkçılık-Turancılık" ve "İslamcılık" Türkiye'de yeni yeni gerginliklere ve sorunlara yol açabilir.

Bulgaristan'daki Türk soydaşlarımızın sorunları henüz çözülmüş sayılmaz. "Ermeni soykırım tasarısı"nın ABD Senatosu'ndan geçmesinden sonraki olası gelişmeleri kimse bugünden kestiremez. Güneydoğu yörelerimizdeki etnik terör de son bulmuş değil.

Kürt sorunu da giderek büyüyor...

Bu koşullarda patlak veren Azerbaycan olayları, ABD Senatosu'nda görüşme sırası bekleyen "Ermeni soykırım tasarısı"na siyasal ve ideolojik destek sağlamak için kullanılıyor.

Batı, Azerbaycan olayında "Hıristiyan Ermeniler"in Dağlık Karabağ bölgesinde "Müslüman Azeriler" tarafından saldırıya uğradıklarına, Sovyet ordusunun Azerbaycan'a bu nedenle girdiğine inanıyor.

Batılı televizyon kanalları bu düşünceyi sergiliyor.

Haber ajansları, olayları dünya basınına böyle duyuruyor.

Türkiye bütün bu sorunlarla kuşatılmıştır.

Bu sorunların her biri soğukkanlı çözümleri gerektiriyor. Çünkü bu sorunların bir tanesinde izlenecek yanlış yol, Türkiye'yi yeni açmazların içine sürükleyebilir.

Bu koşullarda, "Turancılık düşleri" kurmak yerine Lozan Antlaşması'na dayalı hakları birer birer ellerinden alınan Batı Trakya'da "Pan-Helenik" ve şoven baskılar altında yaşayan Türk azınlığı ile ilgili hakları savunmak, bu olayları izlemek daha gerçekçi olmaz mı?

1. Dünya Savaşı'nda Araplar, Osmanlı ordusuna karşı İngilizler'le birleştiler. Demek İslamcılık, çeşitli ulusları birleştirmedi.

Bugün de Arap-İslam ülkeleri ayrı ayrı devletlerin çatıları altında yaşıyorlar. İslam ülkeleri arasında zaman zaman kanlı çatışmalar da yaşanıyor.

1. Dünya Savaşı yıllarındaki "Vatan ne Türkiye'dir, Türklere ne de Türkistan / Vatan müebbet büyük bir ülkedir, Turan" dizelerine yansıyan Turancılık coşkusu Osmanlı ordusunu Azerbaycan'da, Bakü'ye ve Gence'ye kadar sürüklemişti.

Bu serüven sonunda Türkler'in elinden az kalsın Anadolu da kaçıyordu.

Bugün insanlığın gündemi insan hakları ile belirleniyor.

Bu koşullarda Batı Trakya'daki soydaşlarımızın antlaşmalardan doğan haklarını yalnızca Yunanistan'a değil, bütün dünyaya karşı savunmalıyız.

Batı'nın Ermeni terörü ve Azerbaycan olaylarında takındığı tavır insanlık ve uygarlık açısından yüz karasıdır.

Bütün bunları gücümüzün yettiği, olanakların elverdiği ölçüde dünya kamuoyuna anlatmamız gerekiyor.

Ankara ve İstanbul sokaklarında "tekbir" getirerek "İslamcılık" ve "Turancılık" gösterileri yapmak bu sorunlara ve konulara çözüm getirmez.

Gümülcine sokaklarında "Pan-Helenik" duygulardan kaynaklanan şoven baskılardan yakındığımız günlerde "Pan-Türkist Turan düşleri" görmek bir büyük çelişkidir.

Bu çelişkinin faturasını da ödeyenler, Türkiye'deki gösterıciler değil, hep Batı Trakya ve Bulgaristan'da yaşayan soydaşlarımız oluyor.

(Cumhuriyet, 31 Ocak 1990)

PROF. AKSOY...

Hukuk devletinin yılmaz savunucusu, Atatürk devrimlerinin ödün vermez savaşçısı, laikliğin simgesi, onur ve inanç anıtı Prof. Muammer Aksoy, dün akşam, "Atatürkçü Düşünce Derneği"nin toplantısından çıkıp evine girerken karanlık kurşunlara hedef oldu.

Katiller olay yerinden hiç iz bırakmadan kaçmışlar.

Olayı gören de yok, duyan da!

Prof. Aksoy'un katının bulunduğu apartmanın zemin katındaki çiçekçi de "O sırada karşıda bakkalda" olduğunu söylüyor.

Ne kaçanlar görülmüş ne silah sesi duyulmuş.

Cinayetten sonra Anadolu Ajansı'nı arayan bir kişi, Prof. Aksoy'un "türban konusunda takındığı tavır nedeniyle öldürüldüğünü" söylemiş.

Prof. Aksoy'un bürosu evi ile aynı cadde üzerindedir. Aksoy, her gün evinden bürosuna, bürosundan evine yürüyerek gider, gelirdi.

Dün akşam da Prof. Aksoy başkanı olduğu "Atatürkçü Düşünce Derneği"nin toplantısından çıkmış, bürosundan evine kadarki yaklaşık bir- bir buçuk kilometrelik yolu yürüyerek apartmanın önüne gelmiş, apartman girişinde merdivenin hemen başında öldürülmüş.

Olayı duyar duymaz evine gittim. Aksoy, bu aksaçlı inanç ve onur heykeli kör kurşunlara hedef olmuş, yerde sırtüstü yatıyordu.

İçim acıyla doldu.

Prof. Aksoy'u baba gibi severdim. Aksoy da beni oğlu gibi.

1960 öncesinde Prof. Turhan Feyzioğlu, Menderes Hükümeti'nce bakanlık emrine alınınca hükümeti protesto ederek üniversiteden ayrılmış; DP Hükümeti'ne karşı, demokrasiyi, hukuk devletini, temel hak ve özgürlükleri savunmuştu.

DP Hükümeti Aksoy'u susturmak için bu inanç adamını bir kez tutuklatmıştı.

Aksoy, 27 Mayıs İhtilali'nden sonra oluşturulan Kurucu Meclis'te Anayasa Komisyonu Sözcülüğü yapmış, 1961 Anayasası'nın yazımında etkin görevler üstlenmişti.

1960- 70 döneminin milli petrol kavgası yine Prof. Aksoy'un inançlarının imzasını taşırdı.

Gözaltına alınan, tutuklanan ilerici öğrencilerin ücretsiz avukatıydı Muammer Aksoy.

Öğretmenlerin örgütlenme özgürlükleri konusunda çalıştı, çabaladı, yazılar yazdı, konferanslar verdi, o bitmeyen enerjisi ile açıkoturumlara katıldı, kitaplar yayımladı.

Sosyal demokrasinin ülkemizde tanınması, yerleşmesi, kökleşmesi için savaşanların başında yine Prof. Muammer Aksoy vardı.

12 Mart cuntası, bu inançlı, bu kararlı, bu yiğit profesörü işlemediği suçlardan dolayı, gözaltına alıp tutuklattı.

Aksoy, Ankara'da Mamak Askeri Tutukevi'nde aksaçları ile "Dev- Genç davası sanığı" olarak yargılandı ve aylarca hapis yattı.

Düşünce özgürlüğünün, üniversite özerkliğinin, yargı güvencesinin yılmaz savunucusuydu Aksoy.

1970'li yılların ortalarında üniversiteden ayrılmış, 1977 seçimlerinde de CHP'den İstanbul Milletvekili olarak parlamentoya girmişti.

Prof. Aksoy, 12 Eylül günlerinde Ankara Barosu Başkanı'ydı. Bu dönemde de hukuk devletini ve demokrasiyi savundu.

İsteseydi yabancı şirketlerin ve holdinglerin gözdesi olurdu. Bütün bunları elinin tersiyle itti; çileli yola, devrimciliğe, Atatürkçülüğe baş koydu.

Ve bu uğurda da baş verdi.

En son çabası laikliğin savunulmasıydı. Bu amaçla "Atatürkçü Düşünce Derneği"ni kurmuş, dernek adına yapılacak açıklamayı kaleme almıştı.

Prof. Aksoy, bir inanç ordusunun adıydı. Öylesine yiğit ve öylesine inançlıydı.

Aksoy'u öldüren kurşun, Atatürk ile, Atatürkçülüğe sıkılmıştır.

Alçakça kurşunlanan Aksoy, gittikçe sayıları azalan son Atatürkçülerden biriydi.

Bütün Atatürkçüler, bütün devrimciler, laikliğe yürekten inananlar, hepinizin ve hepimizin başı sağolsun.

Ah hocam, ah, ah, ah...

(Cumhuriyet, 1 Şubat 1990)

İPUCU YOK...

Prof. Muammer Aksoy'u öldürenler olay yerinde hiç ipucu bırakmadan kaçmışlar. Tıpkı Abdi İpekçi olayında olduğu gibi!

Bu ana kadar herhangi bir ipucu ya da kanıt elde edilmiş değil.

Çok profesyonelce işlenmiş bir cinayet bu.

Peki kim öldürmüştür Aksoy'u?

Aksoy'un laiklik konusundaki çabaları cinayetin İslamcı bir terör örgütünce işlendiği kuşkusunu doğuruyor.

Cinayetten hemen sonra AA ve bazı gazeteleri arayan bir kişi bozuk bir Türkçe ile Aksoy'un "Tesettür konusunda İslam'a karşı takındığı tavır nedeniyle İslami Hareket" adlı bir örgüt tarafından "cezalandırıldığını" söylüyor.

"İslami Hareket" adlı bir örgütten kimsenin haberi yok!

Böyle bir örgüt gerçekten varsa bu örgüt adını ilk kez Aksoy cinayeti ile duyurmuş oluyor.

"Müslüman Kardeşler", "AMAL", "İslami Amal", "Hizbullah", "İmam Hüseyin İntihar Birlikleri", "Şii Cudullah"... "İslami Cihad", "Kerbela Kuvvetleri" ve "Kara Tugaylar" adlı büyüklü küçüklü İslamcı terör örgütleri biliniyor ama bu "İslami Hareket" ilk kez duyuluyor.

İlk kez duyulduğu için örgütle ilgili genel bir bilgi bile yok; nasıl olsun?

Aksoy, "İslama karşı takındığı tavır" nedeniyle öldürülmüş.

Dinci kesim bilmez; nereden bilsin?

Aksoy, Allah'a inanan, dindar bir insandı!

Aksoy'un İslamcı çevrelerin bazı kesimleriyle de arası çok iyiydi. Örneğin 12 Eylül döneminde "Süleymancılar" diye bilinen kesimin avukatlığını Prof. Aksoy yapmıştı.

Aksoy'a Süleymancıların avukatlığını niçin aldığını sormuştum.

– Kemal Kaçar ile Avrupa Konseyi'nde beraberdik. Başları derde girerse yardım edeceğime söz vermiştim. Bu sözümü tuttum.

Aksoy böyleydi.

Kim güç durumdaysa hemen ona yardıma koşardı. Bir ahlak ve bir erdem örneğiydi.

Süyelmancılar, Prof. Aksoy'a çok güvenirlerdi.

Süleymancılar, Diyanet Vakfı'nda bazı yolsuzluklar olduğunu ileri sürer, hac seferleri ile ilgili kuşkulardan söz ederlerdi.

Bu söylenenler doğru muydu? Yoksa Süleymancılar, diyanetçileri boş yere mi suçluyorlardı? Kim haklıydı? Kim haksızdı?..

Bunları bilmeye olanak yok.

Ben yaklaşık beş yıl önce birkaç kez, Prof. Aksoy'dan hac seferleri ile ilgili savları dinlediğimi anımsıyorum.

Böye bir olay var mıydı? Yok muydu? Hac seferlerinde bir yolsuzluk olmuş muydu? Olmamış mıydı? Bunlar, elbette Başbakanlık ya da Diyanet İşleri Başkanlığı'nca inceletilip soruşturulmuştur.

Her neyse...

Cinayet henüz aydınlanmadı. Ortada bir tek ipucu bile yok.

Bütün kanıt bozuk bir Türkçe ile gazetelere telefon eden birinin cinayeti örgütü adına üstlenmesi.

Başka bir kanıt yok.

Üstelik ses de banta alınmamış. Bu gibi durumlarda cinayetin nedenleri konusunda çeşitli yorumlar yapılır. Kuşkulu yorumlarla varsayımlar üretilir. Bu varsayımlar üzerine genel suçlamalar geçer akçe olur. Karşıt görüşlü insanlar ve toplumun duyarlı kesimleri birbirlerine düşman edilir.

Yok... Yok... Aksoy yaşasaydı, böyle genel suçlamalara herkesten önce kendisi karşı çıkardı.

Cinayet aydınlatılmadan, neyin ne olduğu anlaşılmadan dinci kesimi toptan suçlamak ve karalamak yanlış olur. Bu gibi kanıtsız, dayanaksız genel suçlamalar cinayeti çözmez; olayı iyice içinden çıkılmaz hale sokar.

Belki de Sevgili Aksoy hocamıza kıyanların amaçları da budur.

Aksoy, tıpkı İpekçi gibi terörün artması, ülkenin anarşi ve terör ortamına sürüklenmesini planlayan gizli örgütlerce mi öldürüldü?

Öyleyse olaylar bu noktada durmaz daha da artar!

Terör, bir insanlık suçudur. Katilin, sağcısı, solcusu, Müslümanı, dinsizi olmaz. Katil, katildir!

Ülkemizi bir kan gölüne çevirmek isteyen bu uğursuz teröre gelin hep birlikte karşı çıkalım.

"Aksoy", hiç olmazsa bundan sonra bu bilincin, bu dayanışmanın ve bu işbirliğinin adı olsun...

(Cumhuriyet, 2 Şubat 1990)

SON GÖREV...

Üç gün önce evinin önünde alçakça kurşunlanan Prof. Muammer Aksoy'u bugün toprağa veriyoruz.

Aksoy, bir düşün adamı, bir kavga ve inanç adamı olduğu kadar, yufka yürekli, sevecen bir gönül adamı; çelebi ve duygulu bir insandı.

Gerektiğinde kaya gibi sert...

Gerektiğinde ipek gibi yumuşak...

Ve yine gerektiğinde kılıç kadar keskin...

Bir duygu denizi gibiydi Aksoy;

Bir öfke seli.

Ve bir sevinç şelalesi...

Haksızlıklar karşısında arslanlar gibi kükrerdi; direnirdi, savaşırdı; hukuk kurallarını kınlarından çekilmiş kılıçlar gibi kullanırdı.

Yaşları ellinin biraz altında ve biraz üstünde olan kuşaklar için Aksoy, kürsülerde bir inanç bayrağıydı.

141-142 mi?

Aksoy.

Laiklik mi?

Aksoy.

Tam bağımsızlık mı?

Aksoy.

Milli petrol davası mı?

Aksoy.

Uygulanmayan Danıştay kararları mı?

Aksoy.

Vietnam halkı ile dayanışma mı?

Aksoy.

Kıyılan, sürülen, dövülen, öldürülen öğretmenler mi?

Aksoy.

Anayasa mı?

Aksoy.

Güvenlik soruşturmaları mı?

Aksoy.

Sosyal demokrasi mi?

Aksoy.

12 Mart ve 12 Eylül mü?

Aksoy... Yine Aksoy.

Her konuda başvurduğumuz, kendisinden bilgi aldığımız bir hukuk, bilgi, inanç ve cesaret kaynağıydı Aksoy.

Türban ile ilgili konuda Danıştay'a açılan davanın dilekçesi Muammer Aksoy'un kaleminden çıkmıştı.

Yardım isteyen herkese kapısı kadar gönlü de açıktı.

İzlediği birçok davada ücret almaz; gerektiğinde yargılama giderlerini de kendisi üstlenirdi.

Son günlerde ilgilendiği işçi emeklileri ile ilgili bir davada yargılama giderlerinin davacılara geri ödenmesi için çırpınmış; iş mahkemesinden bu konuda "tedbir kararı" almış, öldürülmeden bir gün önce aynı konuda dava da açmıştı.

"Devrimci Öğretmenlerin Kıyım ve Mücadelesi" adlı iki ciltlik kitabını yayımlayabilmek için Bahçelievler'deki katını satmış; yüzlerce sayfalık bu incelemesini ücretsiz olarak her yere göndermişti.

Öldürülmeden yarım saat önce de idari yargı ile ilgili son düzenlemelere konu olan Türk Hukuk Kurumu'ndaki bir panel için basılan çağrı kartlarının gönderileceği adresleri yazıyordu.

"Kalpaksız Kuvayı Milliyeciler"in son temsilcilerinden biriydi.

İnançlı;

Dirençli;

Kararlı.

Ve mangal gibi yürekli.

12 Eylül öncesinde terör çetelerinin kol gezdiği Bahçelievler sokaklarında o aksaçlı dimdik başı ile korkusuzca yürürdü.

Hiç korkmadı; korkunun üstüne üstüne yürüdü.

Korkaklığın, yılgınlığın ve dönekliğin moda olduğu günümüz Türkiye'sinde Aksoy adı bir kişilik anıtı gibiydi.

Bugün Aksoy'u göz yaşlarımızla toprağa veriyoruz.

Bu, Aksoy'a karşı son görevimiz mi?

Hayır; hayır, hayır.

Son görevimiz hiç bitmeyecek. Çünkü görev, demokrasiyi, özgürlükleri, Atatürk'ü ve laikliği savunmaktır.

Yurtseverliği, erdemi, onuru, katıksız Atatürkçülüğü, hiçbir sıkıyönetim komutanının; hiçbir sıkıyönetim savcısının ve hiçbir MİT ajanının ölçüp biçemeyeceği kadar bu toprağa kök salmıştı.

Prof. Muammer Aksoy'u bugün kanlı bir kefen olarak değil ölümlerde yeniden doğan, yeşeren, yediveren güller gibi açan bir inanç ve düşünce tohumu olarak toprağa veriyoruz.

(Cumhuriyet, 3 Şubat 1990)

DEVLETE DÜŞEN...

Prof. Muammer Aksoy'u dün gözyaşlarımızla toprağa verdik. Törene binlerce insan katıldı.

Atatürkçülüğün, laikliğin ve demokrasinin simgesi artık aramızda değil. Bir dağ devrildi; gitti.

Şimdi soralım.

– Aksoy niçin kurban seçildi?

Cinayeti kimin işlediğini bilemiyoruz. Katiller, hiç ipucu bırakmadan kaçmışlar. Cinayet profesyonelce işlenmiş. Kurşunlar; şakak, yanak ve göğse sıkılmış, tam öldürücü yerlere!

Bu tür cinayetlerde katiller bir süre kurbanlarını izlerler. Bir gün, birkaç gün, bir hafta. Geliş- gidiş saatleri belirlenir, sonra da eylem günü ve saati seçilir.

Akoy da hiç kuşkusuz cinayetten önce böyle izlenmiştir.

Olay günü Aksoy, aynı cadde üzerindeki bürosundan çıkıp yürüyerek evine gelmiş. Evinin karşısındaki bakkaldan da bir ekmek almış.

İzlenmişse bakkalın ya da apartmanın girişindeki çiçekçinin görmüş olması gerekiyor.

Çiçekçiye o saatte Aksoy'u görüp görmediğini sordum, yanıtı şu:

– O sırada karşıdaki bakkaldan sigara alıyordum; görmedim...

Belki görmedi, belki de korktu; korktuğu için doğruyu söyleyemiyor.

12 Eylül öncesinde de böyle olmadı mı? Olayları görenler, korktukları, çekindikleri için mahkemelere gelip gördüklerini anlatmadılar.

Ankara Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ün katilleri bu nedenle bulunamadı, olayı görenler, korktukları için gereken tanıklığı yapmadılar.

Aksoy cinayetinde katiller bir ipucu bırakmadan kaçmışlar. Cinayeti üstlenen örgüt de bilinen bir örgüt değil.

Bu yüzden olayı aydınlatmak çok güç.

12 Eylül öncesinde terör böyle başladı. Hükümetler "terörün kökünün kazıldığını" bildiren açıklamalar yaparlarken de devlet elden kaçıverdi.

Bugün de böyle bir tehlike var.

Aksoy cinayeti rejim için bir sınav konusudur.

Bu kadar yaşamsal duyarlıktaki konunun soruşturulması görevi Ankara DGM Başsavcısı Nusret Demiral'a verildi. Yasal olarak izlenecek yol da buydu. Bu bakımdan söylenecek söz yok.

Hukuk açısından söylenecek söz yok, ama söylenecek hiç mi söz yok?

Var; hem de çok!

Demiral, eski Başbakan Özal'a yönelen suikastın soruşturmasını da yapmış; saldırgan ele geçtiği halde olayın gerçek nedenini kanıtlayamamıştır. Aksoy cinayetini soruşturmak, Kartal Demirağ olayını soruşturmaktan çok daha güçtür.

Sanığı ele geçen bir olayı çözemeyen Demiral, herhangi bir ipucu bırakmadan kaçan katilleri ya da bu katilleri cinayete yönelten örgütlü suç çetelerini nasıl ortaya çıkaracaktır?

Kaldı ki DGM Başsavcısı, bugüne kadar izlediği hukuk dışı yollarla haklı tepkileri üzerine çekmiş bir görevlidir.

İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan'ın önceki günkü basın toplantısında belirttiği gibi Demiral'ın bir an önce görevden alınması artık bir yasal zorunluk haline gelmiştir.

Peki... Demiral görevinden alınmazsa. O zaman ne yapmalı?

Hükümet kararlarını dinlemeyen bir başsavcı ile karşı karşıyaysak o zaman, çözümü, olağan hukuk kuralları ve kalıpları içinde arayamayız.

Böyleyse "de facto" durum, yerleşik hukuk kurallarını aşar.

O zaman yapılacak iş bellidir.

Özel bir yasa çıkarıp, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na bağlı savcı, polis ve MİT görevlilerinden oluşan bir kurul ile olaya el koymak.

Aksoy cinayeti bir an önce aydınlatılmalıdır.

12 Eylül öncesinde İpekçi cinayeti, Prof. Cavit Orhan Tütengil, Prof. Ümit Doğanay, Prof. Bedri Karafakioğlu cinayetleri karanlıkta kaldığı için devlet 12 Eylül sabahında felç olmuştu.

Aksoy cinayeti ileride yaşanacak olaylarında habercisidir.

Devlet, devletse, Aksoy cinayeti bir an önce aydınlatılmalıdır.

Ey devletin etkili ve yetkilileri, bu konuyu bir değil bin kez düşünün. İş işten geçtikten sonra pişmanlığın hiç kimseye yararı olmaz.

Başta sizlere!

(Cumhuriyet, 4 Şubat 1990)

TEORİ VE KANIT...

Prof. Aksoy'un son günlerde ilgilendiği konular nelerdi?

En başta, laiklik.

Bürosundaki çalışma masasının üzerinde "türban" konusu ve Ceza Yasası'nın 163. maddesiyle ilgili yazılar ve gazete kupürleri bulunuyordu.

Aksoy, son günlerde özellikle başkanı olduğu "Atatürkçü Düşünce Derneği"nin çalışmaları ile ilgilenmekteydi.

Son aylarda "türban" konusunda Danıştay'a açılan davanın dilekçesinin hazırlanması ve yazımı ile uğraşmıştı.

Öldürülmesinden yarım saat önce çalıştığı konu Danıştay ve idari yargılama yasalarında yapılması düşünülen değişikliklerle ilgili toplantıydı.

3 Şubat günü yapılması tasarlanan toplantı için Prof. Aksoy, başkanı bulunduğu "Türk Hukuk Kurumu" adına çağrı kartları imzalamıştı.

Aksoy'un elinde sınırlı sayıda dava dosyası bulunmaktaydı.

Bunlardan biri Kemal Horzum- Emlak Bankası davasıydı. Aksoy, Emlak Bankası'nın avukatı olarak davaya girmişti. Mahkeme, geçen haftalarda Horzum ile iki banka yetkilisini 12'şer yıl ağır hapse mahkum etmişti.

Prof. Aksoy'un elindeki bir başka dava da "süper emekliler" ile ilgiliydi. Aksoy, danışmanlığını yaptığı "İşçi Emeklileri Derneği"ne dava açmıştı. Davanın konusu da süper emeklilerden alınan yargılama giderlerinin davacılara geri ödenmesiydi. Aksoy, emeklilerden toplanan ellişer bin liranın geri ödenmesini sağlamak için dernek hesaplarına "tedbir" koydurmuş; daha sonra da dava açmıştı.

Aksoy'un son günlerde girdiği bir başka dava da Çaybank davasıydı. Bu dava pek önemli bir dava değildi.

Prof. Aksoy'un son yıllarda yayımladığı incelemeleri nelerdi?

Aksoy'un, "Güvenlik soruşturması denilen hukuksal sapıklığın MİT raporlarındaki korkunç yanlış ve yalanlar ışığında değerlendirilmesi" başlığını taşıyan incelemesi, Mülkiyeliler Birliği Vakfi'nca yayımlanan "Bahri Savcı'ya Armağan" adlı kitapta yayımlanmıştı.

Muammer Aksoy, bu belgesel incelemesinde şu sonuca varmıştı:

– Şu halde son bir kez daha vurgulayayım ki eğer Türkiye'mizde hukuk devletinin asgari ölçüde olsun gerçekleşmesini istiyorsak, bu kişilerin kapalı kapılar ardında Türkler'in yarısının kaderini çizecek birtakım jurnaller üretmelerini kesinkes önleyecek önlemleri almalıyız. Resmi doktrinleri kapalılık ve gizlilik olan toplumlarda ve rejimlerde bile açıklık, saydamlık siyasetinin

çıkar tek yol olduğunun anlaşıldığı ve resmen ilan edildiği bugünlerde dahi gizli raporlar ve gizli güvenlik soruşturmaları ile kişilerin kıyılması yöntemini hala yürürlükte tutan bir toplumda özgürlükçü, çoğulcu demokrasinin ve hukuk devletinin, benimsenmiş gerçek rejim olduğuna ne Türk halkını ne de hür dünyayı inandırmak olanaksızdır.

Aksoy, aynı incelemesinde "MİT müsteşarının bir sivil kişi olması" gerektiğini de vurgulamaktadır.

Aksoy'un en son kitabı cumhurbaşkanlığı seçimi ile ilgiliydi.

"Önümüzdeki Cumhurbaşkanlığı Seçimi, Rejim Bunalımına ve Kötü Sonuçlarına Doğru Pupa Yelken Gidiş" başlığı taşıyan kitap, Özal'ın Cumhurbaşkanı seçilmesinden önce yayımlanmıştı.

Prof. Aksoy, bu son kitabında Özal'ın Cumhurbaşkanı seçilmesinin yaratacağı sakıncaları tek tek sayıyor ve bu seçimin rejim bunalımına yol açacağını yazıyordu.

Aksoy niçin öldürüldü? Bu davalar ve yayınları nedeniyle mi?

Bunlar henüz bilinmiyor.

Polis bütün bu olasılıkları tek tek araştırıyor.

Bu konuda akla gelen ve gelmeyen bütün olasılıklar ve ilişkiler soruşutrulmalıdır.

Bu aşamada yapılması gereken "teori oluşturmak" değil cinayet ile ilgili "suç kanıtlarını" bulabilmektir.

Cinayeti işleyenler toplumun ilerici kesimlerini dinci kesimlerine; dinci kesimlerini ilerici kesimlerine; polisi gençlere, gençleri de polislere düşman etmeyi ve bu kesimler arasında kanlı çatışmaları planlıyor olabilirler.

Geçmişte bunun örneklerini çok gördük. 1 Mayıs 1977 olayını unutmayalım.

Aksoy'un cenazesinde de atılacak yanlış bir adım, havaya sıkılacak bir kurşun bile 1 Mayıs benzeri bir kanlı olaya da yol açabilirdi. Yaşanan üzücü çatışmalara karşın olay yine de ucuz atlatılmıştır.

Prof. Aksoy cinayeti birçok bakımdan İpekçi cinayetine benziyor.

İpekçi cinayeti, ardında kuşkulu soru işaretleri bırakarak kapandı. Aksoy cinayeti de böyle olursa Aksoy'un deyişi ile "bir rejim bunalımına pupa yelken gidiliyor" demektir.

(Cumhuriyet, 6 Şubat 1990)

PROVOKASYON...

Cumhurbaşkanı Özal'ın Aksoy cinayeti ile ilgili yorumu şöyle:

–Maalesef biraz provokasyon var. Son hadise çok profesyonel gibi geliyor. Hocanın öldürümesi çok profesyonel. Beni vuran tabancaya benzer tabanca... Tip olarak aynı yapıda. 7,65... Bu işi yapan çok profesyonel. Öyle görünüyor...

Topluma mal olmuş kişilerin öldürülmeleri başlı başına "provokasyon"dur. Cumhurbaşkanı'nın açıklaması bu bakımdan olaya yeni bir yorum getirmiyor.

7.65'lik mermi alan birçok marka tabanca var.

Örneğin Browning 7.65 mm'liktir; Kırıkkale öyle; Parabellum öyle; Walther öyle.

Kullanılan mermiden yola çıkıp cinayetin kimler tarafından işlendiğini kanıtlayacak bir yöntem de henüz bulunmuş değildir.

Tabanca ele geçmedikçe olayı aydınlatmak güçtür.

İpekçi cinayetinde kullanılan mermiler 9 mm'liktir. Cinayette "Gestapo" tip horozlu tabanca mı kullanılmıştır? Parabellum mu? Walther mi?

Bu da belli olmamıştır.

Bu yüzden Cumhurbaşkanı'nın "Abdi İpekçi'yi vuran silah nasıl? Onu biliyorlar mı? Hep zaten bu tür silah kullanılıyor" yolundaki açıklamasında da herhangi bir sonuca varmak olanağı yok.

Aksoy cinayetinde kullanılan tabanca 7.65 çapındadır, Özal'ı yaralayan silah da 7.65'liktir, öyleyse bu iki olayı da aynı insanlar yapmıştır ya da yaptırmışlardır diye akıl yürütmenin anlamı olmaz.

Ne İpekçi cinayetinde kullanılan silah ele geçmiştir, ne Aksoy cinayetinde kullanılan silah.

Bu yüzden mermi yapısından yola çıkıp yorum yapmanın hiçbir anlamı yoktur.

Devlet, bu konularda yorum yapmaz; kanıt bulur, olayı aydınlatır.

Ankara DGM Başsavcılığı Özal'a suikast dosyasını soruşturmuş; ancak Kartal Demirağ'ı kimlerin cinayete yönelttiğini kanıtlayamamıştır.

Kanıtlayamamıştır, ama Özal, seçim konuşmalarında suikast girişiminin ardında "güç odaklarının" olduğunu da vurgulamaktan geri kalmamıştır.

Bu tür "güç odakları" varsa, bu güç odaklarını ortaya çıkartacak olan devlettir; devletin MİT'i, polisi ve savcısıdır.

Özel sektöre havale edilmeyecek bir iş varsa bu da devletin güvenliğidir!

Eski başbaşbakanlardan Sayın Ecevit de kendisine yönelen iki suikast girişimini başbakan olarak aydınlatamamış, olayların üstüne gidememiş, ama bu tür olaylardan hep yakınmıştır.

Devletin yakınmaya hakkı yoktur. Devlet eğer devletse, bu karanlık cinayetleri önler; önleyemezse, hiç olmazsa bu cinayetleri işleyen katilleri arar, bulur.

Devletin görevi, "provokasyondur, şudur, budur" diye yorum yapmak değildir.

Devlet, bu konularda yıllardır kamuoyunu ağlama duvarına çevirmiştir!

Terör, yapısı gereği çokuluslu bir olgudur. Bu çokuluslu olguda binbir türlü bilmece gizlidir.

Ufuk Güldemir'in Amerika'dan verdiği dünkü haberi bir kez daha okuyun.

CIA'nın yan kuruluşu "Rand Corporation" Kürtler'e yol gösteriyor. Diyor ki:

– Eğer militan Kürt grupları Marksizm yerine İslami ideolojiyi bayrak yaparlarsa Kürtler'i devlete karşı mobilize etme şansları yüksektir.

Ankara'daki eski CIA İstasyon Şefi ünlü Paul Henze'nin de çalıştığı "Rand Corporation", İslamcı akımların Amerikan çıkarlarına hizmet etmesi için izlenmesi gereken yolları da öneriyor.

Kürtçülük'te İslamcılık, 1925 yılında Şeyh Sait olayında yaşanmıştı. İran radyoları da son yıllarda Kürtçülük ve İslamcılık üzerine yayınlar yapıyorlar.

"Kara Hoca" diye anılan eski Adana Müftüsü ve eski Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Cemalettin Kaplan, "medrese devri, tekke devri ve kışla devri"nden söz eder ve "kışla devrinde Müslümanlar'ın tetik çekmeyi öğrenecekleri" ve "50 bin camiden birdenbire ayaklanacaklarını" ileri sürer.

Prof. Aksoy'un bütün korkusu da buydu: İslamcılar'ın silahlı ayaklanmaları.

"Provokasyon" çok yönlüdür.

Devletin görevi Aksoy cinayeti üzerine "komplo teorileri" oluşturmak ya da "provokasyonlardan yakınmak" değil, bir an önce suç örgütlerini ve katilleri bulmaktır.

(Cumhuriyet, 7 Şubat 1990)

ÇÖKEN NEDİR?

Gorbaçov'un Komünist Partisi tekeline son verip çoğulcu demokrasiye geçme kararı, bütün dünyada tartışılıyor.

Bu tartışma bitmez, yıllarca sürer.

Proletarya diktatörlüğü mü, demokratik sosyalizm mi?

Bu konu yıllardır gündemdedir.

Sosyalizmde özgürlükçü, barışçı ve demokratik yollar, birtakım düşünür ve siyaset adamlarınca yıllardır tartışılıyor.

Avrupa'da 70'li yıllarda yükselen Avrupa komünizmi, Leninist devlet modeli ile ideolojik hesaplaşmaya girmiş ve "tarihsel uzlaşma" kuramı ile sosyalizmde çoğulculuğun günümüzdeki ideolojik doğrultusunu göstermiştir.

Demokratik sosyalizm, en büyük çelişkisini Leninizmle yaşamıştır.

1917 Devrimi, Marksizmi bir resmi ideoloji yapmış; komünist partilerinin uygulamaları ve tek adam yönetimleri ile özdeşleşen Marksizm, kendi özüne yabancılaştırılmıştır.

Sovyet Marksizmi, sınıf savaşlarının zorunlu olarak "proletarya diktatörlüğü" getireceği, bu diktatörlüğün işçi sınıfının "öncü partisi" eliyle kurulacağı, proletarya diktatörlüğünün de sınıfların yok olacağı bir aşamaya kadar sürdürüleceği görüşlerine dayanır.

Leninist modelde devlet, proletarya diktatörlüğü sınıfsız toplum aşamasına ulaşınca kalkacaktır.

Bu, hiç gerçekleşmeyecek ve gerçekleşmesine de olanak bulunmayan bir ideolojik düştür.

Sovyet Marksizmi devlet aygıtını kaldırmamış, tersine devleti giderek güçlendirmiş ve "Marksizmin militarizasyonu" ile Sovyetler Birliği'ni oluşturan öteki halklar üzerideki "Rus şovenizmine" ideolojik kılıf giydirmiştir.

Bu açıdan "Marksizm" ile "Leninizm"i birbirinden ayırt etmek gerekir.

Marksizm, bir kuramdır; Leninizm ise bir devlet modeli.

Marksizmin getirdiği en önemli görüşlerden biri "artı değer" kuramıdır.

İşçiler emeklerinin karşılığını alamazlar. İşçilere verilen ücret, ürettikleri değere göre çok azdır. Geriye kalan para kapitalistlere kalır. Kapitalist sömürünün kaynağı da bu artı değer ilişkisindedir.

Bu açıdan bakarsanız, "Marksizm öldü ölüyor; bitti bitiyor" gibi yargılara katılmak güçtür. Kapitalist sömürü sürdükçe Marksizm de yaşayacaktır.

Marksizm ile Leninizmi birbirinden ayırmadan yaşanan olayları yorumlamaya kalkarsak yanıltıcı sonuçlarla karşılaşırız.

Bu konular ne saplantılarla yorumlanır, ne ön yargılarla, ne de ideolojik fetişizmle.

1929 bunalımını düşününüz.

Dünya kapitalitzmi 1929 yılında büyük bunalım geçirmiş, o günlerde Marksistler, kapitalizmin can çekişmekte olduğunu ileri sürmüşler, 29 bunalımı ile kapitalizmin iflas ettiğine inanmışlardır.

Kapitalizm iflas etti mi?

Hayır.

Kapitalizm ne o tarihte iflas etti, ne de daha sonra.

Tersine, aradan geçen sürede kapitalizm güçlendi; tekelci kapitalizm, çokuluslu şirketlerle bütün dünyayı egemenliği altına aldı. Ayrıca "ekonomilerin militarizasyonu" modeli ile yoksul ülkeler üzerinde bir sömürü ağı da kurmayı başardı.

Duvarların yıkılması, resmi ideolojilerin terk edilmesi ve çoğulculuğa doğru adımlar atılması, "Marksizmin iflası" değil totaliter sistemlerin çöküşüdür.

Günümüzde proletarya diktatörlüklerini yıkan düşünce dinamitlerinin adı insan haklarıdır?

İnsan hakları, artık ne ideoloji tanıyor, ne coğrafya, ne sınır.

İnsan hakları demokratik sosyalizmin de özünü oluşturur. Çünkü sosyalizmin ana amacı, öteki özgürlükleri sağlamakla birlikte, "insanın insanı sömürmesine" son vermektir.

İki dünya savaşı öncesi ve sonrasında kurulan sosyalist rejimler, ister istemez o günlerin izlerini taşırlar.

Bugün insanlık daha çok özgürlük arayan bir aşamadadır.

Totaliter rejimler de çağın bu yeni özgürlüklü doğasına ayak uydurmak zorundadırlar.

Gorbaçov, bu gerçeği görerek Sovyet Marksizmini Leninizmden soyutlamaya çalışıyor.

Sosyalizmde özgürlükçü ve demokratik çözümler, 2. Enternasyonal'den bu yana insanlığın gündemindedir. Avrupa'da kök salan demokratik sosyalizmin kaynağında da 2. Enternasyonal'e egemen olan düşünceler yatmaktadır.

İnsanın insanı sömürüsü sürdükçe Marksizm hep gündemde kalacaktır...

Leninizm, Marksizmi, başına Rus kalpağı ve üzerine de Kızılordu üniforması giydirmiş ve bir resmi ideolojiye dönüştürmüştür.

Çöken ve yıkılan, Marksizm değil Leninizmdir.

(Cumhuriyet, 8 Şubat 1990)

GÖÇÜK...

Türkiye'de insan yaşamı ne ucuz değil mi?

Hele emekçiysen; hele işçiysen; hele hele maden işçisiysen!

Merzifon yakınlarında Yeniçeltek'te Kömür İşletmesi'ndeki göçükten sonra toprak altında kalan 58 işçinin yaşamından umut kesilmiş.

Diri diri toprağa gömülmüş işçilerimiz.

Önceki gün de dün de sekiz işçinin cesedi çıkarıldı.

66 işçi... 66 can... 66 aile...

Yazgılarına terk edilmiş insanlardır bunlar.

Aynı yörede ve aynı ocakta daha öncelerde de göçükler olmuş; 1959 yılında 14, 1965 yılındaki göçükte 68 işçi ölmüştü.

Peki, hiç önlem alınmaz mı?

Hayır alınmaz!

Burası Türkiye...

Ucuz işçi cenneti...

Yetkililere sorarsanız yanıt hazırdır; merak etmeyin:

– Kaza bu... Ne yapalım?

Aynı bölgede daha önce de grizu patlamaları ve göçükler olmuş; o günden bugüne ne gibi önlem alınmış?

Hiç...

Önlem yok; yalnızca ah var, vah var...

Devlet, ilerici aydınların katillerini yakalamaz; bunun yerine "komplo teorileri" üretir... Devlet, önlem almaz, zavallı işçilerin cenazesini kaldırır.

Devlet ahlarla, vahlarla meşguldür...

Yetkililer açıklıyor:

– İşçiler patlama olmadan otuz dakika önce grizuyu hissetmişler, ancak ocaktan çıkmak için yeterli zamanı bulamamışlar...

1980 öncesi Yeraltı- Maden İşçileri Sendikası, kazalar konusunda önlem alabilmek için ocaklarda göçük anında karar alıp uygulayacak "işçi komiteleri" kurmuş; toplu sözleşmelere de böyle bir hüküm konmuştu.

"İşçi komitesi" de ne demek?

Düpedüz komünistlik!

1980 sonrasında Yüksek Hakem Kurulu bu hükmü herhalde ideolojik bulmuş ve toplu sözleşmelerden çıkarmıştı.

İşte sonuç...

Bu hükmü toplu sözleşmelere koyan Yeraltı- Maden İş Sendikası'nın yöneticileri de işkenceli sorgulardan sonra Sıkıyönetim Mahkemeleri'nde yargılanmışlardı.

80 sonrasında işçi, ihtilal yapıp devleti ele geçirecek bozguncu kitlesi olarak görülmüş; 1961 Anayasası ile verilen haklar da askeri yönetim döneminde tek tek geri alınmıştı.

Sendikacılık, 12 Eylül'den sonra Türkiye'de neredeyse suç sayılmış; emekten yana savaş veren sendikacıların dünyaları zindan edilmiştir.

İşçi sendikasıyla güçlüdür. Sendikasız işçi, devlet ya da işveren karşısında öksüz ve yetim çocuklar gibi boynu büküktür.

Dünyanın her yerinde maden ocaklarında böyle kazalar olur. Ama her kazadan sonra da gereken önlemler alınır.

Bu yöredeki kaçıncı kaza bu? Kaza geliyorum demiş ve gelmiştir.

66 can, 66 işçi...

Ekmek paralarını yeraltındaki kara madenden çıkaran 66 maden işçisi...

Toprağa diri diri gömdüğümüz insanlardır bunlar.

Bu ayıp devletindir!

(Cumhuriyet, 9 Şubat 1990)

AKSOY İÇİN...

Mülkiyeliler Birliği, çarşamba akşamı Ankara'da Prof. Muammer Aksoy için küçük, ama anlamlı bir anma töreni düzenledi.

Mülkiyeliler Birliği üst kattaki okuma salonuna "Prof. Muammer Aksoy" adını verdi. Salonun girişine, "Prof. Muammer Aksoy Okuma Salonu" diye bir plaket çakıldı.

Duvara da Aksoy'un renkli bir fotoğrafı asıldı.

Törende, Aksoy'un yakın arkadaşlarından Prof. Cahit Talas, ünlü yazar Aziz Nesin, 27 Mayıs İhtilali'ni yapan MBK üyelerinden emekli Kurmay Albay Suphi Karaman, SBF'nin 1402'lik eski dekanı Prof. Cevat Geray, Mülkiyeliler Birliği Genel Başkanı Alper Aktan ve ben, Aksoy'un yaşamından söz ettik; inançlarını, amaçlarını, sıkı sıkı bağlı olduğu ilkelerini ve hiç tükenmeyecek sanılan enerjisini dilimiz döndüğü kadar anlatmaya çalıştık.

Anma töreninde Aksoy'un sesi kulaklarımda yankılanıyordu sanki:

– Katilleri bulun...

Aksoy gibi insanlar kolay yetişmiyor.

Her bilgili insan Aksoy gibi yetenekli olmaz. Her bilgili ve yetenekli insan da Aksoy gibi yürekli olamaz.

Aksoy, bilgisi, yetenekleri ve yüreği ile hep önde savaştı.

Bütün ömrünü, kitaplıklar dolusu hukuk bilgisini, yetmiş yaşlarına kadar koruduğu otuz yaş enerjisini hep demokrasinin ve Atatürk devrimlerinin kökleşmesi için harcayan bu erdemli ve inançlı hukuk adamını unutturmamak, anısını ve inançlarını hep canlı tutmak gerekir.

Aksoy, Atatürkçülüğün ve laikliğin simgesidir.

Aksoy'u sevenler, O'nun yakın inanç ve düşünce arkadaşları, demokratik kuruluşlar, barolar bir araya gelip Aksoy'a bir "anıt mezar" yaptırmalıdırlar.

Öyle bir anıt mezar ki Aksoy'un ölümsüzlüğü bir mermer simgeye de kazınsın.

Çankaya Belediyesi, Ankara Büyükkent Belediye Başkanlığı'na başvurarak Aksoy'un evi ve bürosunun bulunduğu Bahçelievler 2. Cadde'ye "Prof. Muammer Aksoy Caddesi" adı verilmesini önerdi.

Aksoy'un bürosunun bulunduğu evin bahçesine bir büstünün dikilmesi de bu düşünce ve inanç adamına karşı yapılması gereken ödevlerden biridir.

Aksoy yaşamını bu topluma adamıştı; caddelere verilecek adı, yapılacak anıt mezar ve büstüyle de bu toplum Aksoy'a olan borcunu ödemelidir.

Prof. Muammer Aksoy, bir büyük hukukçu, hünerli bir avukat, yorulmaz bir yazar ve araştırmacıydı.

Aksoy, yıllarını Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde medeni hukuk ve anayasa hukuku öğretim üyesi olarak geçirmişti.

SBF Dekanlığı, hiç şüphesiz tıpkı bizler gibi Aksoy'un acısıyla kavruluyordur.

Herhalde SBF dekanlığı ve öğretim üyeleri, Prof. Aksoy anısına bir tören düzenlemeyi, eski odasına adını vermeyi ve Aksoy için "armağan kitap" çıkarmayı, yıllarını bu fakültede geçirmiş olan bu yürekli ve inançlı bilim adamına çok görmezler!

SBF profesörlerinin çoğu Aksoy'un öğrencisi olmuşlardır.

Aksoy'un anısı için tören düzenlemek, çalıştığı odaya adını vermek ve Aksoy'a armağan kitabı çıkarmak, SBF öğretim üyelerinin, alçakça kurşunlanan emekli hocalarına karşı ödemek zorunda oldukları bir borç olmalıdır.

Aksoylar, kolay kolay yetişmiyor.

Korkaklığın, yılgınlığın, suskunluğun ve dönekliğin geçer akçe olduğu son yıllarda Aksoy kişiliği çok daha iyi anlaşılıyor.

Prof. Aksoy, hepimiz adına Atatürkçülük, laiklik konusunda en önde dövüştü; öğretim üyelerinin sustukları, susturuldukları dönemlerde üniversite özerkliğini herkesten, evet herkesten çok savundu.

İnançları uğruna gerektiğinde üniversitedeki kürsüsünden ayrılmasını bildi; hapis yattı, çile çekti, başını hep dik tuttu ve ak saçlarıyla karanlık kurşunlara hedef olarak can verdi.

Aksoy'un anısını yaşatmak hepimizin boynunun borcu olmalıdır.

(Cumhuriyet, 10 Şubat 1990)

SUNUŞ...

Bugün "40'ların Cadı Kazanı" başlıklı bir yazı dizisine başladık.

Dizimiz, ünlü İttihatçı Enver Paşa'nın kardeşi "Kafkas İslam Orduları Komutanı Nuri Paşa"nın 1941 yılında Nazilerle kurduğu ilişkilerini anlatarak başlıyor.

Yazı dizisi, "Sabahattin Ali- Nihal Atsız davası", Dil Tarih olayları, 1944 yılındaki "ırkçılık- Turancılık davası", Mareşal Çakmak'ın CHP Hükümeti İçişleri Bakanı Şükrü Sökmensürer tarafından solcularla işbirliği yapmakla suçlanması ile başlayan tartışmaları, bu tartışmaların sonunda açılan "Hasan Ali Yücel-Kenan Öner davası"nı konu alıyor.

Yer yer geri dönüşler yapılarak 1. Dünya Savaşı'ndan söz ediliyor; Turancılık düşleri ile süslenen serüvenler inceleniyor; Sabahattin Ali'nin öldürülmesi ve Nazım Hikmet'in dramatik yaşamı da bu bağlamlarda konu ediliyor.

Tan Matbaası'nın CHP'li gençlerce yakılması ve köy enstitülerinin yıkılmasının öyküsü de bu akış içinde inceleniyor.

Nazi Almanyası ile Alman yanlısı generaller arasında kuryelik yapan işadamı kimdi?

TKP Genel Sekreteri Dr. Şefik Hüsnü'nün 1939 yılında hükümetin izniyle yurda dönüşü; 1946'da yargılanması neyin belirtisi ve neyin göstergesiydi?

1944 "Irkçılık- Turancılık" davasında kimler yargılanmıştı? Bu davada yargılananlar sonra ne gibi görevlere getirildiler?

Hasan Ali Yücel- Kenan Öner davasında ırkçılık- Turancılık davası sanıklarını suçlayan savcı sonra, hangi görevleri üstlendi?

Bütün bunları, belge belge ve ad ad açıklıyoruz.

1940'lı yıllarda Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel niçin boy hedefi yapılmıştı? DTCF'deki ilerici öğretim üyeleri kimler tarafından ihbar edilmişti? Köy enstitüsündeki arkadaşlarını devrin TBMM Başkanı Kazım Karabekir'e ihbar eden öğrenci kimdi?

Behice Boran, Niyazi Berkes ve Pertev Naili Boratav'ın üniversiteden ayrılmalarını gizli yazı ile isteyen dekan 1961 Anayasası yazılırken hangi görevdeydi?

Atatürk'ün içişleri ve dışişleri bakanları CHP ileri gelenlerince komünistlikle mi suçlanmışlardı? DP'nin kuruluşuna hangi solcular katılmıştı?

Genelkurmay Başkanı Kazım Orbay'ın oğlu ve Enver ve Nuri Paşalar'ın yeğeni Haşmet Orbay'ın adının karıştığı cinayetin öyküsü neydi?

Bu konuların bilineni var, bilinmeyeni var.

Irkçılık- Turancılık davası Amerikan Büyükelçiliği'nce nasıl yorumlanmıştı? ABD Büyükelçisi Marksistler'e hak mı vermişti?

Bütün bunlar, bilinenler ve bilinmeyenleri ile belgelere dayanılarak açıklanıyor.

Alman ve Amerikan belgelerinin bir kısmı ilk kez yayımlanıyor.

Havass Yayınları arasında 1977 yılında çıkan "Alman Dışişleri Dairesi Belgeleri, Türkiye'de Alman Politikası (1941-1943)" adlı kitap ile Johannes Glasneck'in Onur Yayınları arasında yayımlanan "Türkiye'de Faşist Alman Propagandası" kitabında sergilenen belgeler, eldeki belgelerle karşılaştırıldı.

Cemal Paşa'nın, eski içişleri bakanlarından Hilmi Uran'ın gazeteci Zekeriya Sertel ve Sabiha Sertel'in, Müzehhen Va-Nu'nun, Emin Karakuş'un anılarından, Şevket Süreyya Aydemir'in üç ciltlik "Enver Paşa" adlı incelemesinden de yararlanıldı.

Yazı dizisi hazırlanırken Kazım Karabekir'in belgelerle dolu "İstiklal Harbimiz" kitabı ile General Fahri Belen'in "Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi" ve "20. Yüzyılda Osmanlı Devleti" adlı kitapları; General Ali İhsan Sabiş'in "Savaş Anıları"; İlhan Selçuk'un "Yüzbaşı Selahattin'in Romanı" ve Halil Paşa'nın "Bitmeyen Savaş" kitapları ile Genelkurmay Harp Tarihi Yayınları gözden geçirildi.

1944 ırkçılık- Turancılık davası sanıklarının yazdıkları bütün anılar ve konu üzerindeki incelemeler tek tek okundu.

Nazi Almanyası'nın Ankara Büyükelçisi Franz Von Papen'in "Memoris", Alman generali Gehlen'in "Service" başlıklı anılarıyla Jacop M. Landrau'nun "Pan- Turkism in Turkey" adlı incelemesi de kaynaklarımız arasındadır.

Sabahattin Ali, köy enstitüleri ve Nazım Hikmet'in yaşamı üzerine yazılmış bütün kitaplar, araştırmada yararlandığımız kaynaklar oldu.

1940'lı yıllarda Türkiye'de esen ırkçılık rüzgarlarının ne gibi olaylara yol açtığını araştırırken Prof. Korkmaz Alemdar'ın "Anadolu Ajansı (1920-1980)" başlıklı incelemesinin dipnotlarında sergilenen ilginç olgulardan da yararlandım.

Sabahattin Ali- Nihal Atsız ve Hasan Ali Yücel- Kenan Öner davalarının tozlu dosyalarında unutulmaya terk edilmiş özgün belgeler yıllar sonra ilk kez açıklanıyor.

Irkçılık- Turancılık davasının sorgu metinleri de bu yazı dizisinde sergileniyor.

Tek parti döneminde bakanlık emrine alınan DTCF öğretim üyeleri ile ilgili işlemleri hiç duraksamadan iptal eden Danıştay 5. Daire kararları da hukuk devletinin o günden bugüne uzanan acıklı serüveninin ışıklı kilometre taşları gibi önümde duruyor.

Bu yazı dizisi hazırlanırken özel arşivini açan ve bu dönemde tanık olduğu olayları anlatan dostum Cüneyt Arcayürek'e; Enver Paşa ile ilgili belgeleri incelememe izin veren tarih araştırmacısı Arı İnan'a, Haşmet Orbay olayı ile ilgili katkılarda bulunan Avni Özgürel'e; '40'lı yılların gazetelerini incelerken unutulmaz yardımlarını gördüğüm TBMM Kitaplığı Müdür Yardımcısı Ali Rıza Cihan ve kitaplık çalışanlarına yürekten teşekkürü bir borç bilirim.

'40'lı yılları konu alan bu incelemeyi karanlık güçlerce alçakça kurşunlanan yorulmaz araştırmacı ve inanç savaşçısı Prof. Dr. Muammer Aksoy'un anısına adıyorum...

(Cumhuriyet, 11 Şubat 1990)

KARA ÖRGÜT...

Son günlerde "Kara Hoca" diye anılan Cemalettin Kaplan'ın adamları Türkiye'de eyleme geçtiler.

Ne yapıyorlar örneğin?

Atatürk ile ilgili düzmece belgeleri Türkiye'de basıp dağıtıyorlar.

Bu düzmece belgeleri Milli Eğitim Bakanlığı'nda basmaya çalışan Bakanlık Personel Genel Müdürlüğü şeflerinden Orhan Sarıçam, suçüstü yakalandı.

İstanbul'da da bir grup, aynı düzmece belgeleri çoğaltırlarken yakalandılar.

Cemalettin Kaplan, 1980 öncesinde Türkiye'de Diyanet

İşleri Başkan Yardımcılığı'na kadar yükselmişti. Adana Müftülüğü yapan Kaplan, 1980 sonrasında Federal Almanya'ya MSP yanlısı "milli görüşçü" olarak gitmiş; 1985 yılında Almanya'da "İslami Cemiyetler ve Cemaatler Birliği"ni kurarak "milli görüşçü"lerden ayrılmıştı.

Kaplan, "İslami Cemiyetler ve Cemaatler Birliği"ni kimlerle kurmuştu?

Ahmet Polat, Selahattin Yazıcı, Hasan Hayri Kılıç, Seyfettin Özkan, Süleyman Aslan, Mustafa Özçelik, İbrahim Kaba ve Hilmi Ergunlu ile...

Cemalettin Kaplan'a Almanya'da yardım elini uzatan kimdi biliyor musunuz?

Murat Bayrak.

MHP'nin son İdare Kurulu'nda bulunup da 12 Eylül sabahı hakkında nedense soruşturma açılmayan AP eski milletvekili, şu ünlü işadamı!

Kaplan, 1985 yılından bu yana Almanya'da örgütleniyor. Kaplan, Avrupa'nın çeşitli bankalarında özel hesaplar da açtırmış.

Örneğin Deutsche Bank Köln Şubesi'ndeki 3704044 ve Hollanda Rabobank Oss-180405934 sayılı hesaplara paralar akıyor.

Bu Kara Hoca'nın hazırladığı anayasa taslağı da kelimesi kelimesine İran İslam Cumhuriyeti Anayasası'nın kopyasıdır!

Kaplan'ın kendisi de müritleri de İran'a gelip gitmişler. İranlı yazar Tahiri, "Holy Terror" adlı incelemesinde 1400 Türkün İran'da eğitildiklerini ileri sürüyor.

Bu kara örgütün militanları Afganistan'a da girip İslam Mücahitleri ile birlikte Sovyet askerlerine karşı dövüştüler.

Bizdeki yaygın kanı şudur:

– İslamcılar teröre karışmazlar.

Bu, bir genel yargıdır. Bu genel yargı bir ölçüde de doğrudur. 12 Eylül öncesinde İslamcılar teröre pek karışmadılar. Teröre karışanlar "Türk- İslam Sentezi" adıyla piyasaya sürülen anti-laik ideolojinin ülkücü militanlarıydı.

İslamcılar'ın 12 Eylül'den önce teröre karışmamış olmaları bundan sonra karışmayacakları anlamına gelmez. İran örneği ortada... Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'a düzenlenen suikast da biliniyor.

Kaplan, İslamcı eylemler için üç aşama öngörmekteydi:

"Medrese devri."

Bu aşamada Müslümanlar, Kuran'ın anayasa, şeriatın da yasa olduğunu öğrenecekler; bilinçlenecekler.

Bu aşamadan sonra ikinci aşama başlayacak.

İkinci aşama "tekke devri."

Bu aşamada Müslümanlar "tarikat" adı verilen örgütlenmelerden geçerek örgütlenip güçlenecekler.

Sonra?

Sonra "kışla devri" başlayacak.

Kara Hoca'ya göre "kışla devri" silahlı dönem; bu dönemde "Müslümanlar tetik çekmeyi" öğrenecekler!

"Kışla devri", İslam devriminin silahlı aşaması...

Bu aşamada ne olacak?

Hoca'ya bakarsanız, "50 bin camide 50 bin hoca ayağa kalkacak!"

Kaplan'ın kara örgütünde son zamanlarda kopmalar oldu. Hoca, eskisi kadar etkili değil.

Bu örgütten kopan fanatik gruplar kendi aralarında eylem yarışına girebilirler. Almanya'da köşeye sıkışan bu Humeyni özentisi, kendi varlığını kanıtlamak için teröre de başvurabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı'na kadar giren bu kara örgütün silahlı adamları yarın ya da öbür gün cinayet de işleyebilirler.

Kara Hoca'ya ve örgütüne dikkat!..

(Cumhuriyet, 13 Şubat 1990)

GÖZALTI...

İnsan Hakları Derneği Ankara Şube Başkanı, yayıncı Muzaffer Erdost, "Diyarbakır Gerçeği" adlı bir kitabın ilk basımına yazdığı iki satırlık bir tanıtım yazısı nedeniyle önceki gece gözaltına alındı; dün sabah da serbest bırakıldı.

TBKP yöneticileri de gözaltında tutuluyorlar.

Ceza yargılamasında tanıkların gözaltına alınmaları ve tutuklanmaları "ceza yaptırımı" değil "önlem" olarak bilinir.

Daha doğrusu kitaplar böyle yazar, uygulama ise bambaşkadır.

Hakkında suç işlediğine ilişkin güçlü belirtiler bulunan sanık kaçabilir.

Bu durumda sanık gözaltına alınıp tutuklanır. Hakkında soruşturma açılan sanık gözaltına alınmaz ve tutuklanmazsa kanıtları değiştirebilir.

Bu olasılıkların önlenmesi için sanık gözaltına alınır ya da tutuklanır.

Bu bir "önlem"dir, "ceza" değil.

Tutuklama nedenleri arasında bir de işlendiği ileri sürülen suçun "devlet ve hükümet nüfuzunu kıran suçlar"dan olması koşulu da yer alır.

Bu durumda da sanığın tutuklanması gerekmez.

Bu gibi durumlarda gözaltı için savcıların, tutukluluk için de yargıçların "takdir hakları" söz konusu olur.

Ceza yargılaması uygulamasında önlemin cezaya dönüşüp dönüşmeyeceğini her somut olayda ayrı ayrı incelemek gerekir.

Yayın yoluyla işlenen suçlarda sanığın suç kanıtlarını değiştirme olanağı yoktur. Erdost gibi tanınmış bir yayıncının kaçma olasılığı da söz konusu değildir.

Burada gözaltı "önlem" değil, açıkça "bir günlük ceza" olarak uygulanmıştır.

Tartışılması gereken bir başka konu da gözaltına alma biçimidir.

DGM Savcılığı sanığın sorgusunu yapacaktır. Bu durumda, sanık, gündüz savcılığa çağrılır ve ifadesi alınır. İstenirse iş bu kadar basittir.

Suç işledikeri ileri sürülen sanıkların gece yarıları gözaltına alınmaları için ceza yargılamasının gerektirdiği ne gibi zorunluluklardan söz edilebilir?

Hiç...

Anayasamız işkenceyi yasakladığı gibi "eziyeti" de yasaklıyor.

Gündüz alınabilecek ifadeler ve yapılabilecek sorgular için insanların gece yarıları evlerinden alınmaları "eziyet" değil de nedir?

Toplumda bir kişiye yapılan haksızlık bütün topluma karşı işlenmiş bir suç sayılmalıdır!

Gelelim TBKP'ye.

TBKP, "sınıf egemenliği" görüşünü terketmiş ve çoğulcu demokrasiyi benimsediğini açıklamış bir örgüttür.

Ceza Yasası'nın 141. maddesi sınıf gemenliğinin şiddet yoluyla kurulmasını amaçlayan örgütlenmeleri yasaklıyor.

"Ben sınıf egemenliğini amaçlamıyorum" diyen insanları, "Hayır, amacınız budur" diye cezalandırmanın anlamı var mıdır?

Bu tür baskılar, düşüncelerin yeraltına inmeleri sonucunu doğurur.

Çağımızda demokratik devletlere düşen görev, şiddet yolunu açıkça kınayan düşüncelerin özgürce örgütlenmelerini sağlamaktır.

Türkiye'de "sanık" olacaksanız, "hayali ihracat sanığı" olacaksınız, altın kaçakçılığı, döviz kaçakçılığı, uyuşturucu madde ve silah kaçakçısı olacaksınız.

Böyleyseniz; değişen yasalardan yararlanacak, üstelik yurtdışına çıkabilmeniz için sizlere birer de pasaport verilecektir!

Adınız Orhan Apaydın ise... Adınız Ruhi Su ise... Sizlere yurtdışında sağlığa kavuşmanız için istediğiniz pasaport ölüm döşeğinde bile verilmeyecektir!

Silah, döviz, altın, uyuşturucu, her türlü kaçakçılık, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, seks ticareti...

Bu suçlardan yargılanıyorsanız eğer, 28 Mayıs 1985 gün ve 3463 sayılı yasadan yararlanıp yurtdışına kolayca çıkabileceksiniz!

Bunun adı da "liberal demokrasi" olacak...

Evet yediden yetmişe liberaliz.

Liberaliz de, kimlere liberal ve kimlere yasakçıyız?

Bu, pek öyle tartışılacak karmaşık bir siyasal ve ideolojik sorun değil, her şeyden önce vicdanlarda yanıtlanması gereken küçücük bir sorundur!

(Cumhuriyet, 14 Şubat 1990)

ACI TÜTÜN...

Tekel'in tütün için verdiği "baş fiyat" üreticiler tarafından tepkiyle karşılandı.

Üreticiler, haklı olarak, verilen fiyatın enflasyonun altında olduğunu söylüyorlar.

Hükümet de "yüksek fiyat veremezdik" diye kendini savunuyor.

Maliye Bakanı Pakdemirli, tütün üreticisine sağlanan "trilyonluk sübvansiyon"dan söz ederek hükümetini savunuyor.

"Sübvansiyon", devletin üretici ve tüketiciye sağladığı her türlü mali desteklerdir.

Özal hükümetinin ilk dört yılında dışsatım şirketlerine "vergi iadesi" ve "KDV" olarak sağlanan sübvansiyonların toplamı 2 buçuk trilyona ulaşmıştır.

Bugünkü para ile neredeyse 4 trilyon, devlet kesesinden çıkıp özel şirket kasalarına transfer olmuştur!

Devletin bu şirketlere sağladığı destekler bunlarla da sınırlı değildir.

Daha başka destek yolları da var.

Aralarında "hayali ihracatçılar"ın da bulunduğu ayrıcalıklı dışsatım şirketlerine devlet kesesinden trilyonluk destekler sağlanmıştır.

Maliye Bakanı'nın bugün tütüncülere sağlanan sübvansiyonlardan yakınma hakkı yoktur.

Tütün üretim, tüketim ve ticareti 1938 yılında çıkarılan bir yasa ile Tekel Genel Müdürlüğü'ne verilmişti. 1938 yılından 1980'li yıllara kadar Türkiye'de kaliteli tütün üretilmiştir.

1960 yılında çıkarılan Tütün ve Tütün Tekeli Yasası ile de tütün eksper okulları açılmış; tütün üretimi alanlarının saptanması ve tütün üreticilerine "ruhsat" verilmesi gibi yenilikler getirilmişti.

Tütün üretim ve tüketiminde son yıllarda değişiklikler yaşandı. Özellikle Amerika'da başlayan "sigara içmeme kampanyaları" sigara üretimi ve tüketiminde gerilemelere yol açtı.

Sigara şirketleri satışlardaki bu azalmalar nedeniyle ABD dışında pazar aradılar.

Ve tabii ki buldular:

Türkiye, bulunan yeni pazarlardan biriydi.

1980 öncesinde yabancı sigara kaçakçılığı sistem haline dönüşmüştü. Amerikan sigara şirketlerince üretilen yabancı marka sigaralar, Bulgar şirketleri ve Türk kaçakçıları eliyle Türk pazarına sokuluyordu.

Bu sistem, kaçakçılara ve yabancı sigara tekellerine yarıyordu.

Sistem değiştirildi.

Sigara şirketlerinin aracısı değişti, kaçakçılar yerine devlet aracılık işini üstlendi.

1986 yılında Tütün Tekeli Yasası'nda değişiklikler yapıldı. Bu değişiklikler ile yerlisi ve yabancısıyla gerçek ve tüzel kişilere Tekel Genel Müdürlüğü ile ortak şirketler kurarak tütün üretimi yapmaları olanağı sağlandı.

Tütün üretimi, her yıl daha da geriledi. Örneğin 1978 yılında 290.430 ton olan tütün üretimi, 1988 yılında 165.114 tona düştü.

1988 yılında sigara dışalımı 14.302.809 kg'ye ulaşmıştır. Yabancı şirketlere ödenen para aynı yıl için 173.281.630 dolardır.

Bu sistem de yabancı sigara tekellerinin kazançlarını arttırmıştır.

Üstelik, Amerikan sigara tekellerinin kullandıkları "Borley" ve "Virginia" tütünleri Türkiye'de üretilen tütünlere göre zehir içeriyorlar.

Tütünde yerli üretim, yabancı sigara tekellerinin çıkarlarıyla çatışıyor.

Olayı bu boyutu ile görmek yararlı olur.

Tütün üreticisinin sorunlarını ekonomik modelden soyutlamaya da olanak yoktur.

Ekonomik modele ve bu modelin uygulamasına şöyle kuşbakışı bakın; bu modelin "reel işçi ücretlerini" gerilettiğini; üreticilerin ellerine geçen paraların toptan eşya fiyatlarının çok altında kaldığını göreceksiniz.

Memurlar mı?

Onlar, devletin köleleridir, vur enselerine, al lokmalarını!

Emeği ile geçinen sınıf ve tabakaların durumları böyledir.

Aynı modelin uygulandığı yıllarda işveren kazançları her yıl katlanarak artmaktadır.

Özetle, emek gelirleri azalıyor; buna karşılık sermaye gelirleri artıyor...

Yine aynı dönemlerde emekçilerin hak arama yolları da tıkanıyor.

"Liberal" dedikleri model işte budur.

Şimdi, yakın bir sigara!..

(Cumhuriyet, 15 Şubat 1990)

SON DAVASI...

Prof. Muammer Aksoy, öldürülmesinden birkaç saat önce çok sevinçli bir haber almıştı. Haber, Aksoy'un idare mahkemesinde izlediği bir davayla ilgiliydi.

M. Ali Çelebi, SBF'yi bitirdikten sonra DPT'de açılan "iktisat uzman yardımcılığı" sınavına girmiş ve sınavda başarılı olmuştu.

Çelebi, sınavda başarılı olmuştu, ama soydaşı eski sosyal demokrat Devlet Bakanı Işın Çelebi'ye bağlı DPT'de karşısına bir engel çıkmıştı:

Güvenlik soruşturması!

Çelebi, 1981 yılında yasadışı örgüt sorumlusu olduğu savıyla gözaltına alınmış, çalıştığı kitabevinde de "yasaklanmış sol yayın" bulunduğu ileri sürülmüştü.

Çelebi hakkında örgüt üyesi olma savıyla herhangi bir dava açılmamış; kitabevinde satılan kitaplar arasında "yasak yayın" bulunmadığı mahkeme kararı ile de saptanmıştı.

Prof. Aksoy ve Prof. Metin Günday'ın üstlendikleri davada Ankara 6. İdare Mahkemesi DPT işlemini iptal etmiş; karar Aksoy'un öldürüldüğü gün akşam üzeri tebliğ edilmişti!

Aksoy, yıllarca MİT raporları ile savaşmıştır. Mülkiyeliler Birliği tarafından yayımlanan "Bahri Savcı'ya Armağan" kitabında bu konuyu işlemiştir.

Prof. Aksoy bu incelemesinde MİT'in 6 Ağustos 1971 günlü şu belgesini sunmuştur:

– Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nca tutuklanmış bulunan Prof. Muammer Aksoy'un 1967 yılında Batı Berlin Üniversitesi'nde misafir profesör olarak bulunduğu sırada Şubat 1967 ayında Avrupa'nın muhtelif ülkelerinden Batı Berlin'e gelen komünistlerin Kuzey Vietnam için yaptıkları miting ve yürüyüşlere Akşam gazetesi dış politika yazarı Ali Sirmen ile birlikte katıldıklarını gösterir resimler savcıya kaynak, hakime kanaat vermek maksadıyla sunulmuştur. Mezkur yürüyüş, Kuzey Vietnamlılar'ın Amerikalılar'a karşı savaşlarını büyük bir insanlık mücadelesi olarak göstermek, sosyalizmin ve komünizmin Avrupa'da yayılması için gençleri eyleme çağırmak amacı ile düzenlenmiştir. Bilgilerinize arz ederim...

Nurettin Ersin
Korgeneral
MİT Müsteşarı.

MİT'in "savcıya kaynak, hakime kanaat" vermek amacıyla dava dosyalarına böyle rapor ve belgeler yollaması ne MİT Yasası ile bağdaşır ne Anayasa ile. Bu bir "polis devleti" yöntemidir.

Sanıklar hakkında gizli yargıların nasıl oluştuğu Aksoy'un sunduğu bu belgeyle kanıtlanmıştır.

12 Mart döneminden sonra dava dosyaları üzerinde yaptığımız küçük bir araştırma ile MİT tarafından görevlendirilen kışkırtıcı ajanların adlarını saptayıp yayımlamıştık.

Bunlardan birinin adı araştırmaya gerek olmadan ruhsal durumunu saptayan hekim raporu ile birlikte belli olmuştu:

İstanbul İktisat Fakültesi asistanlarından Dr. Mahir Kaynak!

Bu ajanlardan bir başkası da Eyüp Temeltaş'tır.

12 Mart dönemindeki Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi'ndeki Dev- Genç dava dosyasının 7. klasör, 2. dosyadaki 1 Eylül 1971 günlü MİT yazısını okuyalım:

– İlgili yazınıza konu ODTÜ öğrencisi Eyüp Temeltaş, teşkilatımızca kendisinden uzun süre istifade edilmiş bir kimsedir. Adı geçenin durumunun açığa vurulması, gerek kendisi gerekse teşkilatımız yönünden birtakım sakıncalar tevlit edecektir. Bu bakımdan Eyüp Temeltaş'ın durumunun deşifre edilmeden takibat dışı bırakılması yerinde bir tedbir olacaktır, bilginize arz ederim.

Nurettin Ersin
Korgeneral
MİT Müsteşarı...

MİT'in şu iki yazısına bakın; birinde Muammer Aksoy ve Ali Sirmen'in cezalandırılmaları için yargıçlara "talimat" veriliyor; ikincisinde de 1971 öncesinde ODTÜ'de devrimci öğrencilere sabahları gerilla dersleri veren ajan Eyüp Temeltaş'ın "deşifre edilmeden takibat dışı bırakılması" isteniyor!

Buyurun siz yapın yorumunuzu!

Aksoy, güvenlik soruşturmaları ile ilgili son incelemesinde kendisinin ve Örsan Öymen'in nasıl "aşırı solcu" olarak rapor edildiklerini de yazmıştır.

Özgürlük ve hukuk savaşçısı Muammer Aksoy, 1970 yılında Ankara Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Enstitüsü'nce düzenlenen bir toplantıya sunduğu tebliğde de aynı konulara değinmiş ve düzenlenen MİT raporları ile "gizli cezalandırma" yöntemi yaratıldığını vurgulamıştı.

MİT'in Prof. Aksoy'u yaşamı boyunca adım adım izlediği anlaşılıyor.

Aksoy'u böylesine yakından izleyen MİT'in bu alçakça cinayeti de ortaya çıkarması gerekiyor.

Aksoy cinayeti, İpekçi cinayetine benziyor.

Bu cinayet ortaya çıkarılmazsa, korkarız Türkiye, İpekçi cinayetinden sonra olduğu gibi yeniden anarşi ve terör ortamına sürüklenecektir.

(Cumhuriyet, 16 Şubat 1990)

BAYTAR SALİH...

Stalin döneminde Sovyetler Birliği'nde 786 bin kişi kurşuna dizilmiş!

Kimi parti yöneticisi, kimi subay, kimi işçi, kimi köylü.

Bunların arasında Ekim Devrimi'nde Lenin ile beraber dövüşmüş devrimciler de var.

Stalin ve Hitler... İki kanlı diktatör; ikisi de insan kasabı!

Stalin döneminde Altaylar'da Barnavul Kampı'nda ölen "Baytar Salih"in öyküsünü bilir misiniz?

Baytar Salih, Trabzonlu'dur. İstanbul'daki Askeri Baytar Mektebi'ni birincilikle bitiren Salih, çeşitli cephelerde savaştıktan sonra Ankara'da Hayvan Hastanesi Müdürlüğü'ne atanmış; bu görevdeyken İstiklal Mahkemesi'nce, Türkiye Halk İştirakiyun Partisi üyesi olmak suçundan on beş yıl ağır hapis cezasına çarptırılmıştı.

Baytar Binbaşı Salih, daha sonra cezaevinden çıkar, Sovyetler Birliği'ne kaçar; yeniden Türkiye'ye döner; tutuklanır. Hapis yatar, çıkar. 1927'de yeniden tutuklanır.

Baytar Salih, cezasını çeker çekmez, Sovyetler'e kaçar, uzun yıllar Azerbaycan'da yaşar.

1949 yılında Türkiye'ye dönmek isteyen Baytar Salih, eşi ile birlikte tutuklanarak Altaylar'daki Barnavul Kampı'na sürülür.

Ve TKP'li Baytar Salih, 1954 yılında Stalin'in kurduğu kamplarda ölür!

Nazım Hikmet, "On dokuzuncu Yıldönümü" başlıklı şiirinde Baytar Salih'in dramını anlatır. Nazım bu şiiri "Sovyetler Birliği Komünist Partisi Leninci Merkez Komitesi ve Şahsen Kruşçof Yoldaş"a adar. Şiir şöyledir:

"Hacı oğlu Salih memleketimdendi.
Karadeniz'den.
Kocaman gözlü, kocaman burunluydu.
Dazlaktı.
Komünistti on dokuzunda
Dövüştü.
Hapislere düştü
Yattı Ankara'da, Kırşehir'de
sonra geçti bu yana
Yani ikinci vatana
Baytardı, Kirofabat köylerinde keçilere baktı
Yıllar, eğrilen yün ipliği gibi aktı
Namuslu, çalışkan parmaklarından
Sonra 49'da Moskova'da martın onuncu gecesi
Oturmuş Engels'i okuyordu
Geldiler
Götürdüler
Sürdüler Altay bucağına
Ne bir dağ devrildi içinde
Hatta ne bir toprak parçası kaydı
Yalnız inme indi sağına
Altmışyedi yaşındaydı
Altı yıl Hacı oğlu Salih
Kutladı devrimin yıldönümünü
Tel örgüler ve kurt köpekleriyle çevrili
Ve öldü bir bahar günü
Elli kişilik barakasında
Bu akşam Moskova'da bayram eyledik
Kutladık devrimimizin yıldönümünü
Dolaştı türkü söyleyerek alanlar Marks

Engels
Lenin
ve Temize çıkma kağıdı Salih'in."

Baytar Salih'in dramından bugün için bin ders çıkar. Derslerden biri ve en önemlisi bir ülkenin bir başka ülkeye "devrim ihraç" edemeyeceğidir.

Devrim, o devrimi yapacak halkın öz malı olmalıdır. Tıpkı "emperyalizme ve kapitalizme" karşı kazanılan Kurtuluş Savaşı'mız gibi.

Tıpkı başka ülkelerdeki o ülkelerin halkları eliyle yapılan devrimler gibi.

Devrim ne "ithal" edilir, ne de "ihraç"!

Yüzbinlerce insanı kurşuna dizerek, esir kampları kurarak, başka ülkeleri işgal ederek sosyalizm kurulmaz.

Sosyalizmin bu yolla kurulmadığı ve kurulmayacağı yaşadığımız son olaylarla da bir kez daha kanıtlanmıştır.

Salih Hacıoğlu, sosyalist devrime inanmış ve "ikinci vatan" olarak Ekim Devrimi'nin anayurdu Sovyetler Birliği'ni seçmiştir.

Baytar Salih ve onun gibi düşünenler, Stalin döneminde yaşadıkları barbarlıklar içinde kurdukları düşlerin birer birer yıkıldığını kendi gözleriyle görmüşlerdir.

Ve bu düş kırıklığı içinde ülkeye dönmek istemişler; dönememişlerdir.

Baytar Binbaşı Salih, "tel örgüler ve kurt köpekleriyle çevrili, elli kişilik barakasında" son nefesini verirken, kimbilir aklından neler neler geçirmiştir?

Nazım sürgüne gönderilen Baytar Salih için, "ne bir dağ devrildi içinde, hatta ne bir toprak parçası kaydı" diye yazmış, ama gerçekten öyle miydi?

(Cumhuriyet, 17 Şubat 1990)

DÜZEY...

Doğu Bloku'ndaki gelişmelerin Türkiye'ye ne gibi yansımaları olur?

Bugün Türkiye'de düşünen insanların öncelikle bu konu üzerinde kafa yormaları gerekiyor.

Yaşanan bütün bu olayları, mehter takımı yaklaşımı ya da Turancı düşlerle yorumlamanın anlamı da yoktur, yararı da...

İdeolojileri algılamak ve yorumlamak bir bilgi birikimini gerektirir.

Marksizm, sövgüler ya da övgülerle ele alınacak ve günlük siyasal görüşlerimize göre yorumlanacak bir konu değildir. Bütün bu konular ve olaylar, geniş bir tartışma ortamında elden geldiği ölçüde soğukkanlılıkla ele alınmalıdır.

Marksizm, ne bir dindir ne de kapitalist ülkeleri işgal planı...

Marksizme din gibi bağlanan Sovyetçi Ortodoks Marksistler İsmet İnönü'nün deyişi ile "havada yem arayan kuşu komünistlikle suçlamaya hazır" Amerikancı McCarthy'istler, yıllarca olayların olduğu gibi görülmelerine hep engel oldular.

Bugün yaşanan gerçekler soyut ideolojileri çoktan aştı.

Bu gelişmeler, NATO'nun eski konumunun şu ya da bu ölçüde değişmesine yol açacak gibi görünüyor. Bu olası gelişme, Türkiye'nin NATO içindeki eski durumunu değiştirebilir. Bu konum değişikliği, Türk- Amerikan ilişkilerini de ister istemez etkiler.

Türkiye bu olası değişikliğe hazır mıdır?

ABD'nin Türkiye'ye bakış açısının değişeceğini gösteren en güncel olay "Ermeni Soykırım Tasarısı" ve Kürt sorununda takındığı tavırdır.

Ermeni tasarısı senatodan geçerse, Türkiye, ABD Silahlı Kuvvetleri'ne karşı aldığı geçici askeri önlemleri sürdürecek midir?

Sürdürürse ne olacaktır? Sürdürmeyip de kaldırırsa ne gibi olaylar yaşanacaktır?

1974 Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonra yaşanan olaylar belleklerimizde tazeliğini koruyor.

1974- 80 arası yaşanan olayları şöyle bir düşünün:

ABD silah ambargosundan sonra Türkiye hızla bir ekonomik bunalıma sürüklenmiş; bu ekonomik bunalım, iç ve dış terör ile yoğunlaşmış; ekonomik bunalım, iç ve dış terör ile Türkiye "destabilize" edilmiş, sonuçta askeri yönetim gelip oturmuştur.

Türkiye yeniden böyle bir sürece mi sokuluyor?

Düşünülmesi gereken konuların başında bu olasılık geliyor.

Türkiye'nin dış ilişkilerindeki ikinci önemli konu AT'ye giriş başvurusudur.

Doğu Bloku'nda yaşanan olaylar, Polonya, Demokratik Almanya ve Macaristan gibi ülkelerin Avrupa Topluluğu'na girme olasılıklarını gündeme getirmiştir. Bu beklenmedik gelişmenin bundan sonraki olaylarda artık hesaba katılması gerekiyor.

Büyük olasılıkla Türkiye, bu gelişmeler ile AT'ye girme şansını yitirmiştir. Artık Batı'da Doğu Bloku'ndan kopan ülkelerle "birleşik Avrupa" fikri daha da güncellik kazanacak; Türkiye bu birleşik Avrupa dışında tutulacaktır.

Kaldı ki AT'ye giriş için Kürt sorunu ve Kıbrıs konusu ön koşul olarak önümüze sürülüyor.

Anlaşılıyor ki AT'de Türkiye'ye yer yoktur.

Türkiye, bugün komşuları ile çeşitli sorunlar yaşıyor. Suriye, Irak, İran, Bulgaristan ve Yunanistan.

Kimiyle etnik kökenli sorunlar, kimi ile ideolojik, kimiyle de terör bağlantılı sorunlar ön plandadır.

Komşuları ile bu karmaşık sorunları yaşayan Türkiye dünya kamuoyunda da yapayalnızdır.

Demokrasi ve insan hakları uygulamalarında "ikinci sınıf" denebilecek bir standartta demokrasi anlayışına sahibiz.

Dünya yeniden biçimleniyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Yalta'da yeni dengeler kurulmuş; Yalta ile başlayan soğuk savaş Malta Doruğu ile noktalanmıştı.

Malta Doruğu ile dünyada ve çevremizde yeni dengeler kuruluyor.

Türkiye, 2. Dünya Savaşı'na girseydi, hiç şüphesiz, bu topraklar bugün elimizde olmazdı.

Ülkemiz bu büyük kasırgayı o günlerde izlenen hünerli ve akılcı siyaset ile atlatmasını bilmişti.

Yalta Konferansı'ndan sonra soğuk savaş rüzgarlarına kapılan Türkiye, o gündür bugündür, ABD gözetimindeki alaturka demokrasi içinde, bu bunalımdan kendisini bir türlü kurtaramıyor.

Bugünlerde, birbirimize bağırıp çağırmadan; Turan düşlerine kapılmadan, sövüp saymadan tartışmamız gereken konular bunlar olmalıdır.

Türkiye bu yalnızlık içinde yeni ve içinden öyle kolay kolay çıkılmayacak kargaşalara mı itiliyor?

(Cumhuriyet, 18 Şubat 1990)

NEYE DOĞRU?

SSCB Ankara Büyükelçisi Albert Çernişev, arkadaşımız Gencay Şaylan ile yaptığı söyleşide, "plan ve piyasa ekonomilerini birlikte içeren bir sisteme" geçme kararlarının öteden beri gündemde tutulduğunu; Lenin'in de bu görüşte olduğunu söylüyor.

Büyükelçi, komünizmi şöyle tanımlıyor:

– Geleceğe ilişkin bir fikir ve toplumsal amaç...

Çernişev, bu bağlamda Sovyetler Birliği'nin "sosyalist bir toplum kurma amacı" taşıdığını da vurguluyor.

Komünizm, bir ideolojik düştür. Bu amaca hiçbir zaman ulaşılmaz. Ulaşılmasına da olanak yoktur.

Lenin, "Devlet ve İhtilal" ile "Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky" adlı kitaplarında sınıf savaşımının "proletarya diktatörlüğü" aşamasına kadar sürdürülmesini ister; sınıfsız toplumun ancak bu aşamadan sonra geleceğini ileri sürer.

Olaylara bu açıdan bakarsanız; Gorbaçov'un uyguladığı siyaseti Leninizm ile bağdaştıramazsınız.

"Leninizm, eşittir proletarya diktatörlüğü"dür.

Ne var ki yaşanan gerçekler, soyut kuramları çoktan geride bırakmıştır. Çernişev'in de değindiği gibi dünya artık Lenin'in, Buharin'in yaşadıkları dünya değildir. Kapitalizm kendi içinde reformlar yapmış, kapitalizm sosyalleşmiştir.

Sıra sosyalizmin liberalleşmesindedir.

Ünlü Fransız siyasal bilimcisi Maurice Duverger, "Diktatörlük Üzerine" adlı kitabında Atatürk dönemi ile ilgili şu değerlendirmeyi yapar:

– Türkiye'de Mustafa Kemal, Batılı tipte bir demokrasinin koşullarını hazırlamak için tek partinin Leninci yöntemlerini kullanmıştır. O, bunu ampirik olarak yaptı; denemesinin ideolojisi sonradan hazırlanmıştır...

Duverger, devrimci amaçlar taşıyan tek parti sistemlerinin "Leninci yöntemler" kullandıklarını yazıyor.

Türkiye Cumhuriyeti, ilk yıllarında tek parti ile yönetilmiştir. Atatürk, çok partili yaşama geçmeyi denemiş, ancak bu girişimler başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Türkiye, Atatürk'ün ölümünden sonra en yakın silah ve inanç arkadaşı İnönü'nün cumhurbaşkanlığında çok partili yaşama geçmiştir.

Türkiye, 1946 yılında tek partili dönemden çok partili döneme yumuşak inişle geçebilmiş sayılı ülkelerden biridir.

Çernişev, Sovyetler'de uygulanacak ekonomik model için iki kavramdan söz ediyor:

– Plan ve piyasa ekonomisi...

Bunun adı "karma ekonomi"dir.

Türkiye'de temeli 1930'larda atılan modelin adı da "karma ekonomi"dir.

Devleti kuran ekonomi de budur.

Sosyalist sistemler de dönüp dolaşıp bu "karma ekonomi"ye gelmişlerdir!

Her ekonomi de şu ya da bu ölçüde "karma" özellikler taşır. Batı ülkelerinde "karma ekonomi" ile yönetilmeyen bir tek ülkeden söz edilemez.

Dünya değişiyor.

Değişen bu dünyada artık tek parti yönetimlerine de diktatörlüklere de yer yoktur.

Günümüzde her alanda "çoğulculuk" geçerlidir.

İşçilerin yönetime katıldıkları, memurların sendikalarda, köylülerin kooperatiflerde bir araya gelebildikleri bir çoğulculuk demokrasinin özüne de sözüne de uygun düşen bir sistemdir.

Türkiye'de son yıllarda sermaye kesimi devlet desteği ile güçlenirken, emekçi kesimin hak arama yolları devlet baskısıyla engellenip yok ediliyor.

"Serbest piyasa ekonomisi" etiketi ile sunulan "devlet müdahaleciliği"nin en geri ve yoz örneklerini yaşıyoruz.

Sovyetler'de bugün yaşanan sorun; tek partili sistemden, "Marksizmin militarizasyonu"ndan ve öncü partinin yarattığı tekelcilikten kaynaklanıyor; bizdeki güncel sorun da "ekonomilerin militarizasyonu" modelinden yola çıkan devlet destekli alaturka kapitalizmin emekçi sınıf ve tabakalar üzerinde kurduğu baskılardan!

(Cumhuriyet, 20 Şubat 1990)

SÖZLÜ SINAV...

1 Şubat 1990 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan bir yasa, ileride yargıç ve savcıların niteliklerini değiştirecek özellikler taşıyor.

Yasa, daha önce yasa gücünde kararname ile çıkarılan hükümleri onaylıyor.

Yargıç ve savcıları ilgilendiren bu konu üzerinde daha önce de durmuş; olası sakıncalara değinmiştik.

Bu yasa değişikliği ile yargıç ve savcı adaylarının staj sürelerinin sonunda yapılan "yazılı sınav"ı her nedense "sözlü sınava" dönüştürülüyor.

Yazılı sınavda nesnel değerlendirmelerin yapılması zorunludur. Bu zorunluluğa uyulmazsa ilgililere yargı yolu da açıktır.

Sınav sözlü olursa bu nesnellik nasıl kanıtlanacaktır?

Tabii ki, kanıtlanmayacaktır.

Bu sözlü sınavı yapacak eğitim kurulu üyesi Adalet Bakanlığı Müsteşarı Arif Yüksel hakkında Adalet Bakanlığı'nın Ceza İşleri Genel Müdürü Kenan Fahri Cavga imzalı 8 Eylül 1983 günlü yazıdan bir alıntı yapalım:

– Hakim Arif Yüksel'in ilçeye atanan görevlileri kendi safına almak isteyen, bu durumu tahakkuk ettiremediği ahvalde bu görevlilerin kendisine karşı tutum ve davranış içerisinde bulundukları zehabına kapılan bir karaktere sahip olduğu, aynı zamanda kendi görüşü (sağ) karşısındakileri sol görüşlü olarak telakki ettiği, kendisinin şikayet edilmesi halinde lehine birtakım girişimlerde bulunulması için ilçe içerisindeki nüfuzlu kişilerle köy muhtarlarını harekete geçirmek için faaliyete giriştiği, bu hareketlerin ise mesai arkadaşları ile diğer memurlar arasında huzursuzluk yarattığı ve gruplaşmalara sebep olduğunun bu konuda dinlenen tanıkların ifadeleri ile doğrulandığı...

Aynı yazıda Manavgat Yargıcı Arif Yüksel'in "mallarının geliri ile mütenasip olmadığı hususundaki iddiaların varit bulunduğu" da kaydedilmekteydi.

Manavgat Yargıcı Arif Yüksel, Orman İdaresi aleyhine açılan ve devam etmekte olan bir dava hakkında "kesinleşme şerhi" vermiş, bu yüzden Antalya Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmıştı.

Antalya Ağır Ceza Mahkemesi'nin "beşeri hata" gerekçesiyle aklanma kararı vermesi üzerine bakanlık yazılı emir ile bozma yoluna başvurmuş, bu başvuru sonunda Yargıtay 4. Ceza Dairesi "mahkumiyet yerine beraat kararı verilmesini" yasaya aykırı bulmuştu.

Yasaya göre "yazılı emir ile bozma" sanık zararına sonuç doğurmayacağı için dosya bu kararla kapanmıştı.

Adalet Bakanlığı'nın Arif Yüksel ile ilgili yazısı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nda görüşüldü. Yüksek Kurul, 10 Kasım 1983 gün ve 606 sayılı şu kararı aldı:

– Manavgat Hukuk Hakimi Arif Yüksel'e müstemiren (sürekli olarak) Yalova Sulh Hukuk ve Tapulama Mahkemesi'nde çalışmak, gerektiğinde asliye hukuk, asliye ceza, sulh ceza, sorgu hakimliğinde çalışmak üzere...

Arif Yüksel, daha sonra Kadıköy Asliye Hukuk Yargıçlığı'na atanmış; bu görevdeyken Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı'na getirilmişti.

Arif Yüksel'in bir özelliği, Antalya'nın Side ilçesinde Sırma Tatil Köyü'nde Cumhurbaşkanı Özal'ın komşusu olmasıdır.

Komşu hukuku, bütün bu yazışmaları unutturmaya yetmiştir.

Hangi yargıç bu kadar soruşturmadan ve yazışmadan sonra Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı'na getirilebilir?

Bütün yargıçların, bütün savcıların ve ANAP hükümetinin bütün bakanlarının vicdanlarında yanıtlanması gereken bir sorudur bu!

Yargıç ve savcı adaylarının "sözlü sınavlarını" yapacak kurul içindeki müsteşar, işte bu Arif Yüksel'dir.

"Yazılı sınav" niçin sözlü sınava çevrildi?

Yüksel'in, Adalet Bakanlığı'nca saptanan "huzursuzluk ve gruplaşmalar" yaratan tutum ve görüşü ile yargıç ve savcıları ataması için mi?

(Cumhuriyet, 21 Şubat 1990)

BARO OLAYI...

Adalet Bakanlığı, İstanbul Baro Başkan ve Yönetim Kurulu'nun görevden alınmaları için İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazı yazdı.

Başsavcı, İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi'nde bu amaçla dava açacak.

Bakanlık niçin bu yola başvuruyor?

Önce olayı özetleyelim:

Avukat Alp Selek, 12 Eylül döneminde İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nce Ceza Yazası'nın 141. maddesi gereğince suç işlediği gerekçesi ile sekiz yıl ağır hapis cezasına çarptırılmıştı.

Cezaevinden çıkan Selek, yeniden avukatlık yapmak amacıyla İstanbul Barosu'na başvurdu. İstanbul Barosu, 1988 yılında Selek'in baroya kaydına karar verdi. Adalet Bakanlığı, Avukatlık Yasası'nın ağır hapis cezasına çarptırılanların avukatlık yapamayacaklarını öngören 5. maddesine dayanarak Selek'in baro levhasından silinmesini istedi.

Baro, bu emre uydu.

Selek, bu karara karşı Türkiye Barolar Birliği'ne başvurdu; Birlik, baro kararı ile "kazanılmış hak doğduğu" gerekçesi ile kayıt silme işlemini kaldırdı.

Bakanlık, Barolar Birliği kararını onaylamadı; Alp Selek de bu kararın iptali için idari yargıya başvurdu.

Dava sürüyor.

Avukat Alp Selek, 1989 yılının Ekim ayında İstanbul Barosu Başkanlığı'na başvurarak baronun daha önce verdiği "kaydın silinmesi" kararının geri alınmasını istedi. İstanbul Barosu da istem doğrultusunda karar verdi.

Adalet Bakanlığı, İstanbul Barosu'nun bu işlemini onaylamadığını bildirdi; baro da bu kararın "Adalet Bakanlığı'nın onayına bağlı kararlardan olmadığı" gerekçesi ile kararında direndi.

Bakanlık, bu direnme kararından sonra Turgut Kazan başkanlığındaki İstanbul Barosu Yönetim Kurulu'nun görevden alınması için İstanbul Başsavcılığı'na yazılı emir verdi.

Olayı böylece özetledikten sonra gelelim konunun hukuksal özelliğine:

Adalet Bakanlığı'nın barolar üzerinde "idari vesayeti" vardır. Bu "vesayet" ancak ve ancak yasada belirlenmiş yol ve yöntemlerle kullanılır.

"Barodan kayıt silme" Adalet Bakanlığı'nın denetim yetkisi içinde olan bir konu değildir. Bu yüzden bakanlık, "Selek ile ilgili karar benim onayıma bağlıdır" diyemez.

Adalet Bakanlığı, "barodan kayıt silme" işlemini "levhaya yeniden kayıt işlemi" sayarak işlem yapamaz. Yaparsa, idare hukukunda buna "yetki gaspı" adı verilir.

"Yetki gaspı" idare hukukunda "Yok hükmünde" adı verilen geçersiz işlemleri doğrurur.

Bakanlık, kaynağında sakatlık taşıyan bu geçersiz işleme dayanarak İstanbul Barosu'nun görevden alınmasını isteyemez.

Konu Avukatlık Yasası'ysa; şu çok "liberal", şu "demokrat" ve şu "sivil toplumcu" ANAP'ın 1984 yılında bu yasada yaptığı değişikliğe de kısaca göz atalım:

ANAP, görevi başlar başlamaz, Avukatlık Yasası'nın bazı hükümlerini değiştiren askeri hükümetin çıkardığı yasa gücündeki kararnameyi yasalaştırmıştı.

Bu yasa değişikliği ile de hakkında "kamu davası açılan" avukata, işten yasaklanıyordu!

Söz gelişi, haklarında Barış Derneği davası nedeniyle kamu davası açılan DİSK davası avukatlarından İstanbul Barosu'nun eski Başkanı Orhan Apaydın, yeni Başkanı Turgut Kazan ve Halit Çelenk'in avukatlık yapmaları engelleniyordu.

Siyasal davalarda avukatlık mı yapıyorsun? Aç kalda gör!

ANAP'ın hukuk ve devlet anlayışı buydu...

Neyse ki Anayasa Mahkemesi bu hükmü Anayasa'ya aykırı bularak iptal etti.

Aynı ANAP, aynı yıllarda Pasaport Yasası'nın 22. maddesini değiştiriyor; "Zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, hileli iflas" gibi yüz kızartıcı suçlarla, altın, döviz, gümrük, silah ve uyuşturucu madde kaçakçılıkları ve seks ticareti suçlarından yargılananların pasaport engellerini kaldıran yasayı da çıkarıyordu.

Buyurun liberalliğe!

ANAP, kimilerine görüyorsunuz, pek ama pek liberal ve kimilerine de işte böyle buyurgan ve yasakçıdır.

Bugün Ceza Yasası'nın 141 ve 142'nci maddelerinin değiştirilmeleri ya da kaldırılmaları konusu görüşülürken, Adalet Bakanlığı 141. maddeden cezalandırılmış bir hukukçunun avukatlık cüphesini giyerek ekmek parası kazanmasına engel olmaya çalışıyor.

Ve seçilmiş baro yönetimini de görevden almak için emirler veriyor!

Türkiye'de Marksist olmak, Güney Afrika'da zenci olmaktan da beterdir.

Sosyalistlikmiş, demokrasiymiş, inançmış, şuymuş, buymuş.

Avukat Alp Selek de gitsin "hayali ihracat" yapsın, günümüzde nasıl olsa bu gibi suçları işleyenlere karada ölüm yoktur.

Ve devlet de ancak bu gibi suçlara liberaldir!

(Cumhuriyet, 22 Şubat 1990)

SONRASI?..

Ermeni lobisinin dünyanın her yerinde olduğu gibi Amerika'da da köşe başlarını tuttuğu biliniyor.

Yayınevi ve gazetelerden televizyon şirketlerine, televizyon şirketlerinden siyasal partilere kadar hemen hemen her yerde Ermeni lobisi etkin çalışmalar yapıyor.

Gorbaçov, "yeniden yapılanma" politikasına Batı'dan destek sağlıyor.

Azerbaycan işgalinde de aynı lobinin payını aramak yersiz bir abartma sayılmamalıdır.

Niçin sayılmamalıdır?

Gorbaçov, Karabağ sorununda Ermeniler'e karşı bir tavır alsa ve tıpkı Azerbaycan'a asker gönderdiği gibi Ermenistan'a da askeri birlikler yollasa, Batı kamuoyundan sağladığı destek, büyük olasılıkla, bugünkü kadar coşkulu biçimde sürmezdi.

ABD'de son yıllarda yoğunluk kazanan Ermeni ve Kürt yanlısı siyaset, en büyük başarılarından birini "Ermeni soykırım tasarısı" ile sergilemiş bulunuyor.

Ermeni terörü, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonra başladı. 1975 yılından 1982 yılına kadar aşama aşama gelişen "ASALA terörü", 1982 yılında birdenbire kesiliverdi.

Terörün amacı herhalde Ermeni sorununu uluslararası platformlara taşımaktı. Ermeni teröristler ve onların akıl hocalarıyla kurmayları bu taktik ve stratejilerinde başarılı da oldular.

Ermeni soykırım tasarısının Senato'dan geçmesi, Ermeniler'in Türkiye'den toprak ve tazminat istemlerine yeşil ışık da yakacaktır.

Bu yeşil ışık, Türkiye'de ve Türkiye'nin çevresinde yeni olaylara yol açabilir.

Etnik kaynaşmaların gündeme geldiği şu günlerde "Ermeni" ve "Kürt" sorunlarının ABD tarafından desteklenmesinin bir özel amacı olmalıdır.

Beyaz Saray ve Pentagon, tepkilerin ne gibi olaylar doğuracağını bugünden kestirebilirler.

Kestirdikleri için uygun gördükleri anda uygulayacakları siyasal ya da askeri nitelikleri ağır basan önlemler de alırlar.

Soykırım tasarısı, ilk aşamada Senato'dan geçmemiştir. Bu tasarı Senato ve Temsilciler Meclisi'nden geçerse Türk-Amerikan ilişkileri ileride onarılması güç biçimde zedelenecektir.

Örneğin Genelkurmay Başkanlığı, ABD Silahlı Kuvvetleri'nin denetimindeki tesisle de bu denetimi kısıtlayıcı önlemlere başvurabilir.

Yine örneğin ABD Silahlı Kuvvetleri'nin Türkiye'deki eğitimlerine bazı sınırlamalar getirebilir.

Tepkiler bunlarla da kalmayabilir.

ABD tesislerinin tümden kapatılmaları da gündeme gelebilir.

Hükümet bu tepkileri ile oluşacak kararları uygulamaya hazır mıdır?

Dışişleri Bakanı Mesut Yılmaz'ın tam Ermeni tasarısı ABD Senatosu'nda görüşülürken istifa etmesi başlı başına düşündürücü bir olaydır.

Yılmaz, böylesine yaşamsal bir konu varken istifasını niçin ertelememiştir? Eski bakanın bu tasarıyı umursamaması düşünülemeyeceğine göre Dışişleri Bakanı'nın tam bu günlerde istifa etmesini iç siyasetten kaynaklanan nedenlere bağlamak, olayları açıklamaya yetmiyor.

Geriye doğru bakarak düşünelim:

1974 Kıbrıs Barış Harekatı, Türkiye'de 1980'lere uzanan bir bunalımın da başlangıç tarihi olmuştu. ABD'nin Türk Silahlı Kuvvetleri üzerine koyduğu "silah ambargoları"nı iç ve dış terör izlemiş; Türkiye, kısa sürede bir iç savaşın eşiğine sürüklenmişti.

Bunların birbirleriyle bağlantıları olmayabilir. Ya da bu bağlantılar bugün ortaya çıkmaz, çıkarılamaz. Bunlar ortaya çıkarılmaz, ama sonuç önemlidir.

Sonuç; Türkiye'nin 1975 yılında başlayan ekonomik ve siyasal bunalımlar, bu bunalımlara eklenen iç ve dış terör ile kargaşaya itilmesidir.

Doğu Bloku'ndaki son gelişmelerden sonra Türkiye'nin NATO içindeki konumu eskisi kadar önemli olmayabilir. Bu yeni gelişmeler, ABD yardımının kısılmasına da yol açabilir.

Bu gelişmeler içinde öyle görünüyor ki geleceğin sorunu, Batı destekli etnik kökenli kaynaşmalardır. Batı kaynaklı bu etnik kaynaşmalar, hiç kuşku yok, doğumuzdaki Sovyet Ermenistanı tarafından da desteklenecektir.

Batı, etnik köken kaynaşmaları, Kurtuluş Savaşı öncesi ve sonrasında var gücüyle destekledi. Türkiye bu kargaşadan bağımsız bir devlet, devrimci ve laik cumhuriyeti kurarak çıkabildi.

Bugün Türkiye ne yazık ki aynı şansa sahip değildir!

(Cumhuriyet, 23 Şubat 1990)

DÖKÜM...

ABD Senatosu gündemindeki Ermeni soykırım tasarısı şimdilik gündeme alınmadı. Salı günü ikinci görüşme yapılacak.

ABD senatörlerinin tasarının Ermeni terörüne nasıl yeşil ışık yakacağını görmeleri gerekir.

Ermeni terörünün bir dökümünü yapalım:

1973- 1984 arasında çeşitli yabancı ülkelerde Türk diplomatlarına 71 saldırı düzenlenmiş.

Bu saldırılar sonucunda 23'ü diplomat olmak üzere 51 kişi öldürülmüş; 208 kişi yaralanmıştır.

Öldürülenlerin 5'i büyükelçi, 4'ü başkonsolos ve konsolos, 12'si idari ataşe ve memur, 6'sı büyükelçilik görevlilerinin yakınları, biri şoför, iki tanesi de polistir.

Saldırıların yoğunlaştığı yıllar; 1980- 81 ve 82 yıllarıdır. 71 saldırının 36'sı bu üç yıla rastlıyor!

Aynı yıllar Türkiye'de terör grafiği yükselmiştir. 1979 Eylül'ünden 1982 Eylül'üne kadar Türkiye'de 28 bin 841 olay yaşanmış, bu olayların 7010'u silahlı saldırı, 20202'si de gasp ve soygun türünden olaylardır.

1979 Eylül'ünden 1980 Eylül'üne kadar geçen bir yıllık sürede 2812 kişi öldürülmüştür.

Bu sayısal veriler, Ermeni terörü ile iç terörün bir arada yürütüldüğünü gösteriyor.

Bu sayıların dökümünü yaptıktan sonra bir de Ermeni saldırılarının hangi ülkelerde düzenlendiğini görelim:

Bu 71 saldırının 19'u Fransa'da yaşanmıştır.

Amerika, ikinci sırada yer alıyor. Toplam 71 saldırının 12'si de Amerika Birleşik Devletleri'ndedir.

İtalya üçüncü sırada: 8 saldırı... İsviçre dördüncü sırada: 7 saldırı...

Federal Almanya'da ve Kanada'da 4, Hollanda, Avusturya, İngiltere ve Belçika'da da 3'er saldırı olmuş.

Buradan çıkan sonuç da şu:

ASALA adlı terör örgütü genellikle NATO ülkelerinde kol gezmiş!

Amerikan güvenlik güçleri; FBI ve CIA'sıyla Ermeni terör örgütlerinin nerede, ne yaptıklarını izler ve bilir.

Bilmemelerine olanak yok..

Orly davasında da Fransız polisinin Ermeni terör örgütlerini adım adım izlediği anlaşılmıştı.

Gerçekler ortada; bir süre açıkça Ermeni terörüne yeşil ışık yakıldı. NATO ülkeleri, Ermeni terörü konusunda inandırıcı ve caydırıcı hiçbir önlem almadılar.

Ermeni terörü 51 can aldıktan ve ASALA da adını duyurduktan sonra taktikler değişti.

Bir yerlerde birileri oturup konuştular ve karar verdiler:

– Şimdilik yeter...

Herhalde hükümetler ve gizli örgütler arasında pazarlıklar da yapılmıştır.

Bugün bu pazarlıkların belgesi bulunmaz, ama yarın?

Yarın öbür gün, 30- 40 yıl sonra bu gizli görüşmeler ve pazarlıklar da belgeleri ile ortaya çıkar.

Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'nın belgelerinin bugün tek tek ortaya çıkması gibi...

Ermeni terörü, 1982- 84 yıllarından sonra bıçakla kesilir gibi kesiliverdi.

Niçin?

Bundan sonra Ermeni sorunu siyasal platformlara aktarıldı... Bunun için.

İçinde yaşadığımız bu süreç nasıl noktalanacak?

Bundan sonra ne gibi gelişmeler olacak?

(Cumhuriyet, 24 Şubat 1990)

• YIL 1949...

"40'ların Cadı Kazanı" adlı yazı dizisi dün bitti.

Olayların hepsini bu diziye sığdırmak olanağı yoktu. Bu nedenle birçok olayı özet olarak yazmak zorunda kaldım, elimde yazılacak çok olay ve belge kaldı.

Belgelerden biri kısa adıyla "FBI" olarak bilinen Amerikan "Federal Bureau of Investigation"ın 22 Mart 1943 gün ve CC-285 sayılı raporudur.

FBI başkanı John Edgar Hoover imzalı rapor, Department of State'den Adolf A. Berle'ye gönderiliyor.

Konu "Türk Quisling'i"dir.

Quisling, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Hitler ile işbirliği yapan Norveç Başbakanı'dır. Bu rapordan anlaşılıyor ki Naziler, Enver Paşa'nın kardeşi Nuri Paşa'dan sonra Abdülhamid'in oğlu Prens Abdülkadir ile de ilişkiye geçmişlerdir.

'40'lı yıllarda eşi ve iki çocuğu ile Macaristan'da yaşayan Prens Abdülkadir büyük borç içindedir.

Naziler, borç içinde yüzen Abdülhamid'in oğlu Abdülkadir'in mali sorununu çözerler.

Raporda, Hitler'in Abdülkadir'in Türkiye'de yaşlı Türkler ve fanatik Kürtler arasında sorun yaratacağından endişe ettiği de yazılmış.

***

Yazı dizisinde Nuri Paşa'nın 1949 yılında Sütlüce'deki fabrikasındaki patlama sonucu parçalanarak öldüğü anlatılmıştı.

Bu patlama olayı ilginç:

Nuri Killigil'in Sütlüce'deki fabrikasındaki patlama, 3 Mart 1949 gününe rastlar. Patlamada fabrika işçileri ile Nuri Paşa ve itfaiye erleri parçalanarak ölürler.

"Madeni Eşya" yapımı için ruhsat alınan fabrikada havan mermileri, silah ve el bombası üretilmiştir.

Nuri Killigil'in fabrikasında en son Mısır Krallığı için çok sayıda tabanca ve el bombası yapılmıştı.

3 Mart günkü Sütlüce'deki patlamayı 15 Mart günü Çatalca'daki silah fabrikasındaki patlama izlemiştir.

Bu patlamalar kaza sonucu muydu? Yoksa sabotaj mıydı? Bu konular anlaşılmaz.

***

DP İl başkanı Kenan Öner, ölümünden bir süre önce partisi ile uyuşmazlığa düşmüş; DP'den ayrılmış ve Millet Partisi'ne girmişti.

Öner, 1949 yılı Mart ayında, Mareşal Çakmak da bir yıl sonra öldü.

***

Sağcıların boy hedefi olan Hasan Ali Yücel'in Ankara Mithatpaşa Caddesi'ndeki evinin salonuna 1941 yılında tabanca ile ateş edilmişti.

Yücel, bu suikasttan rastlantı sonucu kurtulmuştu.

Yücel'in görevinden ayrılmadan önceki en son işi, Üniversiteler Yasası'nı çıkartmak olmuştu.

Dünya klasiklerinin çevirisinden köy enstitülerine; köy enstitülerinden üniversite özerkliğine kadar eğitim ve öğretim alanındaki birçok hizmet, Yücel'in imzasını taşıyor.

Hasan Ali Yücel- Kenan Öner davası başlar başlamaz Cumhurbaşkanı İnönü ve CHP, Hasan Ali Yücel'den desteklerini kesmişlerdi. Ulus gazetesi Yücel'in yazılarına da son vermişti.

Yücel, bir süre sonra CHP'den de ayrıldı.

Hasan Ali Yücel, 1960 yılına kadar Cumhuriyet gazetesinde yazılar yazdı; köşesine çekilip ileride yayımlayacağı kitaplar üzerinde çalıştı.

1960 İhtilali'nden sonra Devlet Başkanı Cemal Gürsel, Hasan Ali Yücel ile görüştü. Yücel, ihtilal hükümetlerinde Milli Eğitim Bakanı olarak görev alabilir miydi?

Hayır alamazdı.

Karşısındaki engellerden biri ırkçılık- Turancılık davası sanıklarından olan ihtilalin Başbakanlık Müsteşarı Albay Alpaslan Türkeş'ti!

Yücel'in, erdemli, dürüst ve namuslu yaşamı 26 Şubat 1961 günü bir kalp krizi ile noktalandı. 1960 yılı Haziran ayında da İsmail Hakkı Tonguç yaşama gözlerini kapamıştı.

***

Sabahattin Ali'nin nüfus kütüğündeki kaydı "Alı"dır. Ancak, Sabahattin Alı, yaşamında "Sabahattin Ali" adını kullanmıştır. Birçok kimse Sabahattin Alı'yı "Sabahattin Âli" diye okur.

Yazı dizisinde Sabahattin Ali adı nüfus kütüğündeki özgün biçimiyle "Sabahattin Alı" olarak kullanılmıştır.

***

Yazı dizisini noktalarken bir açıklamaya da yer vermek istiyorum.

Açıklama, Von Papen'in 5 Ağustos 1941 tarihli raporunda adı geçen Prof. Ahmet Caferoğlu'nun kızı Nasan Ölçer'den geldi.

Sayın Ölçer, Papen'in raporunda adı geçenin (Ahmet Cafer) babası Ahmet Caferoğlu olamayacağını, çünkü, babasının Kırımlı değil Azerbaycanlı olduğunu Prof. Ahmet Caferoğlu'nun raporun yazıldığı 1941 yılında kendisini bilimsel çalışmalara verdiği, Alman ajanının benzer addaki Kırımlı bir profesörü kastetmiş olabileceğini yazıyor.

***

Dizinin cuma günkü bölümünde ırkçılık- Turancılık davası sanıklarının Yücel- Öner davasında yaptıkları tanıklıklarda "suçlayan ifadeler verdiler" sözcükleri, bir dizgi yanlışı sonucu "suçlamayan ifadeler verdiler" biçiminde çıkmıştır.

Tanıklar arasında yer alan "Zeki Mesut Alsan" adı da yanlışlıkla "Sadri Madsudi Arsal" olarak yayımlanmıştır. Bu yanlışlıklar için de özür dilerim.

(Cumhuriyet, 25 Şubat 1990)

BZW...

BZW, bir İngiliz şirketinin adıdır. Merkezi Londra'da bulunan BZW'nin Türkiye'deki işi Sümerbank'ın özelleştirilmesi için "müşavirlik hizmetleri" yapmaktır.

BZW (Barclays De Zoete Wedd Limited) bu danışmanlık işini tek başına yapmıyor. Bir de taşeronu var:

Interbank Uluslararası Endüstri ve Ticaret Bankası.

Taşeronlar Karamehmetler'in "Interbank"ı ile de sınırlı değil. Başka taşeron şirketler de var. Bunlar bir araya gelip bir "konsorsiyum" oluşturmuşlar.

Coopers & Lybrand Associates Limited, Priva Danışmanlık Hizmetleri AŞ, Cerrahoğlu Müşavirlik AŞ, Total Group PLC, Güven ve Coopers and Lybrand, Tekstil Danışmanlık Servisi AŞ, Sümerbank'ın satış işini kotaracaklar.

BZW, bu konuda kiminle sözleşme imzalamış?

Başbakanlık Toplu Konut ve Kamu İdaresi Başkanlığı ile...

BZW ile TKKOİ arasında yapılan sözleşmeye göre Interbank ve BZW'ye 2 milyon 450 bin ABD Doları ödenecektir. "Fiili harcamalar" başlığı altında şirketlere 260 bin ABD Doları daha ödenecektir.

Ödemelerin hepsi bu kadar mı?

Olur mu hiç? Komisyon ödemeleri de var: Hisse senetleri satışlarından yüzde 1.2, ticari satışlar ve pay senetlerinin üçüncü kişilere ve şirket yönetimine satılması ve iş ortaklığından oluşacak tutarın % 0.9'u, dış kredilerin yine % 0.9'u.

Vergi mi?

Ne vergisi? İngiliz şirketinden bir de vergi mi alınacak? Ayıp olur!

Bu yüzden şöyle bir madde konmuş:

– BZW Interbank ve bunların Türk ve Türk olmayan taşeronlarına yapılan ödemeler ile ilgili olarak Türkiye'de tahakkuk edecek her türlü vergi, damga resmi, idari ve noter harçları, KDV, banka muameleleri ve sigorta vergileri TKKOİ tarafından ödenecektir.

Sözleşmenin 9'uncu maddesi de "gizlilik" koşulu getiriyor:

– BZW ve Interbank, TKKOİ'den aldıkları bütün bilgileri gizli tutacak ve BZW ve Interbank, her taşeron ve işçinin bu bilgileri gizli tutacağını tekeffül edecektir...

BZW ve Interbank, hazırlayacakları raporları, TKKOİ'den yazılı izin almadan basına açıklayamayacaklar.

30 Ocak 1989 günü imzalanan bu sözleşmeden sonra BZW ve taşeronları 14 Ağustos 1989 günü Sümerbank'ın satışı için hazırladıkları "master plan"ı 14 Ağustos 1989 günü TKKOİ Başkanı M. Ökkeş Özuygur'a sundular.

Bu, "master plan" herhalde ilginçtir. Bu raporu da anıyorum. Herhalde bulurum. Bulunca da açıklarım.

Sümerbank'ın satışı için kaç milyar dolar fiyat biçilmiş? Koşullar neler? Bu milli kuruluşumuz kime satılacak? Kimler, ne kadar "komisyon" alacak?

Öyle ya; komisyon sözleşmede var. Komisyon satış tutarı üzerinden ödenecek.

Bunlar "Sümerbank'ı çok seviyorlar!"

Bir de sevmeselerdi kimbilir neler yapacaklardı? Sevsinler sevenleri!

Eski şarkıdır bilirsiniz:

– Bu ne sevgi ah, bu ne ıstırap...

Öyle işte...

(Cumhuriyet, 27 Şubat 1990)

"SEVK ZİNCİRİ"

Barış savaşçısı Avukat Orhan Apaydın'ı ölümünün 4. yıldönümünde bugün saygıyla anıyoruz.

Apaydın, Yassıada mahkemelerinden 12 Mart 12 Eylül sıkıyönetimlerine kadar, her yerde sanıkların yanında yer aldı. Düzen, Apaydın'a, bu özverili çabalarına karşı bir fatura çıkardı:

Barış Derneği davasında iki yılı aşkın tutukluluk.

Orhan Apaydın'ın ölümcül hastalık Kartal- Maltepe ve Sağmalcılar cezaevlerinde yakalamıştı. Orhan Apaydın, Sağmalcılar Cezaevi'nden Haydarpaşa Devlet Hastanesi'ne götürülürken elleri arkadan kelepçelenmişti.

Orhan Apaydın'ın bu hastaneye son götürülüşü oldu. Bundan sonra hastaneye hiç gitmedi. Bazı dostları, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri'ne kadar gidip Apaydın'ın hastaneye yatırılması için gereken girişimlerde bulundular.

Orhan Apaydın'ın hastaneye yatırılması için gereken emir de çıkmıştı.

"Değil mi ki" dedi "ellerimi arkadan kelepçeleyerek hastaneye götürecekler, burada ölürüm, gitmem!"

Aynı günlerde kaçakçılık suçu sanıkları, Selimiye Kışlası'nda, Kabakoz'da ve Sağmalcılar cezaevlerinde bir elleri balda bir elleri yağda yaşıyorlardı.

Barış Derneği davası sanıkları cezaevinden duruşma salonuna getirilirken "sevk zinciri" ile birbirlerine bağlanıyorlardı. Zincirin boşta kalan son bölümü de bir öğretim üyesi sanığın boynuna dolanıyordu.

Orhan Apaydın, DİSK'in avukatıydı.

DİSK davasında savcı "savaş hali hükümleri"nin uygulanmasını istemiş; Apaydın, bu isteme karşı savunmasını yaparken iki nefer aracılığı ile zorla duruşma salonunun dışına çıkarılmıştı.

Apaydın, duruşma salonundan çıkarılırken bağırıyordu:

– Savunma makamı olarak sesimizi duyurmak istiyoruz...

Savunma hakkının gereği gibi kullanılması çok kişiyi tedirgin etmeye yetmişti. DİSK avukatlarının seslerini kısmak için yeni davalar açıldı.

Davalardan biri işte bu "Barış Derneği" davasıydı.

DİSK'in avukatı Apaydın'dı. Apaydın, Barış Derneği davası nedeniyle tutuklanınca Apaydın'ı Halit Çelenk ve Turgut Kazan'ın da aralarında bulundukları avukatlar savunacaklardı.

Bu kez, Avukat Çelenk ve Kazan'a karşı da "2. Barış Derneği davası" açılıyor ve bu avukatlar da sanık sandalyelerine oturtuluyordu.

Orhan Apaydın'ın ağabeyi Avukat Burhan Apaydın hakkında da "adliyenin manevi şahsiyetine hakaret" suçundan dava açılmıştı.

Sıkıyönetimce savunma mesleğine karşı açılan savaş bunlarla da bitmedi.

1983 yılında çıkarılan bir yasa gücünde kararname ile Apaydın kardeşlerle Avukat Halit Çelenk ve Turgut Kazan'ın avukatlık yapmaları da yasaklanmıştı. Avukatlık Yasası'nı değiştiren kararname, "haklarında kamu davası açılan avukatların" işten yasaklanmalarını öngörüyordu.

Askeri dönemde çıkarılan bu yasa gücündeki kararname, o pek liberal, o pek demokrat ve pek sivil toplumcu ANAP döneminde yasalaştı.

Orhan Apaydın, tutuklandığında İstanbul Barosu başkanıydı. Baro başkanlığı Apaydın'ın elinden bu dönemde asker zoruyla alınmıştı.

İki yılı aşkın süre hapis yatan Apaydın, cezaevinde yakalandığı ölümcül hastalık nedeniyle yurtdışına gitmek istedi. Salıverilmişti; üstelik askeri rejim gitmiş, yerine sivil yönetimi bırakmıştı.

Apaydın'a pasaport verilmedi.

Ağabeyi Burhan Apaydın ve yakın dostlarının başvurdukları bütün kapılar tek tek yüzlere kapanıyordu.

Aynı günlerde ANAP, çıkardığı yasa gücünde kararname ile altın ve döviz kaçakçılığı davası sanıkları ile ilgili yasakları bir çırpıda kaldırmıştı.

Bu acımasız uygulamaları yapanlar kimlerdi?

Onlar çoktan unutuldular. Hem adlarının ne önemi var?

İşte görülüyor. Onlar çoktan unutuldular: Anımsansalar bile bu paslı kelepçeler, o sevk zincirleri ile akla geliyorlar. Adları bu sevk zincirlerinin halkalarıyla birlikte anılıyor, ama Apaydın unutulmadı.

Orhan Apaydın'ın bileklerindeki kelepçe, bugün bir altın bilezik gibi parıldayıp 12 Eylül karanlıklarını aydınlatıyor!

(Cumhuriyet, 28 Şubat 1990)

BİTMEDİ...

Ermeni soykırım tasarısının Senato'da takılması, Türkiye açısından bu aşamada sevinilecek bir olay gibi görünüyor. Böyle olmasına böyle; ama sorun henüz kapanmış değil.

Yaşanan olayları çok açık ve net görmek gerekiyor.

Dole'un Ermeni lobisi ile birlikte hazırlayıp kotardığı bu olay, 1973 yılında terör ile başlatılan Ermeni soykırım kampanyasının içinde yer alan bir aşamadır; yalnızca bir aşama!

Bu bir süreç...

İçinde bulunduğumuz süreç, terör ile başladı. 1978- 84 arasında tırmandırılan Ermeni terörü, soykırım savlarını gündeme getirdikten sonra yerini diplomasiye ve siyasal çalışmalara bıraktı.

Washington muhabirimiz Ufuk Güldemir'in haberinden öğreniyoruz ki Başkan Bush, Cumhurbaşkanı Özal'a yazdığı mektupta "Ermeniler'in ıstıraplarına duyarlı olduğu"nu kaydetmiş, ayrıca Senatör Dole'a yazdığı mektupta da "kongrenin hissiyatını" yansıtacak "dengeli bir kararı" destekleyeceğini de bildirmiştir.

Bush, Türk diplomatlarına karşı Ermeni terörünün yükseldiği yıllarda CIA başkanıydı. Bush, 1975- 76 yılları arasında CIA başkanı olarak elbette Türk diplomatlarına karşı "ASALA" tarafından düzenlenen saldırıların hem amacını hem de terörün kaynaklarını herkesten iyi bilmektedir.

Bizler, tarih kitaplarından ve arşivlerdeki belgelerden Amerika'nın, Kurtuluş Savaşı öncesinde Ermeniler'i nasıl destekleyip silahlandırdığını da biliyoruz.

Ermeni sorunu tartışılacaksa Amerika'nın Ermeniler'i niçin silahlandırdığını da tartışmak gerekir.

"Mütekabiliyet prensibi" bütün bu konuların Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde de tartışılmasını gerektirir. Dışişleri Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı harp tarihi uzmanları ile araştırmacılar, ABD'nin Kurtuluş Savaşı öncesinde Ermeniler'i niçin silahlandırdığını belgeleriyle birlikte tartışmaya açmalıdırlar.

Ermeni sorunu, ancak böyle tartışılır.

ANAP böyle bir tartışmaya hazır mıdır?

Böyle bir tartışmadan Türk- Amerikan ilişkileri zarar görür. Türkiye'nin NATO içindeki konumunda da ister istemez değişiklikler olur.

Ermeni lobisi henüz "pes" etmedi. Etmediği gibi, ayrıca Başkan Bush'un desteğini de kazandı.

Senatör Dole bu destekle konuyu Temsilciler Meclisi gündemine getirecektir.

Ermeniler için bu konunun tartışılmış olması bile başarıdır. Konu, yıllardır gündemdedir. Tasarının çıkmış ya da çıkmamış olması artık ikinci derecede önemlidir.

ABD, şimdi üç konuyu bir arada gündemde tutuyor:

Ermeni sorunu... Kürt sorunu ve İslamcı akımlar...

Türkiye'nin "destabilizasyonu" 1974 yılındaki Kıbrıs Barış Harekatı ile başlatıldı. Ermeni terörü, Türkiye içindeki sağ ve sol terör ile eş zamanlarda saldırılarını yoğunlaştırdı.

"ASALA terörü" bitti; yerini "PKK terörü"ne bıraktı.

"İslamcı terör" örgütleri de seslerini duyurmaya başladılar.

Dünyada bundan sonra ne gibi gelişmeler yaşanacak? Önümüz sis... Ne olacak, ne bitecek, bilinmiyor, görünmüyor.

Bu bir süreç.

Bu süreç pek de aydınlık olaylara gebe değil.

Ermeni sorunu... PKK terörü ve İslamcı terör örgütleri, Türkiye'nin yakın gündemini birdenbire değiştirebilirler.

ABD, Ermeniler'i niçin destekler? Kürt ayrımcılarına niçin yeşil ışık yakar? İslamcı akımlara neden destek olur?

Bunlar ne bilmecedir, ne bulmaca...

(Cumhuriyet, 1 Mart 1990)

SALİM BAŞOL...

Önceki gün ölen Selim Başol, 27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra, ihtilal ile devrilen Cumhurbaşkanı Celal Bayar başta olmak üzere, DP hükümetini ve milletvekillerini yargılayan Yüksek Adalet Divanı'nın başkanıydı.

Yüksek Adalet Divanı, hiç şüphe yok, bir "olağanüstü" mahkemeydi. İhtilaller kendi yasalarını beraberlerinde getirirler. Olağanüstülük işte bu olgudan kaynaklanır.

– Sanıklar getirildiler; bağlı olmayarak yerlerine alındılar; müdafiler hazır; açık olarak duruşmaya devam olundu.

Başol'un bu sözleri her akşam radyodan yayımlanan "Yassıada Saati" adlı programda duyulurdu.

Başol, otuz yıldır, Yassıada'da yargılanan DP hükümet üyeleri ile milletvekillerinin ve DP yanlısı basının boy hedeflerinden biri olmuştu.

Ara sıra gider, kendisiyle konuşurdum. Yassıada sanıkları ve o dönemde görev alan üst rütbeli subaylarla ilgili ilginç anıları vardı. Bu anıları yazmasını çok isterdim. Hep "Hayır" derdi. Nedenini sorardım.

"Anı yazınca belgesel olmalı. Elimde tutanaklar bile yok." yanıtını verirdi.

Başol, Yassıada'daki ilk duruşmayı bir görüşmemizde şöyle anlatmıştı:

– En son heyecanlandığım gün, Menderes'in duruşmaya çıktığı ilk gün olmuştu. Herkes gibi bizler de Menderes'in ilk gün takınacağı tavrı merak ediyorduk. Türkiye'yi on yıl süreyle yönetmiş bir başbakanı yargılayacaktık. Yüksek Adalet Divanı üyeleri arasında belki DP'ye oy vermiş olanlarımız da vardı.

Hepimiz heyecanlıydık. Menderes, ik duruşmada çıkıp 'Sizleri tanımıyorum" deseydi ne olurdu? Bunu düşünüyorduk. Hepimiz heyecanlı ve tedirgindik. Menderes, bunları diyeceğine "Konuşma melekatımı kaybettim" gibisinden sözler söyledi. Bitmiş ve çökmüştü. Direnseydi, yücelirdi...

Başol'un, akıllarda kalan ve o gün bugündür eleştirilen "Sizi buraya tıkan kuvvet böyle istiyor" sözlerini niçin kullandığını sormuştum.

Yorumu şöyleydi:

– Bu sözlerim çok abartıldı. Hukukçu olanlar bu sözlerin anlamını bilirler. (İddia makamı böyle istiyor, hakkınızdaki iddia bu, yargılanma nedeniniz budur) demek istemiştim...

Salim Başol'un ilginç anılarından biri de eski cumhurbaşkanlarından Celal Bayar ile ilgiliydi. Bayar'ın avukatlarından biri, eski cumhurbaşkanı ile görüşürken Bayar'dan "Ankara olayları sırasında İstanbul'da olduğunu" söylemesini ister. Bu görüşme gizlice banda alınır ve Başol'a dinletilir. Başol ilk duruşmada Bayar'a sorar:

– Siz bu olaylar olurken Ankara'da değildiniz. Bunu mu söyleyeceksiniz?

Bayar, Başol'un ne demek istediğini hemen anlar ve şöyle konuşur:

– Beni o kadar hakir görmeyin. Ben Cumhurbaşkanı olarak her şeyden sorumluyum!

Başol, Yassıada'da verilen kararların haklı olduğuna inanırdı.

– Ceza Yasası'nda anayasayı ihlal diye bir suç var. Öyleyse DP hükümetinin eylem ve işlemleri de bu maddeye girer. Verdiğimiz kararda budur.

Salim Başol en çok şu konuda yakınırdı:

– Topkapı olaylarını yargılıyoruz. İsmet İnönü'nün o gün linç edileceği tanıklarca söyleniyor. Tanıklar da CHP milletvekilleri. Ecevit geliyor, böyle tanıklık yapıyor. Bende hükmümü bu tanıklıklara dayanarak veriyorum. Görgü tanıkları bunlar. Sonra bakıyorum. Aradan yıllar geçiyor. Mahkemede böyle konuşan tanıklar 'Yassıada Mahkemesi kararları geçersiz sayılsın' diye konuşuyorlar. Bizler eğer hükmümüzde yanılmışsak bizleri yanıltanlar işte bu tanıklardır...

Başol, bir devrin simgelerinden biriydi.

İhtilal mahkemeleri başkanları, övgülere de sövgülere de aldırış etmezler. Savcılar ve yargıçlar, ihtilal dönemi bittikten sonra birer boy hedefi olurlar.

Hele ihtilallerin içinde yer alan cuntacıların bir kısmı ihtilal koşulları değişince karşı cephelerde yer ve rütbe almışlarsa, işte o zaman "vurun abalıya" kuralı hükmünü sürer.

Başol, altına imza koyduğu kararları sonuna kadar savunma yürekliliğini gösteren sayılı insanlardan biriydi.

DP sorumluları, 27 Mayıs ve Yassıada kararları için de artık son hükmü tarih verecek!

(Cumhuriyet, 2 Mart 1990)

OLUŞUM...

SHP'den ayrılan milletvekilleri, bugün Ankara'da bir kurultay topluyorlar. Kurultayın adı "Yeni Demokratik Oluşum 1. Çalışma Kurultayı".

Kurultay çağrısını yapanlar amaçlarını şöyle özetliyorlar:

– Özgürlükçü, çoğulcu, katılımcı, demokratik bir sol kitle partisinde, kendisini sosyal demokrat, demokratik sosyalist, demokrat, Marksist, ilerici, sol liberal ve sol çevreci diye adlandıran tüm siyasetçiler yer alabilirler ve almalılar; partinin çoğulculuk, katılım, diyalog ve uzlaşma işleyişleri ile somut toplumsal projeler çerçevesinde buluşabilirler ve buluşmalıdırlar.

Dünyada ve Türkiye'de son yıllarda sarsıcı ve şaşırtıcı gelişmeler yaşanıyor.

Bütün bu gelişmeler, Marksizmde "teori" ve "pratik" ikilemini gündeme getiriyor. Marksistler arasındaki bu kuramsal tartışmalar bugün de sürüyor.

Bugün sosyalist blokta yaşanan olay, herhalde "Marksizmin militarizasyonu" adı verilen modelin çöktüğünü gösteriyor.

"Militarizasyon" yalnızca Marksizmde mi yaşandı?

Kapitalist blokta yaşanan "militarizasyon" da Güney Amerika modelini oluşturdu.

Çağımızda demokrasi de sosyalizm de çoğulcu ve katılımcı olmalıdır. İdeoloji ve siyasette bağımsız olmayan partilerin "sosyalist" olmadıkları ve olamayacakları da artık kanıtlanmıştır.

Sosyal demokrasi, Türkiye'de yeni yeni tartışılıyor. Sosyal demokrasinin tanımında, anlam ve kapsamında da birbirinden farklı yorumlar yapılıyor.

Sosyal demokrasinin anavatanı Avrupa'dır. Amerika'yı yeniden keşfetmeyelim, ama kaynağı ve kökeni Avrupa'da olan sosyal demokrasiyi algılamak için Avrupa'da sosyal demokrasiyi sosyal demokrasi yapan etken ve oluşumları da göz ardı etmeyelim.

Avrupa'daki bütün sosyal demokrat partiler, işçi sendikaları ile örgütsel bütünlük içinde çalışırlar. Batı ülkelerinde sosyal demokrat partilerin güç kaynakları ve temel dayanakları, işçiler ve işçilerin sendikal örgütleridir. 82 Anayasası ve konu ile ilgili yasalar, siyasal partiler ile işçi sendikalarının yan yana gelmelerini bile yasaklıyor.

Nasıl sosyal demokrat olunacak öyleyse?

Tabii ki olunmayacak... Olunur gibi görülecek, ama olmayacak.

Neden peki?

"Mevzuat" sosyal demokrasiye "müsait değil de ondan!

Bu anayasa ve yasalar değişmeden Türkiye'de "sosyal demokrat parti" kurulamaz.

Sosyal demokrat olduklarını açıklayan SHP ve DSP, sosyal demokrasiyi isteyen, özleyen, bu yoldan çalışan partilerdir. SHP'den ayrılan on beşi milletvekili, biri de SHP'nin kurucu genel başkanı olan on altı kişinin öncülükleri ile toplanan bu kurultaydan bir sosyal demokrat parti daha mı çıkacak?

Öyle görünüyor.

SHP'nin kurucu genel başkanı Aydın Güven Gürkan ve arkadaşları, geçen hafta sonu M. Ali Aybar ve arkadaşları ile yeniden bir araya geldiler. Bu son görüşmede Aybar, Gürkan ve arkadaşlarına bir sosyalist parti kurma önerisini getirdi.

Bu öneri benimsenmedi.

Türkiye'de yıllardır "liberal olmayan kapitalist partiler" ile "sosyalist olmayan sol partiler"in kördövüşü yaşanıyor. 1961 yılında işçilerin önderliğinde kurulan Türkiye İşçi Partisi de –ne yazık ki– yaşamadı; yaşatılmadı.

Sosyal demokrat sol tek bir parti çatısı altında bir araya gelmeden seçimleri kazanması çok güçtür. Seçimin aritmetiği de geometrisi de bunu gösteriyor.

Boşluk mu?

Boşluk varsa, bu boşluk ancak ve ancak "Türkiye'ye özgü sosyalizm" ideolojisini savunan özgürlükçü, katılımcı, bağımsız bir sosyalist parti ile doldurulacaktır!

(Cumhuriyet, 3 Mart 1990)

ÖĞRETİM BİRLİĞİ...

Dün, hilafet ile Şer'iye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılmaları ve Tevhid-i Tedrisat Yasası'nın çıkartılmasının 66. Yıldönümüydü.

Tevhid-i Tedrisat, öğretim birliği demektir.

Bu yasa ile devlet okulları laikleştirilmiş ve Şer'iye ve Evkaf Vekaleti ile özel vakıflar tarafından yönetilen bütün okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştı.

Peki din eğitimi ne olacaktı?

Din eğitimi konusunda şu ilkeler benimsenmişti:

Yüksek din uzmanı yetiştirmek üzere ilahiyat fakülteleri kurulacak; ayrıca imam ve hatip yetiştirmek için de okullar açılacaktı.

Laik devlette din görevlerini işte bu okulları bitirenler yerine getirecekti.

Bu ne demekti?

Bu, devlet okullarının laik olmaları demekti. Devlet okullarında din derslerinin okutulmaması demekti. 1928 yılında laiklik anayasal güvenceye bağlandıktan sonra 1930 yılında din dersleri okul programlarından çıkarıldı. 1939 yılında da din dersleri köy okullarından kaldırıldı. Böylece 1949 yılına gelindi.

İktidardaki CHP, din duygularını kullanarak iktidarını sürdürme kararını almış; bu amaçla okullara "ihtiyari din dersleri" koydurmuştu.

Dinsel çevrelere verilen bu ödün, CHP'nin iktidarını uzatmaya yetmemişti.

1950 seçimleri CHP'yi iktidardan indirmiş; yerine DP'yi getirmişti.

CHP'nin araladığı kapıyı DP açmış ve okullarda din dersleri almak istemeyen öğrenci velilerine, bu konuda başvuruda bulunmaları kuralını getirmişti.

DP, on yıl boyunca dinsel çevrelere ödün verdi; on yıl boyunca gerici sakalı okşadı.

Bu ödünler de DP'ye yaramadı. 1957 seçimlerinde oy yitiren DP, 1960'ta da tepetaklak devrildi.

Dinsel çevrelere verilen ödünler, ne CHP'ye yaramıştı ne de DP'ye!

1961 Anayasası, DP Hükümeti'nce getirilen bu "çocuklarına din dersi aldırmak istemeyen velilerin başvurmaları" kuralını kaldırmış ve bu kural yerine "çocuklarına din dersi aldırmak isteyen velilerin başvuruları gerekir" kuralını getirmişti.

12 Eylül de zorunlu din dersleri kuralını anayasaya sokarak Öğretim Birliği Yasası'nı hiçe saydı. Hem de sabah akşam "Atatürk, Atatürk" diyerek!

Öğretim Birliği Yasası'nın özü ve sözü yüksek din uzmanı ya da imam ve hatip olarak yetiştirilenlerin başka alanlarda görevlendirilmelerine de engeldir.

Din hizmetleri, Diyanet İşleri Başkanlığı'nca yürütülüyor. Öğretim Birliği Yasası'nın temel amaçlarından biri Diyanet İşleri Başkanlığı'na, devletin gözetimi altındaki din eğitimi veren okullardan çıkan din adamlarını yerleştirmekti.

Şimdi şu duruma bakın:

Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görevli binlerce ilkokul mezunu imam, hatip ve müftü var. Buna karşılık, ilahiyat fakülteleri, imam hatip liseleri ile islam enstitülerini bitirenler, ne imam oluyorlar ne müftü.

Ne oluyorlar peki?

Kaymakam oluyorlar... Savcı oluyorlar... Yargıç oluyorlar...

Bu olgu düşündürücü değil midir?

(Cumhuriyet, 4 Mart 1990)

SAYDAMLIK...

M. Ali Birand ve arkadaşlarınca hazırlanan TRT 1. Kanal'daki "32. Gün" adlı programın önceki günkü konusu silahsızlanmaydı.

Birand, programa, NATO Başkomutanı, NATO Genel Sekreteri ile Sovyetler Birliği Genelkurmay Bakanı'nı çıkarmıştı. Programın sürprizi, Genelkurmay Başkanı Sayın Necip Torumtay'ın "32. Gün"ün konuğu oluşuydu.

Konu, dünyadaki son gelişmeler ve bu gelişmeler içinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin alacağı yeni konumdu.

Son gelişmelerden sonra silahlı Kuvvetler'de bir strateji değişikliği olacak mıydı?

Genelkurmay başkanları oldum olası kamuoyu önünde bu gibi konulardan ve bu konuların açacağı tartışmalardan hep uzak dururlar. Silahlı Kuvvetler üzerine kamuoyu önünde kapsamlı ve doyurucu tartışma yapılmaz. TBMM'de Bütçe Yasası görüşülürken bile pek dişe dokunur konuşmalara tanık olunmaz.

Bugün artık günümüzde "askeri sır" kavramının anlamı da değişmiştir. Askeri paktların kurulduğu, NATO'ların Varşova paktlarının egemen oldukları bir dünyada "askeri sır" ulusal giz olmaktan çıkmış, Türkiye için açıkça "NATO sırrı"na dönüşmüştür.

Askeri planlar, taktikler ve stratejiler de öyle!

Eskiden "asker sayımızı indirelim" dendiğinde bu sözleri söyleyenlere "vatan haini" gözüyle bakılırdı. Hele hele ordunun tank, tüfek sayısını sordunuz mu, adamı hemen "casus" diye içeri atarlardı.

Oysa Silahlı Kuvvetler'in personel sayısı ile araç ve gereç dökümü, merkezi Londra'da bulunan "The International Institute for Strategic Studies" adlı örgüt tarafından her yıl "The Military Balance" başlıklı raporda yayınlanır.

Türkiye kuzey komşusuna karşı yıllardır bir savunma stratejisi izliyor. Torumtay'ın da belirttiği gibi dünya bir belirsizlik dönemi yaşıyor. Stratejiler, bu belirsiz dönemin koşullarına göre saptanamaz. Ancak yaşanan son geişmeler NATO'nun patronu ABD'nin Ermeni ve Kürt sorunları ile İslamcı akımlar konularında Türkiye'ye "destabilize" edecek; ülkemizi anarşi ve terör ortamına sürükleyecek adımlar attığını gösteriyor.

Atılan bu adımların "NATO savunma konsepti" ile hiç bağdaşmadığı da bellidir.

Savunma stratejisi yeniden saptanacaksa bütün bu olguların ve gelişmelerin hesaba katılması gerekir.

Gerekir, ama böyle bir strateji değişikliği yapmak söylendiği kadar kolay mıdır?

Genelkurmay Başkanı, "2. Dünya Savaşı'ndan kalan demode silahlar"dan yakınıyor. ABD, Türkiye'yi olası bir nükleer savaşın ilk hedef tahtası yapmış; buna karşılık ordumuza bir Sovyet saldırısı olasılığında kullanılmak üzere "demode silahlar" vermiştir!

FSM kredileri ile de bir dolar vermiş, karşılığında üç dolar almıştır.

Savunma stratejisini ABD silah yardımına bağlayan bir ülke, kendi ulusal stratejisini saptamakta elbette güçlük çeker.

Genelkurmay Bakanı'nın konuşması mantıklı ve tutarlıydı.

Birand ve arkadaşlarını, hazırladıkları bu program nedeniyle kutlar; Torumtay'ın bu konuşması ile savunma konularındaki saydamlık döneminin başlamasını dileriz.

***

Gebze'de görev yapan Topçu Teğmen Murat Şeref Baba, Cumhurbaşkanı'na bir telgraf çekmiş; telgrafta İslamcı akımlardan, yolsuzluklardan, vurgunculardan söz etmiş; "Bunlara alışamıyorum" demiş; ayrıca Özal'ın Cumhurbaşkanlığı'na alışamadığını da yazmış.

Teğmen Baba, Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde Psikiyatri kliniğine yatırılmış!

1936 yılında bir subay, Atatürk'e telgraf çekmiş; bu telgraf üzerine dava açılmış ve Askeri Yargıtay Genel Kurulu "bir asker kişinin cuhurbaşkanına şahsi dilek ve şikayette bulunmasını" suç saymamış. (31.8.1936 gün ve T.E. 537 ve K. 1093 sayılı karar)

Nereden nereye?

1970 yılında Silahlı Kuvvetler'de görev yapan iki jandarma teğmeninin silahları bir cinayette kullanılmış; Ülkücü Gençlik Derneği Genel Başkanı ve MHP Gençlik Kolları Genel Başkanı, bu iki jandarma teğmenden aldıkları silahlarla bir doktor asteğmeni öldürmüşlerdi. Bu dosya da kapatılmıştır.

1970'de teğmenlerin tetik çekmeleri suç sayılmıyordu; şimdi ise teğmenlerin telgraf çekmeleri suç sayılıyor.

Demek ki gelişiyoruz...

(Cumhuriyet, 7 Mart 1990)

ÇETİN EMEÇ...

Hürriyet gazetesi yazarı Çetin Emeç, dün sabah İstanbul Suadiye'de şoförü Sinan Ercan ile birlikte evinden çıkıp arabasına binerken maskeli iki kişi tarafından uçlarına susturucu takılmış tam otomatik silahlarla açılan ateş sonucu öldürüldü.

Saldırganların iki ayrı silah kullandıkları belirlendi.

Emeç ve şoförü Ercan, Göztepe Hastanesi'ne götürülürken yolda can verdiler. Emeç'in vücudundan yedi kurşun çıkarıldı.

Katiller, olay yerinden bir gece önce Etiler'den çaldıkları Avukat Erdoğan Tuncer'in 34 FFE 21 plaka sayılı Doğan marka araca binip kaçtılar. Suçta kullanılan bu araç, olaydan yaklaşık 4 saat sonra bir ihbar sonucu cinayet yerine pek de uzak olmayan bir yerde, Bostancı Karakolu'na yakın bir sokakta bulundu.

Bir ipucu yok!

Sabah gazetesini arayan bir ses cinayetin "Türk- İslam Komandoları" tarafından işlendiğini söylemiş. Bu adda bir örgüt bilinmiyor.

Katiller, önceki gece saat 22.00 sularında avukat Tuncer'i silahla tehdit edip aracı zorla almışlar. Tuncer, saat 22.30'da Etiler Karakolu'na başvurarak durumu bildirmiş.

Bildirmiş, ama araba ele geçmemiş.

Polisçe plaka numarası bilinen aracı kullanan katiller, hiçbir engel ile karşılaşmadan köprüyü geçiyorlar ve cinayeti işleyip kaçıyorlar.

Bu bir aymazlık değil de nedir?

Bugünlerdeki her kuyumcu soygunu, her gasp olayı terör ile doğrudan bağlantılı görülmelidir. 12 Eylül öncesi suç grafikleri soygun- gasp- terör ilişkisini yeterince ortaya koymuştu.

12 Eylül 1979- 12 Eylül 1980 arası 2202 soygun olmuş; aynı dönemde 2612 kişi öldürülmüş, yine aynı süre içinde 735.925 çeşitli cins ve marka silah ve 580.284 mermi ele geçirilmişti.

Soygunlar ve gasp olayları terörün habercisidirler.

Hem MİT'in hem polisin bu bilinçte ve duyarlıkta olmaları gerekir.

Kaldı ki Aksoy cinayeti, terörün tırmandırılacağı kuşkusu veren çok önemli bir göstergeydi. Bugünlerde her olay bir de bu açıdan değerlendirilmeliydi.

Olay nasıl tırmandırıldı?

İstanbul'da önce Binbaşı Esat Oktay Yıldıran PKK teröristlerince öldürüldü. Sonra da emekli Albay Rıfat Uğurlutan bilinmeyen kişilerce kurşunlandı.

Aynı günlerde kuyumcu soygunları ve bombalamalara tanık olundu.

1 Mayıs olaylarında kalabalığa ateş ederken çekilmiş fotoğrafları gazetelerde yayımlanan polis memuru Kazım Çakmakçı'nın kimliği bilinmeyen kişilerce evinin önünde öldürülmesini, Prof. Muammer Aksoy cinayeti izledi; Emeç de Aksoy cinayeti üzerinden henüz bir ay geçmişken evinin önünde kurşunlanarak öldürüldü.

Bütün bu olaylar terörün kanlı grafiğidir; bu grafikten açıkça anlaşılıyor ki önümüzdeki günlerde terör daha da tırmanacak; çok daha başka hedeflere yönelecektir.

Türkiye, 12 Eylül öncesindeki cinayetleri andırır bir süreç içine itiliyor.

12 Eylül öncesinde Milliyet gazetesi başyazarı Abdi İpekçi niçin öldürülmüşse, Prof. Aksoy ve gazeteci Emeç de herhalde aynı nedenlerle öldürülmüşlerdir.

Amaç, bu gibi cinayetlerle terörü daha da tırmandırmak ve tırmanan bu terör ile toplumu yılgınlığa sürüklemektir.

Emeç, son günlerde laiklik ve terör üzerine yazılar yazmıştı. En çok duyarlı olduğu konular bunlardı.

Emeç, son bir ay, çek ve senet mafyası... Hayali ihracatçılar... PKK- Ermeni terör örgütlerinin işbirlikleri gibi konular üzerinde durmuştu.

Çetin Emeç "Manzara" başlığındaki son yazısında uluslararası terörden Suriye'yi sorumlu tutmuş ve şu kuşkusunu dile getirmişti:

– Bulutlardan nem kapan, hayvanlaşan bir kaçık mantık... Komşusu Türkiye, su musluklarıyla fazla oynuyor diye aklını bozmuşsa... Ondan olmadık belalar beklememiz gerekmez mi?

En hain cinayetlerden... Bizi hedef alan, en aşağılık işbirlikçilerine kadar...

Emeç, aynı yazısında şunları da yazıyor:

– Aralarında Prof. Aksoy'un hayatını da noktalayan suikast... O gündür bugündür sıraya, üç anarşi kurbanın kanı, hala yerlerde.

Olmadık saatlerde caddeleri, araçları ateşe verenler... Üniversite basıp ortalığı kıranlar, dökenler... Kuyumcu soyup esnafı haraca bağlayanlar...

Çetin Emeç, bütün bu olayların arkasında "Kır canavarları" diye nitelendirdiği PKK'nın ve PKK'yı "fişeklendirdiğine" inandığı Suriye'nin bulunduğunu yazmıştı.

Ülkemiz, örgütlü suç çetelerince yeniden 12 Eylül öncesi koşullarına sürükleniyor.

Peki önlem? Önlem yok! Evet yok...

12 Eylül öncesinde terör nasıl devleti teslim almışsa bugün de hemen hemen aynı yöntemlerle teslim almak üzeredir.

(Cumhuriyet, 8 Mart 1990)

DUYARLILIK...

Prof. Muammer Aksoy ve ardından da Hürriyet gazetesi yazarı Çetin Emeç'i kimler öldürdü?

Her iki cinayet konusunda henüz bir ipucu yok. İpucu olmadığı için yorumlar somut verilere ve kanıtlara değil soyut ve kuşkulu varsayımlara dayanıyor.

Bu varsayımların hareket noktası, gerek Aksoy'un gerek Emeç'in laiklik konusunda duyarlılıklarıdır. Üstelik, Aksoy cinayetinden hemen sonra Anadolu Ajansı ve Hürriyet gazetesini arayan bir kişi cinayetin "İslamcı İntikam Örgütü" tarafından işlendiğini bildirmişti.

Çetin Emeç'in öldürülmesinden yaklaşık altı saat sonra cinayeti "Türk- İslam Komando Birliği" adlı bir başka örgüt üstlendi. Bunu "Devrimci Güçler Birliği" adlı bir örgütün Milliyet gazetesini arayarak cinayeti üstlenmesi izledi.

Olayı Dev- Genç adına üstlenenlerde oldu.

Bunların her biri şaşırtmaca olabilir.

"İslamcılar teröre karışmazlar" yargısı ne kadar yanlışsa, bu iki cinayeti İslamcı çevrelerin tümüne mal etmek de aynı ölçüde yanlıştır.

İslamcı terör örütleri özellikle son yıllarda seslerini duyurdular. Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat Kahire'de "Müslüman Kardeşler" adlı bir İslamcı örgüt tarafından öldürüldü. 1975

yılında kurulan İran yanlısı "Amal Örgütü" başta İran olmak üzere dünyanın her yerinde eylemlere başvurdu. Bu örgütten ayrılanlar, Hüseyin Musavi liderliğinde 1982 yılında "İslami Amal Örgütü"nü kurdular.

1984 yılı 25 Ocak günü Paris'te Uzay Sanayii Şirketi'ne karşı sabotaj yapan "Baalbek Şehitleri" adlı örgüt de bu "İslami Amal Örgütü"nün eylemci kanadıdır.

Şeyh Suphi Tufeyli liderliğindeki "Hizbullah Örgütü" de 1982 yılından bu yana Bekaa vadisi ve Beyrut'ta hemen hemen her eylemde adını duyuruyor.

Bu örgütlerin en yaygını, en güçlü ve etkilisi "İslami Cihat Örgütü"dür.

"İslami Cihad Örgütü", bugüne kadar, Beyrut'ta, İsrail topraklarında, Fransa'da, Paris'te, İspanya'da terör eylemlerine başvurdu.

12 Eylül 1980 öncesinde belli başlı terör olaylarında "İslamcı" adı verilen grupların adlarının duyulmamış olması, İslamcı terör örgütlerinden hiç söz edilmeyeceği sonucunu doğurmaz. Dün olmayan örgüt, bugün kurulur.

Olayları hem somut olgular hem de dünyadaki ve çevremizdeki son değişikliklerle birlikte değerlendirmek gerekir.

Kaldı ki yakın tarihimizde 31 Mart gerici ayaklanması, dinsel görüntüyle sahnelenen Şeyh Sait İsyanı, Menemen olayları, İslamcıların da zaman zaman terör eylemlerine başvurduklarını gösteriyor.

Kahramanmaraş, Malatya, Tokat ve Çorum olayları da henüz belleklerden silinmedi. 12 Eylül öncesinde bu illerimizde Alevi- Sünni ayrımına dayalı terör olaylarında yüzü aşkın yurttaşımız öldürülmüştü.

Ülkücü eylemcilerin de İslamcı ideolojinin bir türüne dayandıklarını unutmamak gerekir.

Doğru: İslamcılar, bugüne kadar Türkiye'de "bireysel terör" adı verilen yöntemlerle hiç adam öldürmediler. Bu gerçek; İslamcı terör örgütlerinin bundan sonra bu yöntemleri kullanarak adam öldürmedikleri ve öldürmeyecekleri anlamına da gelmez.

Bunlar bir yana...

Bugün için üzerinde durulması gereken asıl konu, elde kanıt bulunmadan, genel suçlamalarla ve kuşkulu varsayımlarla İslamcı çevrelerin tümünün birden suçlanması ve bu genel suçlamaların yaratacağı olası gerilimler olmalıdır.

Bu gibi suçlamalardan kaçınmak gerekir.

Genel suçlamalar, her zaman tehlikeli gerilimler yaratır.

Bu tür kanıtsız- dayanaksız genel suçlamalar hukukun genel ilkelerine de aykırıdır.

İslamcılar'ı, laiklere; laikleri de İslamcılar'a düşman etmek, belki de Aksoy ve Emeç'i alçakça pusulara düşürüp öldürenlerin yaratmaya çalıştıkları ortamdı.

Olağanüstü duyarlılık gerektiren günler yaşıyoruz.

Bu ortamda devlete düşen görev, demokrasi övgüleri düzüp kuşkulu varsayımlarla soyut komplo teorileri üretmek değil bir an önce somut kanıtlar bulup bu iki cinayeti aydınlatmaktır.

(Cumhuriyet, 9 Mart 1990)

ARABA...

Çetin Emeç'i ve sürücü Sinan Ercan'ı öldürenler, bir gece önce Güneş Gazetesi Hukuk Danışmanı Avukat Erdoğan Tuncer'in aracını silah zoruyla alıp kaçıyorlar.

"Silahlı gasp" Ceza Yasası'nda ağır yaptırımlara bağlanan suçlardandır. Demek ki bu suçu göze alanlar daha büyük suçlar işlemek için arabayı gasp ediyorlar. Bu ortamda daha büyük suç olsa olsa terör olur; cinayet olur.

Avukat Tuncer, olayı hemen Etiler Karakolu'na bildiriyor. Durum, polis telsizleri aracılığı ile bütün polis devriyelerine de duyuruluyor. Buna karşın araç bulunamıyor.

Diyelim ki olay polise bildirilinceye kadar saldırganlar Fatih Köprüsü'nden Anadolu yakasına geçtiler. Gerçekten geçtiler mi geçmediler mi? O da belli değil.

Belki geceyi Avrupa yakasında geçirdiler, köprülerden birinden sabah geçtiler. Nereden bileceksiniz bunları?

Katiller, cinayetten sonra yaklaşık üç- üç buçuk saat Anadolu yakasında dolaşıyorlar ve aracı, Bostancı Karakolu'na 100 metre uzaklıktaki bir sokağa terk edip kaçabiliyorlar.

Hürriyet gazetesine telefon eden tanıklar, olay yerinde içinde dört kişinin bulunduğu 34 RC 805 plakalı Renault marka krem beyaz renkli bir araç gördüklerini de bildiriyorlar.

Bu araç, cinayet anında orada mıydı? Oradaysa niçin oradaydı? Araç ve ekip hangi görevle niçin Suadiye Suyolu Sokağı'na gitmişti?

Bunların bilinmesi gerekir.

Gazetemize telefon eden bazı görgü tanıkları da olaydan bir gün önce kırmızı renkli yine Renault bir aracın çevrede dolaştığını ve Emeç'in evinin bulunduğu Suyolu Sokağı'nın Vapuryolu Sokak ile kesiştiği yerde park edip uzun uzun beklediğini, aracın içinden çıkan iki kişinin Emeç'in evinin önünde dolaştıklarını söylüyorlar.

Bunlar da herhalde araştırılıyordur.

Geçmişte yaşanan olayları bugün yeniden değerlendirmekte yarar vardır.

Bu geçmiş olayların en önemlilerinden biri İpekçi cinayetidir. İpekçi cinayeti, birçok bakımdan Prof. Aksoy ve Emeç cinayetlerine benziyor.

Ağca, Kartal- Maltepe Askeri Cezaevi'nden nasıl kaçmıştı?

M. Ali Ağca'yı İstanbul'dan Ankara'ya getiren 34 RF 601 plaka sayılı araç, İpekçi cinayetini planlayanlardan Mehmet Şener'in kardeşi Hasan Hüseyin Şener'in üzerine kayıtlıydı. Şener, bu aracı, Yalçın Özbey'den satın almıştır. Yalçın Özbey de Ağca ile ortak banka hesapları olan bir ülkücüdür.

Ve bu araç polisçe bilinmektedir.

Sıkıyönetim Komutanlığı İstihbarat Başkanlığı, MİT İstanbul Bölge Başkanlığı ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü bir araya gelip zamanında bu değerlendirmeleri yapmış olsalardı, Ağca ve Oral Çelik, hiç kuşkusuz cezaevinden kaçar kaçmaz bu araç ile birlikte ele geçirileceklerdi.

Bu bir aymazlıktı; bu aymazlık daha birçok sorunlar yarattı.

Çetin Emeç ve sürücüsü Sinan Ercan'ın vücutlarından çıkan mermiler, olayda Colt, Parabellum ya da Sten tabanca kullanıldığını gösteriyor.

Bu tabancalar nerelerde kullanılıyor?

Eğer bu tür tabancalar, resmi kuruluşlarda kullanılıyorsa, hemen bu kuruluşlarda birer sayım yapmak gerekir.

12 Eylül öncesinde askeri depolardan silah ve mermi çalınma olaylarına tanık olunmuştu. 28 Ağustos 1980 günü Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı askeri savcılık emanet deposundan 29 silah çalınmıştı.

12 Eylül öncesinde Ankara Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'ne Amerikan yapısı ordu malı bomba atılmıştı; CHP Milletvekili Süleyman Genç'in evi ile Halkevine atılan bombaların da ordu malı olduğu saptanmış; aynı günlerde ordudan çıkarılmış bir yüzbaşının ordu depolarından silah ve patlayıcı maddeler çaldığı kanıtlanmıştı.

24 Ocak 1990 günü İstanbul'da borsanın bombalanmasında da ordu malı bomba kullanıldığı ileri sürülüyor.

Tabancalara takılan susturucuları kimler kullanır?

Aransa, emniyet müdürlüklerinde bile susturucu bulunamaz.

Öyleyse kim bunlar?

Ellerindeki tabancalar, mermiler, suçta kullanılan aracın gasp edilmiş biçimi ve cinayetin işlenmesindeki profesyonellik ile araçta bıraktıkları Çin malı tek ayakkabı kuşkulu soruları beraberinde getiriyor.

(Cumhuriyet, 10 Mart 1990)

SİLAH...

Türkiye, yeniden bir terör sürecine itiliyor. Böyle bir tehlike karşısında siyasal partilerimizin bir araya gelip, öncelik ve ivedilikle, bir seçim hükümeti kurmaları gerekiyor.

Bu aşamada sorumluluğun en büyüğü de ANAP grubuna düşüyor.

Başlayan terör, yarın ya da öbür gün çok daha başka hedeflere yönelebilir. O zaman da iş işten geçebilir.

Diyeceksiniz ki:

ANAP'ta bugün için bu işin öncülüğünü yapacak milletvekili var mı?

Haklısınız; ne acı ki yok!

12 Eylül öncesinde de böyle oldu. Uyarılara hep kulak tıkandı; kan gölü görmezlikten gelindi; çözüm önerileri ellerin tersiyle itildi.

Böyle bir ortamda askeri rejimin gelmesi, yağmurun yağması gibi doğal bir olay olmuştu. Bu kanlı fırtına elbette bir askeri rejim getirecekti.

12 Eylül'ün tarihini yazacak olanlar elbette 12 Eylül öncesi parlamentosu, siyasal partileri ve anayasal kuruluşlarının içine sürüklendikleri aymazlığa da geniş yer ayıracaklardır!

Bu aymazlık içinde askeri rejim, "geliyorum" diye diye adım adım geldi; geldi ve oturdu.

"Yönetemeyeni yönetirler"... Bu işlerin kaçınılmaz ve değişmez kuralı da budur.

***

Hürriyet gazetesi yazarı Çetin Emeç ve sürücüsü Sinan Ercan'ın üzerinden çıkan mermiler, olayda, iki silah kullanıldığını gösteriyor.

Silahlardan biri "Colt" markadır. "Colt" marka tabancalar 11.43 mm ile kullanılır.

Bu silahlar, ABD silahlı kuvvetlerinde, Amerikan deniz piyadelerinde ve Kara Kuvvetleri'mizde subay ve astsubaylar tarafından kullanılır.

Amerikan deniz piyadelerince kullanılan "Colt" marka tabancalar deniz piyadeleri için üretilen özel modellerdir.

Emeç'in vücudundaki yedi mermiden altısı "Colt" marka tabancadan çıkmıştır. Olayda kullanılan öteki tabancadan çıkan mermiler "Parabellum" marka mermilerdir. Bu mermiler birçok marka ve türdeki silahta kullanılmaktadır.

Görgü tanıkları, silahlara susturucu takıldığını ileri sürüyorlar.

Susturucu takılacak silahları namlu ucu özel olarak yapılır.

Tek başına olayda kullanıldığı ileri sürülen tabancadan yola çıkılarak bir kanıta ulaşılamaz. Kaldı ki tabanca da ele geçmiş değildir. Ancak "Colt" marka tabancaların Kara Kuvvetleri'nde kullanıldığı göz önüne alınıp askeri depolardan –tıpkı 12 Eylül öncesinde olduğu gibi– silah çalınıp çalınmadığı araştırılabilir.

Geçmişte örnekleri görüldü. Silahlı Kuvvetler içinde sağ ve sol terör örgütlerine karışanlar; bu örgütlerin eylemlerinde yer alanlar; cinayet işleyenler, adam kaçıranlar, banka soyanlar ve silahlarını terör örgütlerine verenlerde çıktı.

Bugün için "hayır, olmaz; olamaz, artık bu işlerin kökü kazındı" denebilir mi?

Kim böyle güvence verebilir?

Gizli örgütler, toplumun hemen hemen her kesiminde yandaş ve militan bulabilirler.

Bugün için eldeki tek somut ipucu, olayda kullanılan mermi kovanlarıdır. Bu kovanlardan olayda kullanılan tabancalardan birinin "Colt" marka olduğu anlaşıldı. Bu marka silah, Amerikan ordusu ile Kara Kuvvetleri'mizde kullanılıyor. Bu yüzden bu tabancaların mermilerini de piyasada bulmak çok güç.

Prof. Muammer Aksoy, ucuna susturucu takılmış bir silahla öldürülüyor. Çetin Emeç ve Sinan Ercan da öyle.

Ucu susturuculu silahlar kimlerde var? "Colt" marka silahlar başka nerelerde kullanılıyor?

Amerikan ordusu ile Kara Kuvvteleri'mizde kullanılan "Colt" marka tabancalar katillerin eline nasıl geçiyor?

***

15 Ağustos 1984 tarihinden bugüne kadar Güneydoğu'da 25 subay, 24 astsubay, 234 er öldürüldü. Aynı dönemde öldürülen emniyet görevlisi sayısı 23, köy korucusu sayısı 56, muhtar sayısı 11, öğretmen sayısı da 15.

Altı yıl içinde sivil halktan 549 kişi öldürülmüş; aynı dönemde öldürülen PKK'lı sayısı da 551.

Tunceli'de öldürülen TİKKO örgütü militanları ile birlikte toplam ölü sayısı 1498'e ulaşmıştır.

Güneydoğu'da yılda 249, ayda 20 kişi öldürülüyor.

Önümüzdeki günlerde PKK hem büyük kentlerde hem de Güneydoğu'da saldırıya geçebilir.

Bütün bu olaylar, hepimiz için uyarıcı olmalıdır. Başta ANAP hükümetine ve ANAP milletvekillerine olmak üzere!

Önlem alacak olan hükümettir; siyasal karar alacak olanlar da ANAP milletvekilleri...

(Cumhuriyet, 11 Mart 1990)

BELİRTİLER...

Terörün yeniden başlayacağına ilişkin belirtiler geçen yılın Kasım ayının sonlarına doğru ortaya çıkmaya başlamıştı.

Neydi bu belirtiler?

Bu belirtiler, İspanya'da İran yanlısı "Hizbullah" örgütünün patlayıcı maddelerle ve aynı günlerde de Kürt kökenli Türkler'in uyuşturucu madde ile yakalanmalarıydı.

Bunlar neyin belirtisiydi?

Bunlar, İran yanlısı İslamcı terör örgütleri ile ayırımcı Kürt teröristlerinin yeni eylemler için hazırlandıklarını gösteriyordu.

İspanya muhabirimiz Mine G. Saulnier, "El Pais" gazetesinin haberine dayanarak, Avrupa'da ele geçen uyuşturucu maddenin yüzde 65'inin Türkiye'den çıktığının belirlendiğini bildiriyor.

Yakalanan Türk kaçakçılarının büyük bölümü de Kürt kökenlidir.

İspanyol polisi, Türkiye'den gönderilen uyuşturucu maddenin bir kısmının Suriye'nin kontrolündeki Lübnan'da Bekaa vadisinde üretildiğini; İran'da, Afganistan'da ve Hindistan'da üretilen uyuşturucu maddenin İranlılar, Türkler ve Kürtler tarafından İspanya'ya sokulduğunu ileri sürüyor.

Uyuşturucu madde, silah kaçakçılığı ve terör ilişkisi hiçbir yorumu gerektirmeyecek kadar açıktır.

İkinci belirti, son günlerde sıklaşan kuyumcu soygunları ve silahlı gasp olaylarıydı.

12 Eylül öncesinde teröristler banka soyarlar; bu soygundan elde ettikleri paralarla silah sağlarlardı.

Terör ile banka soygunları ve silahlı gasp olayları arasında kesin bir ilişki vardır.

Bu ilişki dün de vardı, bugün de var.

Örneğin, 12 Eylül 1979 ile 12 Eylül 1980 tarihleri arasında 2202 gasp ve soygun olayı yaşanmıştır. Aynı dönemde 7.010 silahlı saldırı olayı olmuş; bu saldırılarda 6.784 kişi yaralanmış, 2.812 kişi öldürülmüştür.

12 Eylül öncesinde bankalar korumasızdı; şimdi bankalar kendi güvenliklerini kendileri sağlıyorlar. Banka soygunları artık güçleşti.

Bu yüzden artık banka soyulmuyor; kuyumcu soyuluyor, çünkü bankalar korunuyor; kuyumcular ise ister istemez korumasız.

Bu ortamda her kuyumcu soygunu ve her silahlı gasp olayı bir terör eyleminin işareti olabilir.

Gerçekten de son aylarda İstanbul'da üst üste kuyumcu soygunları ve silahlı gasp olayları olmuş; daha sonra da terör eylemleri yaşanmıştır.

Çetin Emeç ve Sinan Ercan'ı öldürenler, bir gece önce Etiler'de Avukat Erdoğan Tuncer'in aracını silah yoluyla gasp etmişlerdi. Pazar günü yakalanan teröristlerde bir aracı silahla gasp ettikten sonra kuyumcu soygununa hazırlanırlarken polisle karşılaştılar.

Karşılaştılar; çatıştılar ve yakalandılar.

Polisin açıklamalarına göre Bakırköy'de ve Ataköy'deki olayda ele geçen teröristler, "Devrimci Komünist Partisi Silahlı Halkın Birlikleri" adına eyleme geçtiklerini ve Dr. Habbaş'ın Lübnan'daki kamplarında eğitim gördüklerini söylemişler.

Bu örgüt, TSİP'ten kopan "Süryani" kökenli İbrahim Seven tarafından 1975 yılında "TKP- R" adıyla kuruldu. "TKP- R" 1978 yılında adını "TKP- B" olarak değiştirdi. "TKP-B"den ayrılan bir grup "Devrimci Komünist Partisi- Silahlı Halkın Birlikleri" adlı örgütü kurdu.

İbrahim Seven adı ilk kez 1969 yılında ODTÜ'de Amerikan Büyükelçisi Commer'in aracının yakılması olayında duyuldu.

Terör, yapısı gereği hem yerel hem de uluslararası ilişkileri gerektirir.

Dr. George Habbaş, 1966- 67 yılları arasında "Filistin Kurtuluş Örgütü"nden ayrılarak "Filistin Halk Kurtuluş Cephesi"ni kurdu. Hıristiyan kökenli Dr. Habbaş, 1987 yılında da öldü.

Örgüt, 1968 yılı 22 Temmuz'unda ilk eylemini yaptı.

İlk eylem, Filistin örgütlerinin ilk uçak kaçırma eylemiydi. Roma- Tel Aviv seferi yapan "Elal" uçağının Cezayir'e kaçırılmasıydı.

Bu eylemi başka uçak kaçırma eylemleri ve sabotajlar izledi.

Dr. Habbaş'ın en büyük eylemlerinden biri 21 Şubat 1968 günü Tel- Aviv'e gitmek üzere havalanan Swissair uçağına düzenlediği sabotajdı. Bu sabotaj sonunda çoğu Musevi 47 kişi ölmüştü.

Dr. Habbaş'ın Leninist ideolojili terör örgütü, 6 Eylül 1969 günü de Ürdün'den kaçırdığı "Elal" uçağındaki yolcularla İsviçre, Amerika ve Batı Almanya'da tutuklu bulunan örgüt militanlarını takas etmişti.

"FHKC" 31 Mayıs 1972 günü Japon "Kızıl Ordu" örgütü ile birlikte Tel Aviv'de "Lot" havaalanı baskınını düzenledi. Bu baskında 26 kişi öldü; 76 kişi de yaralandı.

Örgütün Libya, Cezayir, Güney-Yemen, İran, Japonya, Kuzey Kore, Fransa, Batı Almanya, İngiltere, Hollanda ve Türkiye'de bağlantıları olduğu ileri sürülüyor.

"FHKC", ünlü terörist "Carlos" ve Alman "Baader Mainhoff" Japon "Kızıl Ordu" ile Ebu Nidal'ın "Kara Haziran" adlı terör örgütleriyle ortak eylemler yaptıklarına da inanılıyor.

Teröristlerin örgüt evinde ele geçen "Akrep Skorpion vz 61" marka Çek yapısı silahlarda terör eylemlerinde kullanılan silah türlerindendir.

Bu örgüt silahlarıyla birlikte ele geçti. Ya ele geçmeyenler?..

Bütün bu belirtiler ve olaylar terörün daha da tırmandırılacağını gösteriyor. Buna karşı ne yapıyoruz?

"Dostlar alışverişte görsün" gibisinden lider toplantılarıyla havanda su dövüyoruz.

(Cumhuriyet, 13 Mart 1990)

BOŞLUK...

Avrupa'nın en yaygın, saygın ve etkin Komünist Partisi, İtalyan Komünist Partisi'dir. İtalyan Komünist Partisi, orak- çekiç olan amblemini değiştiriyor.

Niçin?

Çünkü, hem orak- çekiç hem komünist kavramı diktatörlüğü çağrıştırıyor; tek parti yönetimlerini akıllara getiriyor. İtalyan Komünist Partisi, bu yüzden hem adını hem parti amblemini değiştirmek istiyor.

Komünist ideoloji bir yeni sürece girdi.

Avrupa'da, komünist partilerin oy kayıpları, bu süreç içinde, 1980'li yıllarda hızlandı.

İtalyan Komünist Partisi'nin 1980'de 1 milyon 751 olan kayıtlı üye sayısı, 1986 yılında 1 milyon 595 bine indi. Moskova yanlısı Fransız Komünist Partisi'nin 730 bin olan üye sayısı 1986 yılında 610 bine düştü.

İspanyol Komünist Partisi'nin kayıtlı 100 bin üyesi 1985 yılında 82 bine, 20 bin üyeli İngiliz Komünist Partisi'nin kayıtlı üyesi 12 bine indi.

Fransız Komünist Partisi, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Alman işgaline karşı direnişin en ön saflarında yer almıştı. 1944 yılında yapılan seçimlerde toplam seçmenin yüzde 28'i Komünist Partisi'ne oy verdi. 60'lı yıllarda Fransız Komünist Partisi'nin topladığı oy yüzde 20'ye düştü; 70'li yılların başında FKP, oy oranını yüzde 25'e çıkardı.

1981 seçimlerinde oy oranı yüzde 15'lere inen FKP, artık etkinliğini ve gücünü yitirdi.

Moskova yanlısı partiler, ideolojik yenilgilere uğradılar.

Batı cephesindeki durum budur...

Doğu cephesinde de Leninist partiler, "öncü parti" konumunu terk ediyorlar. "Proletarya diktatörlüğü" de artık devrim müzelerine bırakılıyor.

Böyle bir dönemde ve böyle bir dünyada adı "komünist" olan terör örgütlerinin halkta kök salmalarına hiç olanak var mıdır?

Tam tersine; halk, silahın ve terörün girdiği her yerde soldan, sosyalizmden, devrimden ve devrimcilikten soğuyor.

Türkiye'de ne zaman halk, oylarıyla iktidarları değiştirme sürecine girse, aynı günlerde terör; devrimcilik, ülkücülük ve etnik kimliklere bürünerek gündeme getiriliyor.

Günümüzde sosyalizm, barışçı düşüncelere, insan haklarına, temel hak ve özgürlüklere dayandığı ölçüde güç ve etkinlik sağlıyor. Batı ülkelerinde sosyalist ya da sosyal demokrat partiler, bu yüzden ilgi ve saygı görüyorlar.

Terörün en kararlı düşmanları, Batı ülkelerinde hep Marksist ve sosyalist partiler olmuştur. Çünkü bu partilerin adları insanı insan, demokrasiyi demokrasi yapan temel özgürlüklerle bütünleşmişlerdir. Sosyalizm, işçi sınıfı ideolojisidir. Etnik özellikleri ön plana alan siyasal düşünceler, sosyalizmin bu temel anlamını değiştirir ve başkalaştırırlar.

Marksizm, etnik siyasetlere indirgenemez. Etnik siyasetler, üzerlerindeki cila ve etiket ne olursa olsun, teröre başvuran ya da başvurulan teröre karşı çıkmayan, çıkamayan birer "milliyetçilik" akımı olurlar.

Türk solunda son aylarda değişimler yaşanıyor.

TİP ile birleşerek TBKP adını alan TKP, bugünlerde kendisini feshedip yeni bir oluşuma yol açmaya çalışıyor. Tabii, partide feshe karşı olanlar da var.

SHP'den ayrılan milletvekilleri iki kola ayrıldılar.

Birinci kol: SHP'nin ilk genel başkanı Aydın Güven Gürkan SHP'den ayrılan Kürt kökenli milletvekilleri ile DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve arkadaşlarıdır.

İkinci kol: Yine SHP'den ayrılıp da solun tümünü içine alacak sosyal demokratlara da kapısı açık bir Marksist parti kurma çalışması yapanlardan oluşuyor.

Bu grubun sözcülerinden biri, SHP'den ayrılan İzmir Milletvekili Kemal Anadol'dur.

Anadol ve arkadaşları geçen hafta sonunda, bu amaçla, öteden beri Leninist parti modeline karşı savaş veren M. Ali Aybar ile görüştüler.

1968 Çekoslovakya işgalinden sonra TKP, Aybar'a ağır saldırılarda bulundu. O tarihten bu yana TKP- TİP ve Aybar arasındaki soğukluklar giderilmedi.

Kaldı ki Aybar'ın savunduğu bağımsızlıkçı sosyalizm ile TKP ve TİP'in sözcülüklerini yaptıkları sosyalizm arasında değişik ve çelişik, iki ayrı dünya görüşü yatıyor.

Bu iki ayrı dünya görüşünü, Gorbaçov'un "yeniden yapılanma" ve "açıklık" siyaseti nasıl birdenbire birleştirmiş olacak?

12 Eylül öncesinde Abdullah Baştürk ve arkadaşları, DİSK içinde "TKP yanlılarını" yenilgiye uğrattı. Aybar da yıllarca TKP ve TİP ile Leninist partiye karşı siyasal ve ideolojik savaş verdi.

141 ve 142. maddeler kaldırılırsa TBKP yasal güvenceye kavuşur ve siyasal yelpazede yerini alır; olması gereken de budur. Bu maddeler kalkarsa, "Kürt milliyetçileri" kendi partilerini de kurarlar. Bağımsız sosyalistlerin bağımsızlıklarını koruyarak kendi yollarında yürümeleri için de bu maddelerin kaldırılması gerekiyor.

Sosyalist solda hep boşluktan söz ediliyor.

Sosyalist solda ikili boşluk var. Bu boşluklardan biri komünistlerin, öteki de bağımsızlıkçı, özgürlükçü sosyalistlerin dolduracakları iki ayrı boşluk...

(Cumhuriyet, 14 Mart 1990)

KAMPLAR...

Suriye'de PKK kampları var mı?

Olmaz olur mu? Var. Hem de 10 tane. Yalnız Suriye'de mi bu kamplar? Hayır. Hem Irak'ta var; hem İran'da.

Emekli Kurmay Albay Turgut Alpagut, 15 Aralık günü gazetemizde yayımlanan "Kurmay Gözüyle PKK" başlıklı incelemesinde bu kampların yerlerini ve adlarını tek tek açıklamıştı.

Alpagut'un yazısında PKK'nın Suriye'de şu kamplarda eğitildikleri yazılmıştı:

1- Kamışlı Kampı, 2- Ayn-el Arap Kampı, 3- El Saika Kampı, 4- Helve Kampı, 5- Ürdün- Suriye sınırında George Habbaş Kampı, 6- Zebadari Kampı, 7- Hoga Deresi Kampı, 8- Resülayn Kampı, 9- Derik kampı, 10- Kuneytra Kampı.

Aynı yazıda PKK militanlarının Irak'ta "Hamer, Zaviile, Hayat, Nirve ve Harur", İran'da ise "Rajdan, Hevozan, Talin, Zivah, Desaj ve Alaye" kamplarında eğitildikleri yazılmıştı.

Irak'da bunlardan başka şu kamplar da var:

– Kişhan, Karah, Deyzenur, Kani, Raşhi... Zaho- Duhuk.. Urah.. Shushin...

Türkiye, Irak ve İran toprakları üzerinde çeşitli Kürt örgütleri var.

İran'da "Vezarat- i İrsad- i İslami" tarafından hazırlanan ve 1982 yılında Türkçe olarak basılan, "Kürdistan, Emperyalizm ve Bağımlı Gruplar" adlı kitapta şu Kürt örgütlerinden söz ediliyor:

– Kürdistan Demokrat Partisi, İran Halk Fedaileri Örgütü, Kürdistan Devrimci Zahmetkeşler Örgütü, Peykar Örgütü, Sipah- i Rızgari...

Kitapta bu Kürt örgütlerinin "süper güçlere" bağlı oldukları ileri sürülüyor ve Molla Mustafa Barzani'nin CIA ve devrik İran Şahı ile ilişkileri olduğu yazılıyor.

Kısa adıyla "Komkar" olarak bilinen "Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu" ile kısa adıyla "TKSP" olarak anılan "Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi" yurt dışında yayımladıkları bildirilerde PKK için şu suçlamaları, şu tanım ve nitelemeleri kullanıyorlar:

Komkar:

"Apocu çete, cinayet ve saldırılarıyla 12 Eylül sonrasında (...) yurt dışında verilen mücadeleyi sabote etmek istiyor... (...)

Apo cinayet şebekesi... (...) PKK daha kuruluşunda düşman parmağı bulunan, onun tarafından yön verilen bir örgüttür... (...) Apocu provokatörler. (9 Mayıs 1987, Hannover)

TKSP:

Güdümlü cinayet örgütü PKK... (...) Katil PKK (RİYA AZADİ, 1987 Temmuz, s. 6- 11)

1973 yılında başlayan Ermeni terörü, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonra hızlandırıldı. Ermeni terörünün baş destekçilerinden biri Yunanistan ve Kıbrıs Rum kesimiydi.

1974 yılından sonra ilk "Asala" cinayeti, 22 Ekim 1974 günü işlendi Ermeni teröristler, Viyana Büyükelçimiz Daniş Tunalıgil'i öldürdüler. İkinci cinayet, iki gün sonra işlendi. Paris Büyükelçimiz İsmail Erez de "Asala" tarafından öldürüldü. Bu cinayetten bir hafta sonra Beyrut'taki Türk Büyükelçiliği'ne "Asala" roketatar ile saldırdı. 16 Şubat 1976 günü Beyrut Büyükelçiliğimiz Başkatibi Oktay Cirit, 9 Haziran 1977'de Vatikan Büyükelçimiz Taha Carım, 2 Haziran 1976'da Madrid Büyükelçimiz Zeki Kuneralp'ın eşi Necla Kuneralp ve emekli Büyükelçi Beşir Dalcıoğlu, 12 Ekim 1976'da Lahey Büyükelçimiz Özdemir Benler'in oğlu Ahmet Benler, 22 Aralık 1979'da Paris Büyükelçiliğimiz Turizm Müşaviri Yılmaz Çolpan, 31 Temmuz'da Atina Büyükelçiliğimiz İdari Ataşesi Galip Özmen ve kızı Neslihan Özmen, 17 Aralık 1980'de Sidney Başkonsolosu Şarık Arıyak ve koruma görevlisi Engin Sever, 4 Mart 1981'de Paris Büyükelçiliğimiz Çalışma Müşaviri Reşat Moralı ile din görevlisi Tecelli Arı, 9 Haziran 1981'de Cenevre Başkonsolosluğu sekreteri Mehmet Savaş Yeryüz, 24 Eylül 1981'de Paris Büyükelçiliğimiz koruma görevlisi Cemal Özen, 28 Ocak 1982'de Los Angeles Başkonsolosu Kemal Arıkan, 7 Haziran 1982'de Lizbon Büyükelçiliğimiz İdari Ataşesi Erkut akay ve eşi Nadide Akbay, 27 Ağustos 1982'de Ottawa Büyükelçiliğimiz Askeri Ateşesi Hv. Kur. Albay Atilla Özkanat, 7 Eylül 1982'de Burgaz Başkonsolosluğu İdari Ataşesi Bora Süelkan, 9 Mart 1983'te Belgrad Büyükelçimiz Galip Balkar, 27 Temmuz 1983'te Lizbon Büyükelçiliğimiz Müsteşarı Yurtsever Mıhçıoğlu'nun eşi Cahide Mıhçıoğlu, 28 Nisan 1984'te Tahran Büyükelçiliği'miz

sekreteri Şadiye Yönder'in kocası Işık Yönder, 20 Haziran 1984'te Viyana Büyükelçiliğimiz Çalışma Müşaviri Erdoğan Özen, 19 Kasım 1984'te de Birleşmiş Milletler Sosyal Kalkınma ve İnsancıl İşler Merkezi Direktör Yardımcısı Enver Ergun, Ermeni teröristlerce öldürülmüşlerdir.

15 Temmuz 1983 günü de Paris'teki Orly Havaalanı'nda patlamada ikisi Türk, sekiz kişi ölmüş; 28'i Türk 60 kişi de yaralanmıştı.

1973'lerde başlayıp, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı ile hızlanan Ermeni terörü 23'ü diplomat olmak üzere 51 can almıştı!

1984 yılında kesilen Ermeni teröründen sonra PKK terörü başlatıldı.

1984 yılı Ağustos ayından bu güne kadar, sivil halktan 549 kişi PKK tarafından öldürüldü. 1984- 90 arasında 25 subay, 24 astsubay, 234 er ve erbaş, 23 emniyet görevlisi, 56 köy korucusu, 11 muhtar, 15 öğretmen, 563 de PKK militanı öldürüldü.

Suriye, PKK'ya niçin kucak açıyor?

Bu aşamada üzerinde tartışılması gereken konu budur.

(Cumhuriyet, 15 Mart 1990)

İSLAMCI TERÖR...

İstanbul'da önceki gün İranlı teröristler uçlarına susturucu takılmış silahlarla Muhammed Reza Akhvanjan adındaki bir İranlı öğretim üyesini yaraladılar.

Saldırganların Humeyni yanlısı oldukları sanılıyor.

Türkiy'de bir milyonu aşkın İranlı yaşıyor. Bunların çoğu da İstanbul'da.

İran'da İslam Cumhuriyeti kurulduktan sonra Şah yanlısı subayların bir kısmı Türkiye'ye yerleşmişti. Şah rejiminin yıkılmasında görev alıp da sonradan Humeyni ile çatışan havacı subayların bir kısmı da yine Türkiye'ye sığınmışlardı.

Humeyni'nin gizli örgütü "Savamak", bunları bulmakta güçlük çekmedi; Binbaşı Behruz Şahverdulu 1985 yılı Mayıs ayında, Albay Hamdi Aziz aynı yılın Aralık ayında, Albay Ahmet Hamid de 1986 yılının Ekim ayında, Hasan Mansuri de 1987 yılı Temmuz ayında öldürüldüler.

İranlı ünlü gazeteci Amir Taheri, "Holy Terror" adlı kitabında, Humeyni yanlılarının 1983'te Erzurum'da Muhammed Yalfani'yi ve 1985'te Şah'ın son Başbakanı Şahpur Bahtiyar tarafından yönetilen gizli örgüt üyesi Albay Hadi Aziz Muradi'nin Ankara'da öldürüldüklerini yazıyor.

Türkiye, son yıllarda ajanların cirit attıkları bir ülke oldu.

24 Temmuz 1985 tarihinde de Ankara'da Ürdün Büyükelçiliği 1. Katibi Sait J. Sait'in İran yanlısı "İslami Cihad" ve Ebu Nidal taraftarlarınca öldürüldüğü ileri sürüldü. Olayda kullanılan tabanca da ele geçti.

Aralarında Suriye Büyükelçiliği Birinci Katibi Beledi ve Ürdün Büyükelçiliği İdari Memuru Amarin'in de bulunduğu sanıklar, Ankara DGM'sinde yargılandılar.

Yargılama sırasında Suriye ve Ürdünlü sanıkların "diplomatik bağışıklıkları" olayın üzerine daha fazla gidilmesini engelledi. Yargılama sonunda sanıklar aklandılar. Bu olaydaki giz perdeleri de böylece karanlığa gönülmüş oldu.

Humeyni rejimi kurulduğu günden bu yana "Hizbullah" örgütü ve "Savamak" hemen hemen dünyanın her köşesinde eylemler sergiliyor.

Geçen yılın Mayıs ayında merkezi Suudi Arabistan'da bulunan, "Rabıta" adıyla bilinen "Dünya İslam Birliği" örgütünün Avrupa temsilcisi İmam Abdullah El Ehdel'in İran yanlılarınca öldürüldüğü de ileri sürüldü.

İslamcılık cephesinde Suudiler ile İranlılar arasındaki çelişkilerin doğurduğu gerilimler de sürüyor.

Suudi Arabistan'ın Ankara Büyükelçiliği Askeri Ataşeliği'nde çalışan Abdullah El Sirevi'nin arabasına bomba kondu; patlamada Sirevi'nin ayakları koptu; aynı 1989 yılı içinde Suudi Arabistan'ın Ankara Büyükelçiliği'nde çalışan Bilevi adlı diplomat öldürüldü; Kaşmiri adlı bir başka diplomatın da arabası bombalandı.

Bütün bunlar neyi gösteriyor?

Bütün bunlar, Türkiye'nin İran ajanlarınca eylem alanı olarak seçildiğini kanıtlıyor.

Prof. Muammer Aksoy'u, gazeteci Çetin Emeç ile sürücüsü Sinan Ercan'ı kimler öldürdü?

Bu konuda henüz hiçbir kanıt ve hiçbir ipucu yok. Aksoy cinayetinden geriye kalan yalnızca üç mermi kovanıdır!

Emeç ve Ercan'ı öldüren iki silahtan biri "Colt" markadır. Bu tabancalar, Amerikan ordusunda, Amerikan deniz piyadelerinde ve Kara Kuvvetleri'mizde kullanılıyor.

Bu tabancaların uçlarına susturucu takılmış olanlarını ise genellikle gizli haberalma örgütleri kullanıyor.

Prof. Aksoy, Emeç ve Ercan, uçlarına susturucu takılmış silahlarla öldürüldüler. İstanbul'da önceki günkü saldırıda da İranlı saldırganlar, susturuculu silahlarla İranlı doçenti yaraladılar.

Yurtdışında ve içinde İran yanlısı İslamcılar'da var.

Bunların en ünlüsü Diyanet İşleri eski başkan yardımcılarından Cemalettin Kaplan tarafından Almanya'da kurulan "İslami Cemiyet ve Cemaatler Birliği" adlı örgüttür.

AP eski milletvekillerinden ve MHP'nin hakkında soruşturma açılmayan tek genel idare kurulu üyesi, işadamı Murat Bayrak'ın yardımı ile Federal Almanya'da "0002601" sayılı oturma izni alan Kaplan, "medrese ve tekke" adlarını verdiği dönemlerin bitmesinden sonra "kışla devri" başlayacağını, bu aşamada Müslümanların silahlı eylemlere başvuracaklarını vaazlarında uzun uzadıya anlatmıştı.

Genelkurmay Başkanlığı'nca 1982 yılında çıkarılan "Türkiye'deki Anarşi ve Terörün Gelişmesi, Sonuçları ve Güvenlik Kuvvetleri İle Önlenmesi" adlı kitapta İslamcı gizli örgütlerin adları verilmektedir.

Bunlar "Türkiye İslam Kurtuluş Ordusu, Türkiye İslam Kurtuluş Cephesi, İslam Devriminin Acil Mücahitleri, Türkiye İslam Kurtuluş Birliği, Dünya Şeriat Kurtuluş Ordusu, Evrensel Kardeşlik Cephesi Şeriatçı İntihar Mangası ve Evrensel İslam Kurtuluş Savaşı'nın Türkiye Mücahitleri... gibi örgütlerdir.

Bir yanda Hafız Esad rejiminin koruması altındaki Suriye kampları, öte yanda İran destekli İslamcı terör örgütleri ve uçlarına susturucu takılmış silahlar kullanan "islamcı ajanlar" ve de diplomatik bağışıklıklardan yararlanan "terörist diplomatlar".

(Cumhuriyet, 16 Mart 1990)

CIA- MİT...

MİT konusundaki tartışmalara belki ışık tutar diye şu tarihsel olayı sunmayı yararlı görüyoruz.

Ahmet Salih Korur, Demokrat Parti döneminde Başbakanlık Müsteşarlığı yapmıştı. O zamanki adıyla "Milli Emniyet"in başkanlığını 1950- 53 arasında Naci Perker yapmıştı, Perker'den sonra bu göreve General Behçet Türkmen getirilmişti.

Başbakan Adnan Menderes, müsteşarı Korur'u "Bu işe gir, gör bakalım" diye Milli Emniyet Başkanlığı'na atar.

Daha sonrasını 1960 İhtilali'nden sonra kurulan Yüksek Adalet Divanı'nda "örtülü ödenek davası" nedeniye yargılanan Ahmet Salih Korur'un sözlerinden öğrenelim:

"Milli Emniyet'in diğer devletlerle münasebeti vardır. Başta Amerikalılar, sonra İngilizler, sonra Fransızlar, sonra da İtalyanlar... (...) Bunlardan da hizmet mukabili bir miktar alınır... (...) Atı ay emirleri veçhile bilfiil Milli Emniyet reisliğini üzerime aldım. Bendenize emir verirken o zaman şöyle dedi:

'Bu işe gir. Gör bakalım, mahiyetini öğren.'

Birçok dedikodular vardı. Dedikodular şuydu: Amerikalılar bizim Milli Emniyet'e hakimmiş, vermekte oldukları paralar dolayısıyla Milli Emniyet Teşkilatı'mıza nüfuz etmektedirer. Bütün dosyalarımıza Amerika'nın milli emniyeti hakimdir. Bu şayia kulaklarımıza gelmekte idi. Bu işe başladıktan sonra bilhassa teşkilatı bu cihete yönelttim..."

Korur'un mahkeme önünde anlattıklarının bundan sonraki bölümü dehşet vericidir.

Tutanaklardan aktarıyoruz:

– Hakikatten baktım ki bilhassa İstanbul'da bir mektep, İstanbul teşkilatı ve Yeşilköy'deki soruşturma teşkilatı tamamı ile Amerikalılar'ın emrinde idi. İstanbul'daki mektebin maaşını Amerikalılar, doğrudan doğruya mektebin müdürüne tevdi etmekte idi. Yeşilköy'deki soruşturma teşkilatının da maaşını doğrudan doğruya Amerikalılar vermekte idi. Ayrıca İstanbul'daki Milli Emniyet Teşkilatı'mıza da para vermekte idiler. Amerikalılar, doğrudan para vermektedirler ve bunlar sonra merkeze bildirilmektedir, ama Amerikan İstanbul Servisi'nin başkanı bu paraları doğrudan verip ve onlardan doğrudan hesap almakta ve iş istemekte olduğu için memurların izzeti nefislerini rencide eder vaziyette idi... (...) Amerikalılar (...) bizim memurları kendi memurları gibi kullanmaktadırlar. Dinleme servislerindeki memurlarımız da Amerikalılar'ın elinde, bilhassa

telefon servisleri. Beyoğlu'ndaki bir nokta. Bunların maaşlarını doğrudan doğruya Amerikalılar vermektedir...

Ahmet Salih Korur, durumu Başbakan Menderes'e anlatır. Menderes, CIA'dan gelen paranın Milli Emniyet bütçesine konması ve bu tür parasal ve kişisel ilişkilerin kesilmesi için emir verir.

Menderes olayı şöyle anlatır:

... Amerikalılar'ı darıltmayalım, daimi olarak servislerine muhtacız. Bizim servise mensup olan memurlar, doğrudan doğruya Amerikalılar'dan para alıyorlar gibi bir vaziyete düşmeyi önleyelim dedim. Bize yapacakları yardımı malzeme olarak yapsınlar. Teknik malzemeleri çok fazladır. Bizim servisin bu malzemeye ihtiyacı vardır. Bu yolda yardım yaparlarsa memnun oluruz. Bu, haysiyete dokunacak bir nokta teşkil etmez, şeklinde görüştük ve bu surette idare ettik vaziyeti.

Peki, Amerikalılar ile bu parasal ilişkiyi kuran kimdir?

Milli Emniyet Başkanı General Behçet Türkmen!

Korur, mahkeme önünde General Türkmen'i şöyle suçlar:

Behçet Türkmen'in günahı. Amerikalılar bu kadar işin içine nüfuz etmişti. Ve zaten servisten ayrılmasının başlıca sebebini, bu hali teşkil etmekte olduğunu zannediyorum. (Örtülü Ödenek Davası, Tut. s. 249)

Bugün MİT- CIA ilişkileri nasıl yürüyor?

Eğer Amerikalılar MİT'in haberalma kaynaklarından yararlanıyorsa, o zaman, en azından şu Günedoğu olayları nedeniyle bu konu üzerine uzun uzun düşünmemiz gerekiyor.

"Milli" olması gereken "istihbarat" Amerikalılar'a niçin açılır?

MİT'in sivilleşmesi konusundaki en canalıcı nokta bu olmalıdır.

(Cumhuriyet, 17 Mart 1990)

SİVİLLEŞME...

Dün MİT ile ilgili ilginç bir olay anlatmıştık. Bugün aynı konuyu sürdürelim.

DYP Genel Başkanı Demirel "MİT sivilleşsin" demiş. Derken de şöyle yakınmış:

– MİT, Angola'da olan hareketi bilir de Ankara'da olanı bilmez..

Aziz Nesin, Demirel'deki bu değişiklikleri şöyle yorumluyor:

– Bir askeri ihtilal daha yapılsa Demirel komünist olacak!

MİT'in eski adı "Milli Emniyet Başkanlığı"ydı. 27 Mayıs 1960 İhtilali'nden önce Milli Emniyet başkanları genellikle sivillerden seçilirdi.

DP döneminde Başbakanlık Müsteşarı Ahmet Salih Korur, Hukuk Profesörü Hüseyin Avni Göktürk ve Büyükelçi Celal Tevfik Karasaban, Milli Emniyet başkanlıkları yapmışlardı.

Daha önceki Milli Emniyet başkanı da General Behçet Türkmen'di. Türkmen, 12 Eylül askeri hükümetinin Dışişleri Bakanı İlter Türkmen'in babasıydı.

12 Mart 1971 müdahalesi sırasında MİT Müsteşarı Korgeneral Fuat Doğu'ydu; yardımcısı da Korgeneral Nurettin Ersin.

12 Mart'tan bir süre sonra Doğu, Portekiz'e büyükelçi olarak gönderilmiş; yerine de yardımcısı Ersin atanmıştı.

12 Eylül öncesinin MİT müsteşarı Korgeneral Bülent Türker'di. Yardımcısı da General Recep Ergun.

27 Mayıs İhtilali için "MİT 27 Mayıs darbesinden hükümeti haberdar etmedi" iddiası MİT'in askerler tarafından yönetilmesi gerekçesine dayandırılamaz, çünkü, müsteşarı –o zamanki adıyla başkan– general değil bir büyükelçiydi.

27 Mayıs'ın unutulan bir özelliği de şuydu:

27 Mayıs İhtilali, 12 Mart ve 12 Eylül darbeleri gibi genelkurmay başkanı ve kuvvet komutanlarıyla yapılmış değildi. Bu yüzden, Milli Emniyet Başkanlığı'nın bu gizli ihtilal hazırlıklarından haber almaları çok güçtü.

Kaldı ki ihtilal örgütlerinde yeralan Samet Kuşçu adlı bir kurmay binbaşı, bir ihtilal hazırlığını ihbar etmiş, "9 Subay Olayı" bu yüzden patlak vermişti.

Cüneyt Arcayürek'in "Darbeler ve Gizli Servisler" kitabında Samet Kuşçu'nun olayı nasıl ihbar ettiği, konunun Cumhurbaşkanı Bayar ve Milli Emniyet Başkanlığı'na nasıl yansıtıldığı anlatılıyor.

DP Hükümeti'nin en azından bu olaydan sonra uyanması gerekirdi.

Ankara'da 21 Mayıs 1960 tarihinde Kara Harp Okulu öğrencileri, başlarında komutanları General Sıtkı Ulay olmak üzere hükümete karşı gösteri yürüyüşü yaptıktan sonra Milli Emniyet'in artık "İhtilal oluyor" diye hükümete ayrıca haber vermesi gerekiyordu.

İhtilalleri ancak ve ancak güçlü hükümetler önler. Gücünü yitirmiş hükümetler, sonbahar yaprakları gibi ihtilal rüzgarlarıyla sürüklenir giderler.

12 Mart 1971 öncesindeki cuntalaşma sürecinin bilinmesi için özel bir istihbarata da gerek yoktu.

Gelişmeler o kadar açıktı ve o kadar gözler önündeydi.

Demirel Hükümeti, tam bir aymazlık içinde olayların gelişmesini izledi. Sonra da hükümeti deviren genelkurmay başkanı ve kuvvet komutaları ile işbirliği yapıp, askeri hükümete bakan ve güvenoyu verdi.

12 Eylül "Geliyorum" diyen bir darbeydi. Komutanlar "uyarı mektubu" da vermişlerdi. İhtilalin yapılacağı, "uyarı mektubu" ile hem hükümete hem TBMM'ye açıkça "tebliğ" edilmişti.

Genelkurmay Başkanı Evren ve kuvvet komutanları, bu mektubu vererek suç işlemişlerdi.

Güçlü bir hükümet, böyle bir mektubun yazılmasını zorlayacak koşulları yaratmazdı. Yine güçlü bir hükümet, bu mektubu yazan genelkurmay başkanı ve kuvvet komutanlarını bir an bu görevlerde tutmazdı.

Konu göründüğünden çok daha geniş boyutludur.

Sorun, yalnızca MİT sorunu da değildir. Sorun, devletin tüm kurum ve organları ile demokratikleşmesi sorunudur. MİT müsteşarının asker mi, yoksa sivil mi olması konusu bu genel demokratikleşme içinde ele alınması gereken konulardan biridir.

Tabii, MİT müsteşarı sivil olmalıdır, ama ondan önce devlet temelden çatıya demokratik olmalıdır!

Bu demokratikleşme sağlanamazsa, MİT'in başında ister asker olsun ister sivil, sonuç değişmez.

İki general, üç albay, sekiz binbaşı ve beş- on sivil ihtilal istiyor diye dünyanın hiçbir ülkesinde ihtilal olmaz.

Önemli olan ihtilal koşullarının yaratılmasına engel olmaktır. Bir kez ihtilal koşulları yaratılırsa, iş işten geçmiş demektir.

Bugün, ihtilallerin önlenmesi için daha çok demokratikleşme gerekiyor.

(Cumhuriyet, 18 Mart 1990)

YETKİ SAPTIRMASI...

Çanakkale Belediye Başkanı İsmail Özay, İçişleri Bakanlığı'nca görevinden alınmış!

Niçin?

İki gerekçe var:

Gerekçelerden biri belediye başkanının cumhurbaşkanı tören yerine gelince ayağa kalkmaması... İkinci gerekçe de belediye başkanının konuşmasında Cumhurbaşkanı'ndan hiç söz etmemesi.

Cumhurbaşkanları karşısında "ayağa kalkılır" diye bir hukuk kuralı yoktur. Yasada suç olarak tanımlanmayan bir eylemden dolayı da hiç kimseye ceza verilemez.

Verilemeyeceği gibi bu tür davranışlara karşı başka herhangi bir yaptırım da uygulanamaz. Uygulanırsa bu işlem hukuka aykırı olur.

Bu gibi davranışların tek yaptırımı vardır:

Kınama!

Belediye başkanını, bu davranışından dolayı kınarsınız, ayıplarsınız, eleştirirsiniz... Ama ceza veremezsiniz.

Hem anayasa hem 3030 sayılı yasa seçilmiş organların ancak ve ancak "görevleri ile ilgili bir suç sebebi" ile İçişleri Bakanı'nca görevden alınacaklarını öngörüyor.

Cumhurbaşkanları karşısında "ayağa kalkmama" diye bir suç yoktur. Bu bir. İkincisi de suç olsa bile bu eylemin belediye başkanının görevi ile ilgisi yoktur. Bu da iki!

Yasaya göre belediye başkanları ile ilgili görev nedeniyle bir soruşturma açılacak: Bu soruşturma nedeniyle İçişleri Bakanı, başkanı görevden alacak.

Yasanın özü de sözü de bu.

İdare hukukunda bir yetkinin hizmet ışı amaçlarla kullanılmasına "yetki saptırması" denir. Kamu kudreti, siyasal amaçlarla kullanılıyorsa, bu işlem sakattır.

Sakat olduğu için de idari yargı bu işlemi iptal eder.

Cumhurbaşkanı gelince belediye başkanı ayağa kalkmamış... Kalkar ya da kalkmaz. Bu davranışı kınarsınız. "Ne kadar ayıp" dersiniz. Halk gelecek seçimlerde bu olayı değerlendirir. Oyunu buna göre kullanır.

Demokrasilerde başka yaptırım yoktur.

Şimdi İçişleri Bakanı Aksu, düşünecek, taşınacak, diyecek ki:

– Canım biz belediye başkanını görevi ile ilgili bir suçtan dolayı görevden aldık...

Böyle bir rastlantıya da kimse inanmaz.

Büyük kent belediye başkanlıklarının hemen hepsi SHP'lilerin ellerindedir. Bugün Çanakkale'de yaşanan olaylar yarın ya da öbür gün başka illerde de yaşanabilir. Çünkü SHP Cumhurbaşkanı seçimini demokratik saymıyor.

Muhalefet liderleri cumhurbaşkanının elini sıkmıyorlar: Selam da vermiyorlar:

Hiç şüphe yok, bu bir "anormal durum". Bu anormal durum, ne zaman normale dönüşecek?

Yeni bir genel seçim yapılacak; bu genel seçimden sonra yeni bir cumhurbaşkanı seçilecek; o zaman bu gibi olaylar da kendiliğinden son bulacak.

Peki o zamana kadar ne olacak?

Böyle olaylar hep olacak!

İyisi mi ANAP bir yasa çıkarsın... Ve "cumhurbaşkanı karşısında ayağa kalkmayanlara 5 yıldan 15 yıla kadar ağır hapis cezası verilir" desin olsun, bitsin...

***

Eski Milli Savunma Bakanı Ercan Vuralhan ile ilgili yayınlarımızı anımsıyorsunuz.

Ayrıntıyı sonraya bırakıp en son gelişmeyi aktarayım:

Dışişleri Bakanlığı 1 Mart 1990 günü "zırhlı araç ve gereç alımı" ile ilgili Memurin Muhakemat Komisyonu raporunu Danıştay Başkanlığı'na gönderdi.

Komisyon, Vuralhan'ın dokunulmazlığının kaldırılması için başbakanlığa yazı yazmış; eski Başbakan Özal, "yetki saptırması" örneği vererek dosyanın TBMM Başkanlığı'na gönderilmesini engellemişti.

Bu yüzden Vuralhan hakkındaki soruşturma –şimdilik– geriye kaldı. Danıştay 2. Dairesi Dışişleri Bakanlığı memurları hakkında "fezleke"yi inceleyip kararını verecek. Yasama dönemi sonunda Vuralhan hakkındaki dosya da işleme girecek. Er ya da geç. Yargıdan kurtuluş yok!

Gazeteci olarak bizlerin görevi bu olayı açıklamak ve devletin ilgili organlarının olaya el koymalarını sağlamaktı. Biz bunu yaptık. Şimdi sonucu bekliyoruz.

(Cumhuriyet, 20 Mart 1990)

ŞEYH NAZIM...

KKTC Cumhurbaşkanı Denktaş'ın istifası çeşitli yorumlara yol açıyor. Hem çeşitli yorumlara yol açıyor, hem ilginç gelişmelere.

Bu gelişmeler yavruvatanı aşıp, anavatanı etkiliyor.

Kıbrıs konusu, oldum olası, Türkiye'de hep siyasal gelişmelere yol açmıştır. Yalnızca Türkiye'de mi? 1974 yılında komşumuz Yunanistan'da "Albaylar Cuntası"nın yıkılıp yerine çok partili düzenin gelmesi "Kıbrıs Barış Harekatı"ndan sonrasına rastlar.

Bizde de işler, 1974 tarihinden sonra tersine döndü. Anarşi ve terör, 1974 yılından sonra başlatıldı; 1974 yılında başlatılan anarşi ve törer, 1980'de devleti teslim aldı.

ABD "silah ambargosu" da 1974 "Kıbrıs Barış Harekatı" sonunda konulmuştu.

Kıbrıs, Türk- Amerikan ilişkilerinde de, AT sorununda da her zamanki önemini yine koruyor.

Türk siyasal yaşamında etkili olan Kıbrıslılar da var.

Bunların başında MÇP Genel Başkanı Alparslan Türkeş geliyor. Daha başkaları da var mı? Var.

Son zamanlarda Türk siyasal yaşamını etkileyen bir başka Kıbrıslı Türk de Asil Nadir'dir.

Eski Cumhurbaşkanı Evren'in MİT'çi damadı Erkan Gürvit ile 12 Eylül döneminin Emniyet Genel Müdürü Fahri Görgülü, Asil Nadir'in şirketlerinde çalışıyorlar. Nadir'in danışmanı Çavlan Süerdem.

Çavlan Süerdem, emekli Korgeneral Orhan Süerdem'in oğlu.

General Süredem de Kemal Horzum'un iş ortaklarından.

Bu kimlik saptamasından sonra gelelim son gelişmelere:

Londra'daki "Polly Peck International" şirketinin "Uluslararası

İlişkiler Bölümü" tarafından Asil Nadir imzası ile Güneş, Günaydın, Tan gazeteleri ile Nokta, Erkekçe, Kadınca ve Ekonomik Panorama dergilerine gönderilen yönergede Denktaş'ın desteklenmesi isteniyor.

Asil Nadir, yönergesinde "Kıbrıs konusundaki yayınların talimatlarıma uygun biçimde yapılması" gereğini de anımsatıyor.

Asil Nadir, bu konularda ya kendisine ya danışmanı Süerdem'e başvurulmasını da öneriyor.

Güneş gazetesinde geçen ayın 28'inde "Korkut Özal'ın desteğiyle Kıbrıs'a İslami Üniversite" başlığı ile ilginç bir haber yayımlanmıştı. Bu haberde, Suudi Parası ile Amerikan Cornelle Üniversitesi'nin desteği ile Lefke'de "İslami ağırlıklı vakıf üniversitesi" kurulacağı bildiriliyordu.

Türkiye'de kurulmasına çalışılan "Bezm-i Alem Üniversitesi" gibi bir üniversite kurulması için "İslam Kalkınma Bankası"ndan para da sağlanmıştı.

Korkut Özal da bu bankanın danışmanıdır.

Suudiler, son zamanlarda Kıbrıs'ta çok etkililer. Kıbrıs'ta "Suudi Arabistan Krallığı Dış Ülkeleri Kalkındırma Programı" çerçevesinde yollar yapılıyor. Suudi parası ile "Ercan Havaalanı" yolunda da bir dinsel site yapılmış.

"Zafiros" adıyla bilinen yerde Suudiler dinsel eğitim de yaptırdılar.

Ünlü "Rabıta" örgütü de Kıbrıs'ta köşe başlarını tutmuş.

Hüseyin Ateşin, Suudiler ile Kıbrıs yönetimi arasında köprü görevi yapıyor. Ateşin Kıbrıs'ta "İslami Üniversite" kurulması çalışmalarını yürüten "Kıbrıs Bilim Vakfı"nın da önde gelen adlarından biri.

Denktaş da kendisini artık iyice dine vermiş; "Kuran'dan İlhamlar", "İmtihan Dosyası", "Yarınlar İçin" ve "Saadet Sırları" Denktaş'ın dinsel içerikli kitaplarının adlarıdır.

Asil Nadir demek istiyor ki:

– Bu konular yazılmasın...

KKTC'nin daha başka önemli adamları yok mu? Olmaz olur mu? Var.

Kim yok?

Şeyh Nazım var!

Uzun yıllar İngiltere'de yaşayan Nakşibendi şeyhi bu günlerde çok etkin. Şeyh Nazım'ın hem Kıbrıs'ta hem Tükiye'de ilişkileri çok iyi gelişiyor. Şeyh Nazım, her cuma günü "Terazi" adında bir dinsel yayın çıkarıyor.

Benim bir önerim var: Bilmem nasıl karşılarsınız?

Denktaş, bıraksın Kıbrıs'ı, anavatanda "Anavatan Partisi" genel başkanı olsun; sonra da Başbakan. Özal'dan sonra kimse ANAP'ı yönetemez.

Ne Akbulut, ne Güzel ne de Yılmaz.

Özal'ın boşluğunu doldursa doldursa Denktaş doldurur.

Denktaş hem dini bütün, hem tam Müslüman hem de İngilizcesi çok iyi.

KKTC Cumhurbaşkanlığı'na da Şeyh Nazım adaylığını koysun!

Şeyh Nazım, günün birinde belki de Makarios gibi lider olur; niçin olmasın?

Denktaş, TC Başbakanı, Şeyh Nazım da KKTC Cumhurbaşkanı olunca Asil Nadir de Londra'dan göndereceği "talimatlarla" sahibi olduğu gazete ve dergilere "Denktaş ve Şeyh Nazım'ı destekleyin" buyruğunu verir; liberalizm böylece hem anavatanda hem de yavruvatanda "milli birlik ve beraberlik ruhu içinde" iyice yerleşmiş olur.

(Cumhuriyet, 21 Mart 1990)

OLAYLAR...

Nusaybin ve Cizre'de yaşanan olaylar, tehlikeli gelişmelerin habercisidir.

1925 yılındaki "Şeyh Sait İsyanı" jandarmanın Şeyh Sait'in yanında bulunan iki kaçağı yakalamak istemeleri üzerine patlak vermiş; devrin Başbakanı Fethi Okyar'ın TBMM'de yaptığı açıklamaya göre ayaklanma kısa sürede "Hilafet, şeriat, Abdülhamid'in oğullarından birinin saltanatını temin" gibi İslamcı renklere büründürülmüştü. (TBMM, Tut. I: 64, 25.12.1341, C. 2, S. 306)

Aynı gün TBMM'de konuşan Kurtuluş Savaşı komutanlarından Kazım Karabekir, "Zorbaların... Dış kışkırtma ile bazı emellerine ulaşmak" istediklerini, bunların "din sömürüsü ile ulusal varlığımızı tehlikeye soktuklarını" söylemişti. (Tut., s. 309)

Genç Türkiye Cumhuriyeti'ne "Şeyh Sait İsyanı"nın faturası "Musul Petrolleri" oldu. Türkiye ayaklanmayı bastırdı, ama Musul'u da İngilizler'e kaptırdı.

"Hiyaneti Vataniye Kanunu"na işte bu "Şeyh Sait İsyanı" nedeniyle bir ek yapılmış, yasanın 1. maddesine yapılan bu ekle din ve dince kutsal kavramları siyasal amaçlarla kullanmak "vatan ihaneti suçu" kapsamına alınmıştı.

Bugün Güneydoğu'da atılacak en küçük yanlış adım olayların birdenbire büyümesine yol açabilir.

Yöre halkına sevecen davranıp teröristlerle savaşmak... Yapılması gereken budur. Budur, ama yaşanan her olayda bu yöntemleri kullanmak yazıldığı- çizildiği kadar kolay değildir.

Güneydoğu'da bir savaş yaşanıyor.

Bu savaşta teröristle halkı birbirinden ayırt etmek gerekir. Gerilla savaşlarında bütün güçlük de buradadır.

"Terör ile savaşıyoruz" gerekçesi ile halka baskı yapılırsa, bundan en çok teröristler yararlanır; böylece teröre kitle tabanı sağlanmış olur.

***

1984 yılı 15 Ağustos gününden bugüne kadar Güneydoğu'daki çatışmalarda öldürülenlerin sayısı, olayların daha da büyüyeceğini gösteriyor.

Altı yıl içinde Güneydoğu'daki çatışmalarda ölü sayısı 1575'e ulaşmıştır. Yılda 262 kişi ayda 21 kişi öldürülüyor!

Öldürülenlerin görevli, sivil halk, PKK ve TİKKO olarak dökümü de şöyle:

Subay: 25, astsubay: 24, er ve erbaş: 236, polis: 23, köy korucusu: 56, muhtar: 11, öğretmen: 15, sivil halk: 602, PKK: 573, TİKKO: 10.

***

İstanbul'da silahları ile ele geçen "İslamcı Terör Örgütü"nün İran yanlısı "Hizbullah Örgütü" ile ilişkileri olduğu ileri sürülüyor.

"Hizbullah" 1982 yılında Lübnan'da Bekaa Vadisi'nde "Devrim Muhafızları" komutanlarından Suphi Tüfeyli ve İmam Şeyh Abbas Musavi tarafından kuruldu.

Örgüt, İran'daki İslam Cumhuriyeti ideolojisini benimser.

Örgütün bilinen en büyük eylemi, Lübnan'ın eski başbakanlarından Şefik Vassan'a karşı düzenledikeri başarısız suikasttır. Örgüt, Suudi Arabistan'ın Lübnan'daki büyükelçiliğini işgal etmiş, ayrıca, Barış Gücü askerleriyle İsrail işgal kuvvetlerine karşı da saldırılar düzenlemiştir.

"Kuvvat el ru'um", bu örgütün eylemci vurucu gücüdür.

***

"Hizbullah" adlı İslamcı terör örgütü, bugüne kadar Türkiye'de Türkler'e karşı herhangi bir saldırı düzenlemedi. Türkiye'de öldürülen İranlılar'ın İslam Cumhuriyeti gizli istihbarat örgütü "Savamak" tarafından öldürüldüklerine inanılıyor.

Suudi Arabistalı diplomatlara yönelen saldırıların "Hizbullah" tarafından düzenlendiği de ileri sürülüyor.

Türkiye'de adam öldüren, sabotaj düzenleyen İranlılar'ın "Hizbullah" örgütünden mi, yoksa "Savamak" dan mı olduklarını saptamakda olanaksız.

İşler biraz da bu yüzden karışıyor...

***

Ele geçen İslamcı terör örgütünün "İslami Cemiyetler ve Cemaatler Birliği" ile ilişkili olduğu da ileri sürülüyor.

Bu birlik, 1985 yılında Federal Almanya'da kuruldu. Kurucusu, Diyanet İşleri Başkanlığı eski başkan yardımcılarından Cemalettin Kaplan.

Birliğin öteki kurucularının adları da şöyle:

Ahmet Polat, Selahattin Yazıcı, Hasan Hayri Kılıç, Seyfettin Özkan, Süleyman Aslan, Mustafa Özçelik, İbrahim Kaba, Hilmi Engünlü.

Kaplan ve arkadaşları "İran İslam Devrimi" gibi bir ayaklanmaya bel bağlıyorlar. Hazırladıkları anayasa, İran İslam Cumhuriyeti Anayasası'nın kelime kelime kopyası!

Kaplan, İslam devrimini üç aşamaya ayırıyor.

Birinci aşama "Medrese Devri"... İkinci aşama "Tekke Devri"... Bu iki aşamada Müslümanlar, devrim yolunda olgunlaşacaklar.

Sonra da "Kışla Devri" başlayacak.

Hocaya göre bu aşamada Müslümanlar, "tetik çekmeyi" öğrenecekler. Bu üç aşamayı geçen Müslümanlar da "doğrudan doğruya cennete" gidecekler.

İslamcı teröristler işte böyle koşullandırılıyorlar...

(Cumhuriyet, 22 Mart 1990)

YENİ SÜREÇ...

Güneydoğu'da olaylar sürüyor. Bu gidişle daha da sürecek!

PKK, önceki gün Elazığ'da 7'si mühendis 9 kişiyi öldürdü. PKK dün de Ağrı'da bir ilkokul ve lojmanı yaktı. Pervari'de de iki er PKK ile çatışmada şehit düştü.

Olayların genel görünümü şu: Terör, bireysel terörden "kitle terörü"ne dönüyor, hem de, büyük bir hızla...

Geriye doğru dönüp bir küçük değerlendirme yapalım:

PKK terörünün dönüm noktası 15 Ağustos 1984 "Eruh Olayları"dır. 1984 yılı 15 Ağustos gününden bu yana bölgede 1586 kişi öldürülmüştür.

15 Ağustos 1984 tarihinden bu yana 67 ay geçmiş; bu hesaba göre ortalama her ay 23 kişi öldürülmüş, aradan geçen 2025 günde yine ortalama her gün bir kişi öldürülüyor.

Bu bir savaştır.

Ayrımcı güçler ve bu güçlerin destekçileri, bölgede bir "Kürt devleti" kurmaya çalışıyorlar. Silahlı Kuvvetler ve güvenlik güçleri de yurt topraklarını savunuyorlar.

Bütün terör örgütleri önce "bireysel terör" yöntemlerine başvururlar, sonra da "kitle terörü"ne...

Ayrımcı teröristlerin bütün amacı, halkı da yanlarına çekmektir. PKK, bölgedeki gerilimden yaralanıp halktan da destek almaya çalışıyor. Bu arada geleneksel günler ve dinsel duygular da kullanılıyor.

Çeşitli terör örgütleri ve destekçileri 12 Eylül 1980 öncesinde güçsüz hükümetlerin yarattıkları iktidar boşluklarından yararlanmasını bildiler. Yurtiçindeki sağ ve sol terör örgüteri ile yurtdışındaki Ermeni terör örgütlerinin eylemleri 1978 yılından sonra yoğunlaştı.

1978 yılında tırmanan terör, ister istemez, 1980 Eylül'ünde askeri darbeyi getirdi.

Bu süreç, hepimiz için bir deney olmalıydı.

Bunca olaydan sonra artık bugün geriye dönüp "parlamento fetişizmi" yapmaya hiç gerek yok: 12 Eylül öncesi parlamentosu işlevini yitirmişti; partiler ve liderler ise tam bir aymazlık içinde olayı izlemişlerdi.

Bu koşullarda darbe "yağmurun yağması gibi" doğal bir akışla gelmiş, "yönetemeyeni yönetirler" kuralı bir kez daha egemen olmuştu.

Parlamento hiç kuşku yok, demokrasinin en temel kurumudur. Ancak tek kurum değildir. Parlamento, demokrasiyi demokrasi yapan öteki kurum ve oluşumlardan soyutlanamaz.

Siyasal partiler demokrasinin vazgeçilmez öğeleridir.

Böyle olmasına böyledir, ama siyasal partiler ve parlamento dışında demokrasiyi demokrasi yapan başka kurumlar, ilkeler ve oluşumlar da vardır. Özgür basın gibi ve bağımsız yargı organları gibi güvenceler yoksa sağcısından solcusuna kadar bütün partiler, sendikalar ve dernekler özgürce örgütlenemiyorlarsa seçim sistemi bütün siyasal partileri parlamentoya yansıtmıyorsa, demokrasi adına bir başka rejim işliyor demektir.

Terörle savaşmanın binbir yolu vardır. Bu yollardan en sağlıklısı ve en uzun ömürlü olanı terörle, demokrasi içinde savaşmaktır.

Parlamento ve hükümet, ükemizi bölme tehlikesi taşıyan son olaylara karşı ne gibi önlemlere başvuruyor?

Bugün milletvekillerinin tek tek geçmişi düşünmeleri ve olaylardan ders çıkarmaları gerekiyor.

Örneğin şu olaydan:

12 Eylül öncesinde yaşanan "Kahramanmaraş olaylarını" anımsayın; o güne kadar "bireysel terör" yöntemleri geçerliydi; Kahramanmaraş'ta "kitle terörü" yaşandı: Bu kitle terörü, "Alevi- Sünni" ayırımlarını körükledi; aynı ayrımcılığın yol açtığı terör, Çorum ve Tokat illerimizde de yaşandı.

Kahramanmaraş olayları, bir dönüm noktası oldu.

Bu olaylar ile bir süreç başlatılmıştı. Bu süreç, 12 Eylül 1980 günü noktalandı.

12 Eylül 1980 tarihinden sonra bir başka süreç başlatıldı.

Bu süreç, 1983 yılının son ayında bitti; daha sonra içinde bulunduğumuz yeni süreç başladı.

Bu yeni sürecin iki duyarlı konusu var; biri "Kürtçülük" ve Kürtçülüğe dayalı "PKK terörü", öteki "dinsel gericilik" ve buna bağlı "İslamcı terör".

PKK terörü "kitlesel terör"e dönüşmek üzeredir!

"İslamcı terör" de büyük kentlerde laik aydın avına çıkmış bile.

Bu koşullarda ne yapmalı?

Bu koşullarda yapılacak iş bellidir. Yapılacak iş, 12 Eylül öncesindeki parlamentonun, siyasal partilerin ve hükümetlerin yapmadıklarını, yapamadıklarını yapmaktır!

Hemen bir araya gelip bir seçim hükümeti kurmak ve yeni seçimlerle oluşacak parlamento ve hükümet ile terörün üstüne gitmek gerekiyor.

Doğru da kime anlatacaksınız bütün bunları? Kime? Kimlere?

(Cumhuriyet, 23 Mart 1990)

BİLMECE!

Abdullah Çatlı, İsviçre'de Zug Cezaevi'nden kaçmış.

Kimdi bu Çatlı?

Çatlı, 1 Eylül öncesinde kısa adıyla ÜGD olarak tanınan "Ülkücü Gençlik Derneği" genel başkan yardımcısıydı.

Çatlı, 9 Ekim 1978 günü Ankara'nın Bahçelievler mahallesinde TİP'li 7 gencin kaçırılıp öldürülmeleri olayından aranmaktaydı.

ÜGD Genel Başkan Yardımcısı'nın İsviçre'de cezaevinde bulunmasının nedeni "uyuşturucu madde kaçakçılığı" suçuydu.

İsviçre'nin Basel kentindeki davada Çatlı ile birlikte Mehmet Şener de yargılanmış, Basel'de 25 Ekim 1984 günü beş yıl ağır hapis cezasına çarptırılan Şener'in bu cezası üst mahkeme tarafından bozulmuştu.

Şener, o gün bugün serbest!

Kimdi Şener?

Mehmet Şener, İpekçi cinayetini planlayan ülkücüdür.

Şener ve Çatlı, bu cinayetlerden sonra izlerini kaybettirip yurtdışına kaçmışlardı.

Çatlı ve Şener, 22 Şubat 1982 günü Zürih'te yakalandılar. Abdullah Çatlı'nın hemen Türkiye'ye "iade" edilmesi gerekiyordu. Ancak ne olduysa oldu Çatlı, 24 Şubat günü serbest bırakıldı.

Mehmet Şener'in Türkiye'ye "iadesi" İsviçre Federal Mahkemesi'nin 23 Mart 1983 gün ve 455/82/KL sayılı kararı ile önlendi.

Gerekçe neydi?

Gerekçe, Şener'in "Kürt kökenli" oluşuydu!

M. Ali Ağca, Oral Çelik, Çatlı ve Mehmet Şener...

Bu dört teröristin ardında 12 Eylül öncesinin terör bilmecesi saklıdır.

Ağca, Milliyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü Abdi İpekçi'nin öldürülmesinden sora bir "ihbar" üzerine yakalanmıştı. Ağca'yı güvenlik örgütlerine ihbar eden Ramazan Gündüz, bir süre sonra öldürüldü.

M. Ali Ağca da tutuklu bulunduğu İstanbul Kartal- Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçırılmıştı, Ağca'yı cezaevinden kaçıran örgütün içinde Oral Çelik de vardı. Çelik, Malatya kökenli bir ülkücü teröristti. İpekçi cinayetinde Oral Çelik de vardı.

Ağca, İstanbul'da önce Çatlı'nın evinde kalır, sonra da 34 RF 601 plaka sayılı araba ile Ankara'ya götürülür.

Bu araç, Mehmet Şener'in kardeşi Hasan Hüseyin Şener'in üzerine kayıtlıdır.

Araç, Yalçın Özey adındaki bir ülkücü tarafından Hasan Hüseyin Şener'e satılmıştır. Yalçın Özbey'in de Ağca ile ortak banka hesapları olduğu, polis ve MİT'çe de bilinmektedir.

Bu araç, eski ve yeni sahipleri ile birlikte polisçe bilinmesi, tanınması gereken bir araçtır.

Ağca, Papa suikastından önce İspanya'nın Majorka adasına niçin gitmişti? İpekçi cinayetini araştıran istihbarat görevlisinin o sıralar Majorka'da bir turizm bürosunda çalışır görünmesi de acaba rastlantı mıydı?

Ve Ağca ve öteki ülkücülere "kimlik kartları" verdiği ileri sürülen Şahin Tolunoğlu'nun MİT'teki görevi neydi?

Bu konular hiçbir zaman aydınlanmadı; bu gidişle hiçbir zaman da aydınlanmayacak...

Bu konular, Çatlı'nın cezaevinden kaçışıyla daha da karmaşık hale gelmiştir.

Çatlı'yı önceki gün İsviçre'de cezaevinden kaçıranlar kimlerdir?

Çatlı'nın, Avusturyalı silah kaçakçıları Horts Grillmayer ve Otto Tinter'den satın aldığı "Browning" marka tabancalardan biri Papa suikastında kullanıldı. Bu tabancanın seri numarasını izleyen tabanca da Hollanda'da Samet Arslan adındaki bir ülkücünün üzerinde yakalandı.

Türkiye'ye gönderilen Samet Arslan, Ağrı'da tutuklu bulunduğu cezaevinde intihar etti.

Bu bilmeceye bir kare daha ekleyelim:

Ünlü kaçakçı Abuzer Uğurlu, Ağca'ya para yardımı yapmış; Uğurlu, Yeşilköy gümrük muhafaza memurlarından Doğan Yıldırım aracılığı ile Ağca'ya 1000 mark göndermiş, bu para, Ömer Mersan tarafından Ağca'ya Bulgaristan'da teslim edilmiştir.

Bütün bu olayların kilit adamı Oral Çelik'e Türkiye'den sahte pasaportlar düzenlenip gönderildiği, Çelik'in sahte kimlikler altında Fransa'da yaşadığı ileri sürülüyor.

Çatlı'nın olduğu her yerde Çelik; Çelik'in bulunduğu her eylemde Ağca ve Şener de bulunurlar.

Bugün Çatlı kaçırıldı; yarında bakarsınız Ağca kaçırılır!

Çatlı, hiç kuşku yok, İsviçre'deki cezaevinden yine bir örgüt tarafından kaçırılmıştır. Bu örgüt, bugünlerde Avrupa'da ve Türkiye'de büyük yankılar yapacak yeni cinayetler işleyebilir.

İpekçi cinayeti zamanında aydınlansaydı, birçok olay da kendiliğinden gün ışığına çıkacaktı.

Başta basın olarak bizler bu konularda görevimizi yaptık mı? Ne acı ki hayır yapmadık çoğumuz kayıtsız kaldık; cinayeti aydınlatmaya çalışanlarda ilkel saldırılarla, sövgülerle ve karalamalarla karşılaştılar!

Bir takım karanlık çevreler, "İpekçi cinayeti"nin aydınlanmasını istemediler.

Niçin acaba?

(Cumhuriyet, 24 Mart 1990)

SAVAŞ HALİ...

Güneydoğu'da yaşanan olaylar nasıl nitelenmelidir?

Bu olaylar, "eylemli kalkışma" mı sayılacaktır? "Savaş hali" mi? Yoksa "yaygın şiddet hareketleri" ve "kamu düzenini bozacak şiddet olayları" mı?

Hangisi?

Eğer olaylar "yaygın şiddet hareketleri" ve "kamu düzenini bozacak şiddet hareketleri" olarak görülüyorsa, bu bölgede "Olağanüstü Hal Yasası" uygulanır.

Bugün Güneydoğu'da "Olağanüstü Hal Yasası" uygulanıyor.

Olaylar, daha da yoğunlaşır ve bu olaylar, hükümet tarafından "eylemli kalkışma" niteliğinde görünürse, o zaman "sıkıyönetim" ilan edilir.

Hukuk düzenimizde, "sıkıyönetim" ve "olağanüstü hal"den başka iki olağanüstü yönetim biçimi daha öngörülüyor:

"Seferberlik" ve "savaş hali"!

4.11.1983 gün ve 2941 sayılı "Seferberlik ve Savaş Hali Yasası" savaş halini şöyle tanımlıyor:

"Savaş ilanına karar verilmesinden bu halin kaldırıldığının ilan edilmesine kadar devam eden süre içinde hak ve hürriyetlerin kanunlarla kısmen ve tamamen sınırlandığı durumdur."

Savaş ilanına TBMM karar verir. Ancak "ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması" koşullarında "Silahlı Kuvvetler'in kullanmasına derhal karar verilmesinin kaçınılmaz olması halinde" cumhurbaşkanı da Silahlı Kuvvetler'in kullanılmasına, tek başına karar verebilir.

Seferberlik hali için de yasa şu koşulları öngörüyor:

– Savaşı gerektiren bir durumun başgöstermesi, ayaklanma olması veya vatan veya cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışmanın veya ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten ve dıştan tehlikeye düşüren davranışların ortaya çıkması halinde...

Olaylar bu nitelikte görülürse, cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulu'nun da görüşünü aldıktan sonra "genel veya kısmi seferberlik" ilan eder.

Bu karar, TBMM'ye sunulur.

Güneydoğu'da yaşanan olayların ne nitelik ve kapsamda olduğunun tanısını Bakanlar Kurulu yapacaktır.

Tabii ki Bakanlar Kurulu, bu değerlendirmeyi yaparken Genelkurmay Başkanlığı'nca sunulacak veri ve önerilerden yararlanacaktır.

Askeri uzmanlar, PKK terörünün "stratejik savunma" aşamasını geride bırakıp "stratejik denge" devresine başladığını ileri sürüyorlar.

Uzmanlar, bu aşamanın "stratejik saldırı" ile sürdürüleceğine de inanırlar.

"Stratejik ayaklanma" aşamasında, grevler, boykotlar ve çeşitli eylemler sergilenir. Bölgesel ayaklanmalara da başvurulur.

Bu ikinci aşamada başarıya ulaşıldı mı, üçüncü aşamaya geçilir. Üçüncü aşama, "stratejik saldırı" aşamasıdır. Bu aşamada eylemler, kırlardan kentlere doğru yayılır.

Kuramsal olarak böyledir de işin gerçeği nedir?

"Yaygın şiddet eylemleri" mi? "Eylemli kalkışma" mı? Yoksa "savaş hali" mi?

Önemli olan, bu olayları, demokratik rejim içinde önlemektir. Güneydoğu'da "savaş hali" ya da "kısmi seferberlik" koşullarının var olduğu sonucuna ulaşılırsa, Türkiye'nin siyasal rejimi gibi geleceği de bu olağanüstü rejimden etkilenir.

Olaylar, bu koşullarda birdenbire yön de değiştirebilir.

Devletin görevi, olayların bu aşamaya gelmeden önlenmesini sağlamaktır...

Cumhuriyet, Atatürk ve O'nun düşünce ve silah arkadaşlarınca binbir türlü güçlükle kuruldu.

Bizler, elimizde bu kadar olanak varken, o üç koşullarda kurtarılan yurt topraklarını ve Kuvayı Milliye devrimcilerince kurulan laik, ulusçu ve devrimci cumhuriyeti yaşatmakta niçin bu kadar yeteneksiz, inançsız, dirençsiz ve beceriksiz çıktık?

(Cumhuriyet, 25 Mart 1990)

SAİD-İ KÜRDİ...

"Nurculuk" adı verilen dinsel akımın lideri Said-i Nursi, ölümünün 30. yıldönümünde törenle anılmış.

Kimdir Said-i Nursi?

Said-i Nursi, 1873 yılında Bitlis'in Nurs Köyü'nde doğmuştur. Asıl adı "Said-i Nursi" değil "Said-i Kürdi"dir.(1)

Said-i Kürdi, "Kürt Teali Cemiyeti" ile "Kürdistan Azmi Kavı" adlı derneklerinde kurucusudur.(2)

Said-i Kürdi adı ilk kez, 31 Mart gerici isyanı öncesinde İstanbul'da duyulmuştu. Said-i Kürdi, İstanbul'a "Medrest-ü Zehra" adlı bir medrese açmak üzere gelmiş; İstanbul'da "İttihadı Muhammedi Fırkası"nı kurmuştur.

İngiliz destekli bir gerici siyasal örgütün kurucuları arasında 31 Mart ayaklanmasının kışkırtıcılarından Derviş Vahdedi de bulunmaktaydı!

Derviş Vahdedi, karanlık ilişkileri ile tanınan Kıbrıs kökenli bir Nakşibendi'dir. İngiliz hükümeti emrinde memurluk da yapan Vahdedi, Said-i Kürdi ile "İttihadı Muhammedi Fırkası"nı kurmuş; yine Said-i Kürdi ile "Volkan" adlı gazetede kışkırtıcı yazılar yazmıştı.(3)

31 Mart gerici ayaklanmasının "Hareket Ordusu" tarafından bastırılmasından sonra kurulan sıkıyönetim mahkemesinde yargılanan sanıklardan İngiliz ajanı Emirizade, bu dinsel partinin yurtdışında çok zengin kişilerce kuruldunu açıklamıştır.(4)

Derviş Vahdedi, yapılan yargılama sonunda ölüm cezasına çarptırılıyor; Said-i Kürdi de aklanıyordu!(5)

Bugün kısa adıyla "Rabıta" olarak bilinen Amerikan destekli Suudi kuruluşu "Rabıtal-Ül Alem-Ül İslam" neyse; o gün için "İttihadı Muhammedi Fırkası" da oydu.(6)

Yakın tarih aydınlandıkça 31 Mart gerici ayaklanmasında İngilizlerin oynadıkları rol de kanıtlanıyor...

Said-i Kürdi, birçok İslamcı gibi Kurtuluş Savaşı'nın "halifeyi kurtarmak" için yapıldığı sanısıyla bir süre Ankara hükümetini desteklemiş; ancak Mustafa Kemal ile görüştükten sonra yeni devletin ideolojisi ile bağdaşmayacağını anlamış ve desteğini kesmiştir.

Said-i Kürdi, 1925 yılına kadar Van'da yaşamış ve bu süre içinde "Risale-i Nur" adını verdiği kitaplarını yazmıştır.

1925 yılındaki Şeyh Sait liderliğindeki dinsel görüntülü Kürt isyanı sonunda Said-i Kürdi de Batı'ya sürülenler arasında yer almıştı.

Barla'da, Kastamonu'da ve Emirdağ'da sürgün olarak yaşayan Said-i Kürdi, 1960 öncesinde Afyon'da ve Ankara'da gövde gösterilerinde bulunmuştu.

Said-i Kürdi, 1958 yılında yayımlanan "Mektubat" adlı kitabında da "Frenk meşreplerin ... Türkçülüğü ile hiçbir cihetle münasebetim yoktu" diye yazmış; aynı kitapta "Türkler'in ... Kürtler'in milliyetlerini kaldırıp onların dilini unutturduklarını" da ileri sürmüştü.(7)

Said-i Kürdi, Atatürk'ün ve laisizmin amansız düşmanıdır. "Barla Mektupları", "Sönmez" ve "Şualar" adlı yayınlarında Atatürk'e ağır yergi ve sövgülerle saldırmaktadır.(8)

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki Said-i Kürdi, hem İslamcı, hem Kürtçü'dür.

Bugün Türkiye'de Türkü Kürde, Kürdü Türke; Aleviyi Sünniye , Sünniyi Aleviye; Müslümanı laiklere, laikleri de Müslümanlara düşman eden bir siyaset izleniyor.

Ve bu siyaset, Kürt terorizmi ve İslamcı terör ile destekleniyor.

Günümüzün uğursuz siyaseti ve kanlı stratejisi de budur.

Notlar:

(1) Özek Çetin, Türkiye'de Gerici Akımlar ve Nurculuğun İçyüzü, Varlık Yay., s. 243 vd.

(2) Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 20.9.1965 gün ve 234/D-1 ve 313 sayılı kararı.

(3) Tunaya, Tarık Zafer, Türkiye'de Siyasal Partiler, cilt 1, İkinci Meşrutiyet Dönemi, Hürriyet Vakfı Yay., s. 182 vd.

(4) Bayar Celal, Ben de Yazdım, s. 186 ve 392.

(5) Akşin Sina, 31 Mart Olayı. SBF Yay., s. 253.

(6) Avcıoğlu Doğan, 31 Martta Yabancı Parmağı, Bilgi Yay., s. 73.

(7) Nursi Said, Mektubat, Doğuş Ltd. Şti., 1958, s. 339.

(8) Armaner Neda, İslam Dininden Ayrılan Cereyanlar: Nurculuk, Ank. Üniv. İlahiyat Fak. Yay., 1964, s. 34.

(Cumhuriyet, 27 Mart 1990)

SORUN NEREDE?..

Güneydoğu sorununun temelinde toplumsal nedenlerin yattığını aklı başında hiç kimse yadsımaz. Jandarma ile, polis ile, tankla, tüfekle, baskı ile bu toplumsal sorunların çözülmediği ve çözülemeyeceği de biliniyor.

Bölgeye uzun erimli yatırımlar ve köktenci çözümler gerekir. Ulusal gelirin hakça paylaşılması, sanayi yatırımlarının yoğunlaşması ve köy ağalığının kaldırılması için de kapsamlı bir toprak dağılımı akla gelen ilk çözüm yollarıdır.

Doğu ve Güneydoğu'nun toplumsal yapısı değişmedikçe sorunlar da bitmez.

Bölgede yaşayan insanların anadillerini özgürce konuşabilmeleri de gerekir.

Bu açıdan sorun, bir ölçüde, insan haklarının ülke genelinde ve bölgede eksiksiz olarak uygulanması ile çözülebilir gibi görünüyor.

Ülkemizde kaç milyon Kürt kökenli yurttaş yaşıyor? Böyle bir istatistik veri yok. Bu yüzden, ülkemizde yaşayan "Kürt" sayısını bilemiyoruz.

Kaldı ki evlilik yoluyla da Kürtler, Türkleşmiş; Türkler de Kürtleşmiştir.

Böyle bir toplumda Kürt ve Türk'ü ayırmanın ve birbirine düşman etmenin anlamı nedir?

Türkler ile Kürtler, çağlar boyu birbiriyle kaynaşmışlardır. Bugün herhalde, Güneydoğu'da yaşayan Kürt sayısından çok daha fazla Kürt kökenli yurttaş Batı illerinde yaşıyor.

Askeri ve sivil bürokraside, ticarette ve siyasette Kürt kökenli yurttaşlar, hiçbir engelle karşılaşmadan, uğraş alanlarında ve mesleklerinde doruk noktalarına kadar tırmanıyorlar.

Bugün ANAP hükümetinde bir değil, birkaç "Kürt kökenli" bakan var!

Kürt kökenli milletvekilleri ise çeşitli partilere dağılmış durumdalar. Ankara ve İstanbul gibi büyük kentlerin "Kürt kökenli" milletvekilleri de var.

O zaman bu olayları nasıl değerlendireceğiz?

"Baskı yapılmasın..." Tamam!.. "Kürt halkı, anadilini kullansın..." Tamam!.. "Kürtçe türküler de söylensin..." Bu da tamam!

Sorun bunlarla bitiyor mu? Hayır, bitmiyor.

PKK'nın amacı, bölgede bir "Kürt devleti" kurmaktır. Terörün amacı budur. PKK, bu amaçla saldırılar düzenliyor. Bu amaçla çoluk- çocuk demeden cinayetler işliyor.

Bu amaç ve bu cinayetler nasıl görmezlikten gelinir?

Güneydoğu'da toplumsal sorunlar çözülse de -hiç kuşkunuz olmasın- terör ve terörizm sürecektir.

İspanya'da ETA (Euzkadi Ta Askatasuna), Fransa'da ARC (Action Pour la Renaissance de la Corse) ve FLB-ARB (Front de Liberation de la Bretagne - Armee Revolution - Naire Bretonne), İrlanda'da IRA (IRİSH LİBERATİON ARMY) nasıl terör yöntemleri ile ayakta kalıyorsa, PKK'da üslendiği Suriye'de terör eylemleri ile ayakta duracaktır.

Can güvenliği, insan haklarının başlıcasıdır.

Bölgede can güvenliğini yok eden bu terör örgütünün cinayetlerine başta, "Kürt kökenli milletvekilleri" karşı çıkmalıdırlar. PKK'nın acımasızca öldürdükleri insanların büyük bir kısmı da Kürt kökenlidir.

Bu Sayın milletvekilleri, PKK tarafından kurşuna dizilen bebeklerin, annelerin, babaların, köy korucularının, öğretmenlerin, askerlerin, polislerin, subayların, astsubayların ve mühendislerin de milletvekilleridir!

Yöre halkı için gösterdikleri duyarlığı PKK terörüne karşı da göstermeleri sayın milletvekilleri için birer insanlık görevi olmalıdır!

"İnsan hakları", bölgeleri, soyları, siyasal düşünceleri, ideolojileri, din ve mezhepleri aşan ve bunların hepsini birden kucaklayan evrensel bir kavramdır.

İnsan haklarını, İstanbul'da da, Ankara'da da, Edirne'de de, Diyarbakır'da da, Kars'ta da, Mardin'de de, Antalya'da da aynı duyarlık ve içtenlikle savunmak gerekir.

(Cumhuriyet, 28 Mart 1990)

DEVLETİN VALİSİ...

Prof. Muammer Aksoy cinayetinden henüz bir haber yok. Nasıl olsun ki... Geriye cinayetten kala kala üç mermi kovanı kalmış; ne bir görgü tanığı var, ne bir parmak izi!

Cinayeti üstlenen "İslamcı İntikam Örgütü" diye bir örgüt de bilinmiyor.

Katiller İran'dan mı geldiler? Tunus'tan mı? Viyana'dan mı?

Akıl karıştırmak için böyle açıklamalarda yapılıyor.

Şöyle ya da böyle, devletin görevi Aksoy cinayetini aydınlatmaktır.

Aksoy cinayetini Çetin Emeç cinayeti izledi. Çetin Emeç cinayetini de –hiç kuşkumuz olmasın– başka cinayetler izleyecek.

Yeni kurbanlar kim? Milletvekilleri mi? İşadamları mı? Gazeteciler mi? Hukukçular mı? Öğretim üyeleri mi? Belediye başkanları mı? Subaylar mı? Polisler mi?

Kimler?

Karanlık örgütler sürek avına çıkmışlardır. Devlet ise bütün bunlara karşı seyircidir?

devletin görevi örgütlü suç çetelerini ve karanlık bu cinayet örgütlerini tek tek yakalamaktır.

12 Eylül öncesinde Prof. Bedri Karafakioğlu öldürüldü; katili bulunmadı... Prof. Ümit Doğanay öldürüldü; katili bulunmadı... Dr. Sevinç Özgünel öldürüldü; katil bulunmadı. Yazar Ümit Kaftancıoğlu öldürüldü; katil bulunmadı... Prof. Cavit Orhan Tütengil öldürüldü; katil ya da katiller yine bulunmadı.

Doç. Bedrettin Cömert'in katilleri ellerini kollarını sallayarak yurtdışına kaçtılar. Abdi İpekçi cinayetini planlayanlar da sıkıyönetimin tuttuğu kapılardan rahatça sıyrılıp kapağı yurtdışına attılar. Ankara'da TİP'li yedi genci öldürenler de hiçbir engel ile karşılaşmadan yurtdışına çıkabildiler.

Nerede savcı Doğan Öz'ün katilleri? Nerede Prof. Server Tanilli'yi yaralayanlar ve Prof. Yalçın Sanalan'ı kurşunlayanlar? Nerede, İstanbul Üniversitesi'ni bombalayanlar?

Yoklar!

Bütün bu cinayetler, 12 Eylül ile unutuldu gitti.

Bu katillerin kimi yurtdışında uyuşturucu madde kaçakçılığına karıştılar; kimi Türkiye'den yollanan sahte pasaportlarla sahte kimlik altında yaşıyor; kimi İran'da Kum kentinde molla kamplarında silahlı eğitimden geçiriliyor; kimi de aramızda elini kolunu sallayarak dolaşıyor!

12 Eylül öncesi cinayetleri konusunda basın da pek parlak sınav vermedi. Hem hükümetler, hem basın "terör nereden gelirse gelsin" gibisinden beylik demeç, yazı ve yorumlarla yasak savdı.

Oysa, devletin de basının da görevi, olaylar karşısında böyle basmakalıp yorumlar yapmak değildi.

Peki neydi?

Terörün nereden kaynaklandığını arayıp bulmaktı.

Bugün devlet ne yapıyor?

İstanbul Emniyet Müdürü, Emeç ve Ercan'ın kanları yerde kurumadan "umre ziyaretleri"ne çıkıyor!

Devletin Aydın Valisi de Germencik'in Mursallı kasabasında bir ilkokulun temel atma töreninde yaptığı konuşmada

Prof. Aksoy'un 27 Mayıs ihtilalinden sonra DP milletvekillerinin cezalandırılmaları için "acımayın" diye yazılar yazdığını söyledikten sonra "bir serseri kurşunla, acımasız kurşunla" öldürüldüğünü anlatıp şöyle konuşuyor:

– Ne ekersen onu biçersin...

Devletin valisi nasıl böyle konuşur?

Bu soruyu kendi kendime sorduktan sonra aynı soruyu Aydın Valisi Recep Yazıcıoğlu'na da sordum.

Vali "hayır" dedi, "böyle konuşmadım."

Valinin bu yanıtı üzerine haberi veren muhabir Necip Uyanık ile de görüştüm. Muhabir Uyanık, konuşmayı teybe almış. Yazıcıoğlu'nun konuşmasını teypten dinledim.

Evet, vali böyle konuşmuş!

Devlet devletse, vali bu sözleri söyledikten sonra bir saniye daha o koltukta oturmaz; oturamaz...

Burası Türkiye!

Devlet adına kimse valiye "nasıl böyle konuşursun?" diye soru bile sormaz.

Devletin görevi bu gibi cinayetlerin ardından "oh olsun" gibisinden konuşmalar yapmak ya da yapılan bu konuşmalara izin vermek değil, katilleri ve örgütlü suç çetelerini ele geçirmektir.

Nerede böyle devlet?

Yoksa Aydın'da mı?

(Cumhuriyet, 29 Mart 1990)

FATURA?..

Yaşanan olayların yakın tarihimizin ışığı altında değerlendirilmesinde yarar var.

10 Ağustos 1920 tarihli Sevr Antlaşması'nın 62. ve 64. maddeleri, Kürtler'e bağımsız bir devlet kurma hakkı tanımaktaydı.

Kürtler'e verilen bu hakkın güvencesi, İngiliz, Fransız ve İtalyan hükümetleriydi. Bu üç hükümet, bir komisyon oluşturacak ve bu komisyon bir "plan taslağı" hazırlayacaktı.

Bu planda Süryaniler'in hakları da güvenceye alınıyor; bu amaçla ayrıca İngiliz, Fransız, İran ve Kürt delegelerinden oluşacak bir başka komisyonun kurulması kararlaştırılıyordu.

Sevr Antlaşması'nın 64. maddesine göre Kürtler eğer, "Türkiye'den bağımsız olmak istediklerini kanıtlayarak Milletler Cemiyeti Konseyi'ne" başvururlar ve Konsey, "Kürt nüfusunun bağımsız bir devlet kurma yeteneğine sahip olduğu görüşüne varırsa" o zaman Kürt devleti kurulacaktır.

Aynı maddede, Türkiye'nin "bölgedeki bütün haklarından vazgeçmesi" öngörülüyor; ayrıca Musul vilayetinde yaşayan Kürtler'in, kurulacak bu Kürt devletine katılmalarına "Müttefik devletler"in karşı çıkmaması da hükme bağlanıyordu.

Açıkça görülüyor ki 1920'li yıllarda kurulması düşünülen "Kürt devleti"nin arkasında Türkiye'yi işgal eden kapitalist emperyalist hükümetler bulunmaktaydı.

Sevr Antlaşması, "emperyalizm ve kapitalizme karşı" verilen silahlı savaş ile yırtıldı; yerine Lozan Antlaşması imzalandı.

Musul sorunu Lozan'da da çözülemedi.

"Musul" demek, "petrol" demekti. Bu yüzden İngilizler, Musul'u Türkiye'ye bırakmak istemiyorlardı. İngilizler, 30 Ekim 1918 tarihinde imzalanan Mondros Mütarekesi'nden iki gün sonra Musul'u işgal ederek Musul petrolleri üzerindeki isteklerini belli etmişlerdi.

Musul, Lozan görüşmelerinde de Türk ve İngiliz delegeleri arasında sert tartışmalara yol açmıştı.

İngiliz Delegasyonu Başkanı Lord Curzon, Musul'un Irak'a verilmesini istiyordu. Çünkü Irak, o tarihte, İngiliz "mandaterliği" altındaydı.

Musul sorunu Lozan'da çözülemeyince konu İstanbul'da "Haliç Konferansı"nda ele alındı. Sorun bu konferansta da çözülemedi. Üstelik, İngilizler bu konferansta Hakkari'de yaşayan "Nasturi Hıristiyanları" konusunu da gündeme getirdiler.

Tam bu sırada "Nasturi ayaklanması" da birdenbire patlak verdi.

Musul konusu, İngiliz hükümetince Millet Cemiyeti Meclisi'ne götürüldü. Cemiyet, biri Macar, biri Belçikalı, biri de İsveçli üç kişiden oluşan bir komisyon kurdu. Komisyon, Musul'un Irak'a bırakılması gerektiği sonucuna vardı. Türkiye, bu raporu tanımadığını bildirdi.

Konu, Milletlerarası Daimi Adalet Divanı'nda da görüşüldü, sonuç aynıydı: Musul, Irak'a bırakılıyordu.

Türkiye, Musul'u bir askeri harekat ile alabilirdi. Nakşibendi Şeyhi Sait'in liderliğini yaptığı "Kürt İsyanı" işte tam bu günlerde başladı.

İsyan "hilafetin geri getirilmesi" ve "şeriat" gibi gerici isteklere bağlanıyordu. Şeyh Sait'in oğlu Ali Rıza da aynı günlerde Kürt isyanında İngilizler'in desteğini sağlamak için Tebriz'deki İngiliz yetkililerine başvurmuştu.

Dinsel görüntülü Kürt isyanı bastırıldı. Ancak Türkiye Musul üzerindeki haklarından da vazgeçmek zorunda kaldı.

Bu dinsel görüntülü Kürt ayaklanması, İngilizler'e yaramıştı. Ayaklanmanın Türkiye'de faturası Musul olmuştu.

Musul'un elden kaçması ile birlikte tek parti yönetimi sertleşmişti.

Kıbrıs konusu da böyle faturalara yol açmıştır.

Örneğin, Türkiye'deki anarşi ve terör, Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonra birdenbire başlatılmış ve 12 Eylül öncesinde yurtdışındaki Ermeni terörü ile eşgüdüm içinde tırmandırılmıştı.

Terörün ve terörist örgütlerin, hiç kuşkusuz, birbirinden tümüyle değişik ve başka başka nedenleri vardır. Ancak, anarşi ve terörün doğurduğu sonuçlarda hangi terör örgütünün ve amacın payının daha fazla olduğu pek önemsenmez.

Önemli olan sonuçtur. Sonuç, ne getirmiş, ne götürmüştür?

Kıbrıs Barış Harekatı sonrasında başlatılan terör, 12 Eylül'den sonra temel hak ve özgürlükleri yok etmiş ve dinsel gericiliği devlet çatısı altında güvenceye bağlayan bir siyasal model getirmiştir.

Aynı dönemde dış siyaset üzerinde ABD etkisinin artması ve bu etki ile Türkiye'nin Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönüşüne "evet" demesi de herhalde rastlantı değildir.

Türkiye, böylece, "FIR hattı... Ege adalarının silahlandırılmaları... Kıbrıs" konularında kullanabileceği en güçlü kozu da elinden kaçırmıştı.

Bütün bunları düşünürken, insan "Acaba Güneydoğu'daki terörün siyasal faturası ne olacak?" diye soru sormaktan kendini alamıyor.

Ne olabilir bu siyasal fatura?

Rejim değişikliği mi? Yoksa Kıbrıs'ta verilecek ödünler mi?

Valinin Açıklaması:

Dünkü "Devletin Valisi" başlıklı yazı üzerine Aydın Valisi Sayın Yazıcıoğlu şu açıklamayı yaptı:

"Milliyet gazetesinin 28 Mart 1990 tarihli nüshasında, 'Prof. Aksoy Ektiğini Biçti' başlığıyla verilen haberle ilgili olarak 29 Mart 1990 tarihli Cumhuriyet gazetesinde 'Devletin Valisi' başlığı altında işlenen konu, ilimiz Germencik ilçesi Mursallı köyü ortaokulunun temel atma töreninde yapılan uzunca bir konuşma içinde yeralan bir bölümden kaynaklanmaktadır.

Konuşmanın ana teması; katı- koyu merkeziyetçi, Türk yönetim modelinin yeniden yapılanma ihtiyacı içinde olduğu, sistemin dışladığı halkın köy, belde, ilçe ve il düzeyinde yönetime katılması halinde devreye girecek potansiyel güç ile kalkınma ve gelişmenin hızlı bir şekilde sağlanacağı ve demokrasinin gereğinin yerine getirileceği, çağdaş, demokratik, katılımcı, bu yerel yönetim modeline geçemeyişte, halkın henüz olgunlaşmadığı, rüştünü ispat etmediği görüşüne dayanan, aydınların vesayetçi yaklaşımlarının rolü olduğu tezidir.

Söz konusu konuşmada; daha önce ilimizde İnsan Hakları Derneği'nce yapılan toplantıda tarafımdan aynı görüşlerin ifade edildiği, bu arada 27 Mayısla ilgili değerlendirmelerde bazı aydınların yanılgıya düşerek, çifte standart içine düştükleri misal olarak verilmiştir. Rahmetli Prof. Muammer Aksoy'dan bu nedenle bahsedilmiştir. Demokratikleşmenin ana konu olarak işlendiği yarım saati aşkın konuşmada yer alan bir örneğin, maksadı aşan biçimde, geneli dışlayarak verilmesi maalesef talihsiz başlığa ve ona dayalı olarak maksadı çok aşan yorumlara neden olmuştur.

Milliyet gazetesindeki bu başlık, değerli bilim adamının ölümüne sevinmek anlamına gelir ki değil sıradan bir vatandaşın, makalenizde ifade edildiği gibi devletin valisinin böyle bir düşünce içinde olması mümkün değildir. Bu mesaj benim felsefeme, yönetim ve demokrasi anlayışıma ve kişiliğime tamamen ters düşer.

Değerli bilim adamı ve demokrasi savunucusu Prof. Aksoy'un sayın eşleriyle yaptığım görüşmede benzer düşünceleri ifadeyle, yanlışlıkla da olsa acısının tazelenmesine vesile olmaktan duyduğum üzüntüyü belirttim.

Sütununuzda açıklama imkanı verdiğiniz için çok teşekkür ederim."

Vali konuşmasının Prof. Aksoy ile ilgili bölümünde "ne ekersen onu biçersin" sözcüklerini kullanmıştır. Bu sözler valinin maksadını aşmış olabilir.

Sigara ve içki yasakları ile ün yapan sayın valiye bu gibi konularda "irticalen konuşma yasağı" mı uygulamak gerekir?

(Cumhuriyet, 30 Mart 1990)

TARİH BİLİNCİ...

PKK bunca silahı nereden buluyor?

Silah demek, para demektir. Bu para nereden sağlanıyor?

Bütün bunlar günün birinde belgeleri ile açıklanır.

Kurtuluş Savaşı öncsinde ayrımcı Kürtler ve Ermeniler'in, İngilizler tarafından nasıl desteklendikleri gizlilikleri kaldırılan İngiliz gizli belgleriyle kanıtlanmıştı.

İngiliz Dışişleri Bakanlığı Arşivi'nden 30 Haziran 1930 gün ve 298 sayılı gizli belgeye kısaca göz atalım:

Bu gizli yazı, İran'dan "Sir.Olive"den "A. Handerson"a gönderilmiş. Yazıda, "Ruben Paşa" adındaki bir Ermeni'nin Kürtler'e silah sağladığı bildiriliyor. (F.O. 424/273, P: 7, No: 11)

Aynı yazıda, İran'nın Kürt ayaklanmacılarına yardım sağladığı da yazılıyor.

Gizli yazıya göre 1914 yılında Ermenistan'da Savaş Bakanı olduğunu bildiren Nubar Paşa, Tebriz'deki İngiliz Başkonsolosluğu'na başvuruyor.

Bu gizli yazının bir de eki var.

Ek yazı, Tahran'daki İngiliz askeri ataşesinin raporudur.

Tahran'daki İngiliz Askeri Ataşesi Albay Percy C.R. Dood, 26 Haziran 1930 tarihinde E.H. Olive gönderdiği gizli raporda Nubar Paşa ile yapılan görüşme ile ilgili bilgiler veriyor. (F.O. 424/273, P: 8, 11/1).

Bunlar 1930 tarihli "Ağrı İsyanı" ile ilgili belgelerdir.

İngiliz Dışişleri Bakanlığı gizli belgelerinin "Şeyh Sait, Ağrı ve Dersim Ayaklanmaları" ile ilgili olanlarının bir bölümü değerli araştırmacı ve diplomat Bilal Şimşir'in "İngiliz belgeleriyle Türkiye'de Kürt Sorunu, 1924- 1938" başlıklı kitapta yayımlandı.

Bugün de kimbilir bu konuda nerelerde ne gibi pazarlıklar yapılıyor? Ve kimler, kimlere raporlar yazıyor?

***

Said-i Nursi'nin yaşam öyküsü ile ilgili yazıma dinci çevrelerden tepkiler geldi. Bu tepkilerin bir kısmı sövgülerle sürüyor.

Said-i Nursi, Kürt kökenli bir din ve siyaset adamıdır. Meşrutiyet yıllarında "Said-i Kürdi" olarak tanınan Said-i Nursi, 31 Mart gerici ayaklanmasını kışkırtan "Volkan" adlı yayın organı ile "İttihat-ı Muhammedi Fırkası"nın da kurucularındandır.

Said-i Nursi, 1925 Şeyh Sait İsyanı'ndan sonra da Bala'ya sürülmüş; Emirdağ'da ve Kastamonu'da sürgün yaşamıştır.

Said-i Nursi, Atatürk düşmanıdır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 20 Eylül 1965 gün ve 234/D-1 ve 313 sayılı kararında, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın "Nurculuk Hakkında" adlı yayınında da Said-i Nursi tarafından yayımlanan "risaleler"in "İslami esaslara uymadığı, (...) Nurculuğun milli ve din birliğini parçalayan zümrecilik olduğu" yazılmaktadır.

Dr. Neda Armener'in "İslam Dininden Ayrılan Cereyanlar, Nurculuk" adlı incelemesi de 1964 yılında Ankara İlahiyat Fakültesi yayınları arasında çıkmıştır.

Said-i Nursi'nin "Mektubat" adlı kitabının 1975 yılı basımının 443- 444. sayfalarında da "... Kürtler'in milliyetini kaldırıp onların dinini onlara unutturduktan sonra; belki bizim gibi ayrı unsurlardan sayılanlara teklifiniz, bir nevi usul-ü vahşiyane olur. Yoksa sırf keyfidir. Eşyanın keyfine tebabiyet edilemez ve etmeyiz!" sözleri yer almaktadır.

Bu sözler, Said-i Nursi'nin değil midir?

Kürtçülük ve İslamcılık, bugünlerde el ele veriyor. Bütün bu olayların nedenlerini aramak biz Atatürkçülerin görevidir.

***

ANAP Milletvekili Ramiz Sevinç ve beş arkadaşı, Gelir Vergisi Yasası'nın bir maddesinin değiştirilmesi için yasa önerisi vermişler.

Amaç, KİT ve banka yönetim kurullarından para alan yüksek bürokratları korumaktır.

Bazı yüksek bürokratlara görevleri dışında ayrıca yönetim kurulu üyelikleri de veriliyor. O zaman bu bürokratların gelirleri, "Birden fazla işverenden alınan" gelir kapsamına giriyor. Girince de bu yüksek bürokratlar, yasanın tanımladığı anlamda vergi yükümlüsü oluyorlar.

Yasa, "Birden fazla işverenden alınan" ücretlerin 9 milyonu aşması koşulunda yükümlülük doğmasını öngörüyor. Ancak bu sınırlar, Bakanlar Kurulu Kararı ile en çok 3 katı arttırılabiliyor. Bu yıl bu sınır, Bakanlar Kurulu'nca 24 milyona çıkarılmış.

Yüksek bürokratların ellerine geçen para bu sınırı aşıyor...

Ne yapsınlar?

Haydi bir yasa değişikliği... Yoksa yüksek bürokratlarımız "beyanname" verecekler.

Yasa önerisinde (1.1.1989-31.12.1992) tarihleri arasındaki gelirlerin vergi dışı tutulması için Bakanlar Kurulu'na yılık 9 milyon liralık sınırı "alt kat" arttırma yetkisi veriliyor.

Yasa 1.1.1989 tarihinden geçerli olacak!

Bir çeşit "vergi affi"dır bu.

Bu yasa önerisi yüksek bürokratları korumak için getirilen bir "nalıncı keseri yasası"dır.

ANAP adına "bürokrasi teorileri" uyduranların ve bu yapay teorilerle avunanların dikkatlerine saygıyla sunulur...

(Cumhuriyet, 31 Mart 1990)

SONUÇ ÖNEMLİ...

Çankaya toplantısından ne gibi kararlar çıkar?

Bu toplantıya Demirel'in katılıp katılmayacağı yarın sabah belli olacak.Varsayalım ki katıldı.

Ne olur bu toplantıda?

Muhalefet "erken seçim" ister; Cumhurbaşkanı Özal da bu istekleri kabul etmez. Özal, "Konu erken seçim değildir" der. Muhalefet erken seçim konusunda direnir.

Liderler, Köşk çıkışında demeçler verirler; Cumhurbaşkanlığından aynı konuda yazılı açıklama yapılır.

Peki başka ne olabilir?

Güneydoğu'da 1984 yılından bu yana çatışmalar sürüyor. Çatışmalar sürdükçe "eşkıyanın kökü kazındı" gibisinden demeçler veriliyor.

Bu olaylar, yalnızca "polisiye ve askeri önlemler" ile önlenemez. Olayın çok daha derinde ve karmaşık nitelikte nedenleri var. Çözüm yolları da olaylara çok daha geniş açılardan bakılmasını gerektirir.

Çankaya'daki toplantı, devletin Kürt sorununa bakış açısını değiştirecek midir?

Toplantının bu amaçla düzenlendiği kanısında değiliz.

Güneydoğu'daki sorunlar "polisiye ve askeri önlemler" ile çözülemez. Öyle olmasına öyle, ama PKK saldırılarına karşı ne yapılacak? "Olaylar polisiye ve askeri önlemler ile önlenemez" diye bu saldırılara karşı yeni önlemler alınmayacak mı?

Çankaya toplantısının amacı, sanırım, alınacak yeni önlemlerdir. Çankaya, bu yeni önlemler için muhalefet partilerinden destek isteyebilir.

Bu önlemler neler olabilir?

Bölgede "olağanüstü hal" uygulanıyor. Yasa, bu koşullarda alınacak önlemler için hükümete yetki veriyor. Bu yetkiler kullanılıyor.

Olağanüstü Hal Yasası'na 1986 yılında eklenen bir madde ile hükümete, "komşu ülke ile varılacak mutabakat" ile "mahdut hedefli sınır ötesi harekat planlayıp icra etmek" yetkisi de veriliyor.

Yasaya tanınan yetkiler için muhalefet partilerinden destek istenmesi akla yatkın gelmiyor.

Olağanüstü hal ilan edilen illerin sayısı arttırılabilir.

Bir başka önlem de sıkıyönetimdir.

Bölgede sıkıyönetim ilan edilebilir.

Sıkıyönetim, hükümetçe ilan edilir ancak. Bu karar TBMM'nce onaylanır. İlan edilecek sıkıyönetim için Özal, muhalefet liderlerinin desteğini isteyebilir.

"Olağanüstü hal" kararları da TBMM'de onaylanıyor.

Gerek "olağanüstü hal" gerekse "sıkıyönetim" aşağı yukarı aynı yetkileri veriyor. Sıkıyönetimde yetkiler, sıkıyönetim komutanınca, olağanüstü halde de valiler ve "bölge valilikleri" tarafından kullanılıyor.

Eşgüdüm ise Başbakanlıkça sağlanıyor.

Bölgedeki olaylar eğer hükümetçe "ayaklanma" veya "vatan ve cumhuriyete karşı kuvvetli veya eylemli bir kalkışma" niteliğinde görülür ve bu ayaklanma ve eylemli kalkışma hükümetçe "ülkenin bölünmezliğini içten ve dıştan tehlikeye düşüren davranışlar" olarak nitelenirse, o zaman, bir başka olağanüstü yönetim biçimi akla gelebilir.

Bu yönetim biçimi, "genel veya kısmi seferberlik" ilanıdır. Bu karar, cumhurbaşkanının başkanlık edeceği bakanlar kurulu alır. Bu karar, hemen TBMM'de görüşülür.

Genel veya kısmi seferberlik ilanında bölgedeki konmutanlar sıkıyönetim yasasından kaynaklanan bütün yetkileri kullanırlar.

Böyle bir karar için elbette muhalefet partilerinin desteği gerekir. Hele hele "Bekaa Vadisi"ne bir askeri operasyon düşünülüyorsa, bu operasyon Suriye ile bir savaş olasılığını gündeme getirir. Bunun için de muhalefet partilerinin desteğini almak zorunludur.

Yarınki toplantıda bu konular konuşulmaz ve önlem olarak yalnızca "bölgede görevli personelin eğitimi" ve "bu personelin görev sürelerinin uzatılması" gibi konular gündeme gelirse, toplantının, "iç politika taktiği" gereği olarak düzenlendiği anlaşılır.

Çankaya toplantısından bakalım ne sonuç çıkacak?

(Cumhuriyet, 1 Nisan 1990)

KÜRTÇÜLÜK VE DİN...

Kürt örgütlerinin hemen hepsi de "Marksist- Leninist" olduklarını ileri sürerler. Etnik özellikleri ön plana alan siyasal düşünceler, ne ölçüde "Marksist" olurlar?

Marksizm ve Kürtçülük, birbiriyle bağdaşmaz iki kavramdır. Öyleyse, bütün bu ayırımcı Kürt örgütlerinin ortak özelliklerini saptayalım: Bunların hepsi de "Kürt milliyetçisi"dirler. Aralarında fark varsa bu fark, izledikleri yöntemlerdedir.

Bu örgütlerin bir kısmı teröre başvurur; bir kısmı da başvurmaz.

Kürt örgütleri kendilerinin "Marksist- Leninist" olduklarını açıklayınca devlet de "Eh" demiştir, "Bunlar komünist olduklarına göre Kürtçülüğü destekleyen de Sovyetler'dir..."

Kürt kökenli olmayan Leninist örgütler ve TKP de Kürtler'i destekleyen tavırlar sergilemişlerdir.

Sovyetler'in Kürt sorunu ile hiç de ilgilenmedikleri sanılmasın. PKK'nın Suriye'den destek görmesi bile böyle bir ilginin varlığını kanıtlar. Kaldı ki Sovyetler, Ortadoğu'daki bütün olaylarla çok yakından ilgilenirler; gerekirse de bu olayları yönlendirirler.

Son yıllarda yaşanan olaylar, Kürtler'e sağlanan desteklerin, genellikle "NATO Devletleri"nden kaynaklandığını gösteriyor. Bir Varşova Paktı üyesinin Türkiye'deki etkin kaynaşmaları körüklemesi yadırganmaz. "Destabilizasyon", karşılıklı olarak kullanılan bir silahtır.

Batılı devletler, yıllarca Sovyetler Birliği'nde "destabilizasyon" silahını kullandı. Batı, bunda başarılı da oldu. ABD, Sovyetler'e karşı "yeşil kuşak teorisini" geliştirerek bölgede, "Pakistan- İran ve Türkiye"den oluşan bir "anti- komünist İslamcı blok" kurmaya çalıştı.

Suudi desteği bu nedenle sağlandı.

Türkiye, 12 Eylül öncesine kıyasla İslamcı düşüncelere çok daha ağırlık veren bir siyasal yapıya sahiptir. Suudi sermayesi, "kapitülasyon" niteliğindeki ayrıcalıklarla donatılmıştır.

Kürt milliyetçiliği başta ABD olmak üzere Batılı devletlerce de destekleniyor. O zaman Kürtçülüğün yalnızca Sovyetlerce desteklendiği görüşünün yanlışlığı da anlaşılıyor.

Türkiye'nin Kürt sorunuyla "destabilize" edilmesi; anarşi ve terör yöntemleri ile kararsızlığa sürüklenmesi, NATO'nun savunma stratejisi ile nasıl bağdaşır?

Çankaya doruğunda bunlar konuşuldu mu, konuşulmadı mı? Bilemiyoruz.

Son zamanlarda Kürt örgütleri, din duygularını ve dince kutsal kavramları da kullanmaya başladılar. Kürtçülüğe kitle tabanı sağlamak isteyen ayrımcılar, şimdi din silahına da sarılıyorlar.

1925 yılındaki "Şeyh Said İsyanı", din duygularını kullanmış değil miydi?

Çankaya doruğunda "Kürtçülük" ve "irtica" arasındaki ilişkiler de konuşulmuş mudur?

Kürt sorunu; uzun erimli, toplumsal nitelikli ve köktenci önlemler ile çözülür. Bunda hiç kuşku yok; yok da bugün PKK terörüne karşı ne gibi önlemler gereklidir?

Doruğun güncel konusu bu değil mi?..

Dünkü Çankaya doruğu bu konuda pek yararlı sonuçlar getirmemiş olacak ki liderler Köşk'ten çıktıktan sonra demeçlerinde pek de dişe dokunur açıklamalar yapmadılar. Öyle anlaşılıyor ki, Çankaya doruğu havanda su dövmekle noktalanmıştır.

(Cumhuriyet, 3 Nisan 1990)

BEKLENTİ...

Başbakan Akbulut'un Çankaya toplantısından çıkar çıkmaz yaptığı açıklama gerçekten çok önemlidir. Ne demişti başbakan?

– Terörü hükümet önler...

Bizler de Çankaya doruğundan önce terörü "Erzincan Belediye Hal Müdürlüğü" mü önler? Yoksa "Toplu Konut ve Kamu İdaresi Ortaklığı mı?.." Bu konuyu tartışıp duruyorduk.

Bazıları da modaya uyarak çok değişik görüşler ileri sürüp terörün "yap- işlet- devret" formülü ile yabancılara ihale edilmesini savunuyorlardı.

Başbakan'ın önceki günkü basın toplantısında yaptığı bir saptama da tarihsel niteliktedir.

Sayın Akbulut'un "Sayın genel başkanların devlete destek olacaklarını açıklamaları sevindirici olmuştur" tümcesi gerçi gizli kalması gereken bilgileri içeriyor, ama hiç olmazsa bugüne kadar bilinmeyen bir gerçeği de açıklamış oluyor.

Şaka bir yana; önceki günkü konuşmalar ve kararların incir çekirdeğini doldurmayacak türden oldukları bu tür açıklamalardan açıkça anlaşılıyor.

Terörün hükümetler tarafından önleneceği bilinen bir gerçektir. Önemli olan terörün hükümetçe nasıl önleneceğidir.

Muhalefet partilerinin liderleri de daha önce terör konusunda hükümete destek olacaklarını açıklamış değiller miydi?

Hükümet bölgede sıkıyönetim ilan edebilir. Bu bir yoldur. Hükümet bölgede "kısmi seferberlik" de ilan edebilir. Bu da bir başka yoldur.

Bugün bölgede Olağanüstü Hal Yasası uygulanıyor. Hükümet bu yasayı uygularken muhalefet partilerinden görüş istemek zorunda da değildir.

Öyleyse niçin toplandı bu Çankaya doruğu?

Denebilir ki?

– Birtakım gizli bilgiler vardı; bu bilgiler liderlere anlatıldı...

Bilebildiğimiz kadarı ile TBMM'de Güneydoğu olayları ile ilgili iki gizli toplantı yapıldı. Bu toplantılarda yapılan açıklamalar dışında liderlere Çankaya'da başka başka olaylar mı anlatıldı?

Onu da sanmıyoruz.

Hem öyle olsa "Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur" sözünün ne anlamı kalır?

Bütün bu konuların konuşulacağı yer ne Çankaya doruğudur ne Kaya Erdem'in vereceği çaylı toplantılardır, doğrudan doğruya TBMM'dir.

Sızan haberlere göre hükümet, bölücülük eylemleri nedeniyle ölüm cezalarına çarptırılanların bu cezalarının hemen infazlarını istiyormuş.

Sonra? Sonra "bölücülük" yaptıkları savlarıyla dokunulmazlıkları kaldırılması istenen milletvekilleri ile ilgili işlemlerin hızlandırılmaları da isteniyormuş.

Ölüm cezası çözüm yolu değildir.

Dokunulmazlık dosyaları ile uğraşmak, olayları saptırmaya yarar. Bu yolla sonuç da alınamaz.

Çankaya toplantısında açıkça "havanda su dövülmüş"tür. Bu söz terör önlemleri bakımından geçerlidir.

İç siyaset bakımından havanda dövülen su değil, muhalefet partileridir!

Peki bu toplantı hiç mi yararlı olmadı?

Olmaz olur mu; oldu elbet:

Çankaya toplantısının iç siyaset alanında başvurulan bir "manevra" olduğu anlaşıldı.

Bu da az kazanç sayılmaz.

(Cumhuriyet, 4 Nisan 1990)

NAVLUN...

PKK, terör, Çankaya Doruğu konularından herhalde sıkıldınız. Ben de çok sıkıldım. Gelin, öyleyse biraz deniz havası alalım.

Konumuz, Denizcilik Bankası Deniz Nakliyat T.A.Ş. Genel Müdürlüğü'nün "Burdur" gemisinin geçen yıl Kanada'dan İstanbul'a getirilen 4791 tonluk gazete kağıdının "navlun" ödenmeksizin taşıtılması olayıdır.

4791 ton 337 kg'lık gazete kağıdının "navlun ücreti" 327.474.59 dolardır. Bu tutarın Türk lirası karşılığı da 758.104.620 liradır.

"Navlun" deniz taşımacılığı karşılığında ödenen ücret demektir.

4791 ton gazete kağıdı, Deniz Nakliyat Genel Müdürlüğü'nün Kanada'daki Hawsksbury limanındaki acentesi "March Shipping" ile gemiye gazete kağıtlarını yükleyen "Navionice Inc" adına "Tricolor" şirketi teleks yazışmaları ile taşımacılık anlaşması sağlanmış ve yük, İstanbul limanına kadar taşınmıştır.

Olayda "Stora" adında bir başka şirketin adı da geçmektedir.

Bu gibi taşımacılık işlerinde navlun ücreti peşin olarak ödenir. Deniz Nakliyat Şirketi'nin "Burdur" gemisi ile taşınan 4791 ton kağıt için taşıma ücreti ödenmemiştir.

Deniz taşımacılığında uluslararası kurallar geçerlidir. Bu kurallar, bütün ülkelerde hemen hemen aynıdır.

Bu kurallardan biri "konşimento" düzenlenmesine ilişkindir. Konşimento düzenleme yetkisi, Deniz Nakliyat Genel Müdürlüğü'nün yetkili temsilcisine tanınmıştır.

Deniz ticaretine ilişkin bu açık kurallara karşın Deniz Nakliyat Genel Müdürlüğü'nün yetkili temsilcisi olmayan "March Shipping" ile "Tricolor" şirketi ve ayrıca "Marine Chartering" ayrı ayrı konşimentolar düzenlemiş ve 4791 ton kağıt bu belgeler ile taşınmıştır.

Bu şirketlerden yalnızca bir tanesinin Deniz Nakliyat Genel Müdürlüğü adına konşimento düzenleme yetkisi bulunmaktadır. Yetkili "March Shipping" şirketinin düzenlediği konşimentoda yasal kurallara uyulmamıştır.

Konşimentolar üzeride yapılan incelemede bu 4791 ton kağıdın hangi şirket tarafından gönderildiğine ilişkin birbirinden

değişik bildirimler yapıldığı saptanmıştır; konşimentolardan birini düzenleyen "Tricolor" şirketinin banka hesaplarında 100 dolar bulunan küçük bir şirket olduğu da anlaşılmıştır.

Özetle, Deniz Nakliyat Genel Müdürlüğü, açıkça dolandırılmıştır.

Konşimento düzenleyen "Navionice" ve "Tricolor" şirketleri mal varlıkları olmayan iki paravan şirkettir.

758 milyon 104 bin 620 TL'yi kimin ödeyeceği belli değildir.

El oğlu malını devlet gemileri ile böyle ücretsiz taşıttırmıştır.

Deniz Nakliyat Genel Müdürlüğü, yasalara ve uluslararası kurallara aykırı olarak nasıl böyle anlaşmalar yapar? Konşimentolar incelenmeden 4791 ton kağıt gemiye nasıl yükletilir? Anlaşma imzalayan şirket hakkında niçin küçücük bir inceleme bile yapılmaz?

Devlet, hademe alırken bin bir türlü güvenlik soruşturması yaptırıyor; ama ne devlete zırhlı araç ve gereç satan "Schuca" şirketi ile ilgili bir inceleme yapılıyor ne bu taşımacılık şirketi ile!

Schuca'nın Dışişleri Bakanlığımız'a sattığı bütün araç ve gereç bozuk çıkıyor; bu taşımacılık şirketleri de tonlarca kağıdı devlet gemileri ile ücretsiz taşıtıyorlar.

Devlet şirketleri işte böyle yönetiliyor. Sonra da devlet şirketlerinin iyi yönetilmediği ve bu yüzden zarar ettikleri de ileri sürülüyor.

Bütün bunlar da özelleştirmenin ve özelleştirme adına "yabancılaştırma"nın gerekçeleri oluyor!

Devlete bağlı denizcilik filoları işte böyle yönetiliyor.

Evet, işte böyle...

Neyse, aldığınız deniz havası bilmem yararlı oldu mu?

(Cumhuriyet, 5 Nisan 1990)

BASINA ENGEL...

Basın Türkiye'de ne ölçüde özgürdür? Basının ne ölçüde özgür olduğunu kuramsal olarak ele almak yanıltıcı sonuçlar verir, konuyu uygulamadaki örnekleri ile incelemek gereklidir.

Bu örneklerden biri önceki akşam yaşandı.

Önceki akşam, Ankara DGM Başsavcılığı, Sabah, Güneş ve Günaydın gazetelerinin matbaalarına polis göndererek dün yayımlanması beklenen "Özal'a suikast olayındaki sürpriz tanık" haberine engel olmuştu.

Sabah gazetesi de ilk kalıplarında yayımladığı haberi bu yüzden çıkarmak zorunda kalmıştı.

Haberde, Bahadır Tamer adındaki bir hükümlünün Dalaman Tarım Açık Cezaevi Savcısı Necmettin Karabacakoğlu ile ilgili anlatımlarının yer aldığı bir mektup yayımlanıyordu.

Mektup, Ahmet Vardar'a gönderilmişti.

Sabah gazetesi olayı önce Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'ya yansıtmış; konu böylece Ankara DGM Başsavcılığı'nca ele alınmış; ihbarcı Bahadır Tamer de Ankara'ya getirilmişti.

Geçen hafta Sabah gazetesi bu olayı yayımlayacağını duyurmuş; daha sonra Adalet Bakanı Sungurlu'nun isteği üzerine yayını erteleddiklerini açıklamıştı.

"Özal suikastında sürpriz tanık" başlıklı haber 4 Nisan günü Güneş gazetesinde Oktay Özkesici imzasıyla yayımlanıp ihbarcının da adı verilince Sabah gazetesi olayı bütün ayrıntıları ile yayımlamaya karar vermişti.

Tanık Bahadır Tamer'in ihbar mektubu üzerine olaya el koyan Ankara DGM Başsavcılığı, haberin yayınını durdurmak için harekete geçti.

Savcılığın böyle bir yetkisi var mı? Kuramsal olarak var!

Anayasa'nın 28 ve Basın Yasası'nın ek 1. maddesi "devlete ait gizli bilgileri ihtiva eden" nitelikte görülen yayınların "gecikmesinde sakınca bulunan hallerde" savcılığın "yazılı kararı" ile dağıtımlarının önleneceğini öngörüyor.

Bir yayının "devlete ait gizli bilgi ihtiva" edip etmediğine o anda kim karar veriyor? Dağıtımın önlenmesine karar veren savcı!

Basın Yasası'na göre ceza kovuşturmasına ilişkin "vesika ve evrak"ın açık duruşmadan önce yayını yasaktır. Bu suçun cezası 1 aydan 6 aya kadar hapistir.

Yaptırımı Basın Yasası'nda yer alan bu suç, Kartal Demirağ'ın savcılık ifadesini yayımlayan arkadaşımız Erbil Tuşalp olayında görüldüğü gibi "gizli kalması devletin emniyeti" açısından gerekli sayılan bilgilerin açıklanması olarak nitelenebilir.

Olayın böyle tanımlanıp nitelenmesi Ceza Yasası'nın ilgili 132'nci maddesinin özüne de sözüne de aykırıdır.

Tuşalp, Ankara DGM Başsavcılığı'nca bu gerekçe ile gözaltına alınmış; bu gerekçe ile gazetemiz Ankara Bürosu aranmış ve yine bu gerekçeyle dava açılmıştı.

İstanbul DGM'si Ankara DGM Başsavcılığı'nın bu gerekçelerini uygun görmemiş; Tuşalp, dosyanın gönderildiği Asliye Ceza Mahkemesi'nce Basın Yasası'nın 30. maddesi uyarınca cezalandırılmıştı.

Bu davalar ile ilgili yayınları Ceza Yasası'nın 132'nci maddesi kapsamında görmek ve önlemleri de bu gerekçeye dayatarak almak hiç inandırıcı değildir.

Bu Anayasa ve Basın Yasası varken Türkiye'de basın özgürlüğü sık sık böyle kısıtlanacaktır.

Savcılığın bu kararı kesin midir? Hayır değildir.

Savcılığın bu kararı, 24 saat içinde yargıca bildirilir. Mahkeme, en geç 48 saat içinde bu kararı onaylayıp onaylamadığı konusunda karar verir. Onaylamazsa savcılığın kararı "hükümsüz" sayılır.

Bahadır Tamer, "silahlı gasp" suçundan hükümlüydü. Bir diş hekiminin oğlu olan Tamer, çeşitli suçlara karışmış; en sonunda silahlı gasp suçundan yargılanmış ve cezalandırılmıştı.

Bahadır Tamer, gerçi "MHP ve ülkücü kuruluşlar" davasında da yargılandığını söylüyorsa da adı Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi'nce görülen davanın sanıkları arasında yer almıyor.

Tamer, bu ana davanın dışında bazı ülkücülerin yargılandıkları öteki davalarda yargılanmış olabilir.

Evet, ne oluyor?

Özal'a suikast girişiminden hemen sonra "MHP ve ülkücü kuruluşlar" davasının sanıklarından Muhsin Polat, Çanakkale Cezaevi'nde Cemal Kozan adındaki bir başka ülkücü sanıkla birlikte MİT'e açıklamalarda bulunmuş; salıverildikten sonra da arkadaşımız Turan Yılmaz'a duyduklarını ve bildiklerini anlatmıştı.

DGM Başsavcılığı bu olaya da el koymuştu. Bu soruşturmadan da bir sonuç çıkmadı.

Bahadır Tamer'in mektubunda adı geçen Savcı Necmettin Karabacakoğlu, ihbar mektubu için "deli saçması haberler" diyor.

Kartal Demirağ, büyük olasılıkla, suikast kararını tek başına almadı. Suikastın arkasında başkaları da var. Kim bunlar? Belli değil...

Sol eğilimli teröristler yakalanınca bülbül gibi konuşturuluyorlar, izlenen sorgu yöntemi gereği hangi suçları kimlerle işlediklerini güzel güzel anlatıyorlar da bu M. Ali Ağca ve Kartal Demirağ gibi sağcı teröristler susmayı, suç örgütlerini ve arkadaşlarını korumayı nasıl beceriyorlar?..

Benim aklım da –nedendir bilmem– hep bu konuya takılıyor.

"Acaba" diyorum; sorgularda solculara ayrı, sağcılara ayrı yöntemler mi uygulanıyor? Aynı yöntemler uygulanıyor da bu sağcı teröristler sorgularda "Nuh deyip peygamber demeyen" türden kahramanlıklar mı gösteriyorlar?

Öyleyse nereden alıyorlar bu cesareti? Nerede yetiştirilmiş bunlar? Kimlerden almışlar bu eğitimi?

Nedir bunların güvenceleri?

(Cumhuriyet, 6 Nisan 1990)

ABDÜLHAMİD ÖRNEĞİ...

Ankara DGM Başsavcılığı'nın, Sabah, Güneş ve Günaydın gazetelerinde "Özal suikastına sürpriz tanık" konusunda aldığı önlemler, "Abdülhamid Sansürü"ne benzetilmiş.

Sultan Abdülhamid'e bir haksızlık yapıldığı kanısındayım. "Niçin?" diye sorarsanız hemen anlatayım.

Cennet-i mekan Abdülhamid Han Hazretleri, sansürü anayasaya değil "Örfi İdare Nizamnamesi"ne dayanarak uygulardı.

Abdülhamid döneminde yapılan sansürün bir de güvenceli yanı vardı. Yazılar sansür edildiği için hiç olmazsa beş yıllık ,on yıllık cezalar da verilmezdi.

Sansürün böyle bir koruyucu yanı da vardı!

Şimdi devlet ve milletiyle bölünmez bütün olarak çok şükür çoğulcu demokrasiye kavuştuk, çok da liberal olduk; bu yüzden, hem sansür ediliyor, hem de sansür edilen yayınlar nedeniyle ceza davaları da açılıyor.

Hem böyle davalar açılıyor, hem de bu yayınların basıldığı matbaalara el konuyor.

Yayınlara el koymak ya da matbaa kapatmak Osmanlı yasalarında da vardı.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Yasası'nın 158. maddesine göre devletçe verilen izinle kurulan matbaalarda hükümet aleyhine ya da Osmanlı İmparatorluğu'nun çatısı altıda yaşayan uluslar ile ilgili bir yayın yapılırsa, bu yayınlara el konulur; matbaa geçici ya da sürekli olarak kapatılır; ayrıca "10 mecidiye altından 50 mecidiye altına kadar" para cezası da verilirdi.

82 Anayasası'nın 28. maddesi 1858 tarihli Osmanlı Ceza Yasası'ndan esinlenmiştir.

Ee, ne de olsa çağ atlıyouz. Çağ atlamasına atlıyoruz da çağı tersten atlıyoruz!

Osmanlı Yasası:

– Sakıncalı yayın basan matbaayı kaparım... diyor.

Peki 82 Anayasası ne diyor?

Ne diyecek?

– Ben de kapatırım... diyor.

Görülüyor ki Abdülhamid yasaları bugünkülerden daha liberaldir.

Gelelim meşrutiyete...

1908 yılında İkinci Meşrutiyet'te yapılan anayasa değişikliği ile yayın organlarının basımdan önce "teştif ve muayeneye tabi tutulamayacağı" ilkesi getirilmiştir.

İttihat ve Terakki dönemi, bu açıdan ANAP'tan daha liberaldir.

Diyeceksiniz ki "Ya tek parti dönemi?"

Tek parti döneminde uygulanan 24 Anayasası da 77. maddesiyle aynı güvenceyi getirmişti:

– Matbuat, kanun dairesinde serbesttir ve neşredilmeden evvel teftiş ve muayeneye tabi değildir.

Neden kızıyoruz ki?

Gazete matbaalarında savcıların yayından önce gazeteleri incelemeleri, dilediklerine el koyma ve dağıtımı önleme yetkisi 82 Anayasası ile getirilmiştir.

82 Anayasası'nda yer alan bu hüküm Basın Yasası'na 1983 yılında yerleştirilmiştir.

Tek partili dönemde getirilen üniversite özerkliğini çok partili yaşamda kadırdık; Abdülhamid döneminden de geri uygulamaları alıp çok partili yaşama taşıdık.

Buna da "demokrasi" dedik.

Bu Anayasa hazırlanırken ve Basın Yasası tartışılırken bir avuç insan, bu Anayasa'ya da bu Basın Yasası'na da karşı çıktı.

Basının büyük bir kısmı ise o günlerde sustu.

Ne ekildiyse, o biçiliyor.

(Cumhuriyet, 7 Nisan 1990)

CONVERTİBİLİTY!

Tam zamanıydı. Birgün geç kalsak ülkemiz uçuruma yuvarlanacaktı.

Hepimiz 12 Eylül ile gelen "depolitizasyon" ortamının yarattığı şaşkınlık içindeyken ekonomi ufkundan bir güneş gibi doğan Devlet Bakanı Güneş Taner açıkladı:

– Konvertibiliteye geçiyoruz; bu bir tarihi gündür; yürüyelim arkadaşlar...

Güneydoğu'da yaşanan olaylarla ülkemiz "destabilize" olurken hayırlısıyla "convertibiliteye" geçtik; gerçi "hiperenflasyon" sürecinde yaşıyoruz; işsizlik almış yürümüş .Ne önemi var?

Convertibil olduk!

Bu "Anapça dile" de ne çabuk alıştık?

Destabilizasyon... depolitizasyon... konvertibilite... rantabilite...

Ve daha yüzlercesi...

Konu AT'ye giriş mi?

"Eligibilite" derseniz tamam; oldu, eğer Batılılar'ca "eligible" yani AT'ye günün birinde girmeye uygun görünüyorsanız, AT'ye giriş serbest. Vestiyer kapıdadır!

Buyurun girin...

Konuşmanızın arasına olur olmaz bu yabancı sözcükleri yerleştirseniz sizler de "Anapça" konuşmuş olursunuz. Bu dili yeterince konuşmak için ayrıca "maşallah... inşallah" gibi Arapça kökenli sözcüklerin de eligibilite... convertibilite... enflasyon... devalüasyon sözcüklerinin kullanıldığı tümcelerde sık sık kullanılması zorunludur.

Türk parasının corvertibil olması ne demek?

Güneş Taner Bey'in örneğin Paris'te, Londra'da Roma'da ve Berlin'de Türk parasını çıkarıp, bu parayla serbestçe alışveriş yapması demektir.

Bir paranın convertibil olması bu paranın bir başka ülke parasına serbestçe dönüşebilmesidir.

Bunun için de bazı koşullar aranır. Ekonomi nasıl yürüyor? Döviz ve altın rezervleri ne durumda? İçeride fiyatlar ne alemde? Enflanyon kaça fırladı?

Bu convertibilite sorunu 1954 yılından beri gündemdedir.

1954 yılında İngiltere, Londra altın piyasasını açmış ve yabancıların ellerindeki sterlinleri tüm paralarla çevrilmesi olanağını sağlamıştı. 1958 yılında da Avrupa para antlaşması imzalanarak convertibilitenin temelleri atıldı.

Daha sora da Avrupa Para Birliği Antlaşması imzalandı.

Bu tarihten sonra da ülkeler birbirlerinin döviz rezervleri ve enflasyon ile daha yakından ilgilenmeye başladılar.

15 Ağustos 1971 tarihinde Amerika, doların altına convertibilitesini kaldırdı ve dünya ekonomisi altüst oldu.

Bu enflasyon ile bu kadar iç ve dış borçla convertibiliteye geçiş eski Marksistler'in ANAP'a geçişleri kadar kolay değildir.

Gerçi son zamanlarda Türk parası Türkiye'de convertibil olmaya başlamıştı. Kiralar dolar karşılığı Türk Lirası ile ödeniyor, milyarlık katlar deseniz onlar da dolar karşılığı Türk lirası ile alınıp satılıyor.

Borç anlaşmaları da dolar üzerine yapılıyor.

Türk parası, ülkemizde kolayca yabancı paraya dönüşüyor.

Bu bir başarı değil midir?

Hiç şüphesiz başarıdır. Bu başarıyı da 24 Ocak Kararları'na borçluyuz.

Karamsar olmayalım.

Milli bayramlarımız var; dini bayramlarımız var; ANAP iktidarı ile bundan sonra "mali bayramlar" da kutlayacağız.

24 Ocak işveren bayramı...

4 Nisan convertibilite bayramı...

Convertibilite bayramınız kutlu olsun!..

Niye sevinmiyorsunuz? Yoksa siz bizim bir türlü convertibilite edemediklerimizden misiniz?

Allah Allah!

(Cumhuriyet, 8 Nisan 1990)

TIRMANIŞ...

Güneydoğu'da bir savaş yaşanıyor.

Hakkari'nin Beytüşşebap ilçesine bağlı Oymakkaya ve Taşarası köylerinde güvenlik güçleri ile PKK'lı ayrımcı teröristler arasında çıkan çatışmada 21 PKK'lı öldürüldü.

Öldürülenlerin altısının Suriye uyruklu olduğu da bildiriliyor.

Güneydoğu'daki terör olaylarında ölenlerin sayısal dökümlerini yapalım:

15 Ağustos 1984 tarihinden 9 Nisan 1990 tarihine kadar geçen sürede 25 subay, 24 astsubay, 238 er ve erbaş, 23 polis şehit düşmüş; aynı dönemde 57 köy korucusu, 13 muhtar, 17 öğretmen PKK tarafından acımasızca öldürülmüş.

Çoluğu çocuğuyla, kadını erkeğiyle, yaşlısı ve genciyle sivil halktan 579 yurttaşımız da aynı dönemde PKK'lı teröristlerce öldürülmüşler.

15 Ağustos 1984 Eruh baskınından Beytüşşebap operasyonuna kadar geçen sürede güvenlik güçleri ile çatışmalarda öldürülen PKK'lı 610'a ulaşmış.

1984 yılı 15 Ağustos gününden bugüne kadar geçen sürede bölgedeki çatışmalarda toplam ölü sayısı bugün için 1633.

Bu sayı yarın ya da öbür gün artabilir.

1984 yılı 15 Ağustos gününden bugüne kadar geçen dönemdeki subay, astsubay, er, erbaş, polis, köy korucusu, muhtar, öğretmen ve sivil halk olarak şehit sayıları da şöyle:

1984 yılı 50 şehit... 1985: 99 şehit.. 1986: 97 şehit... 1987 yılında şehit sayısı 248'e çıkıyor. Bu 287 yurttaşın 187'si sivil halktan.

1988'deki şehit sayısı 138'dir. 1989'da 280...

1990'ın ilk dört ayında da 47. Bu 47 şehidin 12'si er ve erbaş, 2'si polis, 4'ü köy korucusu, 2'si öğretmen, 1'i muhtar, 7'si mühendis, 19'u da sivil halktır.

Güneydoğu'da yaşanan olaylar bir savaş görüntüsü veriyor. Bu gerçeği anlayabilmek için geçmiş dönemlerdeki terör istatistiklerine şöyle kuşbakışı bakmak bile yeterlidir:

Kahramanmaraş olayları nedeniyle 26 Aralık 1978 günü sıkıyönetim ilan edilmiş, bu tarihten 12 Şubat 1982 gününe kadar

bütün yurtta, subay, astsubay, erbaş, polis ve bekçi olarak 230 güvenlik görevlisi şehit düşmüştür.

Bugün yalnızca Güneydoğu'da şehit düşen güvenlik görevlisi sayısı, subay, astsubay, er, erbaş ve polis olarak 308'dir. Öldürülen 57 köy korucusu bu sayının dışındadır.

26 Aralık 1978- 12 Şubat 1982 tarihleri arasında öldürülen terörist sayısı 348'dir. Bugün yalnızca Güneydoğu'da yarıçapı 100- 150 km olan alanda öldürülen terörist sayısı 610'a ulaşmıştır.

1978 Aralık ayı ile 1982 Şubat ayı arasında bütün Türkiye'de, aynı dönemdeki bütün yurttaki toplam ölü sayısı 4040'dır.

Gelin bir de Kurtuluş Savaşı'mızdaki ölü sayısına bakalım:

Kurtuluş Savaşı'mızın en kanlı savaşlarından biri olan Sakarya Savaşı'ndaki şehit sayısı 277 subay ve 5.436 er ve erbaş olmak üzere 5.713'tür.

Aynı savaşta 208 Yunan subayı ile 3.958 Yunan askeri öldürülmüştür.

"Büyük Taarruz"da 146 subay ve 2.397 er ve erbaş şehit düşmüşlerdir.

Kurtuluş Savaşı'mızdaki toplam şehit sayısı 12.455'tir. Yunan ordusunun ölü sayısı ise 180.000'i aşmıştır.

Güneydoğu'daki ölü sayılarını bu sayılarla karşılaştırmak, düşündürücü sonuçlar verir.

Bugün Güneydoğu'da bir savaş yaşanıyor. Devletin güvenlik güçleri de bu savaşta yurt topraklarını savunuyor. PKK'da Suriye tarafından destekleniyor.

PKK, kırsal kesimde yenildikçe Avrupa'da ve Türkiye'de büyük kentlerde eylemlere başvurabilir. PKK, başta İsveç ve Federal Almanya olmak üzere Avrupa'nın birçok ülkesinde örgütlenmiştir. Üstelik PKK, bu ülkelerde öteki terör örgütleri ile de eylem birliği yapabilir.

Abdullah Öcalan, Avrupa'da ve Türkiye'de bu tür eylemlere başvuracaklarını da açıklamıştı. Gebze alayına önceki gün yapılan saldırı, bu eylemler için bir işaret sayılabilir.

PKK ve öteki karanlık güçler, bugünlerde Türk'ü Kürt'e, Kürt'ü Türk'e; Alevi'yi Sünni'ye, Sünni'yi Alevi'ye; İslamcı'yı Atatürkçü'ye, Atatürkçü'yü de İslamcılar'a düşman edecek eylemlere başvurabilirler.

Teröre karşı savaşmak hem insanlık, hem de yurtseverlik görevidir.

(Cumhuriyet, 10 Nisan 1990)

TAKRİR-İ SÜKUN...

Hükümetin, Güneydoğu'daki etnik kökenli terörizmi önlemek için çıkardığı yasa gücünde kararname neler getirir, neler götürür?

Bu yasa gücündeki kararname, ister istemez 1925 tarihli "Takrir-i Sükun Kanunu"nu andırıyor. Bu yasa bir döneme damgasını vurmuştu.

Neydi bu "Takrir-i Sükun Kanunu"?

1925 tarihindeki Şeyh Sait İsyanı'ndan sonra çıkarılan Takrir-i Sükun Yasası, birinci maddesi ile hükümete, "irticaya ve isyana" ilişkin görülen ve ayrıca "sosyal düzen" ile "huzur ve sükun ve emniyet ve asayişi ihlal" edici nitelikte bulunan örgütleri ve bu suçları ile ilgili yayınları yasaklama yetkisi veriyordu.

Bu yasaya Kazım Karabekir, Rauf Orbay, Halis Turgut Bey ve Feridun Fikri Bey karşı çıkmışlardı. (TBMM, 4.3.1341, r: 69, c: 2, s: 131-154)

Hükümet, bu yasayı çıkarır çıkarmaz, İstanbul'da yayımlanan altı gazeteyi birden kapatmış; bu gazetelerede yazı yazanlar da tutuklanmışlardı.

Bu yasayı, ayaklanma alanı içinde idari yapıda değişiklik yapılması için hükümete verilen yetki izledi; TBMM Genel Kurulu'nun Bakanlar Kurulu'na yetki veren bu kararından sonra 1927 yılında 1097 sayılı Yasa çıkarıldı. Bu yasayla da hükümete "bazı eşhasın" Doğu'dan Batı'ya sürgün edilmesine olanak sağlanıyordu.

1934 yılında çıkarılan "İskan Kanunu" da bu sürgünler için uygulanmıştı.

26 Haziran 1927 tarihli "Umumi Müfettişlik Teşkilatına Dair" Yasa ile de "Bölge Valiliği" sistemi getirilmişti.

Gelelim bugüne...

Yasa gücündeki kararname, Olağanüstü Hal Yasası ile 285 sayılı yasa gücündeki kararnamede değişiklikler yapıyor. Bu değişiklikleri şöyle özetleyebiliriz:

1. Basın ile ilgili önlemler:

A) Böldeki olaylar ile ilgili "faaliyetleri yanlış aksettirmek" ya da "gerçek dışı haber ve yorumlar" yapmak yasaklanıyor. "Bölge halkının heyecanlanmasını yahut güvenlik kuvvetlerinin görevlerini gereği gibi yerine getirmesini engelleyici" nitelikte yayın yaptığı "idari takdirle" belirlenen yayın oranları bölge dışında basılmış olsalar da kapatılabilecek.

Bu yetki, basın özgürlüünü tümden ortadan kaldıracak sakıncaları da beraberinde getiriyor. Bu gerekçelerle hemen hemen bütün yayın organları kapatılabilir.

B) Bölgede görev yapan kamu görevlilerinin haklarındaki yayınlar nedeniyle açacakları "şahsi" nitelikteki manevi tazminat davalarında, tazminat tutarının alt sınırı yayın organının tirajına göre saptanacak.

Böye bir uygulama hukuk sistemimizle bağdaşmaz.

C) Olağanüstü Hal Bölgesi içinde kamu görevlilerinin aşağılanması suçlarında (cumhurbaşkanı, hükümet, bakanlıklar, ordu, adliye ve güvenlik güçlerinin manevi kişilikleri ile adli, idari, siyasal ve askeri kurulları aşağılama suçları) para cezaları arttırılıyor.

D) Bölge ile ilgili TRT yayınlarında, TRT Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı ve MGK Genel Sekreterliği arasında eşgüdüm zorunluluğu da getiriliyor.

2. Yargıya ilişkin önlemler:

A) Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'ne, DGM'ye dava açılması için savcılara emir verme yetkisi tanıyor.

B) Bölgedeki valilerin işlemleri hakkında idari yargı yolu kapatılıyor.

C) Olağanüstü Bölge Valiliği sınırları içinde görevli yargıç ve savcılar, bölge valisinin isteği üzerine görevlerinden alınabiliyor.

D) Gazetelerin kapatılmalarına karar verecek İçişleri Bakanı'nın, bu işlemi hakkında idari yargıda dava da açılamayacak.

Bu yetkiler, anayasanın "yargı bağımsızlığı" ile ilgili güvencelerini ortadan kaldırıyor.

3. Sürgün ile ilgili önlemler:

A) Yürürlükteki Olağanüstü Hal Yasası'nın 11/k maddesi, kamu düzenini bozacağı kanısını uyandıran kişi ve toplulukların hükümet kararı ile sınır dışı edileceklerini öngörüyor.

B) Kararname, bölgede bulunmaları sakıncalı görülenlerin bölge valisinin isteği üzerine İçişleri Bakanlığı'nca belirlenecek yerlerde durmaları zorunluluğunu da getiriyor.

C) 235 sayılı Yasa Gücündeki Kararname de bölge valisine, köy ve mezra gibi yerleşim birimlerini boşaltmak, yerlerini değiştirmek, birleştirmek ve bu yerleri kamulaştırmak gibi yetkiler tanıyor.

D) Bölge valisi, bu gibi yerlerde yaşayan yurttaşları bölge içinde ya da dışında "iskan" edebilecek. Bu yurttaşlara iş de sağlanacak.

4. Toplu eylemlere karşı önlemler:

A) Yürürlükteki yasa, Olağanüstü Hal Bölgesi içindeki grev ve lokavt uygulamalarını en çok bir ay ile erteleme yetkisi tanımaktaydı.

B) Kararname ile bu etkinlikler durdurulabilecek ve iş yavaşlatması, boykot, işgal, kepenk kapatma gibi eylemler ile ilgili önlemler de alınacak.

5. Suç örgütleri ile ilgili önlemler:

A) Ceza Yasası'nın 125. maddesi ölüm cezası yaptırımı içeriyor. Bu amaçla silahlı çete oluşturmanın yaptırımı, 168. maddeye göre 15 yıldan az olmamak üzere ağır hapistir. 169. madde de bu suç örgütlerine yardım edenler ile barınacak yer, silah, cephane ve yiyecek içecek sağlayanlara da üç yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası öngörüyor.

B) Kararname ile 169. maddenin cezası bir kat arttırılırken silahlı çete oluşturmanın cezasında bir değişiklik yapılmıyor.

Bu düzenlemeler "2. Takrir-i Sükun yasası" gibi yorumlanabilir mi?

Benzerlikler çok, ancak her dönemin kendine özgü koşullarını da gözardı etmemek gerekir.

Atatürk devrimleri, bu "Takrir-i Sükun" döneminde yerleştirilmişti. Bugün ne tek parti dönemi yeniden gelebilir ne yeniden bir Atatürk yaratılabilir.

Ama yine de olaylara nereden bakarsanız bakın; Türkiye yeni bir döneme giriyor. Kesin olan bu...

***

Dünkü yazıda, Kurtuluş Savaşı'nda şehit düşenler ile ilgili sayılarda bir yanlışlık olmuş, yanlışlığı düzeltiyorum:

Kurtuluş Savaşı'nda 11.599 subay ve er şehit düşmüştür. Bunların 5.713'ü Sakarya'da, 2.540'ı da Büyük Taarruz'da şehit düşmüşlerdir.

Kurtuluş Savaşı'nda şehit düşen subay sayısı 662'dir.

Yunanlıların kayıpları da bir dizgi yanlışı sonucu 180.000 olarak çıkmıştır. Yunan ordusunun ölü, yaralı ve tutsak olarak toplam kaybı 150.000'dir.

(Cumhuriyet, 11 Nisan 1990)

KİME YARAR?

Gazetelerin Güneydoğu olaylarını izleme olanağı, çıkarılan son yasa gücündeki kararname ile ortadan kaldırıldı. Bölge ile ilgili her haber, kolaylıkla "bölge halkını heyecanlandırıcı" nitelikte görülebilir. Görülünce de gazetelerin basıldığı matbaalar kapatılabilir.

Bu yasak düzeni kime yarar?

Yabancı radyolar, bölgedeki olayları abatarak yayımlarlar. Suriye'den bölgeye dönük Kürtçe yayınlar da yapılır.

Böylgeye bundan sonra gazeteci de sokulmaz. Sokulmayınca haberler, yabancı radyolar tarafından büsbütün çarpıtılarak verilir.

Bundan kim kazançlı çıkar?

Herhalde Türkiye Cumhuriyeti değil!..

***

Anayasa'nın 122. maddesi, olağanüstü hal ile ilgili yasa gücündeki kararnamelerin Resmi Gazete'de yayımladığı gün TBMM'ye sunulacağını öngörüyor.

Sunulmasına sunuluyor da sonra ne oluyor?

285 sayılı "Olağanüstü Hal Bölge Valiliği İhdası Hakkındaki" kararname 1987 yılının Temmuz ayında çıkarıldı; aradan üç yıl geçti; kararname TBMM'ce ele alınamadı.

Bu kararnameye de kimbilir ne zaman sıra gelir?

219 tane yasa gücünde kararname TBMM komisyonlarında bekliyor. Bu 219 yasa gücündeki kararnamenin 81'i bu yasama döneminde çıkarılmış.

ANAP, ülkeyi kararnameler ile yönetiyor. 82 Anayasası, olağanüstü hal ile ilgili kararnamelerin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuru yolunu da kapatıyor.

Gazete kapatacak, yargı yolu yok; kararname çıkaracak anayasa yargısı yok; idari işlemle ceza koyacak, başvuracak yer yok!

Peki, ANAP niçin böyle yapıyor?

Liberal olduğu için... Sivil toplumcu olduğu için... Atananlar yerine seçilenlerin egemen olmalarını savunduğu için!

Niçin olacak başka?

***

Geçenlerde Yargıtay Beşinci Hukuk Dairesi üyeleri Ulaştırma Bakanlığı tarafından Japonya'ya götürüldüler.

Bakanlık, yeni başlayan seferler için çeşitli bürokratlar ve gazetecileri THY uçakları ile ücretsiz olarak götürüp getiriyor.

Yargıtay üyeleri arasında Japonya seferi için nasıl bir seçim yapıldı? Bu daire üyeleri çekilen kura sonucunda mı seçildiler?

Bu gibi soruların sorulmasını yasaklayıcı bir yasa gücünde kararname çıkmadan konuyu soralım diyoruz!

***

DB Deniz Nakliyat TAŞ Genel Müdürlüğü, 5 Nisan günü bu köşede yayımlanan "Navlun" başlıklı yazı ile ilgili bir açıklama yaptı.

Genel Müdür Sayın Muzaffer Akkaya ve yardımcısı Hayrettin Yelesenli tarafından yapılan yazılı açıklamada, "Burdur" gemisinin Kanada'dan getirdiği 327.474.59 dolarlık navlunu ödenmeyen 4.791.333 ton gazete kağıdı ile ilgili olarak İstanbul 1. Asliye Ticaret Mahkemesi'nde yabancı şirketler ile sekiz gazete ve yayın kuruluşu hakkında davalar açıldığını, ayrıca olayda adı geçen yabancı şirketler aleyhine de Kanada'da "hukuki ve cezai takiplere" girişildiği belirtiliyor.

Açıklamada gazetelerin olay tarihinde "SEKA grevi" nedeniyle güç duruma düştüklerini bildirmeleri üzerine konunun Türkiye Gazete Sahipleri Sendikası temsilcileri ile de tartışıldığı,

bir çözüm yolu bulunulmaması sonucu da dava açıldığı, konunun DB Deniz Nakliyat TAŞ ve kuruluşun hukuk müşavirliği ve Kanada'daki büyükelçiliğimizce eşgüdüm içinde izlendiği de kaydediliyor.

Genel Müdürlüğün açıklamasında, davalılar arasında yer alan "Celimark" şirketinin Türkiye'deki bellibaşlı gazetelerin tüm gereksinmelerini karşılayan bir şirket olduğu; şirket aleyhine çıkabilecek bir kararın dünyanın her yerinde "infaz kabiliyeti" olacağı da vurgulanıyor.

Özet olarak yayımladığım bu açıklama nedeniyle ilgililere teşekkür ederim.

Açıklama 5 Nisan 1990 tarihli "Navlun" başlıklı yazıyı büyük ölçüde doğruluyor.

DB Deniz Nakliyat TAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı'nın daha önce incelediği 17.2.1989 günlü yazısında (s.2) konşimentonun düzenleniş biçiminin bu konşimentonun nama mı, yoksa emre mi sayılacağı konusunu "müphem hale" getirdiği, navlunsuz taşıma olayında adı geçen "Tricolor" şirketinin banka hesabının "100 $'ın altında olduğu" (s. 4) kaydedilmektedir.

DB Deniz Nakliyat TAŞ Kanada'da açıkça dolandırılmıştır. Bizlerin de gazeteci olarak görevimiz, bu gibi olayları kamuoyuna duyurarak Hazine çıkarlarını savunmaktır.

Özetin özeti: Yayınımız doğrudur...

(Cumhuriyet, 12 Nisan 1990)

"HUKUKİ İTİBAR"...

TBMM'de önceki gün çıkarılan yasa, 1960 İhtilali'nden sonra kurulan Yüksek Adalet Divanı'nca Ceza Yasası'nın 146'ncı maddesi gereğince cezalandırılan DP milletvekilleri ile hükümet üyelerinin "hukuken itibarları iade edilmiştir" sözcüklerini içeriyor.

Ne demektir "hukuken itibarlarını iade etmek?"

Yasalarımızda "hukuki itibar" diye bir kavram yer almıyor. Yasalarda "hükümetin manevi şahsiyeti" diye bir kavram var;

yine yasalarda "şöhret ve hak" ya da "namus ve haysiyet" gibi kavramlara da yer veriliyor.

Mahkemeler "hukuki itibar" konusunda karar vermezler. Mahkemelerin verecekleri karar bir "eylem" ile ilgilidir. DP sorumluları da eylemleri nedeniyle yargılanmışlardır. Yüksek Adalet Divanı, bu eylemleri Türk Ceza Yasası'nın 146'ncı maddesi gereğince cezalandırmıştır.

Yassıada kararları, bütün hüküm ve sonuçları ile bağışlanmıştır.

Hukuk açısından yapılması gereken de buydu. Hukuk düzeninde bir başka yol da yoktur.

Niçin yoktur?

Çünkü bir suçu bütün hüküm ve sonuçları ile kaldıran affa "genel af" denir. 1966 yılında çıkarılan 780 sayılı yasa ile Yüksek Adalet divanı tarafından verilen cezalar "bütün hüküm ve sonuçları" ile bağışlanmıştır.

Hukuk açısından iş bu noktada kapanmıştır; kapanmıştır, çünkü hukuk sistemimizde Yassıada kararlarının geçersiz sayılması gibi bir hukuk yolu öngörülmüş değildir.

İşin bu noktadan sonrası hukuku değil siyaseti ilgilendirmektedir.

Bu tarihten sonra eski DP'liler, her türlü haklarını elde etmişlerdir. Bunların arasında TBMM'ye girenler ve bakan olanlar da bulunmaktadır.

Bu arada başka gelişmeler de olmuş; 12 Eylül generalleri, DP döneminin Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ı Çankaya Köşkü'nde "şeref misafiri" olarak selamlaşmışlar; Bayar'ın ölümü üzerine "devlet töreni" düzenlenmiş; bu törene, 1960 İhtilali'ne çeşitli rütbelerdeyken katılan subaylar "merasim üniformaları" ile kılıç kuşanarak katılmışlar; Bayar'ın top arabasına konulan tabutu da Kara Harp Okulu öğrencilerince taşınmıştır.

1987 yılında çıkarılan bir yasayla da Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın İmralı'da bulunan mezarlarının başka yerlere taşınması ve adlarının bazı tesislere verilmesi için yasa çıkarılmıştır.

Adnan Menderes'in adı İzmir'de havaalanına verilmiş; Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın adlarına caddeler, bulvarlar açılmıştır.

"İtibar iadesi" diye bir kavram varsa, bu "itibar" işte bu yollarla "iade" edilmiştir.

27 Mayıs İhtilali'nin "meşruiyeti" temeline dayanan 1961 Anayasası 12 Eylül generallerince silah zoruyla kaldırılmış; yerine bugünkü anayasa getirilmiştir.

Konu DP açısından bu bakımdan da çözülmüştür.

Bütün bu konular çözülmüştür, ama geriye çözülmedik bir konu kalmıştır. Bu konu da Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın İmralı'da bulunan mezarlarının başka yere taşınmasıdır.

Yasa, mezarların taşınması için çıkarılmış; ama bir türlü mezarlar taşınamamıştır.

Mezarların "devlet töreni" ile başka yere taşınması için yasa çıkartmaya gerek de yoktur. Hükümet isteseydi bu mezarları "devlet töreni" ile çoktan başka yerlere taşınırdı.

Konu, Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın mezarlarının İmralı'dan alınıp başka yerlere taşınması da değildir. Konu, "DP terekesi" üzerindeki gelecek seçimlere yönelik miras kavgasıdır.

ANAP, Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın kefenlerini bayrak yaparak oyunu arttırmaya çalışıyor.

ANAP siyasetinin "itibarı" da bu işte...

(Cumhuriyet, 13 Nisan 1990)

KKK DEVLETİ!..

Anayasa, Bakanlar Kurulu'nun "olğanüstü hal" ilan etme kararının Resmi Gazete'de yayımlanacağını ve bu kararın "hemen" TBMM'ye sunulacağını öngörüyor.

Olağanüstü hal süresince çıkarılan yasa gücünde kararnamelerin Resmi Gazete'de yayımlandıkları gün TBMM'nin onayına sunulması gerekiyor.

Anayasa'nın 121. maddesi, bu kararnamenin TBMM'de onanmasına ilişkin süre ve yöntemin içtüzükle belirleneceğini öngörüyor.

İçtüzük, 1973 tarihlidir; bu içtüzükte olağanüstü hal ile ilgili yasa gücündeki kararnamelerin görüşme süreleri ile ilgili bir madde yoktur. 82 Anayasası'ndan sonra bir içtüzük de henüz hazırlanmış değildir.

Böyle olunca da olağanüstü hal ile ilgili kararnameler, olağan işler ile ilgili yasa gücündeki kararnameler ile birlikte sıraya girmektedir.

Burada bir "olağandışılık" var. Bu olağandışı uygulamaya yol açan boşluk TBMM tarafından yaratılmıştır.

Yürürlükteki içtüzük, 1973 tarihlidir. Bu tüzükte yasa gücündeki kararnameler ile ilgili maddelere yer verilmiyor.

TBMM 1983 yılından bu yana geçen süre içinde bir içtüzük hazırlasa, bu gibi konularda TBMM denetimi de işlerdi. TBMM, Anayasa'da hazırlanması öngörülen içtüzüğü aradan geçen yedi yıl içinde hazırlamış değildir.

Bu durumda, anayasa ile bağdaşmayan; anayasaya yabancı bir "fiili sistem" ortaya çıkıyor.

Olağanüstü hal ile ilgili yasa gücündeki kararname TBMM'-ce görüşülse, bu görüşme sonucunda kararname yasaya dönüşeek; böylece de bu yasaya karşı Anayasa Mahkemesi'ne başvuru yolu açılacaktır.

Alın bir örnek: 1987 yılı Temmuz ayında çıkarılan 285 sayılı "Olağanüstü Bölge Valiliği İhdası Hakkındaki" yasa gücündeki kararnameye bile henüz sıra gelmiş değildir. Temel hak ve özgürlükleri bu kadar yakından ilgilendiren bu konu TBMM denetimi dışında kalmıştır.

Olağanüstü hal rejimi,TBMM yetkilerini askıya alan ve yargı güvencesini ortadan kaldıran bir niteliğe bürünmüştür.

Anayasa "hemen" kaydıyla TBMM onayına sunulmasını öngördüğü olağanüstü hal ile ilgili yasa gücündeki kararnamelerin olağan işler ile ilgili yasa gücündeki kararnameler için aynı süre ve yöntemin izlenmemesi gerektiğini, "Bunların Mecliste onanmasına ilişkin süre ve usul, iç tüzükte belirlenir" hükmü ile anlatıyor.

Anayasa'nın 91. maddesi, yasa gücündeki kararnamelerin TBMM komisyonları ve genel kurulda "öncelik ve ivedilik" ile görüşülmesini öngörüyor. Bu kural, olağan işler ile ilgili yasa gücündeki kararnameler için öngörülmüş bir kuraldır.

Anayasa'nın 121. maddesi, olağanüstü hal ile ilgili yasa gücündeki kararnameler için "öncelik ve ivedilik" kaydından da daha ivedi ve de kısa süre koşulu istiyor.

Son yasa gücündeki kararnameye karşı Anayasa Mahkemesi'ne dava açılamıyor. Bölge Valiliği ve İçişleri Bakanlığı işlemleri ile ilgili idari yargı yolu da kapatılıyor.

Kararname, olağanüstü hal bölgesi dışında da uygulanma olanağı veriyor. Söz gelişi İstanbul'daki bir matbaa, bu kararnameye göre kapatılabiliyor.

Temel hak ve özgürlükler, olağanüstü dönemlerde, bu bölgeyi kapsamak üzere "sınırlanır".

Anayasa'nın 125. maddesi olağanüstü hallerde idari yargıda açılacak iptal davalarında, "yürütmeyi durdurma" kararı verilemeyeceğini öngörüyor.

Bu bir sınırlamadır.

Yasa gücündeki kararnamenin 7. maddesi de İçişleri Bakanı ile Olağanüstü Hal Bölge Valiliği ve "diğer ilgililerin" işlemlerine karşı yargı yolunu büsbütün kapatıyor.

Bu "sınırlama" değil, doğrudan doğruya bütün yurttaşlara tanınmış olan dava hakkını tümüyle yok etmektedir!

Anayasa, olağanüstü dönemlerde temel hak ve özgürlükler "sınırlanabilir" diyor; "Bu hak ve özgürlükler tümüyle yok edilir" demiyor!

Anayasa, ayrıca bu sınırlamaların "demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı" olamayacağını ve "öngörüldükleri amaç dışında" kullanılamayacağını da vurgulama gereğini duyuyor.

Kararname, 13. maddede yazılı koşullara uygun mudur?

Hayır, değildir. Değildir ama bu kararname için Anayasa Mahkemesi yolu da kapatıldığından bu yol da işletilmiyor.

Anayasa Mahkemesi yolu kapalı... İdari yargıya da başvurulamıyor. TBMM denetimi de "fiilen" işletilmiyor!

Yasa gücündeki kararnameler, anayasada "Kanun Kuvvetinde Kararname" olarak adlandırılıyor. Bunlara kısaca "KKK" deniyor.

"Hukuk devleti" yargı denetiminin işletildiği düzenlerin ortak adıdır. Bizimki "hukuk devleti" değil, olsa olsa KKK devletidir.

"KKK devleti" hayırlı olsun!..

(Cumhuriyet, 14 Nisan 1990)

UZMANLIK İSTER...

Bakanlar Kurulu, şu ünlü yasa gücündeki kararnameyi ne gün çıkarmıştı?

Kararname 9 Nisan günlü toplantıda kabul edilmiş ve 10 Nisan tarihli Resmi Gazete'de de yayınlanmıştı.

Aradan üç gün geçiyor; bir de bakıyorlar ki, bu kararname eksik yazılmış; üstelik kararnamenin Türkçesi de bozuk!

Nasıl olur?

Oluyor işte; burası Türkiye!

"Banker Faciası"nda da böyle olmamış mıydı?

Bir kararname çıktı, olmadı. Haydi ikincisi; bu da olmadı; üçüncüsü, dördüncüsü ve beşincisi.

80 sonrasındaki bu çılgın faiz yarışına doğru 1930'lardan kalan tek parti yasaları ile girilmiş değil miydi?

"24 Ocak Kararları" diye göklere çıkardıkları IMF programında da aynı yanlışlara düşülmüş; uygulanan ekonomik modelin hukuksal çerçevesini çizmek akla gelmemişti.

Gelmediği için de banker olayı bir kap kaç olayına benzemişti.

İşhanı çaycısından köşebaşı bankeri üreten arabesk liberalizm, emeklinin, dulun, yetimin, binbir emekle biriktirdikleri paraları, bu türedi bankerler eliyle iş ve sermaye çevrelerine aktarmış "Banker Faciası" patlak verince de askeri yönetim kararname üzerine kararname çıkarmıştı.

Banker faciası yaşandığında başbakan yardımcısı kimdi? Bugünkü Cumhurbaşkanı Halil Turgut Özal!

Bankerlere para yatıran yurttaşlar için "vatandaş kumar oynamıştır" diye demeçler veren Maliye Bakanı kimdi?

Bugünkü TBMM Başkanı İsmet Kaya Erdem!

Bu son yasa gücündeki kararname de banker faciası kararnamelerine benzedi.

Ülkenin Güneydoğu'sunda bir ayaklanma yaşanıyor. Bu ayaklanmayı bastırmak için önlemler alınıyor. Yasa gücündeki kararname bu amaçla çıkarılıyor.

Devletin şu anda bundan daha önemli işi var mı? Yok. Öyleyse bu kararname niçin doğru dürüst hazırlanamıyor?

Kim hazırlamış bu Türkçesi bozuk kararnameyi?

Ayın 9'unda kabul edilen kararnamede Türkçe yanlışları saptanıyor; ayın 12'sinde bu yanlışlıkların düzeltilmesi ve bölge valisine yeni yetkiler verilmesi için Bakanlar Kurulu, yeniden cumhurbaşkanının başkanlığında toplanıyor.

413 sayılı kararnamede "neden olacak" sözcükleri unutulmuş; 421 sayılı kararname ile bu Türkçe yanlışlığı düzeltiliyor, ek 3. maddede de "mücavir iller içinde veya dışında basılmış olup olmadığına" sözcükleri unutulmuş; yeni kararnamé ile bu

eksiklik de tamamlanıyor. 413 sayılı kararname ile Olağanüstü Bölge Valisine verilen yetkiler de 421 sayılı kararname ile arttırılıyor.

Bakarsınız, üç gün sonra kararname yeniden değişir; yeni Türkçe yanlışları bulunur; bölge valisine yeni yetkiler de verilir.

Kararname, anti- demokratiktir, kararname ile TBMM denetim yetkisi ve yargı güvencesi yok sayılmıştır, şudur budur... Bunları bugün hiç tartışmıyoruz. Bu kadar önemli konuda bu kararnameleri yazacak uzman bürokrat da mı yok? Bugün için tartıştığımız konu budur.

Nasıl olur da böylesine önemli bir konuda hazırlanan kararnamede Türkçe yanlışları yapılır ve bölge valisine tanınan yetkiler de unutulur?

Yoksa, bu işi de özel sektöre mi verelim?

Bu konularda Güney Amerika'da, Filipinler'de ve Güney Kore'de çok uzman vardır. Bu uzmanların bilgilerine mi başvuralım?

Terör kararnameleri konusunda bir uluslararası yarışma mı açsak, ne yapsak?

Özelleştirme konusunda yabancılardan bol bol yararlanıldı; bu konunda da yararlanılabilir. Yabancı uzmanlar ne güne duruyor?

Şaka bir yana; bu kadarı da biraz ayıp oluyor. Böylesine önemli bir kararnameyi de şu son bağımsız Müslüman Türk devletinde, şöyle eksiksiz, doğru dürüst yazacak bir hukukçu da mı yok yahu!

Alt tarafı, şunun şurasında, 11 maddelik kararname... Atla deve değil ya?..

(Cumhuriyet, 15 Nisan 1990)

2. TAKRİR-İ SÜKUN MU?

Hükümetin getirdiği ve üç gün içinde "olmamış" diye değiştirdiği yasa gücündeki kararname, "2. Takrir-i Sükun dönemi" başlatabilir mi?

1925 tarihli "Takrir-i Sükun Kanunu" ile kararname arasında benzerlikler çok, ama o günkü iktidar ile bugünkü arasında da dağlar kadar fark var.

Ne farkı mı var örneğin?

O günkü iktidar "devrimci"; bugünkü "muhafazakar"dır. Bu da dünyalar kadar fark demektir.

Şeyh Sait İsyanı başlar başlamaz, hükümet "Hiyanet-i Vataniye Kanunu"nun birinci maddesini değiştirerek "dini ve dince kutsal kavramları siyasal amaçla kullanmayı" ve bu amaçla örgüt kurmayı "vatana ihanet suçu" saymış ve bu suça ölüm cezası yaptırımı getirmiştir.

Şapka İktisası Yasası, arkasından Tekke ve Zaviyeler ile Türbelerin Seddine ve Türbedarlıkla Bir Takım Ünvanların Men ve İlgasına Dair Yasa çıkarılmış; bu yasaları, Arapça olan Kuran dilinin Türkçe'leştirilmesi girişimi izlemiştir.

Yurttaşlık Yasası (Medeni Kanun) ile borçlar, ceza ve ticaret yasaları 1926 yılında çıkarılmışlardır. Bu tarihten sonra, hukuk ve ceza yargılama usulü ile ilgili yasalar, deniz ticaret, icra ve iflas yasaları da kabul edilmiştir.

Atatürk, 5 Aralık 1925 günü Ankara Hukuk Fakültesi'ni açarken "Hukuk Devrimi"ni şu sözlerle açıklamıştı:

– Gayri kabili tereddüt bir emrivaki...

Evet, o günkü koşullarda devrim, duraksanmayacak bir oldu bittiydi. Her devrim başlangıçta zora dayanır. Tepeden inme yöntemlerle gelen devrimler, sonra evrim yoluyla yerleşirler.

Atatürk devrimleri de böyle yerleştirildi.

1926 yılında ilkokullardaki zorunlu din derslerini düzenleyen yasa maddesi kaldırıldı. 1928 yılında Anayasa'dan "Devletin dini İslamdır" hükmü de kaldırılarak laik sisteme doğru en büyük adım atıldı.

1928 yılında Harf Devrimi gerçekleşti; 1930 yılında da din dersleri bütün okullarda kaldırılarak, 1924 tarihli Öğretim Birliği Yasası tam anlamıyla uygulanmaya konuldu.

1932 yılında Türkçe ezan zorunluğu getirildi.

1930'lu yıllar "laiklik" ve "devletçilik" yıllarıdır. Bu yıllarda devlet, tepeden inmeci ve köktenci yöntemlerle laikleşmiş ve devlet yine aynı yöntemlerle "karma ekonomi" sistemini benimsemiştir. Osmanlı borçları bu dönemlerde ödenmiş ve genç Türkiye Cumhuriyeti, 30'lu yılların bütün dünyayı altüst eden kasırgalarına karşı varlığını bu sistemle koruyabilmiştir.

1924-38 arasında Türkiye Cumhuriyeti, binbir türlü sıkıntı içinde 18 tane ayaklanmayı da bastırmıştır!

Atatürk'ün başında bulunduğu Türkiye Cumhuriyeti, tam bağımsız, devrimci ve laik bir devletti.

Atatürk'ün o yıllarda izlediği yöntemleri, bugün izlemeye olanak yoktur. Kaldı ki, devletin başında Kurtuluş Savaşı'nın muzaffer ordular komutanı da bulunmuyor!

O yıllarda zorunlu olarak izlenen yöntemlerin demokratik olduğunu kimse ileri sürmüyor. Devrimler, hiç kuşku yok, "Takrir-i Sükun dönemi"nde demokratik olmayan yol ve yöntemlerle yerleştirilmiştir.

Bugün Özal "2. Takrir-i Sükun dönemi" başlatabilir mi?

Koşullar o kadar değişik ki... İstese de başlatamaz.

Devlet o eski devlet değil; dünya artık o eski dünya değil ve toplum artık o eski toplum değil...

Örneğin, kararnamede "iskan konusunda 2510 sayılı İskan Kanunu uygulanır" öngörülüyor.

Atatürk döneminde çıkarılan İskan Yasası'nda "Kanun aşirete hükmi şahsiyet tanımaz" deniyor ve "aşiret reisliği, beyliği, ağalığı, şeyhliği kaldırılmıştır" hükmü getiriliyordu.

1934 yılında çıkarılan İskan Yasası'nda bu ağaların, bu şeyhlerin ve bu aşiret reislerinin taşınmaz mallarına el konacağı da yazılıyordu.

Bugün siyasal partiler ve devlet, aşiret reisleri ağalarla, beylerle, şeyhlerle, şıhlarla iç içedir!

1925 yılının tek parti yasalarına benzer kararnameler ve o yıllarda geçerli olan yol ve yöntemlerle sonuç alınmasına artık olanak yoktur.

(Cumhuriyet, 17 Nisan 1990)

ÖLÜM ORUCU...

TBKP liderleri Dr. Nihat Sargın ile Haydar Kutlu'nun başlattıkları ölüm orucu 13. gününü dolduruyor.

Doktorlar, ölüm orucunun uzamasının ölümle sonuçlanabileceğini; ölüm ile sonuçlanmasa bile "kalıcı izler" bırakacağını söylüyorlar.

Türkiye, hiçbir uygar ülkede olmayan düşünceyi açıklama ve örgütlenme yasakları ile kuşatılmış bir ülkedir. 21. yüzyılın eşiğinde bundan daha büyük ayıp olmaz!

Onu yasakladık; bunu yasakladık; "sosyal bir sınıfın öteki sosyal sınıflar" üzerinde egemenlik kurması diye insanların dünyalarını zindan ettik de ne oldu?

Ulusal gelirimiz mi arttı? Sanayileştik mi? Yoksa barış içinde bir ülke mi yaratıldı?

Çok partili yaşama adım attığımız günden bu yana üç kez askeri ihtilal yaşadık; her üç yıla bir sıkıyönetim; her on yıla bir askeri darbe düştü.

Ülkemizi yasaklarla yönetmeyi hüner sanan "lumpen politikacılar"ın ellerinde işte bu hale geldik.

Neydi allahaşkına "sosyal bir sınıfın öteki sosyal sınıflar üzerinde" kurduğu egemenlik?

Kimsenin böyle egemenlik megemenlik kurduğu yoktu; komünistler isteselerdi bile böyle bir egemenlik kuramazlardı. Kuramazlardı, çünkü bu suçu işlemek için elverişli araçlara ve güce hiçbir zaman erişememişlerdi. Erişmelerine de olanak yoktu. Bugün ise bu olanak hiç yok!

"Sosyal bir sınıfın, öteki sosyal sınıflar üzerinde egemenlik kurması" diye bir suç varsa, bu suçu, yasal bir partileri bile bulunmayan komünistler değil, devlete egemen olan büyük sermaye ve toprak sahipleri ile büyük bürokratlar işleyebilirlerdi.

Belki de var olan bir egemenliği gizlemek için "tehlike suçu" diye bir suç türü yaratılmış ve varsayıma dayalı bu yapay suça 8 yıldan 15 yıla kadar uzanan yaptırımlar uygun görülmüştü.

Çağdaş bir devlet ancak terörü ve teröre dayanarak iktidara gelmek isteyenler için ceza yaptırımları getirir. Teröre karşı çıkan, barışçı yol ve yöntemleri savunan partilere, derneklere ve sendikalara, 8 yıldan 15 yıla kadar ceza biçen bir düzen nasıl demokratik sayılabilir?

Bu yasak düzenini, yöneticilerimiz dışında, kimsenin demokratik saydığı da yok. "İkinci sınıf" bir demokrasi anlayışını içimize sindirdik; bütün kurumlarımıza da bu ikinci sınıf demokrasi anlayışını "cebren ve hile ile" benimsettik.

Komünistliğin bir sınıf diktatoryası olduğunu; bu diktatoryanın ancak şiddet yoluyla kurulacağını, proletarya diktatörlüğünü bütün sosyal sınıfların yok olacağı aşamaya kadar sürdürmeyi amaçlayan ideolojiye "Marksizm- Leninizm" denebileceğini bile anlayamadık.

Havada yem arayan kuşları bile komünist sayan "alaturka McCarthizm" saplantıları ile bugünlere geldik.

Geldik de ne oldu?

"Milli Birlik" mi sağlandı? Yoksa "son bağımsız Müslüman Türk devleti"nin güvenliği mi?

Hangisi?

Eskiden çeşitli mahkemelerde yargılanan Marksistler, "Bizler sosyalistiz; komünist değiliz" diye kendilerini savunuyorlar; devlet de "Hayır siz komünistsiniz" gerekçeleri ile 8 yıldan 15 yıla kadar ağır hapis cezaları veriyordu. Şimdi bu Marksistlerin bir kısmı "Bizler, Dr. Sargın ve Haydar Kutlu gibi komünistleriz. Bizleri de tutuklayın" diye aynı devlete başvuruyorlar; bu kez devlet "Hayır, siz komünist değilsiniz" dercesine ilginç başvuru sahibi bu Marksistleri Ankara sınırlarından içeri sokmuyor!

Bu bir "kara mizah"tır.

Bu maddeleri kaldırmadan demokrasi ayıbından ve bu "kara mizah" türü çelişkilerden kurtulmamıza olanak yoktur.

Ayıptır efendiler, ayıp...

Dr. Sargın ve Haydar Kutlu 13. gününü dolduran bu ölüm orucunda yaşamlarını yitirirlerse, bu ayıp ve suç hepimizindir.

(Cumhuriyet, 18 Nisan 1990)

KİM KARŞI?

İşadamı İshak Alaton, önceki gece TÜSİAD'ın İstanbul'da verdiği "iftar yemeği"nde Cumhurbaşkanı Özal'a "141 ve 142. maddelerin ne zaman kalacağını" sormuş.

Özal da 141 ve 142'nci maddelerin kaldırılmaları ya da değiştirilmelerinden yana olduğunu söylemiş.

Çok anlamlı bir konuşma bu.

Bir işadamı, burjuvazi üzerinde işçi sınıfının diktatorya kurmasını yasaklayan maddelere karşı çıkıyor. Cumhurbaşkanı da "Ben de bu maddelerin kaldırılmalarına taraftarım" diyor.

O zaman kim istemiyor bu maddelerin kaldırılmasını?

Öyle ya; Adalet Bakanı Sungurlu karşı; Başbakan Akbulut karşı; Keçeciler karşı; Maliye Bakanı Kahveci karşı.

İnönü derseniz; O, baştan beri karşı. Demirel, oooo; Demirel, nerdeyse Marksist parti kuracak; Erbakan, Allahın izniyle, "Batı Kulübü"nün bütün yasaklarına karşı.

Bu 141 ve 142. maddelerden yana olan pek kalmadı. Aslına bakarsanız dünyada komünizm de kalmadı. Sovyetler'de Leninizm gitti; yerine "revizyonizm" geldi.

Dünyada komünizm pek kalmadı; komünist partileri, birer birer sahneden çekiliyorlar.

Bunların yerine "Wall Street kapitalizmi" mi gelecek?

Yok efendim. Niye gelsin? Gelmekte olan ortodoks Marksistlerin sabah akşam "revizyonizm" diye eleştirdikleri demokratik sosyalizmdir.

Kapitalizm, sosyalleşmişti. Şimdi de Marksizm liberalleşiyor. Marksizmde militarizm dönemi bitiyor; yerine, insan haklarına dayalı "güler yüzlü sosyalizm" geliyor.

19. yüzyıl kapitalizmi sosyalizmden çok şey öğrendi; öğrendiği için kapitalizm kendisine sosyal demokrasi aşısı yaptırdı; soğuk savaş döneminin ve "militer- Marksizm"in yerleştirdiği sistemler de liberalleşerek çağdaşlaşıyorlar. Olan bu.

"Marksizm öldü; bitti; can çekişiyor" gibi avuntular bizim alafranga cahillerin döneklik ve kaypaklıklarına özür gerekçeleri olarak kullanılmasın; kapitalist sömürü sürdükçe Marksizm de yaşayacaktır; sol da solculuk da... Yıkılan "Marksizmin militarizasyonu"dur; yıkılan Leninizm'dir; yıkılan güdümlü sosyalizmdir!

Batı niçin bu kadar Gorbaçov'dan yana peki?

Batı sermayesine yeni kazanç kapıları açtığı için. Niçin olacak başka? Bizim işadamlarımız bile Sovyetler'de milyarlık işler aldılar. Eskiden "komünistler Moskova'ya" denirdi. Şimdi moda "kapitalistlerin Moskova"ya gitmeleridir.

Moskova yolunda "zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri" olmayan işçiler değil, daha fazla kazanç elde etmek isteyen kapitalistler birleştiler!

TÜSİAD yakında Moskova'da bir şube açarsa şaşırmayın...

Moskova'da "işçi sınıfı öncülüğü" hikaye olmuş; yerine devlet destekli revizyonizm gelmiş. Eh artık bizde de 141 ve 142. maddelerin kaldırılması zamanı geldi.

Herkes de bu maddelere karşı... Cumhurbaşkanı karşı, Başbakan karşı; eski Cumhurbaşkanı karşı; İshak Alaton karşı; ana muhalefet karşı; baba muhalefet karşı; herkes karşı.

Herkes karşı da bu maddeler niçin kaldırılmıyor?

Dr. Nihat Sargın ve Haydar Kutlu istemedikleri için herhalde!

"Karamameli liberalizm" de olur böyle vakalar.

(Cumhuriyet, 19 Nisan 1990)

ÖNEMLİ UYARI...

Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Necdet Darıcıoğlu'nun, Anayasa Mahkemesi'nin 28. kuruluş yıldönümü nedeniyle yaptığı konuşmada, ilginç değerlendirme ve yorumlar yer alıyor.

– Yasama organını anayasal sınırlar içinde tutan, böylece insan hak ve özgürlüklerini yasama organına karşı da koruma zorunluluğundan kaynaklanan toplumsal gereksinmelerin ürünüdür...

Başkan, konuşmasını 1924 Anayasası'nda, yasaların anayasaya aykırı olup olmadığını denetleyecek bir kurula yer verilmediğini anlatırken şu örneği veriyor:

– 1924 Anayasası döneminde, parlamento çoğunluğuna dayanılarak sıkça sergilenen otoriter yönetim eğilimlerine karşı duyulan toplumsal tepkiler...

Sayın Darıcıoğlu, bu sözleri ile 1950- 60 DP dönemini anlatıyor.

Darıcıoğlu, DP hükümeti ve milletvekillerini yargılayan Yüksek Adalet Divanı'nda görevli savcı yardımcılarından biri olarak bu "otoriter yönetim eğilimleri"nin nasıl bir "fiili rejim" yarattığını çok yakından bilen hukukçulardan biridir.

Yüksek Adalet Divanı'nın gerekçeli kararında İtalyan hukukçusu Civoli'ya yollama yapılarak "anayasayı ihlal suçu" şöyle tanımlanıyordu:

– Devlet reisinin veya teşri meclislerin selahiyetlerini genişletmeye veya daraltmaya, bu kuvvetlerden birini ortadan kaldırmaya, yahut icra kuvvetinin halihazır işleyiş tarzını değiştirmeye veyahut icra kuvvetiyle kaza kuvveti arasındaki münasebetleri tebdile matuf hareketlerdir ki devletin anayasasını tağyir ve tebdil şeklinde mütalaa edilebilir. (s. 140)

Sayın Darıcıoğlu, 24 Anayasası döneminde anayasa yargısının bulunmayışının "parlamento çoğunluğuna dayalı otoriter eğilimler doğurduğunu; bu olayların yarattığı toplumsal tepkilerin Anayasa Mahkemesi'nin oluşumuna yol açtığını anlatıyor.

Başkan Darıcıoğlu, yasaların, yasa gücündeki kararnamelerin ve TBMM içtüzüklerinin "içeriklerinin anayasal kural ve ilkeleriyle" uyumlu olması gerektiğini söylerken de çok önemli bir uyarı görevi yapıyor.

Darıcıoğlu "savaş" nedeni dışında hiçbir nedenle TBMM'nin seçimleri erteleyemeyeceğini, eğer ertelerse, bu kararın anayasaya aykırı olacağını anlatırken de önemli bir noktaya değiniyor.

Bu önemli nokta, yasalardaki "kamu yararı" amacının yorumudur.

Anayasa Mahkemesi Başkanı, TBMM'ye tanınan yasama yetkisinin milletvekillerine "takdir hakkı" verdiğini, bu hakkın anayasa ile sınırlı olduğunu; anayasada yazılı temel hak ve özgürlüklerin, ancak anayasada yazılı biçimde sınırlanacağını, bu kayıt ve sınırlamaları aşan düzenlemelerin anayasaya aykırı düşebileceğini anlatıyor.

Örnek de veriyor. Diyor ki:

– Anayasa'nın 13. maddesinde ya da belli temel hak ve özgürlüklerle ilgili maddelerinde açıklanan amaçlar dışındaki sınırlamaları içeren yasalar (amaç) öğesi yönünden anayasaya uygun düşmeyecektir.

Sayın Darıcıoğlu, 1982 Anayasası'nın Anayasa Mahkemesi'ne yasaların, ancak biçim yönünden denetlenmesine olanak verdiğini, yasa gücündeki kararnameler ile TBMM içtüzüğünün hem öz ve hem de biçim bakımından denetlenebileceklerini vurgulama gereğini duyuyor.

413 ve 421 sayılı yasa gücündeki kararnamelerin çıkarıldıkları şu günlerde Anayasa Mahkemesi Başkanı'nın bu konuya özellikle değinmesi çok ilginçtir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı, yüce mahkemenin bir kararından alıntı yaparak kişinin dokunulmaz, vazgeçilmez, devredilmez nitelikteki temel hak ve özgürlüklerinin "özüne dokunan ve tümüyle kullanılmaz hale getiren kısıtlamalar" ile ortadan kaldırılamayacağını, bu tür düzenlemelerin demokratik toplum düzeni ile uyum içinde sayılmayacağını belirtiyor ve sözlerini kararın şu bölümdeki gerekçeleri okuyarak şöyle sürdürüyor:

– Şu halde getirilen sınırlamaların anayasanın 2. maddesinde ifadesini bulan cumhuriyetin temel niteliklerine de uygun olması gerekir. Bu anlayış içinde, özgürlüklerin yalnızca ve ne ölçüde kısıtlanacağı değil, kısıtlamanın koşulları, nedeni, yöntemi, kısıtlamaya karşı öngörülen kanun yolları hep demokratik toplum düzeni kavramı içinde değerlendirilmelidir.

413 ve 421 sayılı yasa gücündeki kararnameler, İçişleri Bakanlığı ile bölge valiliğinin eylem ve işlemlerine karşı idari yargı yolunu kapatıyor, bu da yetmiyor, TBMM, anayasanın çıkarılmasını istediği içtüzüğü zamanında çıkarmadığı için de hükümetin yayımladığı ve yayımlayacağı kararnamelere karşı da Anayasa Mahkemesi'ne başvuru yolu kapatılıyor.

Böylece, sözgelişi, dava hakkı yalnızca sınırlanmıyor, açıkça yok ediliyor!

Darıcıoğlu, Anayasa Mahkemesi'nin bir kararını da anımsatarak, "özgürlük kısıtlamalarının bu rejimlere özgü olmayan yöntemlerle yapılmaması" gerektiğini ve "belli bir özgürlüğün kullanılmasını ortadan kaldıracak düzeye vardırılmaması" gerektiğini de söylüyor.

Yüce Mahkemenin Sayın Başkanı, siyasal rejimin başkalaştığı ve değiştirildiği şu duyarlı günlerde uyarı görevini yerine getirmiştir.

Umarız bu uyarıdan gereken dersleri alan ve geçmiş olaylardan gereken sonuçları çıkaranlar olur!

(Cumhuriyet, 20 Nisan 1990)

GİZLİLİK...

Bugünlerin modası "gizlilik". Gelin bugün bu konu üzerinde duralım.

"Gizlilik" ve "devlet sırrı". Ne anlamlara gelir bu kavramlar?

Bir yoruma göre yabancı ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarının devlet adamlarımızla "nasılsınız? iyi misiniz?" türünden konuşmaları ile "tebrik ve teşekkür telgrafları" da kolaylıkla "devlet sırrı" sayılabilir.

"Nereden Buldun Yasası" da mal bildirilerinin açıklanmayacağı kuralını getiriyor. Bu bilgiler de "gizli".

Mal bildirimleri niçin gizli olsun? Örneğin ben, bir eski bakanın bugünlerde 450 milyon ödeyerek Ankara'da lüks bir kat aldığını öğrendim. "Bakanlara kat almak yasaktır" diye bir kural olmadığına göre elbette bakanlar da kat alacaklardır.

Belki bu para eski bakana babasından kalmıştır; belki eşi zengindir, ne bileyim ben?

Kat alan herkes haksız kazanç sahibi olacak değil ki...

Mal bildirimleri gizli olursa kuşku doğmaz mı?

Siyasetçiler, kamu görevlileri, gazete sahipleri, gazete yöneticileri ve köşe yazarları mal bildiriminde bulunacaklarsa bu bildirimler niçin "gizli" oluyor?

Bu işlerde bir "bilgi işlem merkezi" kurulsun; dileyen örneğin "Turgut Özal- Korkut Özal" ya da "Uğur Mumcu" yazsın ve bütün mal bildirimi –taşınır ve taşınmaz ne varsa– bilgisyaar ekranına gelsin.

"Açık rejim" dediğiniz böyle olur.

Ceza Yasamız'ın 132. maddesi "sır" ve "devlet sırrı" kavramlarını içeriyor. Yasa'nın benimsediği tanım şu:

– Gizli kalması devletin emniyeti ve...menfaatleri icabından olan malumat...

Bir bilgi ya da belgenin "devlet sırrı" niteliği taşıyıp taşımayacağına kim, hangi ölçüyle karar verir?

Bir bakanlık herhangi bir bilgiye "gizlidir" derse suç oluşturmuş sayılır mı?

Hayır, sayılmaz.

İdari kararlarla suç belirlenmez de onun için sayılmaz. Bu yol ile suç belirlenirse bu, yargı bağımsızlığı ile bağdaşmaz. Bir bakanlık, "bu belge gizlidir, devlet sırrı açıklanmıştır, 132. maddeden dava açılsın" gibisinden yazılar yazamaz. Yazarsa bu açıkça mahkemelere "emir ve talimat" vermek, "tavsiye ve telkinde" bulunmak anlamlarına gelir.

Bir bilginin ya da belgenin "devlet sırrı" niteliğinde olup olmadığına karar verecek tek bir organ vardır:

Mahkemeler.

Mahkeme hangi ölçüleri kullanır?

Dava konusu bilgi ya da belge, gerçekten devletin uluslararası, siyasal ve askeri çıkarlarını zedeleyici nitelikte mi? Bu bilgi ve belge daha önce –genel çizgileri ile de olsa– kamuoyunda biliniyor mu?

Mahkeme bu ölçüleri kullanarak yayımlanan belge ya da bilginin "devlet sırrı" niteliği taşıyıp taşımadığına karar verir.

Mahkeme bu ölçüleri kullanarak yayımlanan belge ya da bilginin "devlet sırrı" niteliği taşıyıp taşımadığına karar verir.

Amerikan Yüksek Mahkemesi, Vietnam Savaşı ile ilgili "McNamara Raoru"nu yayımlayan Washington Post gazetesi hakkında aklanma kararı verirken bu tür yayınları basın özgürlüğü çerçevesinde görmüş; İngiliz istihbarat örgütü MI5 görevlisi Peter Wright'in "Spy Catcher" kitabını yayımlayan gazete ve yayınevleri, "Wright'ın anıları daha önce Avustralya'da yayımlanmış; bu yüzden devlet sırrı olmaktan çıkmıştır" gerekçesi ile aklanmışlardı.

Diyeceksiniz ki:

– Hasan Celal Güzel olayı ile ilgili görüşünüz nedir?

Gazetelerde okuduklarınız henüz birer "iddia" niteliğindedir. İşin doğrusuna yanlışına da DGM karar verecektir. Hukuk kuralları da bunu gerektiriyor. İşin bir yönü budur.

Bugüne kadar gazeteler, önce iddianameyi sonra da dosyadaki belgeleri açıkladılar. Eleştirilse de eleştirilmese de bu basının görevidir.

Dosyanın hiçbir güçlükle karşılaşılmadan basının eline geçivermesi de olayın ikinci özelliğidir.

15 Mayıs günü DGM, büyük olasılıkla "gizlilik kararı" alacak, duruşmalar gizli olarak yapılacaktır. Olayın üçüncü özelliği de bu olur herhalde.

Duruşmalar gizli olarak tamamlanır ve hele hele Güzel'in dokunulmazlığı da kaldırılmazsa, o zaman "iddia" hükmünü sürdürür.

Olayın basın özgürlüğü açısından üzerinde durulması gereken yönü de gazetelerimizde olay ile ilgili varsayıma dayalı yakışıksız yayımlardır.

Özel yaşam konusunda düş ürünü, yakıştırmalara ve varsayımlara dayalı yayınlar ilgi çekiyorsa, bazı gazete patronları ile gazetecilerin yaşanmış aşk öyküleri de aynı gazetecilik(!) kapsamı içinde görülmelidir.

Bu gibi yayınları yapan gazetecilerin renkli kalemleri patronlarının ve kendi özel yaşamlarının sınırlarında renklerini ve etkilerini birdenbire niçin yitiriyor?

"İğne ve çuvaldız" ile ilgili özdeyiş işte bu gibi olaylar için akla gelmelidir.

(Cumhuriyet, 21 Nisan 1990)

YABANCILAŞMA...

23 Nisan 1920'den bu yana 70 yıl geçti. Bu yetmiş yılın özellikle son on yılında, devlet ve toplum olarak, Kurtuluş Savaşı'mıza ve laik cumhuriyetimize yabancılaştık.

Cumhuriyet, "emperyalizm ve kapitalizme karşı" verilen silahlı savaş sonunda kurulmuştu. 70 yıl sonra emperyalizme ve kapitalizme tam anlamıyla teslim olduk!

İlk TBMM'nin yayımladığı bildirgelerden birine göz atalım:

– TBMM, milletin hayat ve istiklaline suikast eden emperyalist ve kapitalist düşmanların tecavüzatında karşı müdafaa ve bu maksada münafi hareket edenler tedip azmiyle müesses bir orduya sahiptir...

Mustafa Kemal, 1921 yılında Kurtuluş Savaşı'nın amacını bu sözlerle açıklıyordu:

– Biz, bu hakkımızı mahfuz bulundurmak, istiklalimizi emin bulundurabilmek için heyet- i umumiyemizce, heyet- i milliyemizce bizi mahvetmek isteyen emperyalizme karşı ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı heyet- i milliyece mücahedeyi caiz gören bir mesleği takip eden insanlarız.

Anadolu'nun emperyalist ordularınca işgal edilmesinden sonra kurulan "Müdafaai Hukuk Cemiyetleri" ile "Reddi İlhak" örgütleri ilk sivil toplum örgütleriydi. Bu sivil toplum örgütleri, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının öncülüğünde, Erzurum ve Sivas kongrelerine, "Heyet- i Temsiliye"ye ve ilk TBMM'ye dönüşmüştü.

"Kuvayı Milliye" buydu. Bir ulusal örgüttü, örgütlü halk gücüydü, ulusal direnişin adıydı.

Nazım'ın ölümsüz dizeleriyle "İstanbul'da hanımlar, beyler, paşalar / tül perdeler, kravatlar, apoletler / şişeler / çıtı pıtı dilleri ve pamuk elleri" ile Amerikan mandası isterlerken kalpaklı Kuvayı Milliyeciler, emperyalizme karşı silahlı savaşa giriyor ve bu amaçla Meclis kuruyorlardı.

"Kuvayı Milliye", emperyalizme ve kapitalizme karşı savaşan örgütlü halk gücünün adıydı. Kurtuluş Savaşı'nın motor gücü de bu savaşın ideolojisi de "Kuvayı Milliye" ile açıklanabilirdi.

Meclis, Kuvayı Milliye'nin ete, kemiğe bürünmüş biçimiydi.

Kurtuluş Savaşı'nın amacı, her alanda "tam bağımsızlık"tı; devrimlerin amacı da "çağdaşlaşma".

Bugün ne tam bağımsızlık gerçekleşti ne çağdaşlaşma!

Ülkeyi yasaklarla donatmayı; TBMM yetkilerini kısıtlamayı, Arap kapitülizasyonları devri açmayı hüner saydık. Çağdaşlaşmayı, bu halkın ve bu devletin binbir emekle var ettikleri kamu kurumlarını "özelleştirme" adı altında "yabancılara satmaya" indirgedik. Dinsel gericiliği devletin resmi ideolojisi yaparak laiklik ilkesini gündem dışına çıkarttık. Ülkeyi adım adım sürüklediğimiz dış borçlarla, yeni "Duyun-u Umumiyeler"in kurulmalarına yol açtık.

Ne kadar zıpır, köşe dönmeci, dönek, yılgın, korkak, yılışık, sahteci ve sırtlarını sermayeye dayamış yapay ilerici varsa, bunların, Kurtuluş Savaşı, Kuvayı Milliyeciler ve devrimlerin aşağılanması için yaptıkları işbirliğine göz yumduk.

Devlet destekli bir "karşı- devrim" süreci yaşıyoruz.

Hiçbir dönemde, Kurtuluş Savaşı'mıza, bu savaşı yapan örgütlü halk gücüne, ilk TBMM'nin kutsal amaçlarına bu kadar yabancılaşmamıştık!

(Cumhuriyet, 22 Nisan 1990)

BUSH'A KIZMAYIN...

ABD Başkanı Bush'un Ermeniler konusundaki açıklamaları, Türk kamuoyunda şaşkınlık ve öfkeyle karşılandı. Neden kızıyor, neden şaşırıyoruz ki?

ABD, geleneksel siyasetini uyguluyor. Bush da bu siyaseti uyguluyor.

ABD, Kurtuluş Savaşı'ndan önce ve sonra Ermeniler'i desteklemiştir. Hem de parayla, tankla, tüfekle, silahla!

Belgesi mi? Elbette bu desteği kanıtlayacak belgeler var.

İngiliz belgelerine kısaca göz atalım:

Amiral Webb, 17 Ağustos 1919 günü Sir Crowe'ye şu yazıyı gönderiyor:

– Amerika, Trabzon ve Erzurum'u içerisine alan bir Ermenistan'ı himaye edecek. Geri kalan dört il de bir Kürt devleti olarak İngilizler'in himayesine bırakılıyor.(1)

Washington'dan Mr. Lindsay, 5 Nisan 1920 tarihinde Lord Curzon'a şu gizli yazıyı gönderiyor, okuyalım:

– Amerikan Senatosu, Ermenistan mandası işini görüştü. Beş yılda 757 milyon dolar verecekler. İlk başlangıçta 50.000 kişilik ordu yollanacak, daha sonra 200.000 kişiye çıkacak. Amerikan kuvvetlerinin başına General James Ug Harbord getirilecek, ayrıca bütün Türkiye'nin mandası için de görüşmeler yapılmaktadır. (2)

Bir başka belge:

Sir A. Geddes'ten Lord Curzon'a, tarih 16 Mayıs 1920:

- Amerikan hükümeti Ermenistan'ın Adana dahil korunmasını istiyor. Silah, cephane, demiryolu ve her türlü malzemeyi buraya sevk edecekler. Boşaltım, Karadeniz limanlarına Amerikan bahriyesi tarafından ve Amerikan donanmasının himayesinde yapılacak.. (3)

Bir belge daha:

Amiral F. Roberck'ten Lord Curzon'a gönderilen 10 Kasım 1920 tarihli gizli yazı:

– Kemalistler, Ermenistan'ı aldılar. Bu bölge bizler için kaybolmuş sayılır. Batum'da aynı tehlikeye uğramak üzereyiz. Kemalist- Bolşevik başarılarından sonra milliyetçiler Sevr Antlaşması'nı büsbütün kabul etmeyeceklerdir. (4)

Dünden bugüne gelişmelere ışık tutacak bir belge de Sir H. Rumbold'dan Lord Curzon'a gönderilen 27 Kasım 1920 tarihli şu gizli yazıdır:

– Eğer çok şiddetli askeri harekete geçmezsek milliyetçiler üstünlüğü ele geçirecekler. Üstelik, korkumuz halkın çoğunluğunu tatmin edici Bolşevik prensiplerinin Türkiye'ye sızmasıdır. Biz kendimizi Bolşevizme karşı İslamın koruyucusu gibi göstermeliyiz. (5)

Kurtuluş Savaşı, bütün bu engellere ve bütün bu güçlüklere karşın kazanıldı. ABD, Lozan Konferansı'nda da Ermeniler'e toprak parçası verilmesi için çalıştı.

ABD temsilcisi M. Dwight, 30 Aralık 1922 tarihli oturumda Ermeniler'e toprak verilmesi istemini içeren bir bildiri sundu.

Bildiri şöyle başlıyordu:

– Ermeniler'e bir sığınak hizmeti görecek özerk bir bölgenin yaratılması teklifi, ABD'de önemli yurttaş topluluklarının yakınlık duygularını ve derin ilgisini uyandırmış tekliflerden biridir. (6)

Konferansa bir memorandum sunan "Ermenistan İçin Amerikan Derneği" de Fırat nehri çevresindeki 18.000 mil karelik toprak parçasının Ermeniler'e bırakılmasını ve bu bölgeye özerklik verilmesini istemekteydi.

Bu bölge için ABD Başkanı'na 20 milyon dolarlık bir fon kullanma yetkisi de verilmişti!

Lozan'da Ermeni sorunu İtalyan delegesi M. Montaga tarafından dile getirilmişti. İngiliz delegesi Sir H. Rumbold ve Fransız delegesi M. de Lacroix Ermeniler'e toprak verilmesi önerisini desteklemişlerdi.

Bu belgeler, ABD'nin Ermeni siyasetinin o günden bu yana hiç değişmediğini ortaya koyuyor.

Bush, yaptığı açıklama ile Ermeni terörünü desteklemiş ve Türkiye'nin toprak bütünlüğüne yönelen saldırılara açıkça yeşil ışık yakmıştır.

Ermeni terörüne sağlanan bu ABD desteği, PKK terörüne de cesaret verecektir.

Bush'a kızmayın; Bush, Amerika'nın geleneksel Ermeni siyasetini izliyor. Kızılması gerekenler, Türkiye'yi ABD ipoteği altına sokan, ülkemizdeki "yeni Amerikan mandacıları"dır!

(1) İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye, Ulubelen Erol, Çağdaş Yayınları, 1982, s. 195, belge no: 492, sayfa no: 735.

(2) Ulubelen, s. 259, belge no: 46, sayfa no: 60.

(3) Ulubelen, s. 261, belge no: 63, sayfa no: 71.

(4) Ulubelen, s. 270, belge no: 174, sayfa no: 174.

(5) Ulubelen, s. 272, belge no: 186, sayfa no: 193.

(6) Lozan Barış Konferansı, Meray Seha, SBF Yay., 1970. takım 1, cilt 1, kitap 2, sayfa 242.

(Cumhuriyet, 24 Nisan 1990)

DEVLET YANITI...

Son yıllarda "devlet" sözcüğü dillerden düşmüyor. Devletin yüceleştirildiği, sivil toplum kurumları ile yurttaşlık bilincinin ikinci, üçüncü plana atıldığı bir dönem yaşıyoruz.

Buna "devlet fetişizmi" de denebilir.

"Devlet töreni", "devlet ve milletiyle bölünmezlik", "devlet sanatçısı" gibi kavramlar siyasal sözcüklere yerleşti.

ABD Başkanı Bush, Ermeni soykırımı savlarını destekleyen bir açıklama yaptı. Bu açıklamaya karşı Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gereken yanıtı vermesi gerekirdi.

Bu yanıt verilmedi.

Bu yanıtın doğrudan doğruya Cumhurbaşkanı Özal tarafından verilmesi gerekirdi.

Neden?

Çünkü, Anayasamız'a göre "Cumhurbaşkanı devletin başı"dır. Bush'a gereken yanıtın da "devletin başı" olan ve bu görevi nedeniyle "Türkiye Cumhuriyeti ve Türk milletinin birliğini" temsil eden Cumhurbaşkanı'nın kendisi tarafından verilmesi gerekir.

Bush'un açıklaması ASALA ve PKK terörüne yeşil ışık yakıcı; dolayısıyla da toprak bütünlüğümüze yönelen yeni saldırıların da habercisi olabilir.

Anayasa'ya göre "devletin başı" olan ve bu görevi nedeniyle "TC ve Türk birliğini temsil" eden Cumhurbaşkanı, böylesine duyarlı ve önemli bir olayda, sözcüsü aracılığı ile yaptığı, "iyi bir gelişme gösteren Türk- ABD ilişkilerine ters düşen bu açıklamanın milletimiz tarafından da esefle karşılanacağı kuşkusuzdur" gibisinden açıklamalarla yetinemez.

Cumhurbaşkanı'nın, ABD Başkanı'na ulusal bilinci yansıtan bir mektup yazması, bu mektupta ülkemizdeki ABD tesislerinde gereken önlemlerin alınacağını açık ve net biçimde vurgulaması, cumhurbaşkanlığının görev ve yetkilerinden doğan kaçınılmaz görevdir.

"Devlet" ve "milli birlik" işte bu günler için gereklidir.

***

SHP Genel Sekreteri Deniz Baykal'ın TBMM'de 23 Nisan töreninde yaptığı konuşma gerçekten "günün anlam ve önemine" uygun "dört dörtlük" bir konuşmaydı.

Baykal "askeri zafer, TBMM'ye rağmen değil, TBMM sayesinde gerçekleşmiştir. Ordu siyasete yön vermemiştir. Siyaset orduya yön vermiştir" derken hem bir gerçeği açıklıyor, hem ulusal kurtuluş ideolojisinin siyasal modelini tanımlıyordu.

TBMM'nin ilk bildirgelerinden birinde bu ideoloji ve amaç şöyle tanımlanmıştı:

– TBMM, milletin hayat ve istiklaline suikast eden emperyalist ve kapitalist düşmanların tecavüzatına karşı müdafaa ve bu maksada münafi hareket edenleri tedip azmiyle müesses bir orduya sahiptir. Emir ve kumanda selahiyeti, TBMM'nin şahsiyeti maneviyesindedir...

İlk Meclis'in siyasal modeli budur.

Atatürk, Yunus Nadi ile söyleşisinde bu modelin amacını şöyle açıklar:

– ... Bence Meclis nazariye değildir, hakikattır ve hakikatların en büyüğüdür. Evvela Meclis, sonra ordu Nadi Bey, Orduyu yapacak millet ve onun yerine Meclis'tir...

Ordu ve millet bütünlüğünün formülü de işte bu siyasal model ve işte bu ideolojide yatmaktadır.

"Kuvayı Milliye" de bu demektir.

Kurtuluş Savaşı'nı yöneten, emperyalizme ve kapitalizme karşı silahla savaş veren, devlet ve ordu kuran ilk TBMM'nin bilincinde miyiz?

(Cumhuriyet, 25 Nisan 1990)

BAYRAMLIK...

Bugün bayram. Bu bayram gününde konuları biraz hafifletelim. Ne yapalım? Önce bir Sovyet yazarından dinlediğim "glasnost fıkrası" anlatalım:

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Andropov ölmek üzeredir. Brejnev'e haber yollar:

– Ben artık ölüyorum; bu dünyadan bir istediğin varsa gelirken getireyim...

Brejnev "çatal bıçak" der. "Aman gelirken çatal bıçak getir."

Andropov şaşırır:

– Brejnev yoldaş, anlayamadım, niçin çatal bıçak istiyorsun?

Brejnev, "Ah bilemezsin yoldaş" der. "Bilemezsin burada çektiğimi, burada sofrayı Çar 2. Nikola kuruyor, herkesin önüne çatal bıçak koyuyor, benim önüme orak çekiç."

***

Dışişleri Bakanlığı'ndan Bush- Özal görüşmesinin tutanakları çıktı mı? Çıkmadı mı? Çıktıysa bu kriptoları kim çıkardı?

Bunlar, yakında DGM'de anlaşılacak.

Bugünden anlaşılan konularda var. Bu konulardan biri bakanlık binasının dördüncü katından yukarıya kasaların çıkarılmaması!

Ne olurmuş kasalar yukarı katlara çıkarsa?

Bina çökermiş!

Öyleyse bir önlem düşünelim. Bakanlık, "kiralık kasa" tutsun; kriptolar, belgeler, bu kiralık kasalarda saklansın.

"Olmaz" diyeceksiniz. Tabii haklısınız.

O zaman sabretsinler.

Nasıl olsa ilk genel seçimlerde ANAP diye bir parti kalmayacak; kalmayınca, ANAP'ın Dışişleri binasının yanındaki o görkemli binası önce Hazine'ye devredilecek; Hazine de bu binayı Dışişleri Bakanlığı'na verecek.

ANAP binası sağlamdır, ne kasalar taşır da hiçbir şeycik olmaz!

Olay nedeniyle ortya çıkan bir başka gerçek de gizli belgelerin saklandığı dolapların "firketeyle" bile açılabilmesi. Bu yüzden Almanya'ya yeni kilitler ısmarlanmış.

Almanya mı dediniz? Aman dikkat..

Almanya'da "Schuca" adlı bir şirket vardır. Düsseldorf'ta erotik otel de işleten bu şirket, bakanlık memurları ve bu memurların yakınları ile birlikte turizm şirketi de kurmuştu.

Schuca şirketi, geçen yıllarda Dışişleri Bakanlığı'na zırhlı araç gereç satmıştı, aman kilitler bu şirketten alınmasın!

Bu şirket aracılığı ile satın alınan çelik yeleklerin ve zırhlı araçların ne işler açtığını da biliyorsunuz.

Bu konu kapandı mı?

Kapanır mı hiç?

Bu araç ve gereçlerin alımı konusunda eski Milli Savunma Bakanı Ercan Vuralhan ve Dışişleri Bakanlığı görevlileri hakkında açılan soruşturmada "Memurin Muhakematı Komisyonu" hazırladığı "fezleke"yi 1 Mart 1990 günü Danıştay 2. Dairesi'ne gönderdi.

Özetle, yargı yolu işlemeye başladı.

***

Glasnost fıkrasıyla başladığımız bayramlık yazıyı bir Karadeniz fıkrası ile noktayalım:

Ölüm cezasına çarptırılan Temel, tam darağacına çıkarken kendi kendine söylenir:

– Ha bu da bana ders olsun!

***

Yaşadığımız bunca olaydan ders çıkarıyor muyuz?

Ne gezer...

İyi bayramlar sevgili okurlar...

(Cumhuriyet, 26 Nisan 1990)

NATO SIRRI...

Ben gazeteci ve hukukçu olarak neleri merak ederim bilir misiniz?

Şu üç konuyu:

Birincisi, **"çeviri eserlerle komünizm propagandası suçu"**nun nasıl işleneceğini...

İkincisi, NATO'ya girdikten sonra **"devletçe gizliliği icabeden bilgi"**nin ne olduğunu...

Üçüncüsü de, **"gazetecilerin haber kaynaklarını"** nasıl olup da saklayabildiklerini.

Gelin şu konuları konuşalım.

Çeviri eserlerle komünizm propagandası olmaz; niçin olmaz? Olmaz, çünkü, sözgelişi Çarlık Rusyası'nda bir sınıfı devirip öbür sınıfı iktidara getirmeyi konu alan kitapların Türkiye ile bir ilgisi yoktur da ondan olmaz.

Nasıl olsun? Orası Rusya, burası Türkiye. Sosyal sınıflar ayrı, üretim araçları ayrı, koşullar ayrı. Her şey ayrı.

Derler ki:

- Aman efendim, olur mu hiç? Komşuda pişer, bizede düşer...

Canım o zamanda başta Fransız ihtilali olmak üzere şiddeti, darbeyi, ihtilali konu alan bütün yazıları yasaklamak gerekir.

Öyle ya, Fransız İhtilali'nde kan gövdeyi götrmemiş miydi? Birileri de Fransız İhtilali'ni örnek alıp, örgüt, mörgüt kurarlar; ihtilal, mihtilal yaparlar, sonra çık işin içinden!

Olmaz efendim olmaz... Fransa'da, Sovyetler Birliği'nde, Çin'de, şurada burada, neler yaşanmışsa, bunların hepsinin yayını serbest olmalıdır. Serbest olmalıdır ki, dünyada ne olmuş, ne bitmiş öğrenelim. Yasalar, Türkiye'deki sınıfların birbiri üzerine şiddet kullanarak egemenlik kurmasını yasaklıyor; Çarlık Rusyası'nda yıkılan Çarlık düzenini değil; Rus burjuvazisini hiç değil!

İkinci konumuz **"mili sır"** kavramıdır.

Allah aşkına, NATO'ya girdikten sonra sırrın millisi, gayrimillisi kalmış mıdır? Yunan subayına, Amerikan subayına **"sır"** olmayan bilgiler, bizlere **"milli sır!"** Bu da olmaz...

O zaman **"devlet sırrı"** kavramını değiştirip, **"NATO sırrı"** yapmak gerekir. Bakın; o zaman olur.

Ceza Yasası, bu çok uluslu paktlardan çok önce çıkarıldığı için, **"devlet sırrı"** kavramının bir anlamı oluyordu. Devlet, artık o eski devlet değil, **"sır"** da artık o eski **"sır"** değil.

Devlet, çokuluslu askeri paktlara girmiş; **"milli"** olması gereken **"devlet sırrı"** kavramı da bu yüzden ister istemez değişmiş.

Gelelim şu üçüncü konuya:

"Gazeteci haber kaynağını gizler" derler de nasıl gizler?

Gazetecinin **"sır saklama"** gibi bir yasal güvencesi var mı?

Yok!

Tersine bazı konularda **"ihbar yükümlülüğü"** bile var...

Bir avukat, görev gereği öğrendiği bir sırrı mahkeme önünde açıklamaz. Yasa, avukata bu güvenceyi vermiştir. Gazeteci öyle mi?

Yoooo. Gazeteci, tanık olduğu olaylar ile ilgili ne biliyorsa, bunu söyleyecek. Güvence yok, sarı basın kartı, bu gibi konularda geçmiyor.

Gazetecilerin kurşunlandıkları şu günlerde, ben de tutmuşum, ince hukuk konuları tartışıyorum.

Basın özgürlüğü konusunda bence en önemli konu, gazetecilerin, evlerinden giderken hangi model tanka binecekleri; bellerine Smith Vesson mu, Baretta mı, yoksa Browning marka tabanca mı takacaklarıdır!

Gazete toplatılmasına, sansüre, sekiz yıldan onbeş yıla kadar uzanan davalara çoktan alıştık; basın özgürlüğünün güncel konusu artık bu gibi davalara karşı **"yasal güvenceler"** değil, karanlık güçlerin saldırılarına karşı sağlanması gerekli **"fiziki güvenceler"**dir.

Ben bu günlerde üç zırlı araç, sekiz tank, iki tane Kobra helikopteri; on tane Baretta, on üç Valther, elli tane 9 milimetrelik Star, bir tane de 38'lik kısa namlulu Smith Vesson aldım.

Nereden mi buldum bu silaları? Söyler miyim hiç!

NATO sırrı!

(Bayram, 27 Nisan 1990)

PAZARLIK...

Cumhurbaşkanı Özal'ın eşi Sayın Semra Özal, başkanı olduğu "Türk Kadınını Tanıtma, Güçlendirme Vakfı" etkinlikleri nedeniyle sık sık televizyon ekranına çıkıyor.

TV-2'de Altan Aşar arkadaşımızın programında Bayan Özal'ı daha yakından tanıma olanağı bulduk.

Bu ilginç programı tasarlayan, düşünen ve sunan gazeteci arkadaşlarımızı yürekten kutlarız. TRT, TRT olalı, inanın bu kadar etkili ve bu kadar güzel bir program yayımlanmamıştı.

Biz ailece Semra Özal'ın konuşmalarına bayılıyoruz; ne zaman Bayan Özal ekranda görünse işi gücü bırakıp çoluk çocuk hemen televizyon başına koşuyoruz. Koşmasına koşuyoruz da her zaman Bayan Özal'ı izleyemiyoruz. Çünkü Semra Hanımefendi hangi saatte ekrana çıkacak bilemiyoruz.

Bayan Özal'ın televizyona çıkacağı günler belli olsa bizlerde ona göre hazırlık yaparız.

Benim, TRT Genel Müdürü Kerim Aydın Erdem'den bir ricam var:

Bayan Özal için her gün belli bir saat ayırsın. Semra Hanımefendi de güncel sorunlar konusunda her gün konuşsun.

Olmaz mı?

TRT'nin en çok izlenen programı olarak dilimize "Yalan Rüzgarları" diye çevrilen "Young and Restless" adlı dizi film. Yediden yetmişe herkes gözyaşları içinde bu filmi izliyor.

Televizyonun en çok izlenen programı bu program.

Bayan Özal da her gün örneğin bu "Yalan Rüzgarı" filminden sonra ekrana çıkmalı ve en az yarım saat yurt ve dünya sorunları ile güncel olaylar konularında aydınlatıcı konuşmalar yapmalı.

Bizler de böylece Bayan Özal'ın konuşmalarını kaçırmamış oluruz.

Bayan Özal, televizyon konuşmasında Bayan Bush ile mektuplaştığını açılkayınca aldı mı beni bir merak!

ABD Bakanı Bush ile Cumhurbaşkanı Özal'ın konuşması yayımlandı diye kıyametler koptu; Bayan Bush ile Bayan Özal'ın neler konuştuklarını hiç merak etmez misiniz?

Bayan Bush ile Bayan Özal birbirlerine bu mektuplarda acaba neler yazıyorlar? Meraktan çatlayacağım!

Bu mektupları yayımlamak, "gizli kalması devletin emniyeti icabından" olan "sırları" açıklamak sayılmaz herhalde.

***

Geçenlerde gazetelerin birinde okudum; Amerikalılar'dan "Cobra helikoterleri" alacakmışız.

Pahalı değil midir bu Cobralar?

Pahalıdır.

Pahalıdır, ama kolayı var.

Özal başbakanken Amerika'da Gulfstream adlı şirketten iki tane süper lüks uçak alınmıştı. Bu uçaklardan birine "GAP", birine de "ANA" adı verilmişti.

GAP için ödenen para 18 milyon dolardı; ANA'nın kaça satıldığını bilmiyorum, herhalde 1042 seri sayılı ANA, GAP'tan birkaç milyon dolar pahalıydı.

Başbakanlığa alınan bu uçaklardan biri şimdi Cumhurbaşkanı'nın emrindedir.

Krediydi, şuydu buydu diye elin gavuruna niçin el açıyoruz; satarız "ANA"yı alırız "COBRA"yı!

***

MİT görevlileri ceza yargılamasında sanıkların sorgularını yapabilirler mi? Ya da bu sorgularda bulunabilirler mi?

Hayır, bulunamazlar, daha doğrusu bulunmamalıdırlar.

Yasa, MİT'e "istihbarat" ve "istihbarata karşı koyma" görevleri veriyor. Yasa, kamu kurum ve kuruluşlarına MİT'in "teknik konularda müşavirlik" görevini de yüklüyor.

MİT'in görevi devlet güvenliği ile ilgili "istihbarat" toplamaktır; MİT görevlisi sorgu yapamaz; yapılan sorgularda da bulunamaz.

MİT ve DGM yasalarında "sorgularda MİT görevlileri bulunur" diye bir madde yoktur. CMUK'da da "sanıklar gözleri bağlanarak sorgulanırlar" diye bir hüküm yoktur.

MİT'e "devlet güvenliği ile ilgili istihbarat hizmetlerinden başka" hiçbir görev yükletilemez.

MİT, devlet güvenliği ile ilgili "istihbarat hizmetleri" dışında "başka hizmet istikametlerine" yöneltilirse, o zaman işler karışır.

Öyle karışır ki işin içinden kimse çıkamaz.

O zaman devlet adamları ve eşleri, sözün gelişi, kızları ile evlenmek isteyen damat adaylarını kaçırtmak için tanıdıkları MİT görevlilerinin kapılarını bile çalarlar!

Olmuş mu böyle bir olay?

Yok efendim, olur mu böyle şey? "Mesela" dedik, o kadar...

(Cumhuriyet, 29 Nisan 1990)

1 MAYIS...

Bugün 1 Mayıs.

1 Mayıs, işçinin, emekçinin bayramı.

Bu bayram, bütün dünyada kutlanıyor. Kapitalist ülkelerde de kutlanıyor, sosyalist ülkelerde de... 1 Mayıs, İran İslam Cumhuriyeti'nde de kutlanıyor.

1 Mayıs Bayramı'nı alanlarda yürüyüşlerle kutlamak bir tek Türkiye'de yasak!

1 Mayıs, bir "savaş günü " değil; kır çiçekleriyle, yani açmış güllerle, renk renk menekşelerle kutlanacak bir "barış günü"dür.

Bu yüzden, 1 Mayıs, dünyanın her yerinde şenliklerle kutlanır. Türkiye'de yaratılan gerilimlerle 1 Mayıs, neredeyse, bir savaş günü gibi algılanıyor.

Polisin silah kullanacağı açıkça ilan ediliyor. İstanbul'da işçiler gözaltına alınıyorlar.

Gazetelerde 1 Mayıs günü göstericilerin üstlerine saldıracak eğitilmiş polis köpeklerinin boy boy fotoğrafları yayımlanıyor.

Poliste izinler kaldırılıyor; güvenlik güçleri alarma geçiriliyor.

Sendikalar ikircikli...

İstanbul'da Taksim'e yürünsün mü, yürünmesin mi? Bir türlü karar verilemiyor.

Yürünürse belli ki olay çıkacak; bu ortamı kollayan kışkırtıcılar da ellerinden geleni yapacaklar.

20. yüzyıl, işçi sınıfına büyük kazanımlar sağladı. Çalışanların ekonomik hakları güvencelere bağlandı. Türkiye'de işçi sınıfına 1961 Anayasası ile getirilen hak ve özgürlüklerle, bu hak ve özgürlükleri güvenceye bağlayan yasalar, 12 Eylül generallerince, zorla, ellerden alındı.

Bu da yetmedi, ANAP döneminde çıkarılan yasayla da toplu sözleşme ve grev hakkı da kısıtlandı.

12 Eylül generalleri ve bu yönetimin sivil görüntülü doğal uzantısı olan ANAP, sermayeye olanca güçleriyle destek olurlarken; emekçi sınıf ve tabakaların hak ve özgürlüklerini kısıtlama yarışına girdiler.

Kimse kimseyi aldatmasın; bu modelin adı "ekonomilerin militarizasyonu"dur. Ne "serbest piyasa ekonomisi"dir ne "liberalizm"!

Uygulanan model gerçekten "serbest pazar ekonomisi" ise bu pazarda emekçiler, emeklerini niçin serbestçe pazarlayamıyorlar? Devlet, niçin emekçilere, binbir türlü engel ve yasak getiriyor?

Devlet, niçin başka kaçakçılık sektöründen milyarlar kazanan "lümpen sermayesi" olmak üzere sermaye sınıfına yasalar, kararnameler ve tebliğlerle ayrıcalıklar sağlarken emekçilerin haklarını kısıtlıyor?

Bu model, işçiler ile öteki emekçi sınıf ve tabakaların "reel ücretlerini" azaltırken; sermaye gelirlerini niçin arttırıyor?

Emek gelirleri düştükçe düşerken; sermaye ve rant gelirleri niçin yükseldikçe yükseliyor?

Bütün bunların niçin yapıldığına "ideoloji" yanıt veriyor; nasıl yapıldıklarına da "siyaset".

Devletler, hükümetler, partiler ve çeşitli sosyal sınıflar... Bunların hepsi de birer ideoloji sahibidirler. Her ideoloji de ister istemez, güncel olaylarda izlenmesi gerekli siyasetleri belirler. Siyasette "taktikler" ve "stratejiler" uygulanır.

Bu siyasetleri kimler belirler? Bu taktikleri ve stratejileri kimler saptar?

Siyasal partiler.

Avrupa'da sosyal demokrat partiler ile işçi sendikaları örgütsel bütünlük içinde çalışırlar. Avrupa ülkelerinde sosyal demokrat partiler bu yüzden güçlüdürler. "Sosyal demokrat partiler ve sendikalar" hep birlikte ve gerektiğinde tek bir ses olarak emekçi sınıf ve tabakaların sözcülüklerini yaparlar.

Türkiye'de sendikaların siyasal partiler ile örgütsel bütünlük içinde çalışmaları yasaktır. İşçi sınıfına kök salmış bir sosyalist partimiz yok. Komünist partilerin kurulması ise yasak.

İşte bu nedenledir ki işçi sınıfı adına ideoloji belirleyecek; siyaset uygulayacak; bu güncel siyaset içinde "taktik ve strateji" saptayacak partilerden ve bu partilerle bütünleşmiş sendikalardan yoksunuz.

Böyle olunca da sol eylemler, kolaylıkla amacından saptırılır; çeştili yönlerden gelebilecek kışkırtmalarla da kolaylıkla serüvenci eylemlere dönüşebilir.

Solcuların serüvenci eylemlere başvurmasını isteyen karanlık güçler de pusudadır!

(Cumhuriyet, 1 Mayıs 1990)

GERİLİM...

İstanbul'da dünkü olaylarda üçü ağır olmak üzere kırk kişinin yaralandığı, sayıları 2000'i bulan yurttaşın da gözaltına alındığı ileri sürülüyor.

1 Mayıs gününden önce yaratılan gerilimin doğal sonucudur bu.

1 Mayıs, tıpkı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi bizde de bir şenlik gibi kutlanabilirdi. Ne yazık ki sendikalara bu olanak sağlanmadı. Liberallik alaturka sermaye piyasasının pay senetleri ile sınırlı kaldığı için yasak üzerine yasak konuldu.

Hükümetler iki yol izlerler.

Birinci yol, demokrasi ve özgürlük yoludur. Bu yol, başta hükümetler olmak üzere herkese güvence sağlar. İkinci yol gerginlik siyasetidir. Bu yolda demokrasinin güvenceleri hiç işlemez.

Gerginlik siyaseti siyasal bunalım getirir. Bunalımlar hiç beklenmedik siyasal olaylara yol açar. Bu siyasal bunalım da başta hükümet olmak üzere birçok kişi ve kurumu yıpratır.

Geçmiş olaylardan hiç ders almayacağız, hiç!

Şiddet Öğesi:

Bakanlar Kurulu'na sunulan 141-142 ve 163. maddelerde ceza yaptırımları azaltılırken maddelere "şiddet kullanmak" koşulu ekleniyor.

Bu değişiklikler uygulamada ne gibi sonuçlar doğurur?

Örneğin, 141. madde 8 yıldan 15 yıla kadar ağır hapis cezası yaptırımı içeriyor. Tasarı taslağında, bu yaptırımın ya 3 yıldan 5 yıla ya da 1 yıldan 3 yıla indirilmesi öneriliyor.

Ceza Yasası'nın 2. maddesi gereğince "failin lehindeki kanun" uygulanacağından bu tasarı taslağı yasalaşırsa, bundan bu maddelere göre ağır hapis cezalarına çarptırılmış hükümlüler yararlanacaklardır.

Bu kuraldan, yaptırımları indirilen 141-142 ve 163. Maddelerden ağır hapis cezalarına çarptırılan hükümlüler ve yargılanmakta olan sanıklar yararlanacaklardır.

Önerilen bu ceza indirimleri, bu maddelerden yargılananlar için "özel af" sonucu doğurur.

Bu 141 ve 142. maddele, ilk kez, 1936 yılında kabul edildiğinde yaptırımlar ne kadardı? Gelin karşılaştıralım:

1936 yılında 141 için 5- 12 yıl, 142 için de 1- 5 yıl ceza öngörülmüştü.

Maddeler 1938 yılında değiştirilmiş ve yaptırımlar 141 için 5- 12 yıldan 2- 5 yıla indirilmiş; "Şiddet kullanmak" koşulu cezayı ağırlatıcı neden olarak kabul edilmiştir.

1938 yılında 142. maddenin yaptırımı 1- 5 yıldan 6 ay- 2 yıl olarak belirlenmiş "şiddet kullanmak" koşulu yine cezayı arttırıcı neden sayılmıştır.

Maddelerde 1946 yılında yapılan değişiklikle şiddet kullanmaksızın düzeni değiştirmek amacını güden örgütlerde suç kapsamı içine alınmıştı.

1950 yılında yapılan değişiklikle bu maddelerin yaptırımları, 141 için 2- 5 yıldan 8- 15 yıla, 142. madde için de 6 ay 2 yıldan 5- 10 yıla çıkarılmış; ayrıca 141'lik iki örgüt yönetenler için de ölüm cezası yaptırımı getirilmişti.

Bugün 141 için öngörülen yaptırım, 1938 yılındaki yaptırımdan daha ağırdır. Ağırdır, çünkü, 1938 değişikliği 141 için ceza alt sınırını 2 yıl, bugünkü tasarı taslağı da bu sınırı 3 yıl olarak belirliyor. 142. madde için 1938 yılında öngörülen yaptırım 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası iken bugün bu ceza 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası olarak öngörülüyor.

Maddelere eklenen "şiddet kullanarak" koşulu bugün neyi değiştirir?

Yargıtay kararlarında, bu maddelerde "şiddet öğesi"nin var olduğu görüşü benimsenmektedir. (1) Yargıtay birçok kararında 142. maddede yer alan komünizm propagandası suçunun ancak "cebri bir proleter ihtilal" istemekle oluşacağını kabul ediyor. (2)

Anayasa Mahkemesi'nin 141 ve 142. maddeler ile ilgili kararında da sosyal sınıflar arasında "tahakküm kurmanın... zor ile gerçekleşeceği" görüşü benimsenmiştir. (3)

1951 değişikliklerinde "cebir öğesi" madde metinlerinden çıkarılmış ve cebir öğesinin "maddi veya manevi olacağı" ayrıca "cebir unsurunun zımnen dahi mevcut olabileceği kabul edilerek" maddelerin uygulama alanı genişletilmişti. (4)

Buyurun çok partili demokrasi anlayışını! (5)

Evet; 141 ve 142. maddeler bugüne kadar "şiddet öğesi" varsayılarak uygulandığına göre bu tasarı taslağı ile değişen nedir?

Tasarı taslağına bu açıdan bakarsanız, madde metinlerine bu suçların "şiddet kullanarak" işlenebileceği yolundaki eklerin, uygulamada, bir büyük değişiklik getirmeyeceği sonucuna varabilirsiniz.

Çünkü söz konusu maddeler bugüne kadar zaten "şiddet öğesini içeriyor" anlayışıyla uygulanıyor.

Tasarı taslağı, bu haliyle, yalnızca "özel af" sonucu doğuracak değişiklikler getiriyor. Maddelerin antidemokratik nitelikleri yine korunuyor.

Bu maddeler kalkmadan sorun çözülmez.

Tasarı taslağı, tek parti döneminde soğuk savaş yıllarının damgalarını taşıyan "1946 model" maddeleri allayıp pullayıp yeninden önümüze sürüyor.

(1) Yargıtay 1. CD, 194.1968, 2859/1012.

(2) Yargıtay 1. CD, 12.6.1969, 3103/1846.

(3) Anayasa Mahkemesi, 26.9.1965, E: 963/177, K: 1965/40.

(4) Çelenk Halit, 141-142 Üzerine, s: 96.

(5) 141-142. madde görüşmeleri için bkz. TBMM, B: 3, 23.11.1951, O: 2, S: 200 vd.

(Cumhuriyet, 2 Mayıs 1990)

NE OLURDU?..

İşadamı Vehbi Koç "1 Mayıs kutlanmalı" diyor.

Koç'un iş yaşamı, bütün cumhuriyet dönemini kapsar. Türkiye'nin bu en yaşlı ve deneyli işadamı 1 Mayıs gününün "emek bayramı" olarak kutlanmasını istiyor da Erzincan Belediyesi eski Hal Müdürü Yıldırım Bey "hayır" diyor, "1 Mayıs kutlanamaz."

1 Mayıs günü sendikaların istedikleri izin verilseydi ne olurdu?

İşçiler, Taksim Alanı'nda toplanırlar, birkaç işçi lideri kürsüde konuşur; sonra da toplantı olaysız olarak biter; göstericilerde sessizce dağılırlardı.

1 Mayıs törenleri için yasa çıkartmaya da gerek yoktu. Valilik gereken izni verir, 1 Mayıs da böylece kutlanmış olurdu.

1 Mayıs ne bir "ihtilal provası" günüdür; ne "komünist bayramı" ne de "savaş günü!"

1 Mayıs, emekçilerin uluslararası dayanışma günüdür; bir şenliktir; bir emekçi şölenidir.

Uluslararası sermaye, binbir türlü olayla, binbir türlü yolla her gün dayanışıyor. Emekçiler de bırakın, 365 gün içinde bir gün birbirleriyle dayanıştıklarını gösteren açık hava toplantıları düzenlesinler.

Yok... Hayır... Olmaz.

Niçin peki?

Erzincan Belediyesi eski Hal Müdürü ile emekli Büyükelçi Kamran Bey, eski sosyal demokratlardan Işın Çelebi, Amerika'dan diplomalı Güneş Taner ve Adnan Kahveci böyle istiyorlar da ondan...

Eski Dev- Gençliler'den Cavit ve Barış Derneği sanığı Nurettin Yılmaz'ın hükümeti, 1 Mayıs için yasak üzerine yasak koyuyor da ondan...

Türkiye'de en yaşlı işadamı da "1 Mayıs kutlanmalı" diyor. Liberal hükümetimiz 1 Mayıs'ı yasaklıyor.

Hiç düşündünüz mü?.. SHP hükümeti gelse... Gelse ve TÜSİAD'ı, işveren sendikalarını kapatıp, bu iki örgütün yöneticilerini "sınıf tahakkümü" kurmak suçundan yargılasa... "24 Ocak" konuşunda yapılacak toplantıları da yasaklasa...

Evet, ne olur böyle olursa?

Böyle olursa neler olmaz! İnsan hakları... Şu, bu... Kıyamet kopar.

Peki ne farkı var bu yasaklarla, sendikalar ve 1 Mayıs üzerine konulan yasakların?

Fark yok...

Vehbi Koç "1 Mayıs kutlansın" derken demek istiyor ki "işçiler, benim gibi işadamları üzerinde tahakküm kurmuyorlar."

Hal müdürü "Hayır" diyor, "bunlar sizlerin üzerinde tahakküm kuruyorlar."

Bu memlekette toplantı ve gösteri düzenlemek herkesin hakkıdır; hal müdürlerinin de Vehbi Koç gibi işadamlarının da, sendikaların da, sendikacıların da herkesin.

Demokratik bir cumhuriyet miyiz, değil miyiz? Sorun budur.

***

Danıştay 6. Dairesi, İstanbul Büyükşehir "Belediyesi sınırları içindeki turizm merkezlerinde re'sen plan yapma, yaptırma, değiştirme ve onaylama yetkisini" 3 yıl için belediyeden alıp Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na veren bakanlık işlemi hakkında "yürütmeyi durdurma kararı" vermiş.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na verilen bu yetkiden Süzer Holding'in İstanbul Gümüşsuyu'nda yaptırdığı iş merkezi yararlanıyordu. ANAP destekçilerinden işadamı Mustafa Süzer, bu yetkiden yararlanarak kat üzerine kat çıkıyordu.

Süzer, Danıştay kararından sonra iş merkezine kat çıkamayacak Danıştay'ın kararına katlanmak zorunda kalacaktır.

Tabii arada yeni bir "kanun kuvvetinde kararname" çıkarılmazsa!...

(Cumhuriyet, 3 Mayıs 1990)

KAÇ YILDA?

1980 yılından bu yana "enflasyon düştü; düşecek" diye oyalanıyoruz. 1946 yılından bu yana da "demokrasi geldi geliyor" diye çabalıyoruz.

Bu gidişle enflasyonun düşeceği yok. Demokrasinin geleceği de hiç parlak değil.

1946 yılından bu yana kaç yıl geçmiş? 44.

1980'den bu yana da 10 yıl geçti.

Arabesk liberalizmin profesyonel ve amatör yandaşları ile dönek Marksistler şu "hiper enflasyonlu" dönemi öve öve bitiremiyorlar. Neymiş? Bütün ithal malları serbestmiş... Neymiş? KİT'ler özelleştiriliyormuş.

Başka?

Sivilleşiyormuşuz. Atananların güçleri kırılıyor; seçilenlerin egemenlikleri artıyormuş...

İç borçlar dış borçlar ile yarışıyormuş... Kimin umurunda? "Lumpen sermayesi" bu dönemde "hayali ihracat" yoluyla devlet içinde köşe başları tutmuş... Kimin umurunda?.. İslam devletini sarıksız yobazları bürokrasiyi ele geçirmiş; kimin umurunda?

Tarikatlar ticarete; ticaret siyasete; siyaset de tarikat ve ticarete yön veriyormuş... Kimin umurunda?

1 Mayıs günü İstanbul'da kan gövdeyi götürmüş, kimin umurunda?

Kutlu ve Sargın 141'in cenderesinde eziliyorlarmış, kimin umurunda?

Bütün bunları bırak, tek bir konu ile uğraş:

Atatürkçülük!

Yapay ilericisi ve bağnaz gericisiyle birçok kişi ve çevre işin kolayını Atatürk dönemine saldırıda buluyorlar...

1919- 23 arasında, üç yıl Atatürk ve silah arkadaşları emperyalizme karşı silahlı savaş verdiler. Cumhuriyet, bu savaş sonunda kuruldu. 1923 yılından Atatürk'ün ölümüne kadar geçen 15 yıl içine neler sığdırıldı?

Cumhuriyet... Devrimler... Bu dönemdeki 18 isyanın bastırılması. Osmanlı borçlarının ödenmesi. Aydınlanma döneminin açılması.

15 yıl içinde başarıldı bütün bunlar.

Hem de binbir türlü güçlük içinde.

1946 yılından bu yana geçen 46 yıl içinde demokrasiyi kuramadık. 1980'den bu yana enflasyonu önleyemedik. Kuvayi Milliyeciler, 18 yıl içine, emperyalizmle silahlı mücadeleyi; bağımsız devletin kuruluşunu, cumhuriyeti; devrimleri hepsini, hepsini sığdırdılar. Bizlere bağımsız ve laik bir cumhuriyet armağan ettiler.

Biz ne yaptık?

Baştan başa yasaklarla donatılmış bir düzeni, halkımıza ve bütün dünyaya demokrasi diye yutturmaya çalıştık... Kuvayi Milliye bağımsızlığını "Amerikan muhipliği" ile değiştik. Ülkeyi enflasyon ve devalüasyon sarmalına soktuk.

Arap kapitülasyonlarını ve Suudi ortaklıklarını liberalleşme diye sunduk...

Bugün bir sosyalist parti bile kuramayan Marksistler'in emperyalizm ve kapitalizm ile silahlı kavgaya girip devlet kuran, devrim yapan Mustafa Kemal ve arkadaşlarını eleştirmeye ne hakları var?

Daha bir yasayı bile çıkartamayan; bir kararnameyi bile doğru dürüst kaleme almayı beceremeyenlerin hukuk devrimleri ile çağdaşlaşma yolunu açan Mustafa Kemal'i ve arkadaşlarını eleştirmeye ne hakları var?

Marksizm var... Leninizm var... Maoizm var... Kemalizm var. İzmler çok.

Bir yanda "Kemalistler..." Öte yanda "Kenanistler..."

Daha doğrusu ideolojik kaynaklarını 12 Eylül'de bulan "Kenanist- Özalistler..."

***

DYP Genel Başkanı Demirel'in Cumhurbaşkanı Özal'ın "Ermenilerle temas konusunda Washington Büyükelçisi Kandemir'e talimat verdiği" yolundaki savı Köşk tarafından yalanlandı. Demirel'e sordum:

– Geri gelecek mi?

Demirel "tabii" dedi.

– Keşke tekzip etmeselerdi, şimdi mızrağın üstüne oturdular.

Dışişleri Bakanlığı'nda "teypli- MİT'li" bir sorgu daha mı yapılacak acaba? Ne dersiniz?

(Cumhuriyet, 4 Mayıs 1990)

748 YIL 6 AY...

Dün 14 Mayıs'tı.

14 Mayıs, tek parti yönetiminden çok parti yönetimine, kansız, darbesiz, ihtilalsiz geçişin 40. yıldönümüydü. Bu bakımdan 14 Mayıs, demokrasi tarihimizin en önemli dönüm noktalarından biridir.

Öyle olmasına öyledir, ama 14 Mayıs 1950 günü halkın oyu ile iktidara gelenler, "demokrat" olabilmişler miydi?

Ne yazık ki hayır.

Çünkü DP dönemi, Ceza Yasası'nın ünlü 141 ve 142. maddelerini sertleştirerek işe koyuldu. Bayar-Menderes iktidarı, on yıl boyunca Marksistler'e dünyayı zindan etti.

"51 tevkifatı"nın yarattığı gerilimleri bugün bile yaşıyoruz.

DP iktidarı "soğuk savaş" yıllarına rastlar. CHP'nin son yıllarda başlayan Türk- Amerikan ilişkileri, DP iktidarında Türkiye'yi büsbütün kuşatmış ve Türkiye DP döneminde adım adım Amerikan emperyalizminin bir "üssü" olmuştur.

Türkiye, bu dönemde ABD'nin Ortadoğu siyasetine öylesine teslim olmuş ve komşu Arap ülkelerine karşı "ABD bekçiliği" görevini üstlenmiştir.

Yine bu dönemde, Türk "Milli Emniyet" görevlilerinin aylıkları CIA tarafından ödenmiştir!

Bu ölçülere varan "teslimiyet politikası"nın soğuk savaş rüzgarlarıyla iç siyasette gerilimler yaratması kaçınılmazdı.

Bu dönem, devlet radyosunun iktidar borazanı gibi kullanıldığı dönemdir.

Bu dönem, yargı bağımsızlığının tümüyle yok edildiği dönemdir.

Bu dönem, işçi sınıfına grev hakkının yasak olduğu dönemdir.

Bu dönem, düşünce özgürlüğünün dikenli tellerle, kelepçelerle, zincirlerle yok edildiği dönemdir.

Bu dönem, Atatürk'ün "tam bağımsızlık" ilkesinin yok edilip Türkiye'nin dünya kapitalist sistemi ile bütünleştiği dönemdir.

Böyle bir dönem, ne sivil toplumun örneği olur ne çağdaş çoğulcu demokrasinin...

Çünkü sivil toplum, herkesin siyasal parti- sendika, dernek ve kooperatiflerde örgütlenip hak arayabildikleri, iktidar savaşına girebildikleri düzenlerin ortak özelliğidir. Çoğulculuk ise dinsel partilerden komünist partilere kadar bütün siyasal düşüncenin özgürce yarışabilmelerini gerektirir.

Özetle "1946 ruhu"na evet... 14 Mayıs'a evet; 1950-60 dönemine hayır; hem de bir kez değil bin kez hayır!

***

Dr. Nihat Sargın ile Haydar Kutlu'nun Ankara DGM'since salıverilmeleri ile 141 ve 142. maddeler sorunu bitti mi?

Hayır.

Cezaevlerinde 141-142.maddeler ile 159, 311 ve 312. maddeler gereğince hapis yatan 20 gazeteci var!

Veli Yılmaz, 12 Eylül döneminde bu maddeler gereğince 748 yıl 6 aya mahkum olmuş... Osman Taş, aynı dönemde 661 yıllık ceza almış. Selim Açan'ın cezası 307 yıl... Erkan Tuzkan'ın 123 yıl... Fikret Ulusoy'un cezası 66 yıl... Alaattin Şahin'in cezası 130 yıl... Mehmet Özgen'in cezası 41 yıl...

İlker Demir 48 yıla, Bektaş Erdoğan 36 yıla, Candemir Özler 23 yıla, Kazım Arlı 22 yıla, Remzi Küçükertan 17 yıla, Mete Dalgın 30 yıla, Hüseyin Ülgen 12 yıla, İrfan Aşık 111 yıla, Günel Aslaner 146 yıla, Rıfat Güvenilir 29 yıla, Ertuğrul Mavioğlu 3 yıla mahkum edilmişler.

Süreyya Uri ve Ali Özer de bu maddelerden çeşitli cezalara çarptırılmışlar.

Bir ülkede bir tek kişi bile siyasal görüşlerinden ötürü cezaevindeyse o ülkede demokrasiden, sivil toplumdan ve çoğulculuktan söz edilemez.

14 Mayısçılar'a soralım:

– Edilir mi beyler, edilir mi?

(Cumhuriyet, 15 Mayıs 1990)

ÖZELEŞTİRİ...

Dün Ankara DGM önünde sanki bir savaş yaşanıyordu.

Savaş, foto muhabirleri ile Ankara DGM'de yargılanan Hande Mumcu'nun yakınları arasındaydı. Mumcu ailesi, kızlarını patlayan flaşlardan kaçırabilmek için uğraşıyor; foto muhabirleri de bir kare resim çekebilmek için çabalıyorlardı.

DGM Başkanı Vehbi Benli de duruşma salonunda art arda patlayan flaşları durdurmak için Hande Mumcu ve Uluç Gürkan'a sordu:

– Resim çekilmesini istiyor musunuz?

Her iki sanıktan da "hayır" yanıtı alınca foto muhabirlerinden duruşma salonunda resim çekmemelerini istedi.

Duruşmadan sonra bir kovalamaca yaşandı.

Hande Mumcu'nun bindirildiği özel araç büyük bir hızla DGM binası önünden hareket ederken foto muhabirleri de aracın peşine takıldılar.

Hande Mumcu, babasının yakın arkadaşlarından birisinin evine götürüldü; evin bulunduğu apartman gazetecilerce kuşatıldı.

Hande Mumcu, annesi ve babasıyla gee saat 22.30'a kadar bu evde kaldı. 22.30'da Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polisler, başvuru üzerine Mumcu ailesini bu evden alarak bir başka eve götürdüler.

Hande gazeteciler ile konuşmuyor. Ne ailesi konuşuyor, ne kendisi... Hande konuşmayınca, evin kuşatılması ile ne kazanılacak?

Haber mi? Haberse neyin haberi?

Bir aileyi, bu kadar tedirgin etmenin basın özgürlüğü ile bir ilgisi olabilir mi?

Hayır olamaz.

Bush- Özal görüşmelerinin yayını ile ilgili dava başından beri basın için bir sınav konusu oldu. Basınımızın büyükçe bir bölümü bu sınavdan pek yüzakı ile çıkamadı.

Olay, özünden saptırılarak yayımlandı ve hayal gücüne dayalı, zorlamalarla, yakıştırmalarla ve varsayımlarla dolu ilkel, kaba ve çirkin satırlar "haber" diye sunuldu.

Buna hakkımız var mıydı?

Evet, "haber" değeri olan her konu araştırılır. Dosyaya giren belgeler, iddiayı destekleyen ya da çürüten bütün olgular ve olasılıklar incelenir. Bunlar, gazetecinin görevleridir.

Bu olay nedeniyle haber kovalanmıyor; çirkin ve ilkel varsayımlar üretiliyor.

Her haberin bir dayanağı olur. Gazeteci, haberini, haber kaynaklarından alıp oluştururken bu dayanağı da belirler. Varsayım, hiçbir zaman haber kaynağı olamaz.

Yakıştırmaların ve varsayımların dayanakları yalnızca bu yazıları yazan muhabirler ile bu başlıkları atan gazetecilerin düş ürünleridir.

Varsayımlarla, yakıştırmalarla yapay ve düzmece haber oluşturmak gazetecilikte hüner sayılmaz. Bu tür gazetecilik, gazetelere ve gazetecilere duyulacak saygıyı azaltır. Bundan da basın özgürlüğü ve basının kendisi zarar görür.

Hande Mumcu ve eski bakanlardan Hasan Celal Güzel arasında gerçekten ileri sürüldüğü gibi bir ilişki var mıdır?

Bu aşamada bunlar henüz bir "iddia"dır. Bu iddiayı, gazetecilik adına yakıştırmalar ve varsayımlarla süslemek basına ne kazandırır?

Hiç...

"Özel Yaşam" insanlar için dokunulmaz bir alandır. Bu alana ne basın adımını atmalıdır; ne polisler, ne savcılar, ne de mahkemeler!

Özel yaşamın gizliliği herkes için kutsal bir hak olmalıdır.

Devletin güvenliğini bir- iki belgenin yayımlanması yok edemez; ancak özel yaşamın gizliliği bu yakıştırmalar ve varsayımlar yoluyla hem de onarılmaz biçimde yok edilebilir.

Bu olayda gördük ki herkes, bu "kamuoyu röntgenciliğine" pek meraklıdır.

Bu röntgencilik tutkusu, bir olayın özünü, iddiaları oluşturan belgelerin niteliğini ve olayda kullanılan sorgu yöntemlerini unutturur ve dikkatleri hep cinsel konulara yöneltir.

Bu , hemen hemen her toplumda görülen bir hastalıktır. Bu hastalık bizde daha da alaturka biçimde yaşanıyor.

"Kamuoyu röntgenciliği" adını verebileceğimiz bu hastalık, çoğu kez, bilinçaltındaki cinsel duyguların, bu gibi olaylar nedeniyle dışa vurulması ve basında da ilkel yakıştırmalar ve kaba varsayımlarla süslenip sergilenmesi ile anlaşılıyor.

Hande, günlerdir, yalan ve yapay haberlerin değişmez konusudur.

Bu bir işkencedir; Hande, babası, annesi, kardeşi, amcası ve öteki yakınlarıyla günlerdir bu işkence içinde yaşıyor.

Evet, bu bir işkencedir; öyle bir işkence ki yargıcı ve yaptırımı ancak vicdanlarda olan bir işkence.

Hande, sizin de kızınız ya da kızkardeşiniz olabilirdi...

(Cumhuriyet, 16 Mayıs 1990)

BOYKOT...

Ülkemizde tüketici bilinci yavaş yavaş yerleşmeye başladı. Önce "kola boykotu" sonra da "et boykotu".

Et boykotu, Semra Özal tarafından da destekleniyor.

Bunlar, yararlı eylemlerdir.

Bu bilincin yerleşmesi ve bu eylemlerin yaygınlaşması gerekir. Bunun için de bu bilinci yayacak ve bu gibi eylemleri yönetecek örgütlerin kurulması zorunludur.

Örgüt demek parti demek... Örgüt demek sendika demek... Örgüt demek dernek demektir.

İşte iş burada çatallaşır.

Ne demek örgüt kurmak? Ne demek bilinçlendirmek? Hele hele "eylem" ne demek?

Öğrenciler "yemek boykotu" yaparlarsa bu "sosyal bir sınıfın öteki sosyal sınıflar üzerinde tahakkümü" olur; hemen dava üzerine dava açılır.

Örnek çok...

Hak aramayacaksın; ülkemizde hak aramak "devleti ve milletiyle bölünmezlik ilkesine... 12 Eylül ruh ve felsefesine" aykırıdır.

Hak aramak yasak ve tehlikelidir!

***

Dünkü gazetelerde "kripto davası" ile ilgili haber ve resim altlarındaki yazıların hemen hemen tümü yanlıştı.

Birinci yanlış:

Resimlerde görülen, Hande'nin babası Ahmet Mumcu değil, amcası Mehmet Mumcu'dur.

İkinci yanlış:

Resim altlarında Hande'nin ağabeyi olduğu bildirilen genç, Hande'nin ağabeyi değil, Hande'nin kardeşinin arkadaşı Babür'dür.

Üçüncü yanlış:

Resimlerde Hande'nin dayısı olarak gösterilen Neşet Gürsoy, Hande'nin dayısı değil, babasının yakın arkadaşıdır.

Dördüncü yanlış:

Arabayı kullanan Mehmet Mumcu değil, Neşet Gürsoy'dur.

Beşinci yanlış:

Gece 22.30'da Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün sivil plakalı aracı ile Ayrancı'daki evden ayrılan Hande değil Hande'nin annesidir.

***

Güney Gazetesi Ankara Temsilcisi Uluç Gürkan'ın avukatı Prof. Çetin Özek'in yetki itirazından sonra neler olabilir?

Birinci olasılık:

Ankara DGM, yetki itirazını reddederek 23 Mayıs günü sanıkların sorgusuna başlayabilir.

İkinci olasılık:

Ankara DGM, yetki itirazını kabul ederse bu durumda dosya İstanbul DGM'sine gider. İstanbul DGM'si "dava mahkememizde görülmelidir" diye bir karar verirse dosya İstanbul DGM tarafından ele alınır. İddianame okunur, sorgulara geçilir.

Üçüncü olasılık:

İstanbul DGM, "yetkisizlik kararı" verirse, "olumsuz yetki uyuşmazlığı" adı verilen uyuşmazlık ortaya çıkar.

Davanın Ankara DGM'de mi, yoksa İstanbul DGM'de mi görülmesi gerektiği konusundaki kesin kararı Yargıtay'ın ilgili dairesi verir.

Bu karardan sonra yetkili DGM'de dava başlar.

***

Bugünkü yazıya "boykot" ile başladık "boykot" ile bitirelim.

Bu gibi konularla ilgilenmemek gibi bir "boykot" yapılabilir mi? Sanmıyorum.

Toplumun namus ve erdem anlayışı bir türlü "greko-romen" olamadı. Konu, belden aşağı olunca da herşey unutuluyor.

İnsanlık bile...

Bu ilkelliği toplum olarak yenmek zorundayız.

(Cumhuriyet, 17 Mayıs 1990)

HARÇ- HARAÇ- ÖDENEK...

Üniversitelerde öğrencilerin ödeyecekleri "harçlar", 11 Nisan günü çıkarılan yasa gücündeki kararname ile nitelik değiştirerek "cari hizmet ödeneği"ne dönüştürülmüştür.

"Harç" belli bir kamu hizmetinden yararlananların ödedikleri vergi demektir. "Ödenek" de belli kamu hizmetleri için bütçeden ayrılan para anlamına gelir.

İslam hukukunda "haraç" sözcüğü bir başka anlamda kullanılır. Haraç, genel olarak "köle emeğinden elde edilen kazanç" demektir.

Haraç, "cihad" sonunda elde edilen topraklarda Hıristiyan ve Musevi toprak sahiplerinden alınan vergi demektir.

İslam hukukunda haraç "harac-ı muvazzaf" ve "harac-ı mukasseme" olarak ikiye ayrılır.

Başlangıçta Hıristiyan ve Museviler'den alınan haraç, sonraları Müslümanlar'dan da alınmaya başlanmıştı.

Harç, haraçla; harç da ödenekle karıştırılmamalıdır. Harç, haraca dönüşürse işin içinden çıkılmaz.

Öğrencilerin öğretim harcamalarına yüzde elliye varan ölçülerde katılmaları zorunluluğunu getiren yasa gücündeki kararnamenin 39. maddesi anayasal ve yasal dayanaktan yoksundur.

Niçin yoksundur?

Şunun için:

Kararname, dört kez değiştirilen "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki bazı yasalarda değişiklik yapılmasına ilişkin" 12 Mart 1986 gün ve 3268 sayılı "Yetki Yasası"na dayanıyor.

Bu Yetki Yasası da 2. maddesiyle şu düzenlemeyi getiriyor:

– Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlarla diğer kamu görevlilerinin idari, mali ve sosyal haklarına ilişkin olarak...

Maddenin hangi yasalarda yasa gücünde kararnameler çıkarılacağını belirleyen başlığı budur. Tek tek sayılan bu yasalarda ancak madde girişinde kapsamı belirlenen konular için değişiklik yapılabilir.

Bu başlık, yasanın amacını ve alanını da belirliyor.

Bu madde hükümete bazı yasalarda değişiklik yapma yetkisi veriyor. Bu yasalar içinde Yükseköğrenim Yasası ile Üniversite Personel Yasası da var.

Var, ama hükümetin TBMM'den aldığı yetki YÖK'te çalışan memurların "idari, mali ve sosyal hakları" ile ilgili düzenlemeler yapmak için yasa gücünde kararnameler çıkarmak yetkisidir.

Yetki, bu alanla ve amaçla sınırlıdır.

Bu amaç ve alanla sınırlı olarak alınan yetkinin üniversite öğrencilerinin mali yükümlülüklerini arttırmak için kullanılması anayasayla da, yasayla da bağdaşmaz.

Yetkinin bu alan ve amaç dışında kullanılması "yetki aşımı" olur. Belki de yasama yetkisinin yürütme organınca kullanılması anlamında "fonksiyon gaspı".

11 Nisan tarihli ve 418 sayılı yasa gücündeki kararname, "harç"ın adını da değiştirerek harca yeni bir ad takıyor:

– Cari hizmet ödeneği...

Kararname bununla de yetinmiyor. Bir de vakıf üniversitelerine devlet bütçesinden mali yardım yapılmasını da düzenliyor.

Hükümet, TBMM'den Yetki Yasası ile "öğrenci harçları arttırılsın" diye bir yetki almış mı?

Almamış.

Hükümet, bu yasa ile "vakıf üniversitelerine ödenek ayrılır" diye bir yetki almış mı?

Onu da almamış.

Kararname ile ancak üniversitede çalışan kamu görevlilerinin "idari, mali ve sosyal hakları" düzenlenebilir, işte o kadar!

418 sayılı yasa gücündeki kararnamenin öğrenci harçlarını arttıran ve vakıf üniversitelerine devlet yardımı sağlanmasını öngören 39. maddesi Anayasa'ya ve Yetki Yasası'na çok açık bir biçimde aykırıdır.

(Cumhuriyet, 18 Mayıs 1990)

DÜN VE BUGÜN...

Bugün 19 Mayıs.

19 Mayıs, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının "emperyalizm ve kapitalizme karşı" silahlı savaş başlatmak üzere Anadolu'ya ayak bastığı gündür.

Atatürk, 19 Mayıs 1919 günü Samsun'a niçin çıkmıştı?

– Amacımız, ulusal sınırlarımız içinde toprak bütünlüğümüzü ve ululusn tam bağımsızlığını sağlamaktır. Buna engel olmak üzere karşımıza çıkacak kim ve ne olursa olsun, hiç duraksamadan çarpışırız ve başarı kazanırız.

Bunun için...

– Bu topraklar üzerinde tam bağımsız, yani kapitülasyonsuz bir Türkiye'nin yaşamasını istiyoruz. İşte bütün istediğimiz budur...

Bunun için...

– Yaşamak isteyen ulusumuzun isteği yalın bir sözcükte toplanmıştır: Bağımsızlık.. Avrupa'nın yöneticileri ve kapitalistlerinden ayrı olan ulusları bizim yaşamımızı bize çok görmüyorlar.

Bunun için...

– Biz bu hakkımızı saklı tutabilmek ve bağımsızlığımızı güvence altına alabilmek için hepimiz, ulusal kurulumuzca bizi mahvetmek isteyen emperyalizme karşı ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı savaşmayı uygun gören bir doktrini izleyen insanlarız.

Bunun için...

– Biz Batı emperyalistlerine karşı yalnız kurtuluş ve bağımsızlığımızı korumakla yetinmiyoruz, aynı zamanda Batı emperyalistlerinin güçleri ve bilinen olanakları ile Türk ulusunu emperyalizme araç yapmak istemelerine engel oluyoruz. Böylece bütün insanlığa hizmet ettiğimize inanıyoruz.

Bunun için...

– Geçmişte, özellikle Tanzimat devrinden sonra yabancı sermaye ülkede ayrıcalıklara sahip oldu. Bilimsel anlamı ile denebilir ki devlet ve hükümet, yabancı sermayenin jandarmalığından başka hiçbir şey yapmamıştır. Artık her uygar devlet gibi ve ulus gibi yeni Türkiye de buna izin veremez. Burasını tutsaklar ülkesi yaptıramaz.

Bunun için...

– Halbuki, başı taçlılar, saraylılar, Babıalililer, ne yapıp yapıp gösterişlerini, harcayışlarını sürdürebilmek için gereken parayı elde etmek yolunda hiçbir davranıştan çekinmiyorlardı. Bu yüzden borçlanmalar oldu. O kadar borçlandılar ki, o kadar elverişsiz koşullar içinde borç aldılar ki bunların faizlerini bile ödeyemez oldular. En sonunda bir gün geldi, Osmanlı devletinin sıfırı tükettiğine hükmettiler. Akçalı işlerini denetlemeye giriştiler; böylece başımıza "Düyun-u Umumiye" denilen bela çökmüş oldu.

Atatürk ve silah arkadaşları bu olumsuz koşulları yenmek ve "sosyal düzeni emeğe dayatmak" üzere bir "halk hükümeti" kurmak için Samsun'a çıkmıştı. Üç yıl emperyalizme ve kapitalizme karşı silahla savaş verildi ve bu savaş sonunda "tam bağımsızlık" ilkesinden güç alan cumhuriyet kuruldu.

Bugün Türkiye, Atatürk'ün amaçladığı Türkiye'nin çok uzağındadır.

Ekonomide, kültür yaşamında, insan haklarında ve siyasette de "çağdaş uygarlık düzeyi"nin çok altındayız. Siyaset yasaklarında ırkçı Güney Afrika Cumhuriyeti'nin bile gerisine düştük!

Türkiye, bugün yine bir dış borç batağındadır. Dış borçlar tarihin hiçbir devrinde görülmeyecek ölçülere varmıştır. Kapitülasyonlar başka adlarla yeniden ekonomiyi ipotek altına almıştır.

IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşlar günümüzün "Yeni Düyun-u Umumiyeleri"dir.

Laiklik başta olmak üzere Atatürk'ün hemen hemen bütün ilkeleri, devlet eliyle çiğnenmektedir. Tarikat- ticaret ikilisine dayalı arabesk ve alaturka siyaset "cebren ve hile ile" hemen hemen bütün köşe başlarını tutmuştur.

Resmi ideolojinin "yapay Atatürkçülüğü" de 12 Eylül'den bu yana değişmez moda olmuştur!

Her 19 Mayıs günü, hiç olmazsa dün ve bugün arasında bir karşılaştırma ve değerlendirme olanağı vermelidir.

19 Mayıs, 1919 yılından bu yana "bizi mahvetmek isteyen emperyalizme ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı" o günden bu yana inançla savaş veren her yaştan "Kuvayı Milliyeciler"in bayramıdır; kutlu olsun...

(Cumhuriyet, 19 Mayıs 1990)

OTOMATİK SEÇİM...

ANAP, seçilmerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkındaki yasayı değiştirerek "otomatik seçim sandıkları" ve "özel kimlik kartları" sistemi getiriyor.

Oy pusulası tarihe karışıyor.

Nasıl olacak bu iş?

Şöyle olacak:

Seçim sandığı yerine bir bilgisayarlı "otomatik sandık" konulacak, oy pusulası yerine de "özel kimlik kartı" kullanılacak. Özel kimlik kartı, bu elektronik seçim sandığının özel deliğine sokulacak; sonra da sandık üzerindeki düğmelere basılacak.

Böylece, kimlik kartı özel deliğe girince seçmenin oy kullandığı saptanacak. Düğmelere basılarak aday ve adaylar için oy kullanılacak.

Sandıkta adayların resimleri ve adları yazılacak. Seçmen bu resimlere ve adlara bakacak; bunlar arasından beğendiği adayı seçmek için basacak düğmeye.

Düüüt....

Bu elektronik düğmelere basılınca şarkılar, türküler ve oyun havaları da çalabilir.

– Ben sana yandım Zühtü...

Nedir bilgisayarlı seçim sandığından amaç?

Ne mi?

Tekniğe ayak uydurmak...

Yalnız o mu? Yoo. Başka amaç da var.

Amaç, böyle bir seçim istemi ile parti üst yönetimlerinin milletvekili seçimindeki egemenliklerini iyice kırmak... Milletvekili ile seçmen arasındaki aracıları devre dışına çıkarmak.

Böyle söylüyor Adnan Kahveci...

Fikir, Adnan Kahveci'den çıkmış. Kahveci, elektronikten iyi anlayan bir siyasetçi, biliyorsunuz.

Kahveci, bu sistemin "kısmen Fransa'da ve Federal Almanya'da uygulandığını" söylüyor. Amerika'da da bu sisteme benzer uygulamalar var.

Kahveci'nin bu yasa önerisi Adalet Bakanlığı'nda görüşülüyor, uzmanlar, yasa önerisini geliştirmek için çalışıyorlar.

Bir yandan da Testaş adlı kuruluşa bu bilgisayarlı seçim sandıkları için hazırlık emri verilmiş bile...

Bir başka değişiklik de Milletvekili Seçim Yasası'nda yapılıyor.

300 milletvekilini çoğunluk sistemine göre belirleyecek; geri kalanı 150 milletvekili de partilerin ülke çapında aldıkları oyların bölünmesi ile saptanmasını öngören bir taslak üzerinde çalışılıyor.

Bilgisayarlı seçim sistemine bir diyeceğimiz yok; en ileri teknik neyse, elbette bu teknik alınmalı... Alınmalı da daha imzasını bile atamayan seçmenler bu elektronik aygıtı nasıl kullanacaklar?

Eh, zamanla alışırlar. Kimlere ve nelere alışmadık ki?

İyi hoş da şu "bilgisayar virüsü" denilen teknik de iyice gelişti. Bu yolla programlar bozuluyor. Bilgisayar virüsünü saptayan ve disketleri bu virüslerden temizleyen "anti-virüs" adını verebileceğimiz özel programlar bile kullanılıyor.

"Milli irade"ye virüs karıştı mı, haydi çık işin içinden!

(Cumhuriyet, 20 Mayıs 1990)

UFAK TEFEK TAŞLAR...

BURSA – DYP Bursa 3. Olağan Kongresi, Türk müziği ile başladı. Demirel salona girdiğinde belediye bandosu davulu eşliğinde ses sanatçısı Hüner Coşkuner "Bursa'nın ufak tefek taşları" şarkısını söylemeye çalışıyordu.

"Söylemeye çalışıyordu", diyorum çünkü alkışlar ve "Başbakan Demirel" sloganları şarkıyı da davul sesini de bastırıyordu.

Bursa, DYP'nin kalesiydi. Kırsal kesimden yeterince oy toplayan Demirel, şimdi de gözlerini kent oylarına dikmişti. Bu yüzden, bütün köşe yazarlarını ve gazete genel yayın müdürlerini kendisi tek tek arayarak Bursa'ya çağırmıştı.

Hiçbir gazeteci örgütü toplantısında bu kadar gazeteci bir araya gelmemişti. Hepimiz, merak ediyorduk: Acaba Demirel, bu kadar gazeteciyi niçin Bursa'ya çağırmıştı? Önemli bir açıklama mı yapacaktı? Önceki akşam Bursa milletvekili Cavit Çağlar'ın Kurşunlu'daki yazlık köşkünde verilen yemekte de kendi kendimize hep aynı soruları soruyorduk.

Bu soruların yanıtını Bursa il kongresinde bulduk.

Demirel, kırsal kesimden sonra kent oylarını toplayabilmek için bir "mesaj" vermeye çalışıyordu. Neydi bu "mesaj"? Bana kalırsa bu "mesaj" şuydu:

– Bakın ben kendimi yeniledim; partimi de yeniliyorum, ey gençler, ey işçiler, ey aydınlar, bana oy verin...

İkinci mesaj da Çankaya'yaydı. Demirel, gazetelerin bütün köşe yazarlarını ve genel yayın müdürlerini tek tek arayıp Bursa'ya çağırmakla Özal'a, "Siz istediğiniz kadar TRT'ye çıkın, siyasal odak ve ilgi merkezi benim" demeye getiriyordu.

Demirel Bursa'dan başlayarak büyük kentlerde böyle görkemli kongreler düzenleyip "kent oylarını DYP'ye çekme operasyonu" düzenleyecek. Bursa'nın ufak tefek taşları seçim yarışının da ilk kilometre taşları olacak...

Bursa örgütü, eski AP'ye dayanıyor. İl örgütünün başında da uygar insanlar var.

Kongrede kadınlar adına, gençler adına, çiftçiler adına ve emekli işçiler adına yapılan konuşmalarla kentlerde yaşayan gençlere ve kadınlara "bizi destekleyin, gelin DYP'de toplanın" denmek isteniyordu.

İl yöneticileri ile cumartesi akşamki kokteyl ve yemekte "düşünceyi açıklama suçları" üzerinde konuşuyorduk. Onlar da yasakların kalkmasını savunuyorlardı. Onlar da 12 Eylül öncesi yaratılan gerilimlerden yakınıyorlardı.

Eski DP ve CHP, eski AP ile CHP birbirlerine karşı bir çeşit siyasal kan davası gütmüşlerdi. Şimdi DYP ve SHP arasında uygarca dostluk ilişkileri gelişiyor.

Demirel değişti mi? DYP kendini yeniledi mi?

Kongreye bakarsanız her iki soruya da kolaylıkla hemen "evet" yanıtını verebilirsiniz. Bazı il yöneticileri ile görüşünce "bunlar niçin sosyal demokrat değiller" diye de kendi kendinize sorular da sorabilirsiniz.

Demirel bugün "darbeler"den yakınıyor; başkaları için de özgürlük ve demokrasi istiyor. Böyle bir noktada buluşmak ne güzel... En azından "Bursa'nın ufak tefek taşları" kadar güzel.

Demirel'in 12 Mart askeri darbesinden sonra Erim Hükümetine bakan ve güvenoyu vermesini de, 74 affına vargücüyle karşı çıkmasını da "Bursa'nın ufak tefek taşları" hatırına haydi unutalım; unutmuş görünelim. Ama Demirel'in değişip değişmeyeceği ve DYP'nin de kendi kendini yenileyip yenilemediği konusunda kesin yanıtlar vermekte pek ivedi davranmayalım!

1946'da DP'den özgürlükçüsü yoktu; sonra ne oldu?

Demirel'in dünü bu konuda bizlere hiç güvence vermiyor. Demirel'in bugünkü tavırlarından ve sözlerinden de "Demirel değişmiştir" izlenimi ediniyorsunuz.

Bekleyelim ve görelim.

Ömrümüz, nasıl olsa, Özal'ın enflasyonu "aşağı çekmesi" ve Demirel'in "değişmesini" beklemekle geçiyor!

(Cumhuriyet, 21 Mayıs 1990)

BAŞKANCI SİSTEM!

ABD'de uygulanan sistemin adı "Başkanlık sistemi"dir. Bu sistem, yasama, yürütme ve yargı organları arasında karşılıklı dengelere dayanır.

Başkanlık sistemi, yürütme erkinin yasama ve yargı erkleri üzerinde sınırsız egemenliği anlamına gelmez. Tersine; bu sistemde yargı erki çok güçlüdür. Amerika'da Yüksek Mahkeme'nin sık sık "yargıçlar devleti" suçlamaları ile karşılaşmasının nedeni de Amerika'da yargı organlarının sahip oldukları bağımsızlıktır.

Yürütme erkinin yasama ve yargı erkleri üzerindeki sınırsız ve tartışmasız egemenliğine ABD'deki "başkanlık sistemi"nde değil, Güney Amerika ülkelerindeki "başkancı sistem"lerde rastlanır.

"Başkanlık sistemi" ile "başkancı sistem" ayrı ayrı özellikler taşırlar. Bu iki sistemi birbirinden ayırt etmek gerekir.

Parlamenter sistemin anayurdu İngiltere'dir.

1982 Anayasası ile sözde "parlamenter sistem" getirilmiştir. Parlamenter sistemlerde devlet başkanlarının yetkileri sınırlıdır. Devlet başkanları güncel siyasete katılamazlar. Bu sistemlerde devlet başkanları bir çeşit "sembolik" yetkiler taşırlar. Sistem, başbakanların, dolayısıyla çoğunluk partilerinin ve parlamentonun etkinliğine dayanır.

Çoğulcu demokrasilerin kurulmadığı ve yaşatılmadığı rejimler, kolayca "Bonapartizme" dönüşürler. Yüksek bürokrat egemenliği anlamındaki Bonapartizm, partileri ve parlamentoyu devreden çıkartır yerine, askeri ve sivil büyük bürokratlar yerleştirir.

Parlamenter sistemlerde devlet başkanları değil partiler ve parti liderleri önem kazanırlar. Bu sistemde yürütme iki başlıdır. Devlet başkanları ve başbakanlar, yürütmenin başkanlarıdır. Devlet başkanı, devlet ve ulusun birliğinin simgesidir; başbakan da siyasal ve yönetimsel sorumluluğu taşır.

Bu sistemlerde devlet başkanı "vatana ihanet" dışında, eylem ve işlemlerinden ötürü sorumsuzdur. Bu "sorumsuzluk" devlet başkanlarına bir önemli sorumluluk yükler. Bu sorumluluk, cumhurbaşkanının partiler, kuruluşlar, siyasal ve ideolojik görüşler karşısında "yansız" tutum takınmasını gerektirir.

1982 Anayasası, 12 Eylül askeri rejiminin lideri General Evren'e göre bir kumaştır. General Evren için biçilen kumaş "başkancı sistem"e uygun bir kılıf gibi kullanılıyor.

Ekonomi, Güney Amerika'da uygulanan "Freidman modeline" dayanıyor. Anayasa da, "klasik parlamenter sistem"den çok, yine Güney Amerika'da uygulanan "başkancı sistem"e yeşil ışık yakıyor.

Bu yüzden Özal'ın "başkanlık sistemi" getireceği, bu sistemi istediği ve özlediğini pek sanmıyoruz.

Özal, başkanlık sistemini niçin istesin? Başkanlık sistemlerinde yargı erki o kadar etkin ki bu etkinlik Özal'ın elini kolunu bağlar. Özal bu etkinliğe oldum olası karşıdır. Özal'ın öteden beri yargı erkinin üstünlüğüne inanmadığı, bu yüzden, yargı erkinin etkinliğini azaltmak için elinden geleni yaptığı da biliniyor.

Özal'ın istediği ve uygulamaya çalıştığı "başkanlık sistemi" değil "başkancı sistem"dir.

Rejimin adını doğru koyalım!

(Cumhuriyet, 22 Mayıs 1990)

ÇAYIROVALI...

Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü SIPRI, Türkiye'nin en çok silah alan ülkeler sıralamasında 4. sırayı aldığını bildiriyor. SIPRI'nin raporunda ayrıca 1984-1989 arasında Güneydoğu'daki çatışmalardaki toplam ölü sayısının da 1500-3000 olduğu ileri sürülüyor.

Hemen belirtelim: SIPRI'nin verdiği ölü sayısı doğru değildir. 1984 yılı 15 Ağustos gününden bugüne kadar Güneydoğu'daki çatışmalarda toplam ölü sayısı 1781'dir.

PKK, bunca silahı nereden ve nasıl buluyor? Terörün ardındaki silah pazarında kimler var? Bu iki soru yanıtlanmadan PKK terörünü anlamaya olanak yoktur.

Türkiye, 12 Eylül öncesinde bir kan çanağına dönmüştü. Bu kan çanağının ardında yine bir "terör pazarı" vardı. Bu terör pazarının bir ucu silah tekellerine, öbür ucu da silah kaçakçılarına dayanıyordu.

Silah kaçakçıları bu işi tek başlarına mı yapıyorlardı? Elbette ki hayır... Kaçakçıların devlet içinde adamları vardı.

12 Eylül öncesinde Türkiye'ye 804 bin silah ve milyonlarca mermi sokulmuş; kaçakçılık nedeniyle 1410 kişi tutuklanmıştır.

Bu 1410 kişiden biri de "Çayırovalı Osman" olarak bilinen Osman İmamoğlu'dur. İmamoğlu, on yıllık hapis cezasını çekerek geçenlerde cezaevinden çıktı.

Çayırovalı Osman, 9 ekim 1981 günü İstanbul sıkıyönetim savcısı Albay Süleyman Takkeci'ye başvurarak "kaçakçılarla birlikte çalışan bazı görevlilerin" adlarını vermek istedi. Takkeci'den ses çıkmadı.

Çıkmayınca Çayırovalı Osman, bu kez Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Haydar Saltık'a başvurarak açıklamalar yapmak istediğini bildirdi. Çayırovalı, dilekçesinde "Selimiye Kışlası Kapıkule gümrük kapısına döndü" diyerek işaret de verdi.

Saltık, Çayırovalı Osman'ın ifadesinin alınması için dört kişilik bir kurulu görevlendirdi. Çayırovalı Osman, Beykoz'daki Kabakoz Cezaevi'nde bu kurula önemli açıklamalarda bulundu. Çayırovalı, ayrıca Haydar Saltık'a verilmek üzere açıklamaları içeren 70 sayfalık bir defteri de bu kurula teslim etti.

Haydar Saltık, bu defteri Genelkurmay Başkanlığı'na göndermiş olacak ki, 21 Şubat 1982 günü İstanbul'da verdiği ifadeden sonra 4 Mart 1982 günü Çayırovalı Osman, Ankara'ya getirilerek Genelkurmay İstihbarat Dairesi'ne bağlı üç kişilik bir sorgu kurulu tarafından 15 gün boyunca sorgulandı.

Çayırovalı Osman, 15 gün boyunca bu kurul tarafından sabahın 8'inden akşamın 5'ine kadar sorgulandı. Sorular soruldu, yanıtlar alındı. Çayırovalı Osman'ın, Genelkurmay İstihbarat Daire Başkanlığı'ndaki ifadesi 280 sayfa tuttu! Bu 280 sayfalık ifadede hangi devlet görevlilerinin hangi kaçakçılardan ne kadar rüşvet aldıkları tek tek anlatıldı.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nda kurulan bir sorgu kurulu da Çayırovalı'yı 13 gün boyunca sorguladı. Osman bu sorgusunda da kaçakçılarla işbirliği yapan kamu görevlilerini tek tek açıkladı.

Çayırovalı Osman soruyor:

– Cezaevine girdiğimden bu yana çeşitli kuruluşlara verdiğim ifadelerin doğruluk derecesi tespit edildiği halde ifadelerim niçin mahkemelere gönderilmedi?

Devlet devletse, Çayırovalı Osman'ın adlarını verdiği kaçakçılarla işbirliği yaptıkları ileri sürülen rüşvetçi kamu görevlileri hakkında ne gibi işlemler yapıldığını açıklar... Devlet devletse, yeraltı dünyası hakkında bu önemli açıklamaları yapan Çayırovalı Osman'ın can güvenliğini de korur.

Evet, siyasal parti liderlerine... Baro başkanlarına... Ülkenin seçkin aydınlarına... Yazarlara davalar açmakta bir salise olsun duraksamayan savcılar ve sıkıyönetim komutanları Çayırovalı Osman'ın bu ifadelerine hiç göz atmadılar mı?

Attılarsa ne yaptılar?

(Cumhuriyet, 23 Mayıs 1990)

BİR BELGE...

27 Mayıs 1960 İhtilali'nden sonra Yassıada'da Yüksek Adalet Divanı tarafından çeşitli cezalara çarptırılan Cumhurbaşkanı Bayar, Başbakan Menderes, bakanlar ve DP milletvekilleri neyle suçlanmışlardı? Anayasayı çiğnemekle...

"Anayasayı ihlal" suçunun en duyarlı konusu da, DP meclis grubunca CHP'lileri soruşturmak üzere "tahkikat komisyonu" kurulmasıydı.

"Tahkikat komisyonu" kurulmasına ilişkin 18 Nisan 1960 günlü görüşmelerde DP Milletvekili Zeki Erataman'ın "birkaç kişiyi sallandıralım" biçimindeki konuşmasına Menderes "Zeki Erataman'ın şiddet ifade eden, ileri tedbir isteyen sözlerini hürmetle ve tasviple karşılıyorum" dedikten sonra konuşmasını şöyle noktalamıştı:

– Açın bir Meclis tahkikatı, tespit edin bunları. Meclis'te düşünelim, konuşalım; ahlaksızlar, namussuzlar, sizi kapatıyoruz, diye Büyük Millet Meclisi'nin kararı ile kapatınız... (...) alacağınız tedbirlerle beraberim, en ilerisi ile beraberim...

Anayasayı ihlal nasıl bir suçtu? DP'liler bu suçu nasıl işlemişlerdi?

Sanıklar, kendilerini savunarak "anayasayı ihlal etmediklerini" ileri sürdüler; sanık avukatları, bu suçun yabancı ülkelerdeki anlamları üzerinde durdular; yabancı yapıtlara ve yazarlara yollamalar da yaptılar.

Yüksek Adalet Divanı, savunmaları dinledikten sonra şöyle bir yol izledi.

Öğretim üyelerine başvurdu ve bu savunmalarda avukatların yabancı yapıtlara yaptıkları yollamaların "doğru olup olmadıklarının" ve yabancı yazarların bu konu ile ilgili görüşlerinin "mütalaa ve kanaat katmadan" bildirilmesini istedi.

Kimlerdi bu öğretim üyeleri?

Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, Prof. Dr. Burhan Koni, Prof. Dr. Faruk Erem, Prof. Dr. Nurullah Kunter, Prof. Dr. Naci Şensoy, Prof. Dr. Sahir Erman.

DP'lilerin yaptıkları savunmalar, bu öğretim üyelerince hazırlanan incelemelerle çürütülmüştür.

Yüksek Adalet Divanı'nın "anayasayı ihlal suçu" ile ilgili kararının 140. sayfasına kısaca göz atalım:

– ... Aynı tetkikin Prof. Sahir Erman'a müteallik kısmının 52. sayfasında:

Civoli, Trattato di Diritto Penale c 2. Milano 1912, s. 98

"Devlet reisinin veya teşri meclislerin salahiyetlerini genişletmeye ve daraltmaya, bu kuvvetlerden birini ortadan kaldırmaya, yahut icra kuvvetinin hali hazır işleyiş tarzını değiştirmeye veyahut icra kuvvetiyle kaza kuvveti arasındaki münasebetleri tebdile matuf hareketlerdir ki devletin anayasasını, tağyir, tebdil şeklinde mütalaa edilebilir...

DP milletvekilleri, anayasayı nasıl ve ne yolla çiğnemişlerdi? Cebir yoluyla... Bu "cebir" ne yolla kullanılmıştı? "Manevi cebir" yoluyla. Neydi bu "manevi cebir?"

Yüksek Adalet Divanı, bu konuda da Prof. Sahir Erman'ın incelemelerinden yararlanmıştı.

Kararın 140. sayfasında "manevi cebir unsuru" konusunda Prof. Sahir Erman'ın Borciani adlı bir İtalyan hukukçusundan yaptığı aktarmalara dayanılıyor.

Aktarma şöyle:

– İşaret edelim ki, kanun cebirden bahsederken maddi ve manevi cebir arasında fark gözetmemektir. Bu itibarla manevi cebir dahi suça vücut vermeye kifayet eder... (...) Maddi cebir olmaksızın, bir esas teşkilatının bir bakanlık karamamesi ile gayri meşru surette ortadan kaldırılması vatana ihanet suçu sıfatı ile pekala cezalandırılabilir...

Yüksek Adalet Divanı, ölüm cezalarını verirken işte bu hukuksal görüşlerden yararlanmıştır.

Bu belgeyi, araştırmacılara yararlı olur diye sunuyorum...

(Cumhuriyet, 24 Mayıs 1990)

SENET...

Maliye ve Gümrük Bakanlığı, senetleri bakanlık denetimi altına almayı öngören bir sistem getiriyor. Bu sistemle, senetlerin bakanlıkça bastırılmaları ve üzerlerine senet düzenleyen ile lehine senet düzenlenen kişilerin vergi numaralarının da yazılması düşünülüyor.

Böylece "hatır senetleri"nin de ortadan kaldırılacağı umuluyor; vergi kaçaklarının bu yolla önlenemesi ve "nakit akışı"nın da yine bu yolla denetlenmesi tasarlanıyor.

Bakanlık, bu düzenlemeleri Ticaret Yasası ile Vergi Usul Yasası'nı değiştirerek mi yapacak? Yoksa bu konuları çıkaracağı bir "bakanlık tebliği" ile mi düzenleyecek? Bu henüz belli değil. Bu konuda karar verilemedi.

Konu, iki yıl önce İstanbul Ticaret Odası'nca düzenlenen toplantıda ele alınmış ve "çek ve senet mafyası"ndan yakınılmıştı. "Çek ve senet mafyası" yasadışı yollarla çek ve senet "tahsilatı" yapıyor ve yeraltı dünyasının bu "her türlü bankacılık işlemleri" çoğu eski ülkücülerden oluşan çetelerce üstleniliyordu.

Ödenmeyen çekler ve senetler rekor düzeylere ulaştı. Enflasyonun yarattığı sorun ekonomik boyutlarını da aşarak gittikçe karmaşık bir hale büründü. Bu koşullarda senetler üzerindeki Maliye denetimi bu soruna çözüm getirecek mi?

Sanmıyoruz. Niçin sanmıyoruz?

Senet niçin düzenlenir? Genellikle "teminat" için... Senetler, Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca çıkarılınca ne olacak? Senet yerine çek düzenlenecek...

Olaya bir de genel olarak bakmakta yarar var:

Türkiye, köşebaşı bankerleri eliyle girdiği bu çılgın faiz yarışı ile lumpen sermayesinin, uluslararası uyuşturucu ve silah kaçakçılarının desteği ile gerçekleştirilen hayali ihracat vurgununa tek parti döneminden kalan yasalarla girdi.

Uygulanan ekonomik modelin hukuksal çerçevesi, zamanında çizilmedi. ANAP'ın bulduğu bürokrat kadro bu işlerde de hünerli, pek becerikli değildi. Bu yüzden hata üzerine hata yapıldı. Ve iş çığrından çıktı.

Enflasyon almış başını gidiyor; dış borçlar tarihin hiçbir döneminde görülmeyecek sayılara ulaşmış: 41 milyar dolar!

İç borç derseniz o da öyle: 45 trilyon!

Bu kadar dış ve iç borçlanma yoluyla elde edilen paralarla neler yapılmış? "Sabit sermaye yatırımları" çok mu artmış? Hayır... "Hiper-enflasyon" piyasayı da altüst etmiş; düzenlenen çekler ve senetler ödenememiş; çekleri ve senetleri ödenmeyen bir kısım işadamı, yeraltı dünyasının yardımına başvurmuştur.

"Çek ve senet mafyaları" 24 Ocak modelinin yarattığı suç örgütleridir... "Hayali ihracat" da yine aynı modelin, "döviz bul da nasıl bulursan bul" mantığından çıkan bir vurgun ve soygun sistemidir.

Hayali ihracatta yurtdışına mal gönderilmiyor; gönderilmeyen bu mallara karşılık yurtdışından milyonlarca dolar geliyordu. Bu paraları kim gönderiyordu?

Kim gönderecek? Uyuşutrucu madde kaçakçıları... Altın ve döviz kaçakçıları... Ve silah kaçakçıları... Özetle: Mafya! Çek ve senet mafyasında eski ülkücülerden oluşan çeteler; hayali ihracat işinde de uluslararası mafya yer alıyor.

Senet düzenleyen her adamın peşine polis de taksalar; senetleri, Maliye ve Gümrük Bakanlığı müfettilerinin izinlerine de bağlasalar artık sonuç değişmez.

21. yüzyıla girerken "serbest piyasa ekonomisi" nedir, ne değildir; ANAP'ın bilekleri Roleks marka saatli, ağızları Davidoff marka purolu liberalleri ile hodri meydan bakışlı muhafazakarları ile birlikte öğreneceğiz.

Şimdilik, serbest piyasa ekonomisinin ne olmadığını öğreniyoruz. Bu da yeter!

(Cumhuriyet, 25 Mayıs 1990)

CAMİ VE PARK...

Bugünlerde Ankara Çankaya Belediye Başkanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında sessiz ve derinden bir kavga yaşanıyor.

Bu kavganın konusu, Ankara'nın Çankaya ilçesinde 7755 ada, 1 parsel üzerindeki 3912 metrekarelik arsadır.

7755 ada 1 parsel, Anayasa Mahkemesi'nin tam karşısındadır. Bu parsel, 1960 yılındaki İmar Planı'nda "pazar ve çarşı yeri" olarak ayrılmış. 1985 yılında imar planı değiştirilerek bu parsel, "Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Başkanlığı hizmet binası" yapılmak üzere bu kuruluşa devredilmiş.

Maliye ve Gümrük Bakanlığı 1989 yılının 11 Mart günü bu parseli Diyanet İşleri Başkanlığı'na "tahsis" etmiş; "tahsis amacı" da cami yapımı. Diyanet İşleri Başkanlığı da Anayasa Mahkemesi'nin tam karşısındaki bu parsel üzerinde cami yaptırmak istiyor.

Çankaya Belediye Meclisi, İmar Planını 22 Aralık 1989 günü değiştirerek, cami yerine "Park ve Çocuk Bahçesi" yapılması kararı almış; bu karar da Büyükkent Belediye Meclisi'nce 28.3.1990 tarihinde onanmış.

Kavga bu yüzden çıkıyor. Çankaya Belediyesi, Diyanet İşleri Başkanlığı'na çevrede bir başka parsel göstererek caminin bu parsel üzerinde yapılmasını öneriyor. Diyanet İşleri Başkanlığı da "hayır" diyor,

– Camiyi Anayasa Mahkemesi'nin tam karşısındaki parsele yapacağız...

Bugün Türkiye'de 62 bin 947 cami var. Her yıl ülkemizde ortalama 1500 cami yapılıyor. Her 857 kişiye de bir cami düşüyor. Ankara'da cami sayısı 2427... Ankara, cami sayısı en çok kentler sıralamasında ikinci sırayı alıyor.

Bu alandaki birincilik, 2606 cami ile Konya ilinin elinde. İstanbul'da cami sayısı 1849. Ankara'da 1362 kişiye bir cami düşüyor; İstanbul'da 3160 kişiye; Konya'da da 682 kişiye bir cami...

Ankara'da yeterince cami var.

Peki yeşil alan? Ankara'da kişi başına düşen yeşil alan 1.03 metrekare... Dünyadaki ortalama ise kişi başına 7 metrekaredir!

Bir örnek verelim:

Örneğin Batı Berlin'de kişi başına 10.7 metrekare yeşil alan düşüyor. Özel kişiler ve kuruluşların bahçeleri ile bu alan kişi başına 28 metrekareye kadar çıkıyor. Çankaya'da kişi başına düşen yeşil alan yalnızca 1.3 metrekare. Dünya standartlarının neredeyse beş-altı katı kadar az!

Büyük kentler beton duvarla örülü. Kim düşünecek yeşil alanı?

Siyasal iktidarlar, oldum olası, din duygularını ve dince kutsal kavramları siyasal amaçlarla sömürürler. Amaç siyasettir; din sömürüsü partilerimizin resmi ideolojisidir.

Çevrede, iki adım ötede camiler varken TBMM'de cami niçin yapılır? Gösterişli cuma namazları niçin kılınır? Din duygularının siyasal amaçla sömürülmesi için... Niçin olacak başka?

Çankaya'da Anayasa Mahkemesi'nin hemen karşısına cami bu nedenle yapımak isteniyor, bu amaçla imar planları değiştiriliyor; bu amaçla "tahsisler" yapılıyor.

Amaç, cami yapmak ise belediyece yer gösterilen bir başka alanda cami yapılır. Çankaya Köşkü'nün komşusu Anayasa Mahkemesi'nin tam karşısına cami yaptırmanın elbette bir siyasal amacı var.

İmam hatip liseleri ile ilahiyat fakültelerini ve yüksek islam enstitülerini bitirenler, ne imam olurlar, ne hatip!.. Gidip başka okulları bitirir, yargıç olur; savcı olur; kaymakam ve vali olurlar.

Diyanet İşleri Başkanlığı'ndaki 69 bin 255 personelin ancak yüzde altısı yüksek öğrenimlidir; yüzde 26'sı da ilkokul mezunu!

Din eğitimi siyasal amaçlar için kullanılıyor. Camiler dinsel amaçla değil, siyasal amaçlarla yapılmak isteniyor. Din duyguları ve dince kutsal kavramlar siyasal amaçlar için sömürülüyor.

"Çankaya" semt, sözcük ve kavram olarak laisizmin simgesidir. Sakın bu kavramı "tağyir, tebdil ve ilga" etmeyin; sakın sakın!...

(Cumhuriyet, 26 Mayıs 1990)

27 MAYIS...

27 Mayıs İhtilali'nin üzerinden tam otuz yıl geçti. Bu otuz yıl içinde köprülerin altından çok sular aktı. Altlarından kimi zaman durgun kimi zaman da köpükler saçarak sular akan bu köprülerin üzerinde de nice oyunlar oynandı.

Bu oyunun aktörleri, yapay kahramanlar, 27 Mayıs sabahında özgürlüklerin, 12 Mart ve 12 Eylül sabahlarında da yasakların bekçiliklerini yapan demirbaş cuntacılar, zamana ve zemine göre kılık değiştiren protokol devrimcileri ve her döneme alkış tutan rüzgar gülü yazar çizerlerle, 27 Mayıs İhtilalini "Sağolasın Türk Ordusu" diye selamlayıp 27 Mayıs İhtilali'nin "yüceliği" ve ordunun "devrimciliği" üzerinde coşkun satırlar yazdıktan ve Kurucu Meclis'te de görev yaptıktan yıllarca sonra seçkinci aydın teorilerine sığınan ünlü siyasetçilerdir.

Birkaç örnek verelim:

"Tarihte, her darbe bir isim almış; her ihtilal bir sıfat yüklenmiştir. Türk ordusunun bu müdahalesine ise tek bir isim verilebilir: Gülen ihtilal!

Görünüşte bir çizme bu. Ama bastığı yerde çimenler, güller bitiyor. Geçtiği yerde, insan hak ve hürriyetlerinin boyunlan bükülmüşken suya kavuşmuş çiçekler gibi doğrulduklan görülüyor.

Türk çocuklan, göz yaşlannızı silin artık. Istıraplannız dinsin ve siz ey Türk analan, bağrınıza bastığınız taşı çekip atınız. Bakınız cerelerden: Askerler geçiyor..." Bedii Faik, Dünya Gazetesi, tarih 28 Mayıs 1960...

"Atatürk'ün gençliğe hitabesini, Nutuk'un tefrikası halinde yayımlamak dahi suç sayılır olmuştu. Atatürk'ten bahsedilsin istemiyorlardı. Onun kurduğu inkılap Türkiyesi'nin cumhuriyetine bir beyefendiler saltanatı halinde çöreklenmek ve memleketi basınsız, üniversitesiz ve hatta meclissiz olarak idare etmek niyetine kapılmışlardı.

Silahlı Kuvvetlerimizin, büyük Ata'nın yıllar arkasından aksedeh manevi direktifi ile yaptığı bu hareket, demokrasimizin en sağlam teminatı olarak tarihe geçecek ve hürriyetlerden kendi saf benlikleri için faydalanmak isteyen gafillere her zaman için unutulmaz bir ders olacaktır..." Çetin Altan, Milliyet Gazetesi, 28 Mayıs 1960...

"Türk milleti dün, ordusu ile övünmekte ne kadar haklı olduğunu bir kere daha gördü. Gerçek kahramanlığın, dürüstlük demek olduğunu, şefkat demek olduğunu, medeniyet demek olduğunu, bir kelime ile insanlık demek olduğunu, kahraman ordusunun dünkü davranışında dünyaya bir kere daha gösterdi.

Türkiye halkı, dün sabah uyandığında, güneşin ışığı ile beraber hürriyet aydınlığına da kavuştu. Bu aydınlığı ona Türk ordusu, bir büyük müjde olarak, gecenin karanlığında sessiz sedasız hazırlayıp, hak ettiği bir armağan olarak gün ışığı ile birlikte sundu.

Sağ olasın Türk ordusu! Günaydın Türk milleti!" Bülent Ecevit, Ulus Gazetesi, 28 Mayıs 1960...

Asker kesimden de iki örnek verelim:

"Şimdi şu anda mavi gözlerinizin sağa ve sola nazarlar atarak nihayet bir noktada sabit kaldığını görüyor ve güler bir yüzle: "Sempatiksin sempatik, hani ayaklarında patik" diyen tok sesinizi duyar gibi oluyorum.

(...) Kahraman ve fedakarlıkla başardığınız mukaddes icraatınıza, ancak sizlere inanmak ve sadık kalmaktan başka bir hizmetim dokunamadığı için beni affedin..." Tahsin Şahinkaya, 18 Haziran 1960, Merzifon...

"Memleketimizde felaketli bir mahiyet almak istidadını gösteren hadiseler, Milli Birlik Komitesi'nin zamanında almış olduğu isabetli ve kudretli müdahaleleri ile tamamen önlenmiş, memleketimiz huzur ve sükuna kavuşmuştur..." Sedat Celasun, 19 Haziran 1960, Tokyo...

Aralarında Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer ve Prof. Dr. Sahir Erman'ın da bulundukları öğretim üyelerinin, Yassıada kararlarının oluşumunda katkıları olmuştur.

Evet; evet... Üzerinde otuz yıl geçen ihtilal artık duygusal tepkilerin ötesinde, sevinçlerin, öfkelerin, kinlerin ya da alkışların dışında, elden geldiğince soğukkanlı biçimde değerlendirilmelidir.

Tarihsel olaylara "keşke olmasaydı" mantığı ile bakılmaz. Çünkü "keşke olmasaydı" diye yakınılan olaylar çok geride kalmıştır. Dün yaşanan, yanlışları ve doğruları ile tarihe mal olmuş olaylara bugün biçim ve yön vermeye artık olanak yoktur. Yaşanan, yaşanmıştır.

Önemli olan bütün bu olaylardan ders almaktır!

27 Mayıs 1960 İhtilali "Anayasa ve hukuk dışı tutum ve davranışları" ile demokrasiyi yok eden DP iktidarına karşı halkta oluşan tepkinin silahlı kuvvetlerdeki genç subaylara yansıması ve bu subaylar eliyle ihtilale dönüşmesidir. İşin gerçeği ve kısa özeti de budur.

27 Mayıs 1961 Anayasası ile Türkiye'de çoğulcu demokrasinin, düşünce ve örgütlenme özgürlüklerinin ve sivil toplumun temeli atılmış; başta grev hakkı olmak üzere hak ve özgürlükleri genişletmiş ve güvencelere bağlamıştı. 27 Mayıs'ın attığı bu temeller, devrim ve karşı devrim çelişki ve çatışması içinde 12 Mart ve 12 Eylül askeri darbeleri ile yok edilmek istenmiştir.

DP iktidarına karşı direnen gençleri; öğretim üyelerini, özgürlük kavgası veren gazetecileri, 27 Mayıs İhtilali'ni ve özgürlük tutkularını o günden bugüne taşıyan her kesimden 27 Mayısçıları saygıyla selamlıyoruz.

(Cumhuriyet, 27 Mayıs 1990)

KÖŞK...

Çankaya Köşkü için ayrılan 7 milyar 286 milyon liralık ödenek üç ayda bitmiş; bu yüzden, 18 Nisan 1990'da bu ödeneğe 3 milyar 324 milyon TL'lik bir ek yapılmış.

Köşk'ün de dün akşam üzeri açıkladığı gibi, bu para Sayın Özal ve eşi tarafından harcanıyor değil; bu paranın çoğu herhalde Köşk bahçesi içinde yapılan yeni Cumhurbaşkanlığı çalışma binası için ayrılıyor ve Köşk personeli ile danışmanların aylıklarına yapılan zamlara gidiyor.

Açıklamada fiyat artışlarından yakınılıyor. Bu fiyat artışlarının sorumlusu kim? Özal'ın kendisi!

Bu enflasyonda Çankaya Köşkü'nün ödenekleri arttırılmayacak da kimin ödeneği arttırılacak? İşçilerin mi? Memurların mı? Emeklilerin mi?

Sonra efendim, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Yamak Paşa'nın eli sıkıdır; devletin bir kuruşunu kaptırmaz; tasarruf masarruf, Paşa bir emir verir, hepsi hizaya girer. Boru mu? Koskoca Yamak Paşa bu...

Hem Yamak Paşa, 65'inden sonra bankacılığa merak salarak İş Bankası Yönetim Kurulu'na getirilmemiş miydi? Bazı generallerimizin şu arabesk liberal ekonomiye ne kadar da çabuk ayak uydurduklarını Yamak Paşa örneğinde görüyoruz. Yaşasın Yamak Paşalar!

Paşa'nın geliri de tıkırı da yerinde. Temettü, şu bu... Artık Allah ne verdiyse gül gibi geçinip gidiyor.

Koskoca Yamak Paşa, Köşk'ü evirip çeviremiyorsa, gerçekten bu para yetmiyor demektir.

Ne dersiniz Köşk'ün Evren Paşa'dan kalan mali konular danışmanı Küçükahmetler'den Hüsnü Paşa?

* * *

Özal'ın başbakanlığı günlerinde Başbakanlık'a iki özel uçak alınmıştı. Biri GAP, biri ANA. "İkinci uçak alınıyor" haberini verdiğimiz zaman ANAP'lılar bile inanmamışlardı:

– Bir uçak varken Sayın Başbakan niçin ikinci özel uçağı alsın?

Özal'ın cumhurbaşkanı olacağı ikinci uçağı almasından belliydi. Bir özel uçağı yeni başbakan kullanacak, birini de Cumhurbaşkanı olarak kendisi.

Uçaklar, Başbakanlık makamına alındığına göre Cumhurbaşkanı, başbakanın uçağını kullanmış olmuyor mu? Oluyor... Sayın Büyükelçi Kaya Toperi'den bu konuda bir açıklama rica etsek; tabii bunlar "devlet sırrı" değilse!

Bir ricamız daha olacak... Eski Cumhurbaşkanı Evren zamanında Köşk'e, aralarında eski Milli Savunma Bakanı Ercan Vuralhan'ın da bulunduğu satınalma komisyonunun 15 Şubat 1985 gün ve 47 sayılı kararı ile, ortakları seks oteli işleten "Schuca şirketi" aracılığı ile H.S. Fahrzeugbau Gmbh Şirketi'nden satın alınan ve 24 Mart 1986 tarihinde hizmete giren 2 adet "Mercedes SEL" zırhlı araç ne gibi sorunlar yaratmıştı?

Bu konu "Devletin emniyetine veya dahili, beynelmilel siyasi menfaatlerine taalluk" etmiyorsa Büyükelçi Toperi'den bu iki zırhlı araç konusunda bilgi rica edebilir miyiz?

* * *

Anayasa Mahkemesi'nin vakıf üniversiteleri ile ilgili iptal kararı ne anlama geliyor? Ne anlama gelecek? "Doğramacı'nın doğranması" anlamına geliyor!

"Bu karar Bilkent'i bağlamaz" diyor. Peki niçin bağlamazmış? Anayasa Mahkemesi kararları geriye yürümez ya... Karar işte bu nedenle Bilkent'i bağlamazmış.

Bu gibi kararların gerekçelerini görmeden yorum yapmak yanıltıcı olur ama hiç olmazsa bu aşamada genel ilkeyi vurgulayalım:

Anayasa Mahkemesi, bir yıl süre vererek TBMM'ye "bu süre içinde anayasaya uygun yasa çıkar" diyor. Bu süre içinde Bilkent'in "üniversite statüsü" devam eder, bu süre içinde Bilkent'i bitirenler "üniversite mezunu" sayılırlar. "Geriye yürümezlik" ve bu ilkeye dayalı "kazanılmış haklar" Bilkent'in tüzel kişiliği için değil, şu anda öğrenci olanlar için geçerli güvencedir.

(Cumhuriyet, 1 Haziran 1990)

DEĞİŞİM...

Washington'daki Gorbaçov-Bush görüşmesi dünya barışı ve güvenliği açısından son derece önemli bir olaydır.

Sıcak savaşlardan soğuk savaşa; soğuk savaştan yumuşamaya; yumuşamadan sora da ABD ve Sovyetler Birliği devlet başkanlarının bir araya geldikleri eski adıyla "zirve" yeni Türkçe ile "doruk" toplantıları sevindirici, barışçı gelişmelerdir.

Bu iki ülke arasındaki gerginliğin siyasal yaşamımıza nasıl yansıdığını geçmiş acı olaylardan biliyoruz.

Bugün Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ertesinde başlayan soğuk savaşın etkilerinden kendini henüz kurtarmış değildir. Siyasal yasaklar, ideolojik kinler ve çağdışı saplantılar, soğuk savaşın beyinlerde oluşturduğu tümörlerdir. Türkiye, soğuk savaş koşullarından, ülkede düşünce ve örgütlenme özgürlüklerini tam olarak yerleştirdiği gün kurtulacaktır.

Soğuk savaşın son yıllarında, "ekonomilerin militarizasyonu süreci"ne girildi. Bu süreçte, dış borç batağında çırpınan azgelişmiş ülkelerin asker-sivil cuntalar ve askeri yönetimler eliyle dünya kapitalist sistemiyle bütünleştirilmesine tanık olundu. Pentagon destekli bu model, başta Güney Amerika olmak üzere dünyanın her yerinde iflas etti.

Türkiye de kaçınılmaz iflasın sosyal maliyetlerini ödüyor. Türkiye'de bu yük, emekçi sınıf ve tabakaların omuzlarına yükleniyor.

Gorbaçov-Bush doruğundaki gündem, yaşanan bütün sorunları çözer mi?

Son Malta doruğundan sonra Panama'da ve Sovyetler Birliği'nde yaşanan olaylar da biliniyor. Dorukların dünya kamuoyundan gizli tutulan gündemlerinde siyasal coğrafyalara yön veren yeni yeni pazarlıklar olduğu da yaşanan birçok olayla kanıtlanıyor.

Sovyetler Birliği'nde başlayan "yeniden yapılanma" süreci henüz bitmiş; bu siyaset de kökleşmiş değildir. Sovyetler Birliği'nde başlayan kaynaşmanın ve birbiri ardından Sovyetler Birliği'nden kopmaya hazırlanan cumhuriyetlerin ne gibi sorunlar yaratacağı da hiç bilinmiyor.

"Yeniden yapılanma" siyaseti, bugün batı sermayesi için büyük bir pazar ve büyük bir kazanç kapısı açmıştır. Batı sermayesinin bu yüzden Gorbaçov'u var gücüyle desteklemesi doğaldır. Ama bu desteklerin yarattığı görüntülere de pak aldanmamak gerekir.

ABD-Sovyet yakınlaşması elbette sevindirici bir gelişmedir. Ancak bu sevindirici gelişmeyi, bütün sorunların çözüldüğü bir aşama olarak görmek yanıltıcı olur. ABD ve Sovyetler, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da bir araya gelmiş ve aynı cephelerde faşizme karşı savaşmışlardı. Ama soğuk savaş da bu beraberlikten sonra başlamıştı.

Bu gibi konularda erken verilmiş yargılar hep yanıltıcı olmuştur.

1930 ekonomik bunalımından sonra Marksist ideologlar, "dünya kapitalist sisteminin iflas ettiğini" ileri sürmüşlerdi. 1930 yılında büyük bir bunalım geçiren kapitalist sistem, bu bunalım içinde kendini yenilemiş ve bugünkü gücüne ulaşmıştır.

Bugün, Leninist sistemdeki "Marksizm'in militarizasyonu"nun kaçınılmaz çöküşüne aldanıp, "Marksizm öldü, ölüyor" gibi yargılarda bulunanlar da yanılıyorlar. Çünkü, kapitalist sömürü sürdükçe Marksizm ölmez. Emek/sermaye ikilisi ve "artı-değer" var oldukça Marksizm de yaşayacaktır.

1930'ların çökeceği sanılan kapitalist sistem içinden nasıl bugünkü dev kapitalizm çıkmışsa Leninizm'in kaçınılmaz yıkıntısı içinden de insan haklarına dayalı ve güler yüzlü, barışçı, çağdaş, demokratik sosyalizm çıkacaktır.

İnsanlık yepyeni bir sürecin eşiğindedir.

(Cumhuriyet, 2 Haziran 1990)

SUNUŞ...

Kazım Karabekir, ulusal kurtuluş savaşımızın en önemli komutanlarından birisidir.

1882 yılında İstanbul'da doğan Karabekir, 1902'de Harp Okulu'nu, 1905 yılında da Harp Akademisi'ni birincilikle bitirdikten sonra Manastır'a atanmış; Enver Bey ile sonradan "İttihat ve Terakki" adını alan "Osmanlı Hürriyet Cemiyeti"nin Manastır merkezini kurmuş; bölgede Rum ve Bulgar çetelerine karşı savaşmış; 1907'de de İttihat ve Terakki Derneği'nin İstanbul'daki örgütlenmelerinde görev almıştır.

Meşrutiyet'in ilanı ve 31 Mart gerici ayaklanmasının bastırılmasında etkin görevler almıştır.

1. Dünya Savaşı'nda İran ve Irak cephelerinde savaşmış; 1918 yılında Erzincan ve Erzurum'u Rus ve Ermeni ordularından kurtaran birliklere kumanda etmiş; İngilizlere karşı Azerbaycan seferini düzenlemiştir.

1919 yılında da Erzurum'daki 15. Kolordu Komutanlığı'na atanan Karabekir, Erzurum Kongresi'nin toplanmasına öncülük etmiş ve kolordusu ile birlikte hakkında İstanbul hükümetince tutuklama kararı çıkartılan M. Kemal Paşa'nın emrine girmiştir.

Kazım Karabekir Paşa, Sarıkamış, Kars ve Gümrü kalelerini Ermeniler'den geri almış; Ermeni Taşnak hükümeti ile yapılan barış görüşmeleriyle Sovyetler ile yapılan Kars Muahedesi'nde "Murahhas Heyeti Reisi" olarak görev yapmıştır.

Doğuda savaş yıllarında ana ve babalarını yitiren 4000 kimsesiz çocuk için okullar kurmuş, Kurtuluş Savaşı ile Cumhuriyetin ilk yıllarında Edirne ve İstanbul milletvekilliği yapmıştır.

1926 yılında Atatürk'e karşı düzenlenen "İzmir Suikastı" nedeniyle İstiklal Mahkemesi'nce tutuklanmış; yapılan yargılama sonunda aklanmıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonra "Birinci Ordu Müfettişliği"ne atanan Karabekir, 1927 yılında emekliye ayrılmış ve "Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası" adıyla kurulan partinin liderliğine getirilmişti.

1938 yılında yeniden TBMM'ye giren Karabekir, 1946 yılında TBMM Başkanlığı'na seçilmiş; 1948 yılında da ölmüştür.

Her ihtilal, çatışmalar ve çalkantılar içinde oluşur. Bu çalkantı ve çatışmalar, ihtilalcileri karşı karşıya da getirir.

Mustafa Kemal ve Karabekir Paşa, Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızı kesin utkuya ulaştıran iki eski dost, eski arkadaş, iki eski asker ve iki eski ihtilalcidir. Yollar, hilafetin kaldırılması ve cumhuriyetin ilanı ile birlikte ayrılmıştır.

Karabekir, Atatürk'e neden karşı çıkmıştı? Bu iki eski dost, bu iki kahraman asker niçin karşı karşıya gelmişlerdi?

Bu çatışmanın nedenlerini, Karabekir'in günü gününe yazdığı "İnkılap Hareketleri Neden Oldu, Nasıl Oldu?" adlı anılarından öğreneceğiz.

Bu anıları, Kazım Karabekir'in kızları Sayın Hayat Karabekir Feyzioğlu ve Sayın Timsal Karabekir ile, Karabekir'in bir süre önce ölen kızı Emel Özerengin'in eşi Prof. Sayın Faruk Özerengin'den aldık. Kendilerine teşekkür ediyorum.

Atatürk ile Karabekir arasında kamuoyu önündeki ilk tartışma 1933 yılı Mayıs ayında Milliyet gazetesinde olmuş. tartışma sırasında "Millici" takam adıyla yazılar yazan yazar, Karabekir'e şu çağrıyı yapmış:

– Herhalde muhterem paşa neşrettikleri (şarkılı ibret) eseri yerine İstiklal Harbinin birkaç safhasını vatan çocuklarına öğretecek başka bir eser hediye etseydi, tarih ve hakikat namına daha büyük hizmet görmüş, efkarı umumiyenin kendi haklarında, milli mücadeledeki hizmet ve tesirleri hakkında kafalarda yarattığı müphem hükümlere kendi elleriyle, kendi yazıları ile hakiki istikametlerini vermiş olurlardı!..

Karabekir, bu açık çağrı üzerine Milliyet gazetesine 7 mektup göndermiş, bu mektupların altısı yayımlanmış; yedincisi ise yayımlanmamış.

Tartışmanın kesilmesi üzerine Karabekir, "İstiklal Harbimizin Esasları" adlı kitabı yazmış; bu kitap, daha baskıdayken toplatılıp yakılmış; Paşanın İstanbul Erenköy'deki köşkü basılarak kitabın kaynağı olan belgelere el konmuş. 1933'te yakılan bu kitap, 1951 yılında yeniden yayımlanmış.

Atatürk, yakılan bu kitabı inceleyerek Kazım Karabekir'e 9 sayfa tutan yanıtlar vermiş.

Atatürk'ün el yazısı ile yazdığı bu notları Türk milli eğitiminin unutulmaz adı eski Milli Eğitim Bakanlarından Hasan Ali Yücel'in kızı Sayın Canan Eronat'tan aldım. Sayın Eronat'a da teşekkür borçluyum; kamuoyu önünde kendisine teşekkür ediyorum.

Karabekir, yaşarken anılarının serbestçe okunmasına tanık olamamış. Gazeteci Hikmet Münir, Kazım Karabekir ile 1939 yılı Şubat ayında Yedigün adlı dergisinde röportaj yapmış; ancak bu yayın da devrin hükümetinden geldiği ileri sürülen baskı ile kesilmiş.

Karabekir, daha sonra "İstiklal Harbimizin Esasları" adlı kitabını genişleterek "İstiklal Harbimiz" adlı kitabı hazırlamış. Bu kitap da ancak 1960 yılında yayımlanabilmiş! Bu kitap hakkında da dava açılmış; ancak yapılan yargılama sonunda davanın düşmesine karar verilmiş.

Karabekir'in anılarını yayına hazırlarken, o dönemlerin Meclis tutanaklarının ve gazete koleksiyonlarının incelenmesinde bana yardımcı olan TBMM Kitaplığı Müdür Yardımcısı Sayın Ali Rıza Cihan ve kitaplık görevlilerine teşekkür ediyorum. Enver Paşa'nın mektuplarını, özel arşivini açarak inceleme olanağı sağlayan tarih araştırmacısı Sayın Arı İnan'a da teşekkür borçluyum.

Karabekir'in anıları devrim tarihimizin bir boşluğunu doldurmuyor. Amacımız yakın tarihin karanlıkta kalan bir bölümünün aydınlatılmasına yardımcı olmaktır.

Bu anılarda Anadolu ihtilalini başlatanların yol ayrımlarını ve devrim yıllarının dalgalanmalarını göreceksiniz.

"İhtilal evlatlarını yer"! Bu bir değişmez kuraldır. Anadolu ihtilali, Türkiye'de bir yeni dönem açmış; bir çağ değiştirmiştir. Böylesine bir olayda ihtilalcilerin yollarının ayrılması doğaldır. Doğal olmayan, bu olaylar üzerindeki yasakların şu ya da bu nedenle bugün bile sürmesi ve sürdürülmesidir!

Ulusal bağımsızlık savaşının başkomutanı ve devrimlerin lideri Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile açıksözlü asker ve yurtsever komutan Kazım Karabekir'i bugün bir kez daha saygıyla anıyoruz.

(Cumhuriyet, 10 Haziran 1990)

ÇEVRİMLİ BASKINI...

Şırnak ili Güçlükonak ilçesi Çevrimli köyünde PKK, çoğu kadın ve çocuk olmak üzere yirmiyi aşkın köylüyü öldürdü. Ölü sayısı konusunda çelişkili bilgiler geliyor. Son ulaşan bilgiye göre ölü sayısı 27.

Bu bir vahşettir.

Kanlı grafik yıllardır hep aynı eğrileri çiziyor: PKK eylemleri, her yıl yaz aylarında artar, Haziran, Temmuz aylarında tırmanışa geçer ve Ağustos ayında en üst düzeyine ulaşır.

15 Ağustos günü de PKK'nın eylem günüdür. 15 Ağustos 1984 Eruh ve Şırnak saldırılarının tarihidir. Bu tarih, teröristlerce "atılım günü" olarak kabul edilir.

Her yıl Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları yılın öteki aylarına göre daha kanlı geçer. 1986 yılının Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarıyla 1988 ve 89 yıllarının aynı aylarında da PKK terörü tırmandırılmıştır.

Eylemlerin bu aylara rastlaması, çeşitli biçimlerde yorumlanabilir. Bu yorumlar ne olursa olsun sonuç bellidir. Yaz aylarında terör tırmanıyor. Geçen yıl, önceki yıl, daha öneki yıl bu hep böyledir. Bu olgu, kanlı grafiklerle artık gözler önündedir.

Güneydoğu'da 1984 Eruh, baskından bu yana geçen sürede –Çevrimli'deki ölü sayısını 27 olarak kabul edersek–. 1771 kişi öldürüldü. Bu 1771 ölünün 692'si PKK'lı terörist; 17'si öğretmen, 78'i köy korucusu, 14'ü muhtar, biri imam ve 640'ı da kadın ve çocuk olmak üzere sivil hak.

Aynı sürede şehit düşen güvenlik görevlisi sayısı 329. Bu 328 görevlinin 26'sı subay, 24'ü astsubay, 27'si polis, 252'si de er ve erbaştır.

12 Eylül öncesi dönemde 1974-80 arasında şehit düşen güvenlik görevlisi sayısı ise 281'dir. Bu karşılaştırma bile olayların vardığı boyutları göstermeye yetiyor.

1974-80 arasında bütün Türkiye'de 5388 yurttaşımız terör eylemleri sonucunda öldürülmüşler. 1984-90 arasında yarı çapı 100 km. olan yerdeki ölü sayısı 1771...

Bu sayıları Kurtuluş Savaşı'ndaki şehit sayısı ile karşılaştıralım. Gerçi bir kez bu köşede aynı sayılar verildi, ama yine de bu karşılaştırmayı yapmakta yarar var.

Kurtuluş Savaşı'mızda 3 yıllık savaş boyunca savaş alanlarında 662 subay ve 8505'i de er olmak üzere 9197 kişi şehit olmuş. Sakarya Savaşı'ndaki ölü sayısı da 5713. Büyük Taarruz'da 146 subay ve 2397 er şehit olmuş.

Bu sayıların karşılaştırılması bile Güneydoğu olaylarının ciddiyetini göstermektedir. Hükümetin Güneydoğu olaylarında başarılı olduğunu kimse söyleyemez. Bu bir kesin başarısızlıktır; 1771 tabut ortadadır!

Bu hükümet gitse de başka hükümet gelse sonuç değişir mi? Sanmıyoruz... Hiç böyle bir beklenti yaratılmasın; hangi hükümet gelirse gelsin, bu olay sürer. 12 Eylül öncesindeki hükümet değişiklikleri ne sonuç vermişti ki? Hiç!.. Terör, her yeni hükümet döneminde biraz daha artmış, bu yarış 12 Eylül ile noktalanmıştı.

İş, etnik terörün kaynağını kurutabilmek ve terörün siyasal amacını saptayabilmektedir. Bu yapılmazsa kısır döngüler içinde yuvarlanır dururuz...

(Cumhuriyet, 11 Haziran 1990)

NEREYE?...

Konya Valisi, 1925 yılında Atatürk tarafından kapatılan "Ebu Ishak Kazeruni Zaviyesi"ni törenle açmış. Vali, dün de zaviyeyi "kütüphane" olarak açtığını bildirmiş.

"Ne oluyor" demeyin. Bu devletin valisi elbette tekke ve zaviye açar. Niye kızıyoruz ki? Olanlar daha önce oldu; bu bir sonuçtur; sonuçlardan yalnızca bir tanesidir.

İslam bankacılığı ile devletin temel hukuksal düzeni din kurallarına uyduruldu; Öğrenim Birliği Yasası göz göre göre çiğnendi; zorunlu din dersleri ile laiklik hiçe sayıldı; yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarının hilafet örgütü "Rabıta" tarafından verilmesi hoş görüldü; Diyanet İşleri Başkanlığı'nda çalışması gereken din adamlarına kaymakam, emniyet müdürü, savcı olma olanağı tanındı; devlet İslamcı kadrolara böylece göz göre göre teslim edildi; Nakşibendi tarikatı, kurduğu siyasal ve ticari ilişkilerle devletin köşe başlarına bağdaş kurdu.

Suudi sermayesi, ancak kapitülasyon döneminde görülecek ayrıcalıklar elde etti. Etti de birkaç kişi dışında kimse ses çıkarmadı; çıkaramadı.

İslamcı kadro, devret bürokrasisini adım adım eline geçirdi.

Düşünün; bu kadar İlahiyat Fakültesi var; bu kadar Yüksek İslam Enstitüsü var; ama Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin, ancak yüzde 6'sı yüksek okul mezunudur! Diyanet İşleri'nde çalışanların yüzde 26'sı da ilkokul diplomalıdır.

İmam hatip liselerini bitirenler ne imam oluyorlar ne hatip! Ne oluyorlar? Hukuk fakültelerini bitirip kaymakam, savcı ve emniyet müdürü oluyorlar... Demek ki din eğitimi konusunda yüksek öğrenim yapanların çoğu başka alanlarda görevlendiriliyorlar! Bunun nedenini, niçinini düşünmez misiniz?

Ne oldu başka? Tarikat şeyhlerinin cenazeleri Bakanlar Kurulu'nca çıkarılan özel kararnamelerle kaldırıldı. Bu konuların yazılması, Atatürkçülüklerinden yanlarına yanaşılmayan sıkıyönetim komutanlarının emirleri ile yasaklandı! Zorunlu din dersleri 12 Eylül generallerinin silah zoruyla benimsetildi. O günlerde bu anayasaya, bu anayasa ile getirilen zorunlu din derslerine karşı çıkanların seslerine kulaklar tıkandı.

Evet; evet bütün bu konular yıllarca yazıldı, çizildi, belgelendi; bir bir kanıtlandı, ama kimsenin kılı kıpırdamadı...

12 Eylül ile atılan tohumlar bugün yeşeriyor.

Atatürk, 1925 yılında şunları söylüyordu:

"Ölülerden dilek dilemek uygar bir toplum için utançtır (...) Bugün bilimin, tekniğin, bütün kapsamı ile ışıklar saçan uygarlığın karşısında filan ya da falan şeyhin yol göstermesi ile maddi ve manevi mutluluğu arayacak denli ilkel insanların Türkiye'nin uygar toplumunda varlığını kesinlikle kabul etmiyorum.

Efendiler! Ve ey ulus! Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, mensuplar ülkesi olamaz. En doğru, en gerçek tarikat uygarlık yoludur. Uygarlığın buyruk ve isteğini yapmak, insan olmak için yeterlidir."

Atatürk'ün kapattığı zaviyeyi açan bu sayın valiye önümüzdeki yıl "Atatürk Barış Ödülü" verilirse şaşırmayın! Niçin şaşıracaksınız ki? Bu devletin Atatürkçülük anlayışı budur. Ne bekliyorduk ki?..

(Cumhuriyet, 14 Haziran 1990)

ARAPSAÇI...

Diyanet İşleri Başkanlığı hac işini "arapsaçına" döndürdü. Önce "herkes gidebilir" dendi, paralar toplandı, hacı adayları yollara düştüler, sonra da "eh ne yapalım, vize verilmiyor, gitme imkanı olmadığı için bu fariza da düşer" gibi açıklamalar yapıldı.

Haca havayolu serbest, karayolu kapalı!

1979 yılında 10 bin 805 yurttaş hacca gitmiş; o tarihten bu yana bu sayı her yıl yükselmiş ve 1989 yılında bu sayı 92 bin 6'yı bulmuş. On yıl içinde hacca giden yurttaş sayısında yaklaşık on kat artış olmuş... Bu yıl 42 bin 500 yurttaş hacca gidecekmiş.

Her işin bir kuralı var. Bu işin kuralı da Suudi hükümetinin hacılar için ayırdığı kontenjan. Bu kontenjanı aşan hacı adayını Suudi hükümeti istemiyor. İstemiyor; çünkü yatılacak ve barınacak yerler sınırlı.

İslam Konferansı Örgütü, "Müslüman ülkeler, ancak nüfuslarının binde biri kadar hacı adayı gönderirler" diye karar almış. Türkiye'nin nüfusu 55 milyon olduğuna göre 55 milyonun binde biri de 55 bin eder. Türkiye, ancak 55 bin yurttaşı hacca gönderebilir.

Bu bilinmiyor mu? Biliniyor. Türkiye bu konferansa katılmış mı? Katılmış. Öyleyse 120 bini aşkın kişiden niçin para toplanıyor? Herhalde birileri "Canım boşgeçin siz, kontenjanı Özal nasıl olsa halleder" diye düşünmüştür.

Bulgaristan'da yaşayan soydaşlarımız için de buna benzer uygulamalar olmadı mı? "İsteyene kapımız açık, herkes gelsin" denildi. Özal'ın sözlerine inanan soydaşlar da evlerini barklarını terk edip akın akın ülkemize geldiler.

300 bin göçmen için tabii hazırlık yapılamamıştı. Bunca insan nerede yatacak? Nasıl barınacak? Nasıl geçinecekti? Soydaşlarımız perişan oldular. Gelenlerin yarıya yakın kısmı apar topar Bulgaristan'a döndüler.

Devlet, devletse bu gibi işler için gereken araştırmaları yapar; kararını ondan sonra verir. Önlem mi alacak? Önlemi de alır. 55 binlik kontenjan için 120 bin yurttaşı kapalı olduğunu bildiği hac yoluna çıkarmaz.

– Özal nasıl olsa halleder...

Suudilere ülkemizde bunca olanak sağlandı. İstanbul'da Boğaz tepeleri bile eski Belediye Başkanı Dalan'ın aracılığı ile Suudi prenslerine satıldı; Suudi sermayesine kapitalizasyon hükmünde ayrıcalıklar tanındı; Cumhurbaşkanı Özal'ın kardeşi Korkut Bey biraderimiz ve ANAP İstanbul İl başkanı Öymen Topbaş, biraderimiz Suudi sermayesi ile ortaklıklar kurdular; Al-Baraka Türk ve Faisal Finans kurumları oluştu; Korkut Bey biraderimizin görev aldığı İslam Kalkınma Bankası'na vergi bağışıklıkları da tanındı. Yurtdışındaki din adamlarının aylıkları Atatürkçü generallerimizin(!) imzaladıkları karamamelerle Suudi örgütlerince ödendi.

Bu kadar sıkı ilişkileri görüp, "eh" demişlerdir;

– Suudilere bu kadar destek olduk, onlar da hacı adaylarına kapılarını açarlar...

Açmazlar... Her işin bir düzeni; bir kuralı, yolu ve yordamı vardır.

Bunları anladık; anladık da hacı adaylarından toplanan 250 milyarın faizi ne olacak? İslamda faiz haram... Alın bir sorun daha...

Düşündüğünüz işe de bak! Bu paraları İslam bankerlerine yatırırlar; olur biter!

– Hacca havayolu ile gitmek serbest; karayoluyla gitmek yasak...

Böyle bir ayet mi var? Sure mi var? Ne var?

(Cumhuriyet, 15 Haziran 1990)

ÇIKMAZ SOKAK...

Terör yine tırmanmaya başladı.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'nda adli müşavir olarak görev yapan emekli Yargıç Albay Durmuş Akşen yazıhanesinde uğradığı silahlı saldırı sonucunda öldürüldü. Akşen cinayetini eski İstanbul Siyasi Şube görevlilerinden Muhsin Bodur'un öldürülmesi izledi.

İki gün üst üste iki cinayet!

Akşen'in iyi korunmadığı belli oldu; emekliye ayrılan Bodur'un da silahı emniyet müdürlüğünce geri alınmış. Bu yüzden eski siyasi polis silahsızmış... Teröristler, belli ki Akşen'in iyi korunmadığını Bodur'un silahının da alındığını biliyorlar...

Cinayetleri "Dev-Sol" üstlendi. Dev-Sol, Durmuş Akşen'i "işkenceci olduğu" için öldürmüş. Örgüt adına cinayeti üstlenenlerin yaptıkları açıklama bu.

Akşen ile bir kez görüşmüştüm. Görüşme nedeni de yeraltı dünyası ile ilişik kuran bazı sıkıyönetim görevlileriydi.

Cumhuriyet okurları anımsayacaklardır; 12 Eylül döneminde üstü kapalı olarak bazı olaylardan ve bu olaylara karıştıkları duyulan sıkıyönetim görevlilerinden sık sık söz ederdim. Bu konuda birçok duyum almıştık; ancak elimizde belge yoktu. Nasıl olsun ki?

Bu yazılar nedeniyle zamanın Sıkıyönetim Komutanı Necdet Üruğ emri ile Ankara'da ifadem alınmış; bu ifademin İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderilmesi üzerine Üruğ tarafından İstanbul'a çağrılmıştım. Üruğ ile o gün ve sonra sonra birkaç kez görüştük.

Üruğ'la DİSK Davası soruşturması sırasında yapılan işkenceler, Barış Derneği Davası sanıklarının cezaevi koşullarının değiştirilmesi ve yeraltı dünyası ile ilişki kuran sıkıyönetim görevlileri hakkında görüşmeler yaptım.

Bu görüşmeden bir hafta sonra sıkıyönetim savcılığınca çağrıldım. Eski cumhurbaşkanlarından Celal Bayar'dan söz eden bir yazım MGK bildirilerine aykırı görülmüştü. Hakkımda İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi'nde dava açıldı.

Aynı yazılar nedeniyle MGK üyesi Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Sedat Celasun ile de görüştüm. Bu görüşme General Hulusi Sayın tarafından tutanakla saptandı. Görüşmede Korgeneral Mehmet Kral da bulunuyordu.

Bu konuşmaların gündemi hep aynıydı: DİSK ve Barış Derneği Davaları, yapılan işkenceler, CHP hakkında başlatılan soruşturma ve yeraltı dünyası ile ilişki kuran sıkıyönetim görevlileri.

O günlerde bu gibi olayları yazmak pek o kadar kolay değildi. Türlü yasaklar vardı. Yazılı ve yazısız yasakların hüküm sürdüğü dönemlerde bildiklerimizi üstü kapalı biçimde yazmaya çalışıyorduk. Başka çaremiz yoktu. Sıkıyönetim Komutanlığı yazdıklarımızı ihbar sayınca da bu üstü kapalı yazılarımız konusunda ifade veriyorduk.

Bir gün Durmuş Akşen tarafından çağrıldım. Bu yazıları ihbar saymış ve ifademi almak için çağırmıştı. Yanında adli müşavir yardımcısı da vardı. Ben, bildiklerimi Akşen'e anlattım. Akşen de ifademi aldıktan sonra uzun uzun bu görevlilerden yakındı. Ad vererek "Onlar bizden daha güçlüler" dedi. Bir sıkıyönetim görevlisi albayın sivil cezaevinde yatan bir kaçakçıyı ziyaret ettiğini de anlattı.

Ilımlı, ölçülü, dürüst bir sıkıyönetim görevlisiydi. İstanbul'daki görevine 1982 yılında başlamıştı. İşkenceli sorgularla da bir ilgisi yoktu. O gün bana yeraltı dünyasından, siyasal davalardan, baskılardan ve işkencelerden yakınmıştı.

Teröristler için ölçü, işkenceci olup olmamak değil, kimi korumasız buluyorlarsa, kimi kolaylıkla öldürebiliyorlarsa onu seçip öldürüyorlar.

Ne "devlet terörü" çözüm yoludur; ne "bireysel terör". Bunlar "siyasal kan davaları" yaratır; bu kan davaları toplumdaki gerilimleri arttırır.

Devlet, işkencecileri zamanında yargılayıp gereken cezaları verse, böyle kan davaları da olmaz. İşkenceciler hep korunurlar; işkence ile ilgileri olmayan Akşen gibi görevliler de işte böyle teröre kurban olurlar.

Terör, herkes için bir çıkmaz sokaktır...

(Cumhuriyet, 16 Haziran 1990)

PAZAR CİMASI...

Konuları biraz değiştirelim.

Bugünkü konumuz cima. Nedir cima? Cima, Arapça bir sözcüktür: "Cem" sözcüğünden gelir, cinsel ilişki demektir.

Bu konuyu 1703-1780 yılları arasında yaşamış olan Erzurumlu İbrahim Hakkı Efendi'nin "Marifetname" adlı kitabından alıntılar yaparak inceleyelim:

İsmail Hakkı Efendi, cimanın şu biçimde başlaması gerektiğini yazıyor:

– Erkek, iç gömleğinden başka bütün elbiselerini soyacak...

Kadın da aynı şekilde soyunacak. Cima esnasında öpüşme ve koklaşma olamayacak. Çünkü bunlar, çocuğun sağır ve dilsiz olmasına sebep olabilir.

İsmail Hakkı Eendi, "cimada erkeğin horoz gibi davranmamasını" ve kadının da cimadan zevk almasını sağlayıcı biçimde davranmasını da öğütlüyor.

Efendi Hazretlerinin bir başka öğüdü de şu:

– Cimanın terk edilmemesine ve sık sık yapılmamasına da dikkat etmektir. Çünkü memeden süt sağılmaya sağılmaya azalıp kuruması bir gerçektir...

Efendi, yabancı kadınlar ile yalnız kalmamak gerektiğini de belirtiyor ve şu kanısını da yazmaktan kendini alamıyor:

– Bir şair şöyle diyor: Kadınlar bizim için şeytan olarak yaratılmışlardır. Şeytanın şerrinden Allaha sığınırım...

Cimanın yapıldığı gün ve zamanlar, doğacak çocuğun hal ve biçimini de belirlermiş. Okuyalım:

– Hilal ayının ilk günü cima yapılırsa çocuk güzel olur.

– Gündünüz öğleden evvel cima yapılırsa çocuk hakim ve kerim olur.

– Pazartesi gecesi cima yapılırsa çocuk kuran hafızı olur.

– Salı gecesi cima yapılırsa çocuk cömert ve merhametli olur.

– Perşembe gecesi cima yapılırsa çocuk alim ve amil (ilmiuyle amel) olu.

– Cuma gecesi cima yapılırsa çocuk abit (ibadet eden) ve arif olur.

– Cuma namazından evvel cima yapılırsa çocuk mutlu ve ölümünde şehit olur.

– Kadının rızası dışında cima yapılırsa çocuk ahmak (geri zekalı) olur.

– Yeni ayın ilk gecesi ve 15., yahut da son gecesi yapılırsa doğacak çocuk deli olur.

– Pazar gecesi cima yapılırsa doğacak çocuk yol kesici olur.

– Çarşamba gecesi cima yapılırsa doğacak çocuk öldürmeye eğilimli olur.

– Gündüz öğleden sonra cima yapılırsa doğan çocuk şaşı gözlü olur.

– Ramazan bayramı gecesi cima yapılırsa doğan çocuk serkeş, inatçı (özellikle anne ve babasına karşı) olur.

– Kurban bayramı gecesi cima yapılırsa çocuk sakat veya dört parmaklı olur.

– Cima ayakta yapılırsa doğan çocuk uykuda yatağına işer.

– Cima anında konuşulursa çocuk dilsiz olur

– Cima anında kadının rahmine bakılırsa çocuk kör olur.

– Cima anında kadın öperse çocuk sağır olur.

– Cima meyve ağacı altında yapılırsa çocuk zalim olur.

– Cima temizlenmeden yapılırsa çocuk cimri olur.

– Cima yorgansız açıkta yıldızların altında yapılırsa çocuk münafik olur.

– Cima bir kimsenin karşısında yapılırsa çocuk hırsız olur.

– Cima yolculuğa çıkılacak gece yapılırsa çocuk müsrif olur.

Efendi Hazretleri'nin bu kitabını okuduktan sonra olup bitenlere bakıp bakıp "Sizi pazar çocukları sizi... Sizi anası-babası yorgansız çocuklar sizi..." diyorum.

Sizler de bakın babalım; hangi devlet büyüğümüz hangi gün yapılan cima sonunda doğmuş olabilir.

Efendim?..

(Cumhuriyet, 17 Haziran 1990)

GİRİŞ SINAVLARI...

24 Haziran günü yapılacak Üniversite Seçme ve Yerleştirme Sınavı'na 581 bin 219 öğrenci girecek; bunlardan ancak 175 bin öğrenci fakülte ve yüksek okullara girebilecek.

Peki geri kalan ne yapacak? Geri kalan boşta gezecek...

Arkadaşımız Hakan Aygün'ün haberinde, bu yıl sınava girmek için başvuruda bulunan 911 bin 575 öğrenciden 773 bin 837'sinin sınava girdiği, bunların 251 bin 736'sının lik basamak sınavında elendiği bildiriliyor.

Bu yıl 737 bin 500 genç sokaklardadır. Ve bu sayı her yıl katlanarak büyümektedir. İşsiz ordusu ile her yıl daha da artmaktadır. Bu yıl işsizlik oranı yüzde 10'u aşıp yüzde 11'e ulaşmıştır. Açıkta kalan bu 737 bini de bu işsizler ordusuna eklenecektir.

Üniversite ve yüksek okulları bitirenlere bütün iş alanları açılıyor mu? Hayır, ne gezer! Temizlik işçiliği kadrosuna alınabilmek için çırpınan yüksek mühendisleri ve sinemalarda yer gösteren gıda mühendislerini de biliyoruz.

21. yüzyıla girmemize on yıldan da az zaman kaldı. Elektronik devrimlerin şaşırtıcı gelişmeleri, Türkiye'de eğitim sisteminin tepeden tırnağa değiştirilmesini gerektiriyor. Söz gelişi, yabancı dil ve bilgisayar eğitimine ilkokuldan başlayarak ağırlık verilmezse, çağdaş uygarlığın çok gerisinde kalınması kaçınılmaz bir yazgı gibi karşımıza çıkacaktır.

Sınırların kalktığı, ideolojilerin silindiği, rejimlerin altüst olduğu bir dünyada, ilkokuldan yükseköğrenime kadar evrensel kültür ve elektronik devrimin gerektirdiği teknik donanımla eğitilmeyen Türk çocuklarını çok güç koşullar bekliyor.

Böyle bir dünyada Türk eğitim sistemi, dinsel eğitime ağırlık veren, fen bilimlerinde bile dinsel konuları işleyen, bilimin yol göstericiliğini böylece unutturan bir ortaçağ karanlığına sürükleniyor.

Din eğitimi veren fakülte ve yüksekokulları bitirenler, bu din eğitiminin gerektirdiği alanlarda değil laik okulları bitirenlerin çalışabilecekleri alanlarda görevlendiriliyorlar. Kaymakam, emniyet müdürü ve lise müdürü oluyorlar. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda çalışan personelin ise ancak yüzde 6'sı yükseköğrenimlidir; gerisi, lise ve ilkokul diplomalı!

Niçin din adamı yetiştirilir? İmam hatip okulları ile ilahiyat fakülteleri ve İslam enstitüleri, niçin açılır? Din hizmetleri bu okullarda din eğitimi gören nitelikli din adamları eliyle görülsün diye... Bu okulları bitirenler, din hizmetleri dışındaki alanlarda görevlendiriliyor ve devlet, din hizmetlerini ilkokul diplomalı imam ve hatiplerle yerine getiriyor.

O zaman, bu din eğitiminin amacı başkadır. Amaç, 21. yüzyılda devleti İslamcı bürokratlarla yönetilir duruma getirmektir. Atatürk'ün Öğrenim Birliği Yasası'nın özü ve amacı işte böylece yok edildi, yok ediliyor.

Bunlar bir yana; yükseköğrenimin bile paralı olacağı bir ayrıcalıklı sisteme doğru da adım adım yürünüyor. Parası olan okuyacak, olmayan okumayacak.. Böyle bir sisteme "sosyal hukuk devleti" denebilir mi? Söyler misiniz, neresi "sosyal", bir yılda 700 bin lise mezununu sokağa atan bu devletin?

Bu sistem, açıkça "altta kalanın canı çıksın" felsefesine dayanıyor.

"Kullan kafayı dön köşeyi", "Bul karayı al parayı"...

Bir yılda yedi yüz bin lise diplomasının karşılıksız çek gibi buruşturulup atıldığı bu ülkede "gelecek gençlerindir" denilebilir mi?

(Cumhuriyet, 19 Haziran 1990)

BOMBA...

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Ankara'daki yayınevine kimler bomba atmıştır? Bu konuda herhangi bir ipuçu ya da kanıt ele geçmiş değil. Olayı üstlenen de olmadı.

Diyelim ki bir "islamcı örgüt" ya da bir "sol örgüt" olayı üstlendi. Bu, ne değiştirir?

Geçmiş örneklerden görüldü ki örgütler, kendi adlarından söz ettirebilmek için yapmadıkları eylemleri de üstlenebilirler. Yine bu örgütler, şaşırtma amacıyla yaptıkları eylemleri başka örgütler adına da üstlenirler.

Bu gibi olaylarda önemli olan varsayım üretmek değil, olayla ilgili somut kanıtlar bulabilmektir. "İslamcılar bu işi yapmaz" ya da "solcular yapmaz" gibi önyargılar bu gibi soruşturmaları yörüngelerinden saptırır.

Bugün dünyada ve Türkiye'de hem İslamcı terör örgütleri var, hem de sol terör örgütleri... Ve bir sürü de lumpen eylemci! Kim "islamcı terör örgütleri adam öldürmez" ya da "sol terör örgütleri adam öldürmez" diyebilir?

Katilin sağcısı, solcusu, devrimcisi, Müslüman'ı, Türk'ü, Kürd'ü yoktur, olmamalıdır. Katile, sahip olduğu ideoloji, etnik köken ve inanca göre rütbe verilmez; verilmemelidir.

Katil, katildir!

Ne yazık ve ne acıdır ki bizler henüz bu uygarlık ve insanlık ölçülerini bile doğru dürüst benimseyemedik. 12 Eylül öncesinin başbakanları, "bana sağcılar suç işliyor dedirtemezsiniz" diye diye sağcı eylemcilere göz kırptılar. Aynı başbakanlar, Şili'de başkanlık sarayını basan askerlere elinde sten tabanca ile yiğitçe vuruşarak ölen Allende'nin ardından "Eyi toparlandı... Eyi toparlandı" diye demeçler verdiler. Unuttuk mu bunları?

12 Eylül öncesinde terör ile savaşmak iseyen bir başbakan da etkisini ve yetkisini kullanmadı. Bir siyasal parti liderinin MİT'te görevli dünürünün yerini bile değiştiremedi. Kahramanmaraş olayında görevini savsaklayan generallere bir çift söz bile söyleyemedi: Kahramanmaraş'a atanan yeni jandarma komutanını bir türlü görevine başlatamadı; eylemlerde kullanılan ordu yapısı bombaların gizlerini çözdüremedi; silahlı kuvvetlerde görevli iki yüzbaşının Ülkü Ocakları Genel Başkanı ile MHP Gençlik Kolları Başkanı'na verdikleri cinayet silahlarının üzerine de gidemedi. Ve darbe de böyle adım adım geldi...

Bugün "darbe geliyor" demiyoruz. Böyle bir ortam, böyle bir belirti,böyle bir kuşku hiç yok... Yok, ama burası Türkiye!

Evet, burası Türkiye; bu ülkede koşullar birdenbire değişir. Bu koşullar bir kez değişti mi, artık kimse bundan sonra neler olacağını kestiremez. 1980 öncesi olaylar başlayınca neler olacağının kestirilemediği gibi.

12 Eylül öncesinde MİT ne yaptı? Bunca terör örgütü ile ilgili hangi bilgileri verdi? Ne gibi önlemler aldı? 12 Eylül öncesinde terör önlenememişse, bunda, sıkıyönetim komutanlıklarının ve MİT bölge başkanlıklarının hiç mi, hiç mi sorumlulukları yoktu?

Prof. Muammer Aksoy ve Çetin Emeç'in katilleri bulundu mu? Hayır. Yargıç Albay, Durmuş Akşen'in katilleri bulundu mu? Hayır. Peki ne olacak? Kim çıkaracak bu katilleri? MİT ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile il emniyet müdürlükleri...

Bu gibi cinayetleri ortaya çıkartacak istihbarat birimlerinde kimler görevlidir? Bu istihbarat birimlerinde, daire başkanlıklarında "İslamcı örgüt"lerle ilişkili görevliler mi bulunmaktadır?

* * *

Bugünlerde Dr. Çağlar Kırçak'ın **Meşrutiyet'ten Günümüze Gericilik** adlı kitabını okuyorum. Dr. Kırçak, Bilar Yayınları arasında çıkan incelemesinde "İslamcı terör olmaz" yargısına tarih içinden yanıtlar veriyor. Kitapta, Cumhuriyet öncesi ve sonrası "şeriatçı" akımlar, siyasal çerçevelere oturtularak inceleniyor.

Bugün şeriatçı akımlar, eskisinden çok daha güçlüler. Cumhuriyet kurulduğundan bu yana şeriatçılar devlet içinde hiç bu kadar güçlenmemişlerdi.

Dr. Kırçak'ın kitabı yalnızca önceki günün ve dünün incelemesi değil, bugünün de aynasıdır.

(Cumhuriyet, 20 Haziran 1990)

KAPALI KUTU...

MİT hepimiz için bir kapalı kutudur Dün MİT Müsteşarı Korgeneral Teoman Koman (Top. 1956-5) gazetelerin Ankara temsilcileri ile yazarlara bu kutunun kapağını birazcık olsun açtı.

Koman, MİT'in çalışmaları ve çalışma yöntemleri konusunda bilgiler verdi. Bizler de Koman'a aklımızı kurcalayan bütün soruları sorduk.

Koman, eski MİT müsteşarlarının fotoğraflarını gösterip bilgi verirken, "MİT'in askeri darbeleri hükümetlere haber vermediği" konusundaki eleştirileri anımsatarak 1960 yılının müsteşarı Celal Tevfik Karasapan'ın sivil olduğunu ve o gece de gözaltına alındığını söyledi.

Sayın müsteşar, "MİT'in haberi olsa hiç böyle olur muydu?" demek istiyordu.

Yemekte, söz alarak, Korgeneral Koman'a 27 Mayıs'ın ordu içinde kurulan bir gizli örgüt eliyle yapıldığını; bu örgütlenmelerden MİT'in haberi olsa, bu gizli örgütün yakalanacağı; 12 Mart ve 12 Eylül'de ise ordunun hiyerarşik bütünlük içinde yönetime el koyduğunu, başbakana bağlı olan MİT müsteşarlarının 12 Mart ve 12 Eylül darbelerini hükümete haber vermediklerini söyledim.

Koman, 12 Mart ve 12 Eylül'ün herkes tarafından bilindiğini söyledi. Bunun üzerine sorumu yineledim; sorumun, başbakana bağlı olan MİT'in bu iki darbeyi hükümete haber verip vermediği olduğunu vurguladım.

MİT Müsteşarı, darbelerin gizli hazırlandığını, bundan MİT'in haberdar olmayacağını, MİT'in hiçbir devlet kuruluşunda "istihbarat" çalışması yapmadığını anlatarak şöyle konuştu:

– Benim tuhafıma giden şu: İtham çok basit geliyor bana, biraz da komik geliyor. Git darbeleri haber ver. Komik geliyor bana...

Bu açıklama üzerine aramızda şu konuşma geçiyor:

– Haberi olması doğal değil mi sayın paşam?

– Ama her istihbarat kuruluşunun her bilgiyi yüzde yüz alacağına dair bir garanti yok.

– O zaman başarısızdır.

12 Mart olduğunda MİT Müsteşarı korgeneral Fuat Doğu'ydu, 12 Eylül olduğunda Korgeneral Bülent Türker.

MİT Müsteşarı Koman, uygar bir asker. Hemen hemen her sorumuzu yanıtladı. Yanıtlayamayacağı soruları da niçin yanıtlayamayacağını anlattı.

Bazı MİT görevlilerinin adlarının olağanüstü dönemlerde işkenceli sorgulara karıştığını, 12 Mart dönemindeki ünlü "Ziver Bey Köşkü" örneğini de vererek, bu uygulamaların MİT Yasası'na da aykırı olduğunu söyledim.

1960 öncesinde MİT'in İstanbul'daki dinleme servisi, sorgu timleri ve Milli Emniyet Okulu görevlilerinin aylıklarını, bir süre CIA'nın ödediğine, başında "milli" sözcüğü bulunan bir kuruluşta bu tür ilişkilerin yaratacağı sakıncalara da değindim.

Müsteşar bu konudaki eleştirileri şöyle yanıtladı:

– Bazı anormal dönemler, anormal uygulamalar getiriyor. Önemli olan ne öyle duruma, ne de öyle uygulamaya düşmemek. Bugün hiçbir elemanımızın herhangi bir ücretini yabancı servis vermiyor.

Bu konulardan sonra söz geldi "gizli dinlemeye"... Telefonlar dinleniyor mu?

Müsteşar herkesin dinlenemeyeceğini, bu konuda olanakların sınırı olduğunu anlattı; örnekler de verdi. Bazı yabancı servislerin de telefonları dinleyebileceklerini sözlerine ekledi.

Sıkıyönetim komutanlarının, milletvekillerinin ve bakanların bile "telefonum dinleniyor" diye yakındıklarını çok duydum. Herkesin telefonu her zaman dinlenmez. "Dinleniyor" diyen gereksiz bir "paranoya" içine girmiş demektir.

İyi hoş da gerçekten telefonlar dinlenmiyor mu?

Benim bu konuda bir tanığım var: Prof. İhsan Doğramacı!

Korgeneral Koman'a 12 Eylül günlerinde bir Danıştay üyesi ile yaptığım telefon görüşmesinin birkaç gün sonra YÖK Başkanı Doğramacı tarafından bana kelime kelime anlatıldığını söyledim.

Konu Prof. Dr. Mümtaz Soysal ile ilgiliydi. Prof. Doğramacı, Danıştay Başkanı ile Soysal hakkında bir konuşma yapmış; bu konuşma bana bir Danıştay üyesi tarafından telefonda anlatılmıştı.

Bunlar Müsteşar'ın dediği gibi "anormal dönemlere" özgü "anormal uygulamalar" ise pek yakınmayız. Fakat ülkemizde o kadar çok ve sık "anormal dönem" yaşanıyor ki, bir türlü normali bulamıyoruz.

Başka ülkelerde, telefonlar dinleniyor diye hükümetler düşüyor. Bizde ise telefonları dinleyenlere neredeyse rütbeler ve ödüller verilecek!..

İstihbaratsız devlet olmaz. Milli İstihbarat Örgütü'nün siyasal amaçlar için ve işkenceli sorgularda kullanılması "istihbarat"ı da, bu istihbaratın "milliliğini" de yaralar. Ve yaralamıştır!

Bu düşüncelerle Sayın Koman'a teşekkür edip, MİT'in 200 dönümlük arazi üzerindeki merkezinden ayrıldık.

Koman'dan sonra sıra eski MİT müsteşarlarında. 12 Mart öncesinin MİT Müsteşarı Fuat Doğu, 12 Mart sonrasının Müsteşarı Nurettin Ersin, 12 Eylül'ün MİT Müsteşarı Bülent Türker ve yardımısı Recep Ergun gazeteciler ile konuşmazlar mı?

Belki anlatacakları vardır? Bizim de onlara soracaklarımız...

(Cumhuriyet, 21 Haziran 1990)

DOĞRU OLAN...

Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Sait Yazıcıoğlu "Hac krizinde suçlu aranıyorsa o benim" diyerek görevinden çekildi.

Yazıcıoğlu'nu kutlarız.

Hac olayı gerçekten bir skandaldır. Bu skandalın sorumlularından biri de hiç kuşkusuz Yazıcıoğlu'dur. Yalnızca Yazıcıoğlu mu? Diyanet üst yönetimi ile Diyanet Vakfı yöneticileri de...

Yazıcıoğlu, kendi hesabına bu sorumluluğu üstlenmiş ve görevinden çekilme erdemini göstermiştir. Kendisini bu nedenle kutluyoruz.

Türkiye'de tek skandal bu hac skandalı mıdır?

Türkiye'de, oldum olası, belli alanlarda başarısızlıkları iki kere iki dört edercesine kanıtlanmış olanlar devlet basamaklarında yükseldikçe yükseliyorlar.

Örnek mi? Örnek Cumhurbaşkanı Özal'dır. Özal, 80 başında "enflasyonu aşağı çekme" savlarıyla ortaya çıkmış; ancak enflasyon Özal'ın başbakanlığı döneminde yükseldikçe yükselmiştir.

Bu bir başarısızlık değil miydi? Elbette başarısızlıktı. Peki ne oldu? Ne olacak! Özal Cumhurbaşkanı oldu!

Peki, "banker faciası"nı unuttunuz mu? Emeklinin, dulun, yetimin bin bir emekle biriktirdiği paralar, ne idükleri bilinmeyen köşebaşı bankerleri eliyle yeni türeyen iş ve sermaye çevrelerine aktarıldı. Aktarıldı da ne oldu? Devrin Maliye Bakanı "vatandaş kumar oynadı" diye demeç verdi. Bu demeçle ortalık karıştı...

Karıştı da ne oldu? Maliye Bakanı Kaya Erdem, önce Başbakan Yardımcısı, sonra TBMM Başkanı oldu!

Peki Başbakan Akbulut?

Akbulut, önce İçişleri Bakanı oldu. Akbulut'un İçişleri Bakanlığı döneminde Güneydoğu'da kan gövdeyi götürdü. Götürdü de ne oldu? Akbulut önce TBMM Başkanı, sonra da Başbakan oldu!

Bütün bu örnekler, Prof. Yazıcıoğlu'nun da geleceğinin pek parlak olduğunu gösteriyor... Gösteriyor, çünkü siyasal sistemimiz başarısızlığı ödüllendiriyor.

Prof. Yazıcıoğlu'nu bu nedenle şimdiden kutlarız. Siyasete atılırsa, önce bakandır; belki de sonra başbakan! Kim olmaz diyebilir? Burası Türkiye'dir; olmaz olmaz!

* * *

İstanbul Halkalı'da İETT garajını basan soyguncular 408 milyonu alıp kaçmışlar.

Olay "adi soygun" olabilir. Eğer "adi soygun" değilse, biliniz, önümüzdeki günlerde birkaç terör eylemi yaşanacaktır.

Bu yargıya niçin ve nasıl varıyoruz? Şöyle:

12 Eylül öncesi soygun olayları ile terör eylemleri arasında kesin ilişkiler vardı. Teröristler, banka soyuyorlar; bu soygundan elde edilen paralarla da silah alıyorlardı. 12 Eylül 1979-12 Eylül 1980 arasında 2202 gasp ve soygun olayı olmuş; 7010 eylemde 6784 kişi yaralanmış; 2612 kişi de öldürülmüştür.

12 Eylül öncesinde bankalar korumasızdı; şimdi bankalar, özel korumalar ve yöntemlerle korunuyor.

Kuyumcular ve İETT garajı gibi yerler korumasızdır. Son aylarda sıklaşan kuyumcu soygunları; bu soygunların hemen ardından başlayan terörist eylemler, herhalde, rastlantı değildir.

Çetin Emeç de İstanbul Etiler'deki bir gasp olayından beş on saat sonra hem de gasbedilen araçla evinin önüne gelen teröristlerce öldürülmüş değil miydi?

Olaylara bir de bu açıdan bakmakta yarar vardır. 400 milyonluk İETT soygunu bir terör belirtisi olabilir, dikkat!

(Cumhuriyet, 22 Haziran 1990)

HEYELAN...

İki yıl önce tam bugün, 23 Haziran 1988 günü Trabzon'un Maçka ilçesi Çatak mevkiinde toprak kayması olmuş, bu olay sonucunda 65 kişi ölmüştü.

İki yıl sonra Trabzon ve Giresun'da yine toprak kayması ve yine 40'ı aşkın ölü.

Bu bir kaçınılmaz yazgı mıdır? Hayır, değildir. Karadeniz'deki heyelan her an bekleniyordu. İki yıl önce Çatak olayında bu konu tartışılmış ve uzmanlar böyle bir tehlikenin her an için var olduğunu söylemişlerdi.

Ormanların hergün adım adım yok edilmesi, arazi yapısına uygun olmayan yol ve konut inşaatı da bu heyelanın böyle felaketle sonuçlanmasına etken olan nedenlerden bazılarıdır. Uzmanlar bu görüşte...

Karadeniz yöresi ile ilgili elde doğru dürüst bir "heyelan haritası" olmadığını bilim adamları söylüyor. Orman Mühendisleri Odası da açıklıyor:

– Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 1963-1982 yılları arasında teknik dışı ormancılık çalışmaları sırasında 412 bin dönüm verimli orman alanı yok edildi...

Aynı açıklamada orman içi ağaçlandırma çalışmalarının ancak yüzde üçünün Trabzon ve Giresun illerinde yapılabildiği de bildiriliyor.

Bu gibi sorunlar bir plan ve program ile çözülür. Bu sorunun nasıl çözüleceğini de bilimsel yöntemler belirler.

– Kader, ne yapacaksın!

– Elden bir şey gelmez ki!

– Dünyanın her yerinde böyle doğal afetler oluyor...

Bunlar özür gerekçeleri değildir.

Heyelan bölgesinde ne gibi önlemler alınır?

Alınacak önlemleri bilim adamları bilirler. Hükümetlerin görevi bu bilimsel yöntemleri uygulamak, bu işlere ödenek ayırmak, plan ve programlar yapıp bunları uygulamaktır.

Dünyanın birçok bölgesinde Doğu Karadeniz'e benzeyen kıyı şeritleri vardır. Bu ülkeler, bu kaygan toprak yapısına uygun yol ve konut türünü saptarlar. Bölgede yollar ve konutlar ancak saptanan bu türlere göre yapılabilir.

Bu bölgeler sürekli olarak ağaçlandırılır...

Baksanıza yalnızca Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 1963-82 arası 412 bin dönüm orman arazisi yok edilmiş.

Bütün bu acı olaylar, devletimizin insana verdiği önemi gösteriyor. Benzin istasyonlarında elindeki sigara ile servis yapanlara özgü, "Bir şey olmaz abi" mantığı, devlete de damgasını vuran bir felsefeye dönüşmüştür.

Önlem alma, uyarılara karşı kulaklarını sımsıkı kapat, sonra da devlet olarak git yalnızca cenaze kaldır!

1988 Çatak heyelanından bu yana geçen iki yıl içinde devlet oralarda ne yaptı? Ne gibi önlemler aldı? Bir "heyelan haritası" olsun yaptırabildi mi? Bunları açıklayabiliyorlar mı?

(Cumhuriyet, 23 Haziran 1990)

HODRİ EKRAN!

Cumhurbaşkanı Özal'ın Uğur Dündar ile "Hodri Meydan" programında yaptığı konuşmayı ilgiyle izledim.

Anayasamıza göre TRT "tarafsız" bir yayın kuruluşu değil mi? Öyle. En azından kağıt üzerinde böyle. Böyle olduğu için Uğur Dündar arkadaşımızın, bundan sonraki ilk programa SHP Genel Başkanı İnönü, ikinci programa da DYP Genel Başkanı Demirel'i çıkarmasını bekliyoruz.

Özal, başbakanken yaptığı gibi, uygulanan ekonomik modeli savundu. Başka ülkelerin "bu işi nasıl yaptığımızı" sorduklarını da söyledi.

Nasıl yaptığımızı izninizle yabancılara ben anlatayım:

Önce ülkeyi "yetmiş sente muhtaç" hale sokar, sonra da ihtilal yaparsınız. İhtilal yapıp ekonomiden sorumlu başbakanlık müsteşarını başbakan yardımcılığına getirirsiniz.

Sonra? Bütün partileri, sendikaları, dernekleri kapatıp gösterileri, grevleri de yasaklarsınız. Oldu mu? Oldu.

Başarının koşullarından biri "banker faciası" gibi bir mali skandala yol açmaktır. Bunu yapıp, sosyal sınıflar arasında "kaynak transferi"ni de sağladıktan sonra emir komuta zinciri içinde, "12 Eylül'ün ruh ve felsefesi ile, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda" özel ve güzel sektörü korur ve kollarsınız.

Devlet müdahaleciliğinin bu en kötü ve yoz biçimine elinizde tuttuğunuz kitle iletişim araçları ve gazeteler eliyle "serbest piyasa ekonomisi" adını takıp, bu modele, özel ve güzel sektör kasalarına bağlı "holding profesörleri"nden de destek sağlarsınız. Bu "holding profesörleri"ne bazı köşe yazarları "24 Ocak mevlüthanları" diye dil uzatırlar, bu onların ideolojik görüşleridir. Bunlar bu modele de "ekonomilerin militarizasyonu" derler; pek aldırmayın!

Askeri dönemi nasıl bitireceksiniz? Anlatayım:

Askeri dönemin başbakan yardımcısı ve maliye bakanına parti kurdurup öteki partileri de yasaklar, bu yedeksubay partisine de böylece iktidar yolunu açarsınız.

Seçilir seçilmez de Suudi sermayesine ayrıcalıklar tanıyan kararnameleri imzalayıp hemen İslamcı finans kuruluşlarını oluşturursunuz.

İrtica tehlikesi mi? Bu konuyu hep yabancı gazeteciler kurcalar; bizimkiler de yazarlar. İrtica mirtica da yok; rabıta mabıta da yok.

– Elhamdülillah Atatürkçüyüz!

– Evelallah Nakşibendiyiz!

– Milliyetçiyiz, muhafazakarız, Türk-İslam sentezcisiyiz!

– Ve de liberaliz!

Bunları anladık eee, başka ne yapacaksınız?

Kaçakçılığı suç olmaktan çıkaran yasalar ile hayali ihracat yolu açarsınız. Sonra?

Uyguladığınız model ile "bir sosyal sınıfın" alın terini "öteki sosyal sınıflar"a aktarırsınız; bu işleri soran oldu mu, yasak üzerine yasak da koyarsınız.

Sözgelişi, banka emekçilerinin grev hakkını asker eliyle yasaklayıp bu bankaların yönetim kurullarına 12 Eylül'ün emekli paşalarını yerleştirirsiniz. Bu paşalardan birini de Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği'ne getirirsiniz! Niçin?

Niçin olacak; pek liberaliz de onun için...

Anayasada eşitlik, yayında da çeşitlilik aranır. Uğur Dündar, sunduğu başka programlarda da İnönü, Demirel, Ecevit, Erbakan, Ferit İlsever, Fehmi Işıklar ve M. Ali Aybar konuşsa kıyamet mi kopar?

Belki de bu sayın liderler, bu modelin hangi toplumsal sınıf ve tabakalara yaradığını, hangilerini sömürdüğünü, Türkiye'nin bu model ile nasıl altından kalkılmaz bir borç yükü altına sokulduğunu anlatırlar.

Böylece "Hodri Meydan" renklenir.

Hodri Meydan'a hodri ekran!

(Cumhuriyet, 24 Haziran 1990)

um:ag VAKFI YAYINLARI

1) VURULDUK EY HALKIM UNUTMA BİZİ
2) SUİKAST RAPORU 93/96 (Evren Değer-Tuncay Özkan)
3) SUÇLULAR VE GÜÇLÜLER (Uğur Mumcu)
4) SAKINCALI PİYADE (Uğur Mumcu)
5) BİR PULSUZ DİLEKÇE (Uğur Mumcu)
6) BÜYÜKLERİMİZ (Uğur Mumcu)
7) ÇIKMAZ SOKAK (Uğur Mumcu)
8) TÜFEK İCAD OLDU (Uğur Mumcu)
9) SİLAH KAÇAKÇILIĞI VE TERÖR (Uğur Mumcu)
10) SÖZ MECLİSTEN İÇERİ (Uğur Mumcu)
11) TERÖRSÜZ ÖZGÜRLÜK (Uğur Mumcu)
12) PAPA-MAFYA-AĞCA (Uğur Mumcu)
13) LİBERAL ÇİFTLİK (Uğur Mumcu)
14) DEVRİMCİ VE DEMOKRAT (Uğur Mumcu)
15) AYBAR İLE SÖYLEŞİ (Uğur Mumcu)
16) İNKILAP MEKTUPLARI (Uğur Mumcu)
17) RABITA (Uğur Mumcu)
18) 12 EYLÜL ADALETİ (Uğur Mumcu)
19) BİR UZUN YÜRÜYÜŞ (Uğur Mumcu)
20) TARİKAT, SİYASET, TİCARET (Uğur Mumcu)
21) KAZIM KARABEKİR ANLATIYOR (Uğur Mumcu)
22) 40'LARIN CADI KAZANI (Uğur Mumcu)
23) KÜRT-İSLAM AYAKLANMASI (Uğur Mumcu)
24) GAZİ PAŞA'YA SUİKAST (Uğur Mumcu)
25) KÜRT DOSYASI (Uğur Mumcu)
26) UĞUR MUMCU VE 12 MART (M. Emin Değer)
27) MOBİLYA DOSYASI (Uğur Mumcu-Altan Öymen)
28) AĞCA DOSYASI (Uğur Mumcu)
29) SAKINCALI PİYADE (Uğur Mumcu-Rutkay Aziz, Tiyatro Oyunu)
30) ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK (Seyfettin Turhan)
31) KENTSEL GERİLİM (Sema Erder)
32) KATİLLER DEMOKRASİSİ,
HIRSIZLAR DÜZENİ (Uğur Mumcu, 62-71 Yazıları)
33) QUISLING CEPHESİ (Uğur Mumcu, 74 Yazıları)
34) AMERİKA KÜSMESİN (Uğur Mumcu, 74 Yazıları)

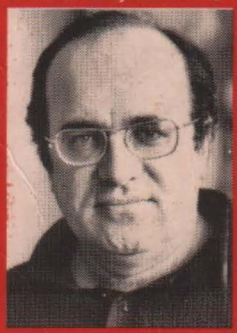
35) ÇAĞIN SUÇU (Uğur Mumcu, 75 Yazıları)
36) SAĞCI DÜŞÜNCE (Uğur Mumcu, 75 Yazıları)
37) YOLSUZLUK, ŞİDDET, BAĞIMLILIK (Uğur Mumcu, 76 Yazıları)
38) DEVLET, SİLAH, ADALET (Uğur Mumcu, 76 Yazıları)
39) KONTRGERİLLA ÖĞRETİLERİ (Uğur Mumcu, 77 Yazıları)
40) BİR DEVLET ARIYORUZ (Uğur Mumcu, 77 Yazıları)
41) MİLLİYETÇİLİK A.Ş. (Uğur Mumcu, 78 Yazıları)
42) HUKUK, DEVLET, AŞİRET (Uğur Mumcu, 78 Yazıları)
43) SİSTEM (Uğur Mumcu, 79 Yazıları)
44) ATAM İZİNDEYİZ (Uğur Mumcu, 79 Yazıları)
45) BAĞIMSIZLIK GÜLÜ (Uğur Mumcu, 80 Yazıları)
46) BATI KULÜBÜ'NDE DANS (Uğur Mumcu, 80 Yazıları)
47) ESİR TEŞEBBÜS (Uğur Mumcu, 81 Yazıları)
48) NAMUSLU OLMA CESARETİ (Uğur Mumcu, 81 Yazıları)
49) ALATURKA KAPİTALİZM (Uğur Mumcu, 82 Yazıları)
50) 24 OCAK ANAYASASI (Uğur Mumcu, 82 Yazıları)
51) ENGELLİ DEMOKRASİ (Uğur Mumcu, 83 Yazıları)
52) ORTADİREK TÜRKÜLERİ (Uğur Mumcu, 83 Yazıları)
53) DEVLET MODASI: TEK YOL ÖZAL (Uğur Mumcu, 84 Yazıları)
54) ERMENİ MANDACILARI (Uğur Mumcu, 84 Yazıları)
55) KUVVAYI TİCARİYE RUHU (Uğur Mumcu, 85 Yazıları)
56) SAHTE ATATÜRKÇÜLÜK (Uğur Mumcu, 85 Yazıları)
57) DEMİREL VE ÇANKAYA (Uğur Mumcu, 86 Yazıları)
58) 12 EYLÜL VE ŞERİAT (Uğur Mumcu, 86 Yazıları)
59) LAİKLİK RUHUNA FATİHA (Uğur Mumcu, 87 Yazıları)
60) KURTAR BİZİ BABA (Uğur Mumcu, 87 Yazıları)
61) PAŞA TASARRUFLARI (Uğur Mumcu, 88 Yazıları)
62) MODERN TÜRBAN (Uğur Mumcu, 88 Yazıları)
63) TOHUM VE TOPRAK (Uğur MUMCU, 89 Yazıları)
64) ASKERİ MARKSİZMDEN
DEMOKRAT SOSYALİZME (Uğur MUMCU, 89 Yazıları)
65) YABANCILAŞMA,
KENANİZM - ÖZALİZM (Uğur MUMCU, 90 Yazıları)

1980 yılından bu yana "enflasyon düştü düşecek" diye oyalanıyoruz. 1946 yılından bu yana da "demokrasi geldi geliyor" diye çabalıyoruz. ... bunları bırak, bir tek konu ile uğraş: Atatürkçülük! Yapay ilericisi ve bağnaz gericisi ile birçok kişi ve çevre, işin kolayını Atatürk dönemine saldırıda buluyor. ... Kuvvayı Milliyeciler 15 yıla, emperyalizmle silahlı mücadeleyi, bağımsız devletin kuruluşunu, cumhuriyeti, devrimleri ... sığdırdılar. Biz ne yaptık? Baştan başa yasaklarla donatılmış bir düzeni, ... demokrasi diye yutturmaya çalıştık. Kuvvayı Milliye bağımsızlığını "Amerikan muhipliği" ile değiştik.

Bugün bir sosyalist parti bile kuramayan Marksistler'in emperyalizm ... le silahlı kavgaya girip devlet kuran, ... Mustafa Kemal ve arkadaşlarını eleştirmeye ne hakları var? Daha bir kararnameyi bile doğru dürüst kaleme almayı beceremeyenlerin, hukuk devrimleri ile çağdaşlaşma yolunu açan Mustafa Kemal ve arkadaşlarını eleştirmeye ne hakları var?.. "İzm"ler çook!.. Bir yanda Kemalistler, öte yanda "Kenanist"ler, daha doğrusu "Kenanist-Özalistler..." (Cumhuriyet, 4 Mayıs 1990, Kaç Yılda...)

Cumhuriyet, "emperyalizme ve kapitalizme" karşı verilen silahlı savaş sonunda kurulmuştu. 70 yıl sonra, emperyalizme ve kapitalizme tam anlamıyla teslim olduk. ... Kurtuluş Savaşı'nın amacı, her alanda "tam bağımsızlık"tı; devrimlerin amacı da "çağdaşlaşma". ... Bugün ne tam bağımsızlık gerçekleşti, ne çağdaşlaşma. ... Devlet destekli bir karşı devrim süreci yaşıyoruz. Hiç bir dönemde, Kurtuluş Savaşı'mıza, bu savaşı yapan örgütlü halk gücüne, ilk TBMM'nin kutsal amaçlarına bu kadar yabancılaşmamıştık. (Cumhuriyet, 22 Nisan 1990, Yabancılaşma...)

Uğur MUMCU

ISBN 975-8084-67-4